„O voce proaspătă, încântătoare, originală."
Geraldine Brooks

Raftul Denisei

Kyung-sook Shin

Dansul privighetorii de primăvară

roman

HUMANITAS fiction

Cuprins

CAPITOLUL I

1. Cei doi
2. Floare-de-păr
3. Băiatul-din-iaz

CAPITOLUL II

1. Întâlnirea
2. Dansatoarea
3. Numele dumneavoastră
4. Rămâi aici
5. Mărturisirea
6. Du-mă la Luvru

CAPITOLUL III

1. Lectura publică
2. Penița și cerneala albastră
3. Cine sunt eu?
4. Balul
5. Refugiul coreean
6. În Bois de Boulogne

CAPITOLUL IV

1. Revederea
2. Chipul străin
3. Scrisoarea I – Sunt la Tanger, în Maroc
4. Scrisoarea II – Uită-mă!
5. În numele iubirii
6. Pe marginea prăpastiei
7. Pasărea fără picioare

Epilog

Kyung-sook Shin

Dansul privighetorii de primăvară

Traducere din coreeană de
DIANA YÜKSEL

HUMANITAS FICTION
2017

Căci dragostea aceasta
i-a mânat pe ei într-o lunga călătorie.

CAPITOLUL I

Fiece nume reflectă personalitatea
celui care-l poartă.

1. Cei doi

Le-a luat trei zile să ajungă în port.

Mai întâi au urcat pe cărarea șerpuită din munți, apoi au mers pe un drum de pământ abia bătătorit, pe care colbul se ridica la fiecare pas, iar apoi au luat-o pe drumul de piatră de unde se vedeau jos, pe râu, câteva bărci. Au lăsat în urmă câmpuri verzi pe care orezul proaspăt sădit se unduia în vânt, pâlcuri de oțetari, cireși sălbatici și ulmi, lanuri de gălbenele, stânjenei, păpădii și călini. Când au dat de un câmp cu bujori, s-au oprit pentru câteva clipe. Tânăra din lectică cerceta totul atentă, întipărindu-și în minte fiecare colțișor al peisajului, la gândul că, poate, n-avea să-l mai vadă niciodată.

Privea pentru prima dată o asemenea întindere nesfârșită de nisip cenușiu.

Pe cer, nici urmă de vreun nor. Până și vântul se domolise. Departe, în largul mării albastre, se zăreau insule mărunte, care pluteau ca într-un vis, nepăsătoare la viitorul nesigur al țării. Ambarcațiuni încărcate cu lemn de foc și tot felul de alte mărfuri se legănau parcă împinse de o mână invizibilă. Portul era învăluit de mirosul emanat de lăzile cu pescării. Pe tarabe erau așezați pești proaspăt pescuiți. Un vânzător de încălțări de paie mergea grăbit cu un balot mare în spinare. Deasupra tuturor celor care își vedeau cu însuflețire de treabă strălucea soarele de început de primăvară, un soare palid, ale cărui raze n-avea încă putere să încălzească.

Diplomat de carieră, el călătorea pe mare cam două luni pe an, dar ea, fostă dansatoare la palat, se îmbarca pentru prima dată pe o corabie.

Francezul înalt, palid, cu mustață, cu pantaloni largi și lungi până la glezne, cu jiletcă scurtă și jachetă de călătorie cu centură în talie, și coreeanca pășind unduitor în rochia ei albastru-deschis, ținând în mâini un pardesiu pe care îl putea îmbrăca dacă se întețea vântul, și cu o pălărie brodată cu trandafiri, ieșeau ușor în evidență în mijlocul mulțimii din port. Bătrânul cu pipa în gură, negustorul de saboți din lemn, tânărul cu aer de derbedeu, copilul cu fața brăzdată de dâre de mizerie, vânzătorul de ceai venit din China sau un alt chinez care transporta lemne cu pluta, negustorul japonez care vindea orez direct de pe ponton, toți îi aținteau pe cei doi ca și cum ar fi deschis porțile unei lumi necunoscute și acum se uitau cu nesaț înăuntru.

În special la ea.

La femeia cu chip senin, cu privire pătrunzătoare și ochi ca două mărgele cu reflexe negre-albăstrui, cu păr ca de abanos, bogat, ridicat cu grijă în creștet într-un coc sofisticat. La femeia care

atrăgea toate privirile cu pieptănătura ei occidentală. La rochia ei albastră, ce cădea în falduri până la glezne, mulată pe trupul ei de clepsidră. Era cu totul diferită de restul femeilor din port, îmbrăcate în bluze și fuste tradiționale din bumbac alb. La fiecare pas, o armată de curioși se îngrămădea în jurul ei. Și când realizau că nu era străină, se holbau mai abitir la ea, cu o curiozitate de copil. Abia apoi își ațintea privirea asupra lui Victor Collin de Plancy și îi vedeau nasul cârn, care-l făcea să pară arogant, pielea albă și buclele șatene. Cei de pe chei fie nu-și puteau lua privirea de la decolteul ei adânc, tivit cu dantelă albă ca zăpada, fie făceau un pas înapoi, de teamă să nu îi calce trena. Nu le venea să creadă că o coreeancă îmbrăcase straiele apusene și se încruntau sau își țuguiau buzele dezaprobator.

Farmecul ei aparte nu se datora doar ținutei neobișnuite. Între miile de femei, ea nu se distingea doar prin profunzimea privirii și prin gâtul alb și grațios ca de lebădă. La fiecare aplecare a capului, ceafa ei dezgolită denota fragilitate, dar când își ridica iar capul reluându-și ținuta dreaptă, arăta un soi de dârzenie. Și emana atâta voluptate când întorcea ușor capul să privească în jur, încât parcă invita la mângâiere.

Și ochii aceia ce străluceau de sub sprâncenele perfecte! Ochii aceia adânci, care păreau să priceapă imediat orice vorbă, ca și cum ar fi aprobat tacit, umezi și plini de taine, ca abisurile mării pe care nimeni nu le-a zărit vreodată. Judecând după obrajii îmbujorați până la urechi, ai fi zis că e sfioasă, că se rușina de atâta lume, dar nasul drept, care se contura încă de la baza ochilor, dădea de înțeles că agerimea ei învingea timiditatea. Totul era la ea într-o neobișnuită armonie. Gura strâns închisă, cu buze nici prea subțiri, nici prea pline, tivită cu un puf moale ca cel al mugurilor de primăvară, era atât de gingașă încât îți venea să o strângi în brațe chiar și dacă făcea o prostie. Dar farmecul ei nu consta doar în asta. Modul elegant în care reușea să-și păstreze ținuta echilibrată și sobră sub asaltul privirilor din mulțime o făcea și mai seducătoare. Pur și simplu ignora gloata curioasă. Era cu totul diferită de tinerele locului, care în public își ascundeau mereu chipul sub pelerină. Nici măcar nu simțea nevoia de a se întoarce spre mare pentru a evita privirile acelea pline de suspiciune. Mersul ei hotărât, cu pieptul înainte, dădea senzația că poate trece și prin piatră, că indiferent de situație, avea forța de a nu se pierde cu firea. Pasul ei provocator aproape că îi eclipsa profunzimea privirii, delicatețea gâtului și gingășia chipului. Nereușind să îi tulbure liniștea, toți cei care îi aruncau ocheade insistente sfârșeau prin a-și întoarce ei privirea spre mare, cu un oftat adânc.

Femeia aceasta grațioasă, care contempla portul împrejmuit de

munți teșiți, nu avea habar că înainte de încheierea Tratatului de la Jemulpo[1], cu zece ani în urmă, aici nu era decât un cătun cu puține case, de le puteai număra pe degete, în care domnea liniștea deplină. Dar în viață lucrurile se schimbă exact atunci când nimeni nu se mai așteaptă. După semnarea tratatului, micul port pescăresc dintre ape s-a transformat cu repeziciune. După ce au intrat japonezii în liniștita așezare de pescari, s-au instalat acolo și chinezii și multe alte nații, așa încât acum unul din zece locuitori era fie japonez, fie chinez. Era greu de spus dacă venirea lor a animat sătucul sau, dimpotrivă, l-a aruncat într-o stare de jale adâncă.

„Vremea e tocmai bună de plecare”, și-a zis tânăra, dar imediat a alungat gândul acesta din minte. Înaltul funcționar de stat însărcinat să-l salute în mod oficial pe Victor la sfârșitul mandatului acestuia în Coreea le-a spus la plecare că, atunci când te îmbarci pentru o călătorie pe mare, e o regulă să nu lauzi vremea bună. Asta pentru că era foarte posibil ca o furtună să izbucnească tocmai în mijlocul călătoriei. Privind în urmă, vedea printre cei sosiți să le ureze drum bun vreo doi-trei preoți francezi, un reprezentant al vămii portuare și câteva dintre măicuțele franceze venite tocmai de peste mări și țări până în Joseon[2].

Nu se vedeau nicăieri în jur vase mari sau clădiri înalte, iar portul arăta mai degrabă ca o radă. Până și valurile erau liniștite, și la mal, și în larg. Dintre acoperișurile joase ale caselor coreene răsărea ici și colo câte o clădire albă, în stil european. De vreme ce nu era nicio clădire mai răsărită, toate casele cu acoperișuri de paie păreau la fel, înlănțuite ca-ntr-o horă. Razele calde ale soarelui se strecurau leneș printre ele. Tânăra, care până atunci își petrecuse viața la palat, brodând țestoase și dansând, se abandona acum căldurii soarelui. La palat, streșinile înalte erau îngrămădite, aproape lipite unele de celelalte, așa încât țineau mereu umbră. Toate lucrurile acestea pe care le vedea pentru prima dată pe drumul spre port, pământul pe care pășea pentru prima oară, oamenii pe care îi întâlnea, de toate urma să se despartă.

Oare unde se ducea?

În ziua în care au plecat din capitala regatului, micul lor grup a tras la un han din provincie. Hanul, aflat într-un sat de munte, era împrejmuit de un gard din surcele, care adăpostea și vreo doisprezece căluți. De câte ori fornăiau, părea că ar fi vrut să o ia în galop spre câmpiile bogate, însă deocamdată erau închiși acolo. După căderea nopții, urletele jivinelor din munți pătrundeau până și în încăperea lor fără ferestre.

Uneori, o vorbă tandră poate face să încolțească iubirea, așa cum

încolțesc semințele îngropate în pământ.

În hanul acela de la munte, Yi Jin, fostă dansatoare la Curte, l-a auzit pe Victor Collin de Plancy, reprezentantul delegației franceze, spunându-i „îngerul meu”. Nu în limba franceză, ci într-o coreeană distinctă. Nu atât cuvintele în sine au uimit-o, cât pronunția lui firească în limba coreeană. Victor se familiarizase cu limba lor, învățând-o în timpul liber, dar pronunția lui era mereu ciudată, parcă îi lipsea ceva.

Urmându-l peste mări și țări, ea avea să-și petreacă tot restul vieții alături de oameni care vorbeau o altă limbă. Probabil că îi simțise neliniștea pe care ea se străduia din răsputeri să o ascundă. Așa se face că, în hanul acela modest de țară, Victor i-a spus pentru prima dată, într-o coreeană perfectă, „îngerul meu”.

Atunci, când l-a auzit pe el pronunțând atât de delicat cuvintele în limba ei, a înțeles că o limbă poate să schimbe sentimente și să scoată la iveală emoții. Victor abia reușea să-i spună numele, de aceea a fost profund tulburată în clipa în care l-a auzit pronunțând atât de limpede cuvintele acelea. Toată oboseala acumulată după hurducăturile întregii zile petrecute în lectică se risipi, făcând loc unei senzații de moleșeală, ca aceea pe care o simți când îți înmoi picioarele în apă caldă, iar răceala și distanța pe care o păstrase între ei din clipa în care-l întâlnise pe Victor dispăru pe dată.

Yi Jin își despleti părul negru, adunat pe creștet într-o pieptănătură ce-l făcea să pară aidoma unor norișori negri, și îi întinse peria.

— *Peignez-moi.*[3]

Victor făcu ochii mari.

Adora să-i pieptene pletele negre. După ce îi adusese un inel, îi dăruise o perie din țara lui. Numai că ea nu suporta să-i atingă nimeni părul, în afară de doamna Seo și de regina-mamă, care o știa de când era doar o copilă la Curte. Prefera să-și împletească singură părul chiar și atunci când prietenele ei de la palat chicoteau de zor împletindu-și cozile una alteia și apoi prinzându-le împreună cu o panglică purpurie. Ori de câte ori își dorea să pieptene părul iubitei lui, Victor trebuia să o roage cu ardoare să-i dea voie. Acum însă își desfăcuse singură cocul și întinzându-i peria îl rugase în limba lui să-i netezească părul. Luă peria întinsă de ea și se așeză în spatele ei, apoi își îngropă pentru o clipă fața în pletele sale negre și strălucitoare. Nu-și imaginase vreodată că o va auzi cerându-i asta și nu-și putu reține un zâmbet. Avea aceeași expresie pe care Yi Jin o avea străduindu-se să nu râdă când el îi stâlcea numele. Redeveni serios și începu să îi perie părul negru, apoi îi șopti și el:

— *Peignez-moi.*

Ea se așeză înaintea lui, cu pletele-i negre revărsate pe umeri, îi

luă în mâini fața plină de încântare și își lipi buzele de ale lui. Îi simți barba atingându-i obrajii îmbujorați. Îi căută mâna. El lăsă peria să cadă. Se auzea doar respirația grea a calului pe care Victor îl călărise întreaga zi. Tocmiseră în capitală un grăjdar și trei cai plătind câte o sută de *nyang**[4]*** la fiecare douăzeci de *li*[5]. Doi cai căraseră bagajele. Unul din ei avea o cicatrice mare pe burtă. Probabil că după ce primiseră porția de fân se cufundaseră într-un somn adânc, alături de căluții de la han. Desfăcu liniștită nasturii cămășii lui Victor, cu urechile ciulite la animalele care fornăiau în somn. Pieptul lui înflăcărat rămase dezgolit.

Apoi ea îi ceru să se întindă pe burtă.

Își strecură mâna în părul lui șaten, pe ceafă, și-l ciufuli drăgăstos. Apoi apăsă cu putere pe craniu și continuă pe coloană, de-a lungul liniilor meridiane ale corpului, presând în punctele vitale. Și de fiecare dată când degetele ei se opreau asupra unui punct anume, trupul lui până atunci încordat se destindea și parcă plutea. Palmele ei se deschideau larg, ca frunzele de brusture, apoi pumnii se închideau strâns, ca două pietre care desenau cercuri pe corpul lui, pentru ca apoi să se deschidă larg din nou. Și de fiecare dată se simțea cuprins de un val de căldură, care se întindea până la tălpi, reaprinzându-i dorința amorțită de oboseala unei zile întregi petrecute călare.

Se răsuci înainte ca mâinile ei să apuce să coboare mai mult.

Îi luă fața în mâini și o sărută, mângâindu-i sânii prin cămașa de noapte străvezie. Îi simțea limba mișcându-i-se moale. O dezbrăcă de cămașa care îi ascundea trupul și luă în căușul palmelor sânii care se iteau parcă rușinați. Un val de căldură îi urcă din pântece. O strânse mai tare în brațe. Trupurile lor se contopiră unul într-altul. Mâinile căutau cu înfocare în întuneric trupul celuilalt. Îi mângâie chipul, își îngropă fața în sânii ei, o strânse la piept și se lipi de pântecele ei. O sărută cu pasiune pe ceafă și o mușcă ușor de lobul urechii. Își dădu seama că obrajii fetei ardeau. Îi dispăruse tristețea din privire, iar buzele prinseseră culoare. La un moment dat, tot rostogolindu-se, genunchii li s-au ciocnit. În clipele acelea dispăruse orice gând sumbru.

Erau ca doi cai care nici nu mai atingeau pământul, prinși într-un galop nebun.

La mângâierile pasionale ale unuia, celălalt răspundea printr-un freamăt puternic. Broboane de sudoare ca boabele de rouă le acopereau frunțile. Înfiorarea se transmitea de la unul la altul. Nici nu mai conta dacă trupul ei arzând îl cuprinsese pe al lui mistuindu-l sau dacă toată încordarea lui se înfipsese adânc în ea. Apoi, deodată, explozia de artificii. În momentul acela care face spinarea să se arcuiască, ea și-a acoperit fața. Nu voia să-l lase să-i

vadă lacrimile.

— Jin!

Ea nu răspunse.

— Te iubesc!

Îi șterse lacrimile cu limba.

De undeva din apropiere se auzea urletul prelung al unei jivine. Ce să fi fost? Un cerb? Un șoim? Sau poate o vidră?

Ea închise ochii înecați în lacrimi și își încordă auzul ca să prindă sunetele de afară. Sigur nu era răsuflarea cailor. Cei doi adormiră așa, lac de sudoare cum erau, în timp ce în curtea hanului de țară pătrunse un pui de fiară rătăcit și, aciuindu-se sub prispa de lemn, continuă să scâncească până s-a crăpat de ziuă.

Ea își petrecu ultima noapte pe pământ coreean împreună cu Soa, la hotelul Taebul, un local din port ținut de un negustor japonez. Victor se îngrijise ca cele două fete să-și poată lua astfel rămas-bun. Soa era prietena ei, cea cu care împărțise aceeași cămăruță la palat de când aveau nu mai mult de șase ani. Soa lucra la bucătărie, ea la Salonul de broderie, dar locuiau împreună. Nu se simțeau în largul lor dacă nu se vedeau și când nu aveau treabă își petreceau tot timpul împreună. Fiecare trebuia mereu să știe ce făcea cealaltă. Doar așa putea Jin să execute cu încredere mișcările din *Dansul păcii, Dansul lui Cheoyong* sau dansul *Parfumul muntelui.* Trebuia să știe unde e Soa ca să poată broda fără cusur un bujor sau o țestoasă pe un buzunar sau pe o șosetă. Și Soa, tot așa, trebuia să știe unde e și ce face prietena ei pentru a putea pregăti liniștită platourile cu fructe pentru rege.

În noaptea aceea, Soa i-a adus niște pământ, câteva semințe și un ghiveci cu o orhidee de care se îngrijiseră împreună la Salonul de broderie. Jin închise ochii de emoție la vederea florii. Soa i-a spus să schimbe ghiveciul după ce trece marea și ajunge în țara francezului. Pentru asta era punguța cu pământ, împachetat separat. Și peste două luni, când ajungea în sfârșit pe uscat, trebuia să semene și semințele, adunate din florile de la palat. Văzându-le încolțind și crescând avea să-și amintească de prietena ei. Și pământul era tot din curtea palatului, îl luase din fața Salonului de broderie, îi spunea Soa cu ochii în lacrimi. Și în privire i se citea durerea de nedescris a despărțirii.

Când au urcat bagajele pe corabie, Jin a păstrat orhideea, punguța cu pământ și semințele, pe care le-a luat în cabină. Darurile acestea de la Soa aveau să îi aline dorul în lunga călătorie pe mare.

Deși spusese că se întoarce la palat în zori, când a urcat Jin la bord, Soa era încă în mulțimea de pe chei, fluturându-și pelerina și făcându-i semne cu mâna. Abia acum, că ea se îmbarcase și Soa

rămăsese pe uscat, își dădea Jin seama că părăsea Coreea. Nu mai vedea nimic în afară de silueta prietenei ei, care continua să facă semne cu mâna. Apoi, plimbându-și privirea peste port, văzu lângă o clădire albă de la intrarea în radă un tânăr care aștepta nemișcat. Părea împietrit acolo, în timp ce totul în jurul lui se mișca, inclusiv Soa, care flutura neobosită din mâini. Doar când s-a strigat din nou plecarea vasului, bărbatul a făcut câțiva pași spre malul alb de nisip. Jin îl vedea abia acum, dar el venise de cum se crăpase de ziuă. La răsăritul soarelui, bătea deja plaja mâloasă în sus și în jos. După ce se luminase de ziuă, a văzut când Jin și Victor și-au făcut apariția în port, iscoditi din priviri de gloată, a văzut cum și-au luat împreună rămas-bun de la preoții francezi salutând prin înclinarea capului. Tot acolo era, cercetând-o pe Jin de la distanță, și când au venit călugărițele cu ricșa și s-au apropiat de Jin ca să facă semnul crucii asupra ei.

Gang Yeon să fi fost?

Deodată, privirea ei, profundă și liniștită ca adâncul mării, s-a tulburat precum creasta unui val. Venise oare? Dădea să se întoarcă, când Victor a luat-o de după umeri. Pe dată și-a recăpătat aerul senin, pe care-l pierduse pentru o clipă, dar continua să scruteze portul, căutându-l din ochi pe Gang Yeon.

— Jin!

Victor o strigase, dar nu l-a auzit.

Ea crescuse cu Gang Yeon, privind împreună la trunchiul caisului japonez plantat pe când avea ea cinci ani, și care se mărise într-atât încât acum abia îl mai putea înconjura cu brațele. Privirea ei scruta cu neliniște mulțimea de pe chei, se îndrepta spre plaja întinsă și se strecura printre clădirile scăldate de razele soarelui. Dar negăsindu-l pe Gang Yeon, s-a liniștit a resemnare. Soa reușise să vină până în port ca să o vadă prin bunăvoința doamnei Seo de la palat. Mușcându-și buzele, își zise că fără îndoială se înșelase crezând că l-a zărit. Gang Yeon nu avea libertatea de a veni până în locul acesta, aflat la trei zile distanță de palat. Mai mult de-atât, în zilele dinaintea plecării, Gang Yeon fusese de negăsit. Se ascundea de ea ca și cum n-ar fi vrut să-și ia rămas-bun. „A fost doar o iluzie”, și-a zis Jin închizând ochii.

Când i-a deschis din nou, privirea ei își recăpătase calmul obișnuit.

— Te iubesc…

Și-a așezat ușor o mână peste mâna lui Victor.

Străinul de lângă ea era altfel decât cei pe care îi puteai vedea în port, fie ei chinezi sau japonezi. Nu avea nici pomeții pronunțați ai coreenilor, nici aerul sălbatic al celor din nordul Asiei și nu avea nici ochii migdalați. Nu era iute la mânie, dar nici nu era un om de

spirit. Ceea ce îl făcea însă cu totul diferit de bărbații locului era faptul că îi spunea foarte firesc „Te iubesc”. Parcă toate aceste diferențe erau simbolizate de îmbrăcămintea pe care o purta.

Deși era lume multă pe vapor, cei doi erau aparte. Cu toate că porneau într-un lung voiaj pe mare alături de alți călători, ei păreau singuri pe vas. Privirea ochilor ei migdalați, uneori misterioși și strălucitori, o întâlnea pe cea a ochilor lui rotunzi, adumbriți de genele dese. Privirea ei profundă era melancolică, privirea lui luminoasă deborda de fericire.

— Jin!

Vasul se îndepărta de chei.

— Nici nu-ți dai seama cât de minunată ești. Aici ești foarte faimoasă, dar dincolo de mări, în țara mea, vei fi și liberă. Compatrioții mei îți vor cădea la picioare.

— ...

— După ce ajungem, ne vom căsători. Vom avea o groază de invitați care vor descoperi cât de frumoasă e iubita mea.

Jin se simți cuprinsă de emoție. Pentru tinerele de la Curte, nunta era ceremonia care marca maturizarea[6]. Cu mult timp în urmă și ea îmbrăcase *hanbok*-ul[7] verde de mireasă, pe care doamna Seo brodase o pereche de phoenicși[8]. Soa i-a prins la brâu un mănunchi de ciucuri rubinii cu noduri în formă de lotus[9], de care atârna un săculeț parfumat de mătase verde. Purta și o perucă elaborată, împodobită cu o coroană de sidef. Fiind o zi de sărbătoare, pregătise prăjiturele cu petale de flori pentru superioarele ei și un fazan pentru prietene. Ceremonia aceasta o făcuse pe Jin mireasa regelui. Dar acesta i-o dăruise străinului.

— Îți promit, îi spuse el din nou.

Jin era năucită. Nu-și dădea seama dacă sentimentul care o năpădea era tristețe sau bucurie. Se străduia din răsputeri să-și imagineze locul acela căruia el îi spunea „țara mea”. Citise despre țara lui ori de câte ori avusese ocazia, învățase pe de rost nume de locuri și aflase din cărți despre locuitorii ei, dar singurul nume care îi venea în minte în clipa aceea era cel al președintelui, Sadi Carnot. Țara aceea, condusă de un președinte, nu de un rege, era undeva peste ocean. Ce se putea vedea pe străzile acelei țări până la care se călătorea două luni pe mare? Cum erau munții și râurile acolo? Ce fel de încălțăminte purta lumea? Și din nou teama o împresură, amestecându-se cu închipuirea zilelor următoare, care se apropiau cu repeziciune, și privirea i se întunecă iarăși.

Când Victor Collin de Plancy a anunțat la palat plecarea în Franța, regele l-a felicitat și l-a rugat să nu uite Coreea. Jin era alături de francez. Regele a privit-o, apoi a închis ochii. Era palid și dădea impresia de a fi la capătul puterilor. Din zi în zi era tot mai

slăbit și părea singur și trist, prins ca într-o menghină între China și Japonia, între popor și curteni, între tatăl său și regină[10]. Abia mijind ochii, i-a cerut lui Jin să ridice capul. Ea ți-a ridicat privirea până la nivelul robei lui roșii, pe care era brodat un dragon auriu ce părea aievea. Au rămas o vreme tăcuți. Apoi regele a glăsuit surprinzător.

— Vreau să-ți dau un nume. De azi înainte o să ai numele Yi[11]. Prenumele să fie Jin[12].

Cum aștepta supusă alături de bărbatul care urma să o ia cu el peste mări și țări, un fior îi străbătu tot trupul. Cuprinsă de mii de gânduri și sentimente contradictorii, tot ce a reușit să rostească cu buze uscate a fost:

— Vă sunt recunoscătoare, Maiestate.

Apoi regele i se adresă lui Victor, care părăsea Coreea la încheierea mandatului lui de prim-reprezentant oficial al Franței.

— Acum are și ea același nume ca al meu. Am luat această decizie în speranța că vă va fi de ajutor pentru a o lua în căsătorie după ce ajungeți în țara dumneavoastră.

Un nume poartă în sine esența unei vieți. Victor adoptă de îndată numele pe care regele i-l dăduse fetei. Astfel, cea căreia i se spusese dansatoarea Seo când dansa, curteana Seo când broda, pe care Soa o alinta Jinjin, iar Gang Yeon – Lăcrămioara, a ajuns să fie Yi Jin.

În aceeași zi, spre seară, trimisese și regina după ea. Era prima dată când o chema în toți cei trei ani de când Jin se mutase la legația franceză. A primit-o cu cafea și prăjituri. I-a cerut să se apropie. Regina avea prins la brâu un ciucure verde, cu noduri în formă de crizantemă. Aproape că putea să-i mângâie firele moi. De mult nu mai stătuse atât de aproape de suverană.

Regina i-a explicat că era ca o fiică pentru rege de vreme ce îi îngăduise să poarte numele dinastic. Jin nu îndrăznea să-și ridice privirea către chipul palid al reginei și spre ornamentele prinse strâns în părul ei.

— Și eu mă simt ca o mamă care își mărită fiica, acum că trebuie să te las să pleci.

Jin a plecat și mai mult capul.

— După cum e purtat, un nume poate să trezească sentimente diferite. Trăiește frumos, așa încât numele tău să evoce grație și generozitate.

Jin asculta cu atenție sfaturile reginei.

— Vrei să-mi spui ceva?

Avea un munte de cuvinte în suflet, adunate în tot acest răstimp în care plecase de la Curte și trăise departe de regină. Reproșuri și iubire, neliniște și tristețe.

Înghițindu-și cuvintele care dădeau să țâșnească, Jin a înălțat

capul.

— Îmi permiteți să vă prezint *Dansul privighetorii de primăvară**[13]*?

Chipul tras al reginei o arăta cufundată în gânduri. Ea prețuise cel mai mult talentul lui Jin și mereu o lăudase, spunând că nu mai era nimeni la Curte care să execute dansul acesta ca ea.

— Bine.

Jin s-a retras respectuoasă. Regina s-a ridicat cu ușurință și s-a mutat pe o rogojină cu motive florale. Dintre toate dansurile individuale, *Dansul privighetorii* era cel mai adesea cerut la palat primăvara. Reunea întreaga simbolistică a dansurilor de Curte. Jin n-avea nici acompaniament muzical, nici cunună de flori, nici costum potrivit, dar mișcările ei erau pline de grație și precizie. Era probabil pentru ultima dată când dansa pentru regină.

— Cât te invidiez! Visez să văd și eu lumea modernă, dar nu pot să fac nici măcar un pas în afara palatului.

Vocea suveranei plutea ca un nor pufos spre urechile lui Jin, care dansa din tot sufletul.

— Ai câștigat iubire și mergi să vezi lumea înaintea mea. Nu fi tristă.

Yi Jin se făcea copac, se prefăcea în foc în dansul ei.

— Du-te în lumea nouă, eliberează-te de lanțuri descoperă și trăiește o viață nouă, într-o altă lume.

Jin se făcea piatră și metal în dansul ei.

— Ești prima femeie din Coreea care pleacă atât de departe.

Jin se prefăcea în apă.

— Și nu uita de sărmana țară care te lasă să pleci.

N-avea s-o uite. Cu atât mai puțin pe regina care trecuse prin atâtea încercări, pe regina căreia mulți îi făcuseră deja îngropăciunea. Ca o mierlă care cântă într-un copac cât e ziua de lungă, Jin înălțase cu fiecare mișcare câte o rugăciune pentru liniștea și pacea suveranei.

Plutind, a revenit cu capul plecat în fața reginei.

— O să fac în așa fel încât să-mi poți scrie, să-mi povestești ce vezi și ce simți în locul acela îndepărtat.

Jin era fascinată de dragonul de pe pieptănul reginei. Curiozitatea reginei pentru obiceiurile străinilor, pentru felul în care se îngrijeau, se hrăneau, se găteau și se educau era bine cunoscută.

— O să-mi scrii?

Jin încuviință.

— O să treacă două luni până va ajunge prima scrisoare. Voi aștepta cu nerăbdare.

Regina i-a oferit o stampă cu bujori. Jin, care abia își recăpătase

suflul, avea încă fața îmbujorată. În timpul banchetelor, regina avea obiceiul să facă un cadou celei mai talentate dansatoare.

— Să o pui pe un perete când ajungi acolo.

Apoi a rulat pânza și i-a dat-o lui Jin.

— Acum du-te.

Și-a scos de pe deget inelul de argentan și l-a pus pe unul dintre degetele lui Jin.

Unde se afla?

Jin se trezi cu senzația că plutește și deschise larg ochii. Fruntea și părul despletit erau leoarcă de sudoare din pricina viselor toropitoare în care se cufundase. Își trecu mâna peste față și simți inelul de argentan. Își răsfiră degetele să-l poată privi și o cuprinse dorul.

Se ridică într-un cot și se uită în jur. Corabia părăsise deja strâmtorile coreene, cu desăvârșire închise pentru atâta amar de vreme, și se avânta în oceanul deschis. Strecurându-se prin hubloul strâmt, razele lunii aruncau o lumină palidă în cabină. În fața patului, pe un umeraș agățat de perete, era atârnată uniforma de diplomat a lui Victor, cu guler rusesc și nasturi rotunzi, aurii. Pe piept și la mâneci era tivită cu un fir subțire de aur, care strălucea împreună cu epoleții aurii. Victor o atârnase de perete, nu avea nevoie de ea pe navă. Și la legația franceză o atârna astfel, la vedere, atunci când nu o îmbrăca. Yi Jin admiră pentru o clipă și rochia ei albastru-deschis, în stil art-nouveau, pusă alături de uniforma lui Victor, rochie ce stârnise atâtea priviri curioase la plecare. Într-un cuier erau agățate o jachetă de lână neagră, lungă până mai jos de talie, o vestă în dungi cu guler scurt, o pereche de pantaloni destul de strâmți și o haină de călătorie lungă până la genunchi. Lângă ele se aflau pălăria lui neagră, cu boruri mici, și pălăria ei brodată cu trandafiri.

Jin întinse mâna.

Îl mângâie ușor pe frunte pe Victor, care nu mai contenise să-i promită câte-n lună și în stele. În timpul zilei, acesta era extrem de rezervat, uneori chiar strict, dar noaptea, după ce adormea, părea o făptură lipsită de griji.

Și la Shanghai, în prima seară când s-au transferat de pe corabie pe pachebotul *Villa,* înainte să adoarmă, el i-a mai făcut un jurământ.

— Yi Jin…

După căderea nopții, marea, până atunci albastră, devenise neagră. Jin își mușcă buzele ca să nu izbucnească în râs. Nefiind obișnuit cu pronunția, de câte ori o striga așa, lui Victor i se crispa gâtul într-un mod nefiresc. Jin își stăpânea cu greu hohotele. Dacă

râdea acum, era posibil ca el să nu mai încerce niciodată să o strige pe nume.

— Victor…

Prima femeie din Coreea care traversa oceanul și se îndrepta spre Franța își înfrânse teama de a se afla pe mare și pronunță ușor numele bărbatului pe jumătate adormit.

— Victor Auguste Collin de Plancy.

Numele acesta neobișnuit era al celui căruia îi mângâiase ea fruntea. Fiece nume poartă în sine esența unei vieți. Înainte să plece din Coreea, Victor o rugase să repete numele acesta lung de nenumărate ori. Dar ea n-a vrut să-i facă pe plac. Cu cât stăruia mai mult, cu atât se înverșuna ea să refuze, de teamă ca nu cumva, pronunțându-i numele, să scoată la iveală ceva necunoscut din Victor, ceva ce avea să schimbe definitiv totul. De când plecaseră din Coreea, ea își spunea uneori propriul nume – Yi Jin –, încet, să n-o audă Victor. Încă nu se obișnuise cu ideea că ea era posesoarea lui.

Întoarse capul să admire stampa cu bujori, ce atârna lângă tăblia de la capul patului. Cei care se despart suferă adesea la revederea unor lucruri care le evocă trecutul. Bujorii aceia erau splendizi, chiar și în lumina slabă din cabină. Sub ei era așezată o vază albă, iar alături era ghiveciul cu orhideea albastră. Săculețul cu pământ și semințele de flori erau strânse bine într-o țesătură de cânepă bleumarin, iar alături, într-o bucată de muselină era încă și mai bine strâns dicționarul francez-coreean pe care i-l dăruise regretatul episcop Blanc. Acest volum fusese de altfel primul obiect pe care l-a pus în bagaj. În timp ce împacheta cu grijă dicționarul uzat în muselină, ca nu cumva să-l uite, Jin a presimțit că, dintre toate lucrurile pe care le lua cu ea, de dicționar avea să aibă cea mai mare nevoie.

Se ridică cu grijă, să nu-l trezească. Își trase peste cămașa de noapte mantaua subțire pe care o purtase peste rochia albastră, deschise ușa cabinei și păși pe puntea ovală a navei *Villa* ce se avânta în largul oceanului care nu se umple niciodată, deși în el se varsă toate apele. În ciuda celor șapte tone, *Villa* părea să zburde peste valuri. Cu carena largă și pescajul adânc, nava putea transporta o încărcătură foarte mare. Când Jin, care vedea pentru prima dată un vapor, s-a arătat foarte uimită, Victor i-a explicat că pe locul căpitanului de vas nici președintele nu putea să stea. „Nici măcar regele?” a întrebat ea. Victor i-a mai spus și că marinarii nu fluierau niciodată la bordul navei, convinși fiind că fluieratul avea puterea de a stârni furtuni.

Huruitul înfundat al motoarelor din sala mașinilor se contopea cu cel al valurilor care se loveau de tribord. Briza care biciuia prova

și vela mare îi vântura poalele. Pentru a nu rămâne dezgolită, femeia își prinse haina cu ambele mâini. Picioarele i se împleticiră. Valurile se aruncau într-un joc continuu asupra navei.

Năpustește-te odată, mare întunecată!

În picioare pe punte, Jin se plecă spre valuri. Luna plină părea suspendată deasupra undelor negre ale oceanului infinit. Doar apa mării și sfera lunii. Yi Jin își îndreptă privirea spre spuma valurilor, ce părea să se sfarme în mii de cristale albe de gheață. Parcă sute de cai albi veneau în galop de pretutindeni, pentru ca apoi să dispară la fel de brusc. Și în timp ce se lăsase furată de frumusețea nocturnă a mării, o pală de vânt îi smulse haina. Jin întinse instinctiv brațele să prindă mantaua pe care vântul o purtase peste bord. Degeaba. Mantaua o lăsase pe Jin în urmă, pe navă, și acum zbura liberă pe deasupra mării. Când urca în văzduh purtată de vânt, când cobora spre suprafața apei îndepărtându-se încet, încet, până când nu se mai zări.

Yi Jin îți reluă postura dreaptă, înfruntând vântul. Ridică brațele deasupra capului și se înălță pe vârfuri. Trupul îi deveni tot mai ușor, ca atunci când purta costumul de dans brodat cu fluturi perechi-perechi. Valurile se repezeau cu furie. Vântul biciuia cu putere. Luna se ridica uriașă deasupra mării întunecate. Yi Jin le înfrunta pe toate încredințându-și trupul propriului ei ritm. Chipul i se lumină de zâmbet.

Când se trezi Victor în zori și ieși pe punte să o caute, o găsi dansând, ca în transă, sub puterea vrăjii mării. Nu trebuie să încerci să schimbi un om alături de care vrei să trăiești pentru tot restul vieții. Nici măcar Victor, sau mai degrabă tocmai Victor, nu putea să o conturbe pe Yi Jin, pierdută cum era în dansul ei sub clar de lună și acompaniată de valuri. În ciuda vântului rece, trupul ei era acoperit de broboane de sudoare, în pofida răcorii dimineții, fața, gâtul, pieptul, talia și picioarele îi dogoreau. Marea nu o mai înfricoșa și nu mai simțea nici apăsarea din suflet. Era ca un fluture, una cu valurile, cu vântul, cu luna.

Pornind din Shanghai, nava *Villa* o ducea pe dansatoarea de la Curtea regelui din Joseon în țara lui Victor, în Franța, trecând prin Saigon, Singapore, Colombo și traversând Canalul Suez. Yi Jin se opri din dans și se plecă din nou spre mare. Trase adânc aer în piept. Victor, care o privise până atunci cu respirația tăiată, se apropie și o luă de după umeri. Recăpătându-ți calmul, Jin admiră întinderea nesfârșită a oceanului, sprijinită de balustrada punții.

Era anul 1891.

Yi Jin avea douăzeci și doi de ani.

2. Floare-de-păr

Caii din nord aleargă în galop cu vântul de miazănoapte. Păsările ce vin dinspre miazăzi își fac cuibul pe crengile dinspre sud.

Yi Jin se născuse la Banchon.

În dreapta Palatului Changgyeong, lângă Palatul Gyeongmo, se află ruinele unui fost palat, acoperite de ape. Ca să traversezi apa, trebuie să treci pe Podul Ungnan. La nord de Podul Ungnan se află Banchon. În perioada dinastiei Zhou[14] școlilor imperiale li se zicea *byeogong**[15]*. Școlilor din teritoriile vasale li se spunea *bangung**[16]*. O instituție de tip *byeogong* se afla în mijlocul unui lac, astfel încât să fie înconjurată pe toate laturile de apă, în orice moment al anului. Câte un pod în toate cele patru puncte cardinale făcea posibil accesul. Spre deosebire de *hyeogong,* un *bangung* era mărginit doar la răsărit și la apus de apă, adică doar pe jumătate[17]. Din această pricină Universitatea Seonggyunggwan era o instituție de tip *bangung.* Apei care o mărginea i se spunea *Bansu* – „Jumătate-de-apă”, așa că satului din apropiere i s-a spus *Banchon* – „Jumătate-de-sat”, iar locuitorilor lui *banin* – „jumătate-de-om”.

Nu se știe cum au ajuns părinții lui Yi Jin să locuiască acolo.

Ea îți aducea aminte doar de florile albe de păr cu care își desfăta ochii primăvara. Și își mai amintea foarte limpede și prima dată când gustase dintr-o pară.

Primăvara sosea negreșit chiar și în regatul Joseon, aflat la capătul lumii și izolat de ea. Iar vântul blând de primăvară adia și peste bordeiul sărăcăcios de pe malul apei care mărginea Banchonul la răsărit. În casa aceasta, primăvara, soarele pătrundea încă de la răsărit. Pe malul celălalt al apei se întindea o livadă mare de peri. Oare nu e firesc ca după o iarnă întreagă de foamete să visăm la mâncăruri alese? Primăvara, măcelarul scotea pe tarabă câteva capete de vite. În perioada aceasta, în care zilnic erau sacrificate câte cinci sute de vite, cornul și caisul japonez, azaleele și cameliile înfloreau toate deodată. Florile de păr se deschideau ceva mai târziu. Și atunci păreau mănunchiuri de fulgi de nea pe cerul albastru. Petalele își luau zborul la cea mai lină adiere, iar când ploua se așterneau ca un covor pe pământ și erau duse de șuvoaie.

Oare mama lui Yi Jin asta așteptase? Să înflorească toate florile?

Parcă se hotărâse să vadă mai întâi florile, căci după ce toată iarna tușise și scuipase sânge, s-a stins chiar când s-a îmblânzit vântul, când soarele a prins a străluci și când prunii erau în plină floare, cu gândul la Jin, o copilă abia, care o ținea strâns de mână.

A fost înmormântată așa, în hainele în care murise și fiind singură, n-a avut cui să-i spună ultimele dorințe. O avusese alături doar pe doamna Seo, croitoreasă și ea, care era profund tulburată.

Doamna Seo, fiică de funcționar de stat, se căsătorise cu un nobil, dar nu reușise să-i aducă pe lume un moștenitor și după patru ani plecase din casa soțului. Tatăl ei, care se bucura de o avere considerabilă, îi aranjase la nuntă un palanchin ca pentru înalții funcționari de stat. Când doamna Seo și-a părăsit soțul, tatăl ei i-a găsit o casă la Banchon și-a ajutat-o să se instaleze acolo. Și cu asta a rupt orice legătură cu ea. Doamna Seo, extrem de talentată la cusut, își petrecea zilele la Banchon, îndeletnicindu-se cu croitoria. Sora ei, Seo *sanggung*[18] de la Curte, îi trimitea de lucru tot ce nu se putea face la palat. Cam în perioada în care doamna Seo închiria câte o încăpere tinerilor cărturari care studiau la Universitatea Seonggyungwan, fregata americană *General Sherman* a înaintat pe Fluviul Daedong până în apropiere de Pyeongyang[19]. Guvernatorul Pyeongyangului, Pak Kyusu, a mobilizat garda națională și miliția locală care au atacat și incendiat nava. Președintele american, Ulysses S. Grant, a trimis un alt vas de război în Coreea cu scopul de a obține scuze oficiale pentru incendierea navei *General Sherman* și de a forța încheierea unui tratat comercial. Tatăl lui Jin, un cărăuș din Banchon al cărui nume s-a pierdut, a plecat atunci spre Insula Ganghwa, să se alăture miliției populare. Jin era pe-atunci în pântecele mamei sale.

Uneori, moartea devine o armă de neînvins.

Împotriva americanilor dotați cu armament de tip nou, cu mașini de luptă cărora le ziceau „tunuri”, coreenii au luptat mai mult cu pietre și sulițe. Cei care nu aveau nici măcar arme primitive se aruncau în luptă cu mâinile goale. Tunurile îi aruncau în apă cu zecile la fiece salvă. Unii își luau ei înșiși viața, ca să nu fie uciși de străini. Apoi erau mulți și cei care, de disperare, se aruncau singuri în apă. Dar nu capitulau. Rezistența aceasta, alimentată de disprețul lor față de moarte, i-a făcut pe americani să înțeleagă că nu aveau sorți de izbândă în obținerea unui tratat comercial. Fregata americană trimisă de președintele Grant s-a retras spre China după patruzeci de zile, mulțumindu-se cu prada de război.

Dar nici după plecarea americanilor de pe Insula Ganghwa tatăl lui Jin nu s-a întors la Banchon.

Mama și-a născut de una singură fetița.

În vremea în care regatul Joseon își fereca porțile și dădea decrete care interziceau prezența străinilor[20], dinastia chineză Qing[21] își trimitea tinerii la studii în Anglia și Franța pentru a aplica tehnologia străină, dar păstrând metodele tradiționale. Era o situație fără precedent ca tocmai China, care transmisese

Occidentului tehnica tipăririi și busola, să adopte acum învățătura occidentală. Japonia a mers chiar mai departe, trimițând o delegație de cincizeci de studenți în Statele Unite. O tânără de optsprezece ani din Yokohama, care făcea parte din delegație, a declarat mulțimii venite să-i salute că mergea să observe obiceiurile femeilor din America și că visul ei era să poată deschide în țara ei o școală liceală pentru fete, astfel încât acestea să contribuie și ele la modernizarea țării. În Franța, tineri artiști precum Cézanne, Monet, Renoir sau Degas îi scandalizau pe pictorii tradiționaliști deschizându-și propriul salon de pictură, ignorându-l complet pe cel oficial și organizând expoziții pline de originalitate.

În timpul zilei, mama lui Yi Jin o lega pe fetiță în spinare și pleca să coasă acasă la doamna Seo. Petrecând atât de mult timp împreună, cele două femei au devenit prietene. Când micuța Jin și-a pierdut mama, doamna Seo, ținând-o strâns la piept, a privit-o și a zis:

— Ce fetiță frumușică!

Yi Jin, care încă nu înțelegea că rămăsese singură, avea privirea senină și clipea des. „Copila" era singurul ei nume, deși împlinise deja cinci ani.

— Mama ta n-a fost deloc înțeleaptă. Ar fi trebuit să-mi spună câte ceva despre tine înainte să plece și să te lase singură pe lume. Cine ești? Care e numele tău de familie? Nici măcar un nume nu ți-a dat. De ce se temea oare atât de tare, că nici numele nu mi l-a spus?

La Banchon se ascundeau uneori oameni căutați de poteră fiindcă încălcaseră legile țării vânzând ilegal alcool sau tăind câte un brad. Poterașii nu puteau intra oricum în Banchon, unde locuiau cărturari și nobili. Oricâte rele făcea un hoț de lemne, dacă se ascundea în Banchon, nu putea fi prins fără un ordin special. Așa că răufăcătorii, odată ajunși acolo, nu mai plecau. Unii dintre ei începeau să crească vite și porci cu care aprovizionau cărturarii de la Seonggyungwan, alții obțineau pământ și se apucau de agricultură. Fetele intrau servitoare la universitate, iar băieții se făceau negustori de carne.

La Banchon se auzea mereu cântecul cocoșilor și lătratul câinilor.

Vara, orăcăitul broaștelor pătrundea în toate cotloanele caselor. În locul acesta, în care oamenii își lăsau porțile deschise fără teamă, Jin a rămas singură pe lume la vârsta de cinci ani.

În vremea aceasta, deși nu avea copii și era încă tânără, regina Cheorin[22] se văzu regină-mamă. În urma acestor schimbări intervenite la palat, Seo *sanggung,* care lucrase până atunci la Salonul de broderie, a fost mutată la palatul reginei-mamă.

În spatele casei doamnei Seo din Banchon era un crâng de

bambus. Cine are sufletul plin de iubire, de e om, de e pasăre sau de-i copac, înalță o rugă. După ce o luase pe Jin la ea, doamna Seo își începea ziua așezând un bol cu apă curată la rădăcina bambusului și spunând o rugăciune. Fetița, care adormea în foșnetul frunzelor, visa mereu flori de păr. Chiar și atunci când auzea picăturile de ploaie lovind frunzele verzi, ei îi treceau prin fața ochilor doar valuri-valuri de flori albe de păr. Avea un vis care se repeta și în care se făcea că ea se plimba printre perii înfloriți și dădea peste un iaz acoperit de flori de lotus, a cărui adâncime nu o putea nici măcar ghici, și fără să ezite o clipă, se avânta în apa iazului.

În ziua în care Seo *sanggung* a venit la sora ei, să îi aducă de lucru de la palat, Jin era cufundată în același vis. Seo *sanggung* a grăbit pasul căci ardea de nerăbdare să îi arate surorii ei piperul, un condiment foarte apreciat și destul de rar până și la palat. Doamna Seo se bucură atât de tare că își revedea sora, încât ieși de îndată în întâmpinarea ei doar în șosete, uitând să-și mai pună și încălțările. Deși era sora ei mai mică, îi spunea *Mamanim**[23]**.* Seo *sanggung,* care intrase în serviciu la palat de la vârsta de opt ani, avea eleganța unei adevărate doamne de la Curte. Când și-a dat jos pelerina cu care își acoperise capul, a descoperit-o pe Jin în încăpere.

— Al cui e copilul acesta?

Neștiind cum să explice prezența lui Jin, doamna Seo ezită pentru o clipă.

— Ce-i cu copilul, surioară?

— Vă mai amintiți, *Mamanim,* de femeia care venea adesea să lucreze cu mine? Avea casa pe malul apei… A plecat dintre noi și a lăsat copila asta singură, a nimănui…

— Câți ani are?

— A împlinit cinci ani.

— Cum o cheamă?

— Încă n-are nume.

— Cum să n-aibă nume? Atunci cum o strigi?

— Copilă. Uneori îi mai zic și Ihwa.

— Ihwa?

— Floare-de-păr. Erau mulți peri pe lângă casa lor… Seo *sanggung* o privi îndelung pe Jin, care dormea dusă.

— Prenumele nu e o problemă, îi putem găsi unul oricând, dar numele de familie…

— Nici numele de familie nu-l știi?

— Eram apropiată de mama ei, dar nu știu din ce pricină nu mi-a vorbit niciodată despre familia ei.

— O fi fost dintre cei care fugeau de lege.

— Nu știu… E posibil să fi fost creștină. Într-o zi mi-a spus, în treacăt, că familia ei s-a împrăștiat prin țară în 1866[24]. Adică exact anul în care puțini creștini au scăpat cu viață. E posibil ca ăsta să fie motivul pentru care a ajuns aici. Poate că tot de asta s-a dus și tatăl copilei să lupte pe Insula Ganghwa, în speranța că vor fi grațiați. Numai că nu s-a mai întors.

— Iei copila de suflet, surioară?

— N-am încotro.

Seo *sanggung* atinse ușor cu mâna fruntea fetiței adormite.

— Ce frumușică e! Știi cum se spune, „Fetele frumoase își pierd părinții devreme”.

Micuța Jin, care visa că se plimbă printre florile de păr, părea o gâscă sălbatică rătăcită într-un loc fără apă.

— Dacă aș lua-o cu mine la palat?

Așa se face că într-o zi de vară, când ploaia caldă spăla frunzele bambusului, Jin intra în Palatul Gyeongbok în spinarea slujnicei Yi, pe care o trimisese Seo *sanggung* după ea. Doamna Seo din Banchon se frământa întruna, întrebându-se dacă făcuse bine că o lăsase pe Jin la palat. Era copleșită de dorința de a o ține aproape. Seo *sanggung* o asigurase că nu era obligatoriu să devină slujitoare la palat doar pentru simplul motiv că merge acolo.

La palat, trei regine-mamă fără fii își duceau viața lipsite de bucurii. Regina Cheorin, în slujba căreia se afla Seo *sanggung,* era una dintre ele. Seo *sanggung* gândea că un suflet de copil avea să îi aducă alinare suveranei cuprinse de tristețe. Spera ca frumusețea și exuberanța copilei să alunge însingurarea reginei măcar pentru câțiva ani. Abia apoi avea să se gândească la viitorul fetiței.

În fiecare dimineață, Jin, condusă de doamna Seo din Banchon, se cățăra în spinarea slujnicei Yi și pleca la palat. Seara, condusă de Seo *sanggung,* se întorcea la Banchon tot în spinarea slujnicei.

„Floare-de-păr, floare-de-păr, chipul fetei mele-i floare-de-păr…”

Jin obișnuia să adoarmă jucându-se alături de doamna Seo, care cosea de zor murmurând „Floare-de-păr, floare-de-păr…”

Dimineața devreme, când o conducea pe Jin, pe care o aștepta slujnica Yi, doamna Seo îi spunea:

— Să petreci bine, fetița mea. Să fii mereu surâzătoare.

Jin se întorcea în fiecare seară la doamna Seo, la Banchon, o dată fiindcă era încă foarte mică și apoi pentru că în fiecare dimineață, înainte de cântatul cocoșilor, se trezea plângând în hohote cu brațele întinse, căutând pe cineva. Era ceasul la care se prăpădise mama ei.

La capătul mesei reginei însingurate, Jin cânta, dansa și făcea fel de fel de giumbușlucuri. Cu mâinile ei mititele frământa și apăsa spinarea suveranei, mereu încovoiată sub greutatea perucii[25]

împodobite. Adormea epuizată în încăperile reginei care obișnuia să-și petreacă mai tot timpul în tăcere. Probabil că uneori întindea fără rușine mânuțele să atingă agrafele cu perle din părul reginei, alteori o însoțea în plimbarea ei zilnică prin grădina din spatele palatului, țopăind cu pași mici peste Podul florilor de aur.

Toate aceste amintiri s-au șters. Una singură i-a rămas bine întipărită în memorie.

Într-o zi, nu-și mai amintea de ce, Jin se plimba singură prin palatul impunător. Poate să fi ieșit tiptil din încăperile reginei-mamă când aceasta ațipise. A fost cuprinsă de frică în penumbra sălilor și i se părea că ochii animalelor de piatră care împodobeau balustradele o urmăreau. Podeaua era umedă și neagră. Până și trunchiurile copacilor erau de un verde întunecat. Plăcile de granit erau acoperite cu mușchi umed, pământiu. Chiar și atunci când razele soarelui reușeau să pătrundă printre crengile copacilor, frunzele își pierdeau verdele, galbenul sau oranjul lor și se adumbreau. Grădina din spatele palatului era mult prea întinsă pentru o fetiță de cinci ani. Pentru ea, până și verdele ierbii părea întunecat. Copacii imenși și florile ale căror nume nu le cunoștea păreau să o însoțească. Și-a ridicat privirea spre ramurile unui pin-umbrelă, pe care se așezase o coțofană. A mers de-a lungul unui pârâiaș cu apa susurândă și chiar l-a sărit, într-un loc unde era mai îngust. Privea cu luare-aminte la cele două arce ale unui pod, minunându-se de garguiele cu care erau ornamentate. Patru statui din piatră reprezentau patru animale pe care nu le putea recunoaște, fiecare având o altă expresie. Jin se așezase în fața unuia cu o privire ghidușă, care parcă o chema la joacă.

— Cine-i copila aceasta? se auzi o voce cristalină.

Jin închisese ochii, ca un pui de căprioară. Dacă până atunci i se păruse că palatul era întunecat, acum simțea cum îi pătrunde în trup întreaga lumină a lumii și cum o învăluie parfumul suav al florilor. De câte ori făcea o mișcare stăpâna vocii cristaline, frumoasa ei haină verde foșnea, gata parcă să-și ia zborul.

— E Maiestatea Sa, Regina, șopti cineva.

„Oare visez?" se întrebase Jin. Apoi ridicase privirea spre cea care o întrebase cine e. Ochii reginei erau fermecători. Fața ei albă era liniștită, dar ochii erau animați de strălucire. Erau ochi dintr-aceia care nu-și arată sentimentele, nu exprimă nici bucurie, nici tristețe, dar sunt plini de mister. Un surâs s-a așternut pe buzele ei subțiri.

— Cine ești tu?

Jin continua să o privească fascinată.

— Cum de ești singură?

— ...

— La ce te uitai?

Jin era prea mică să poată explica cine era, ce făcea acolo și de ce era singură. O doamnă din suita reginei îi spuse acesteia că Jin era o fetiță din pavilionul reginei-mamă Cheorin. Regina își scoase brațul alb de sub faldurile hainei și o luă pe Jin de mână.

— Pari o fetiță isteață.

— ...

— Vrei să mergi cu mine?

Jin îi dădu mânuța reginei și mișcă ușor din degețele simțind în palmă căldura atingerii. Înaintară pe o cărare largă, cu pietriș, mărginită de pini cu umbre alungite pe pământ. Deodată apăru Seo *sanggung,* care aflase întâmplarea, și, din cale-afară de uluită, făcu o reverență până la pământ în fața suveranei și își ceru iertare. Regina o ținea în continuare de mână pe Jin.

Două mâini strânse dau naștere unui sentiment tainic. Femeia și copila traversară lacul în apele căruia se reflectau munții, la apus și după apariția lunii pe cerul nopții. Trecură pe lângă tumulul ridicat din pământul săpat pentru ridicarea pavilionului pentru banchete și traversară grădina în care se îmbinau frumos flori, ierburi și pietre.

Când ajunseră la porțile de trecere spre pavilionul reginei din capătul curții palatului și care era ușor de recunoscut după acoperișul fără creastă dublă, regina se opri și le spuse însoțitoarelor sale:

— Avem pere la bucătărie?

Nu avea o voce puternică, dar era vioaie și fermă.

— Aduceți și un cuțit și o lingură.

Jin era fascinată de desenele de pe peretele din spatele reginei, curioasă să vadă hornurile din cărămidă, cu mici acoperișuri de țiglă. Peste tot erau incrustați gargui și phoenicși, cele zece simboluri ale longevității[26], cei patru cărturari[27] și crucea budistă.

Porțile glisante se deschiseră.

Jin se trezi așezată alături de regină, ca o gâscă sălbatică ce tocmai a ajuns la apă sau ca o picătură de rouă pe petala unei flori de păr.

O slujnică aduse o pară rotundă, aurie, un cuțit și o lingură, așezate pe o farfurie pe care o lăsă în fața reginei. Aceasta luă mânuța lui Jin și-i așeză para în palmă.

— Și tu ești singură, așa, ca mine?

Jin simțea coaja tare și umedă a fructului și răcoarea aceasta îi aduse aminte de mama ei, pe care n-o mai văzuse din ziua aceea în care se scuturaseră florile de păr.

— Vrei să guști?

Ochii reginei erau la fel de strălucitori, dar vocea îi devenise mai

melancolică. Luă cuțitul și tăie partea de deasupra, apoi începu să scobească în pulpa albă și suculentă cu lingura. După ce umplu lingura, i-o duse lui Jin la gură.

— E bună?

Copila dădu din cap.

Regina surâse și se puse din nou pe treabă, nepăsându-i că-și pătase mâneca hainei. Când umplea lingura, îi spunea copilei să deschidă gura. Apoi surâdea. Slujnica de la bucătărie, care rămăsese la distanța cuvenită față de suverană, se înroșise la față și părea descumpănită.

— E bună?

Fetița aprobă din nou dând din cap.

Își aminti că așa făcea și mama ei. Când primea pere în schimbul lucrurilor cusute, îi dădea lui Jin tot așa, cu linguriță. Apoi o întreba dacă erau bune, iar Jin, care nu putea răspunde cu gura plină, înclina din cap a mulțumire. Mama ei aștepta să mestece tot, apoi îi dădea încă o lingură și iar o întreba:

— E bună?

Jin avea obrajii umflați, mestecând de zor. Mama ei îi spunea că și ea era un pomișor.

— Să-ți spun o întâmplare ciudată. Era un păr pe malul mării. Nu mai văzusem așa ceva. Un păr pe plajă? Ce lucru neobișnuit! Eram sigură că nu putea să înflorească și să dea rod acolo, așa că l-am mutat în grădina noastră. După aceea am rămas însărcinată. Deci tu ești pomișorul meu.

Așezată în fața reginei, Jin avea senzația că aude glasul mamei. Ochii, până atunci curioși, i se umplură se lacrimi.

— De ce plângi? De bună ce e?

Regina întinse mâna să-i șteargă lacrimile.

Cuprinsă de amintiri, Jin părea un pui de pasăre care aștepta cu ciocul deschis să fie hrănit. Gura îi era plină de gustul dulce, iar ochii de lacrimi. Atunci a înțeles că nu se mai putea întoarce în vremea în care era alături de mama ei, acolo unde văzduhul era plin de petalele florilor de păr.

3. Băiatul-din-iaz

La mâhnire, prospețimea unui copil e ca o adiere caldă.

De la o vreme, regina Cheorin a început să o aștepte pe Jin, cea fragedă ca frunzele de măr, de cum se crăpa de ziuă. De când avea în preajma ei glasul zglobiu și prospețimea copilei care se ținea de șotii, regina era mai îngăduitoare cu slujitoarele. Nu mai stătea mereu încruntată, devenise mai vorbăreață, răspundea cu politețe la salutul slujitorilor și începuse să mănânce.

Cheon – „o mie”, *gwi* – „de preț”, *man* – „plin”, *su* – „viață”, *nak* – „plăcere”.

Regina-mamă își alunga plictisul învățând-o pe Jin caracterele chinezești care decorau pereții pavilionului ei. Era suficient să-i spună lui Jin o singură dată *gang* – „margine”, *man* – „zece mii”, *nyeon* – „an”, *jang*– „lung”, *chun* – „primăvară”, că aceasta le și repeta fără greșeală. Pe fața reginei se așternea un zâmbet larg ori de câte ori gurița lui Jin se rotunjea pentru a pronunța un caracter. Jin avea voie să guste prima din mâncarea așezată în fața suveranei care trona în capul mesei și putea să deseneze în voie pe pereții exteriori fără ca regina să se supere.

Ziua, Jin se bucura de afecțiunea reginei, iar seara de grija doamnei Seo din Banchon. Astfel, obrajii copilei prinseră să fie tot mai bucălați și mai rumeni. Și în curând îi dispăru de pe chip și jalea care o cuprinsese de când se prăpădise mama ei. Părul său negru era tot mai bogat, iar ceafa și brațele i se rotunjiseră. Doamna Seo îi aranja părul dimineața, înainte să plece la palat, dar odată ajunsă, regina Cheorin o așeza cu spatele și îi peria din nou părul, cu mâna sa. La prânz, când Jin adormea, regina o mângâia pe frunte și, suspinând adânc, nu se mai sătura să o privească.

Seara, regina nu mai voia să o trimită pe Jin acasă, așa încât copila se întorcea tot mai târziu.

După ce timp de zece ani a îndeplinit rolul de regent, Daewongun[28] s-a retras, lăsând puterea în mâinile facțiunii progresiste. Japonia a forțat deschiderea porturilor coreene. Franța și Statele Unite, care până atunci nu reușiseră să stabilească legături comerciale cu Coreea din pricina reticenței acesteia, au salutat decizia de deschidere a acestei țări de la capătul continentului asiatic, până atunci izolată ca un pustnic. În vremea în care puterile lumii se grăbeau să pătrundă în Coreea pentru a împiedica Japonia să instituie un monopol asupra porturilor, șaptezeci și șase de delegați coreeni au fost trimiși în Japonia, cu scopul de a observa progresul civilizației japoneze. Jin, care petrecuse deja doi ani la

palat, tocmai împlinea șapte ani.

Într-o zi, Jin se întorcea de la palat acasă la doamna Seo, în Banchon.

Cocoțată în spinarea slujnicei Yi, a fost prima care l-a zărit pe străinul din curte, în picioare, sub prun, și ochii i s-au mărit pe dată a mirare. Nu mai văzuse niciodată un chip asemănător și nici straie ca ale străinului. Acesta purta o haină neagră, care îi venea până la genunchi. Era înalt, cu o barbă șatenă creață, care îi ajungea până pe piept, cu fața albă, nasul mare și niște ochi rotunzi, albaștri.

Și pentru slujnica Yi, care o căra pe Jin în spinare tocmai de la palat, a fost mare mirare să-l vadă. Surprinsă, sări brusc înapoi, făcând-o pe Jin să-și muște buza de jos, care imediat a și sângerat. Slujnica Yi a lăsat-o jos pe Jin, în fața doamnei Seo, nescăpându-l din ochi pe străin.

— *Oh, mon Dieu!* a spus acesta într-o limbă neobișnuită, văzând sângele de pe buzele lui Jin.

Doamna Seo s-a repezit în casă și a adus un prosop cu care a șters sângele de pe fața copilei. Deși Jin își mușcase buza din cauza ei, slujnica Yi n-a mai stat pe gânduri și a tulit-o spre poartă.

Alături de străinul cu ochi albaștri se afla un băiat slăbănog, îmbrăcat într-o haină gri, din bumbac, care-l făcea să pară un pescăruș sălbatic.

Pe fața lui arsă de soare se citeau sărăcia și disperarea, dar și o îndârjire care putea să-l ajute să depășească orice obstacol în viață. Cum nu avea nimic pe sub haină, îi ieșea din ea un umăr gol și o parte a brațului. Încălțările din paie păreau să fi străbătut lumea întreagă, căci erau atât de uzate încât se țeau toate degetele din ele.

Când dădu cu ochii de Jin, băiatul piele și os începu să izbească trunchiul prunului cu piciorul.

— Acesta este părintele Blanc, misionar creștin.

— Blanc…

Așa cum imitase pronunția reginei Cheorin când îi explicase caracterele chinezești, Jin își țuguia acum buzele umflate de mușcătură să repete după doamna Seo: *Blanc*…

Preotul zâmbi și îi întinse mâna.

— Da, mă cheamă Blanc, Jean Blanc.

Din gura preotului cu ochi albaștri se revărsă un șir de cuvinte în limba coreeană.

Jin își ascunse mâinile la spate. Părintele Blanc zâmbi și o mângâie ușor pe cap. Fetița zări crucea atârnată la gâtul preotului, balansându-se sub sutana neagră.

— Rămâneți puțin la noi, părinte.

— Nici nu am de ales.

Jin se uita atentă la el, ținându-se strâns de fusta doamnei Seo. Cu cât o îndemna aceasta mai mult să-l salute pe străin, cu atât Jin se ascundea mai tare după fusta ei.

— Cred că s-a rușinat.

Preotul surâse cu înțelegere la vorbele doamnei Seo.

— Probabil. Apoi, cred că e și uimită. E fetița de care mi-ați vorbit?

— Da.

— Acum se întoarce de la palat?

— Da.

Jin se agăța și mai strâns de fusta doamnei Seo auzind limba coreeană nefirească pe care o vorbea părintele Blanc. Avea deja lacrimi în ochi.

— Nu trebuie să-ți fie teamă, îi spuse doamna Seo luând-o de mână. Și ce vârstă are copilul? întrebă ea arătând spre băiat.

— Unii mi-au zis șapte ani, alții șase. N-aș putea să spun precis.

— Încă nu se cunosc, dar sigur se vor împrieteni.

— Oare?

— Cu siguranță, așa sunt cei mici.

Copiii se urmăreau reciproc, Jin ascunsă după fusta doamnei Seo, băiatul ținându-se aproape de preot.

Uneori, oamenii sunt nevoiți să se avânte în creierii munților pentru a se ascunde. Acolo unde se află de când lumea și pământul stâncile bizare, pinii seculari și tufărișul de tot felul, în adâncul munților, la izvorul naturii.

În cel mai înalt punct al trecătorii ce separă Munții Sobaek de Munții Noryeong se afla o vale cu pământ numai bun de cultivat. Deși situată pe drumul dintre Namwon și Jangsu, valea se ascunde privirii călătorilor chiar și din cel mai înalt punct al trecătorii. De la primele persecuții ale creștinilor din 1801, fugarii înfometați își găseau scăparea însămânțând câte o bucată de pământ în acest paradis ascuns. Puteau să lucreze pământul zi de zi, chiar și în clipele lor de adâncă tristețe sau de disperare, căci trecea pe acolo o apă curgătoare ce nu seca niciodată. Așa a apărut satul Subunni, așezat în locul în care Râul de Aur se separă de Râul Mâlos.

De cum a pus piciorul pe pământ coreean, părintele Blanc s-a dus drept la Subunni, să-l întâlnească pe episcopul Ridel, care își ținea predicile pe ascuns, într-o peșteră din apropierea satului. Părintele Blanc povesti că îl găsise pe băiat pe drumul ce ducea la Subunni. Era orfan și trăia din ce căpăta, dormind sub cerul liber, pe sub streșinile caselor.

— Când l-am întrebat unde locuiește, ne-a arătat fără să ezite un iaz.

Părintele Blanc îl mângâia pe cap pe băiat în timp ce îi povestea

doamnei Seo despre el. Când plecase din Subunni, împreună cu însoțitorii lui, a doua zi, băiatul se luase după ei. Probabil că îl emoționase gestul părintelui Blanc, care, văzându-l îmbrăcat în zdrențe care nu-i acopereau mai deloc trupul, și-a descusut căptușeala sutanei și l-a învelit în ea.

— Cum îl cheamă?

— I-am spus Yeon[29]. Numele de familie e Gang[30]. Se pare că există o oarecare legătură cu un iaz, de vreme ce arată spre apă când îl întrebi unde locuiește. Poate casa lui să fi fost pe malul uneia. Sătenii îi spuneau Sobaek, probabil pentru că ne aflam la poalele Munților Sobaek.

— Gang Yeon…

Micuța Jin repetă, așa cum făcuse mai înainte și la auzul numelui Blanc. Doamna Seo și părintele Blanc s-au uitat în același timp la ea și au zâmbit. Cât timp s-a vorbit despre el, Gang Yeon a continuat să dea cu piciorul în trunchiul prunului. Era slab ca vai de el, cu pântecele umflat al copiilor subnutriți. Loviturile lui nici măcar nu clinteau copacul.

Doamna Seo îi conduse pe cei doi în încăperea pe care, din când în când, o închiria câte unui cărturar de la Universitatea Seonggyungwan care se pregătea pentru examenele de stat. Deschise ușa și le arătă camera. În afară de o ladă pe care era așezat cu grijă un rând de așternuturi[31], în cameră nu mai era nimic. Preotul studie odaia din prag, dar băiatul intră imediat înăuntru.

— E foarte obosit. Azi am mers mult pe jos.

Părintele Blanc închise ușa în urma copilului, care se așezase pe jos cu picioarele întinse, și plecă spunând că trebuie să întâlnească pe cineva. Doamna Seo aruncă o privire spre încălțările uzate pe care Yeon le lăsase în prag. Acestea erau martorii muți ai greutăților prin care trecuse băiatul.

Apoi femeia scoase niște apă din fântână și începu să toarne într-o oală mare, atârnată deasupra sobei.

Apa se lasă scoasă sau vărsată, ea poate să rămână într-un loc sau poate să curgă spre alte zări. Oricum ar fi, puterea ei stă în faptul că nu-și schimbă niciodată natura originară.

Jin se ținea scai de doamna Seo, care forfotea să umple oala. După ce o umplu, deschise ușița sobei să pună lemne pe foc.

— Iată că a venit și vremea în care poți purta crucea la vedere! Și când te gândești că până nu demult puteai să-ți pierzi viața pentru un rozariu. Și din pricina asta nu murea doar cel vinovat, ci era condamnată întreaga familie. Foamea a răpus vreo patruzeci de fugari odată, în timpul unei furtuni de zăpadă. Copiii erau atât de înfometați, că nici nu mai aveau puterea să deschidă ochii. Așa și-au dat sufletul. Era de-ajuns să fie un creștin într-o familie și erau

condamnați la moarte cu toții, de la mic la mare. Așa erau vremurile acelea. Dar cei ce supraviețuiau erau și mai devotați credinței lor. Cu cât erau mai persecutați adepții, cu atât catolicismul pătrundea mai adânc în viața coreenilor.

Doamna Seo se pregătea să mai spună ceva, dar se răzgândi. Își amintise de mama lui Jin, în privirea căreia se citea mereu groaza, ca și cum ar fi fost martora unor întâmplări cutremurătoare. Era de-a dreptul dureros să vezi cât de precaută era când vorbea sau când făcea ceva. Cum de putuse să trăiască mereu cu spaima în suflet? Doamna Seo era convinsă că se îmbolnăvise din cauza grijilor.

Cum să moară și să o lase pe fetiță singură pe lume? Seo o bătu pe Jin ușor cu palma pe spate.

— Nu crezi că cel în care credea ea e neîndurător?

— ...

— Ce tot spun? Cum ai putea tu să știi?

Doamna Seo se opri cu scăpărătoarea pregătită pentru sobă în aer, uitându-se la Jin.

— Băiatul din încăperea din spate nu are unde să meargă. Ce-ai zice dacă ar rămâne la noi?

Jin clătină din cap.

— Nu vrei?

— E murdar.

Fetița privi spre foc. Obrajii îi ardeau. Băiatul nu o deranja, și totuși dăduse din cap a respingere. Se întreba și ea de ce, privind atentă la foc.

— Ce e murdar se spală.

— ...

— Dacă se curăță spălându-se, atunci înseamnă că nu e pierdut. E vorba doar de niște pete. Nu trebuie să îi considerăm murdari pe cei ce poartă zdrențe. Asta nu e mizerie, e sărăcie. Iar sărăcia nu e un defect.

— ...

— Dar dacă sufletul e murdar, nu se poate spăla. Atunci da, e un cusur.

Doamna Seo tocmai se gândea că se întinsese prea mult la vorbă în fața copilei, și o mângâie pe spate, când se auzi tânguitul unui fluier de bambus. Cele două își îndreptară deodată privirile către locul din care se auzea cântecul. Era chiar încăperea în care rămăsese băiatul. Cum oare ascunsese fluierul sub zdrențele pe care le purta?

Era un sunet care se ducea drept la inimă, orice ai fi făcut în momentul acela, care te făcea să ciulești urechile și să închizi ochii.

Și Jin, care rupea crenguțele de foc în două, și doamna Seo, care le arunca apoi în sobă, ascultau vrăjite glasul fluierului de bambus.

În fața vetrei, Jin își lăsă mâinile pe lângă corp, coborî bărbia și închise ochii.

— Se zice că vine șarpele de cânți la fluier pe înserat… Ce cântec trist pentru un copil! zise doamna Seo, ca pentru sine.

Când apa se încălzi, îi spuse lui Jin să se dea la o parte, apoi vărsă apa într-un vas mare, pe care-l avea în spatele casei. La fel proceda și când o îmbăia pe fată. Pe frunte îi apărură broboane de sudoare. Turnă apă rece peste cea fierbinte, o amestecă și verifică temperatura înmuindu-și cotul în ea. Apoi zâmbi cu satisfacție.

— Cheamă-l, te rog, pe Sobaek.

Jin a privit-o întrebător. Cine era Sobaek? înțelegând nedumerirea fetei, doamna Seo a izbucnit în râs și a lămurit-o că era vorba de Gang Yeon.

— Cine știe? Poate că ești mai mare decât el.

— ...

— Nu vrei să fii sora lui mai mare?

La auzul cuvântului soră, Jin se rușină.

— Nu ți-ar plăcea să ai un frate mai mic, așa, ca Gang Yeon? Sau poate, cine știe, el e mai mare ca tine.

În loc să-l cheme pe băiat, Jin dădu din cap și se așeză în fața sobei.

Doamna Seo plecă râzând să-l cheme ea. „Sobaek!" o auzi Jin strigând. Rămasă singură în fața sobei, Jin o imită pe doamna Seo, strigând și ea, dar în șoaptă: „Sobaek!" Și dintr-odată cântecul fluierului se opri.

Când o văzu pe Jin așezată pe vine în bucătărie, băiatul, care o urma pe doamna Seo, făcu un pas înapoi. Doamna Seo deschise ușa ce dădea în curtea din spate și îi spuse lui Yeon să-și dea jos hainele, dar acesta se înfofoli și mai bine în zdrențele lui privind-o fără încetare pe Jin. Atunci doamna Seo o trimise în camera ei. Jin se ridică să plece, bombănind.

— Sobaek, vino încoace!

Băiatul ieși șovăind în curtea din spatele casei. Pentru că tot nu-și scotea hainele, doamna Seo se uită la el neclintită.

— Nu vrei să te îmbăiezi?

Băiatul rămase pe loc, strângându-și hainele în jurul trupului.

— Îți place să umbli așa, plin de jeg?

— ...

— Trebuie să te speli, și pe corp, și pe cap. După ce ai să faci baie și ai să te schimbi în haine curate, părintele Blanc o să fie foarte surprins. O să fii așa de frumușel, că s-ar putea să nu te mai recunoască.

Când auzi numele preotului, băiatul își desfăcu brațele.

— Ții la părintele Blanc?

Yeon dădu din cap.

— Da? Ce noroc! Când ai pe cineva drag, parcă ți-e mai ușor în viață. Cei pe care îi iubești îți dau putere și viața ta capătă un sens. Ești cu adevărat bogat, băiete, căci îl ai în suflet pe părintele Blanc. Săraci sunt doar cei care nu țin la nimeni!

După ce-și scoase hainele, băiatul păși în apa caldă, iar doamna Seo îl apăsă de umeri, să se afunde mai mult.

Neștiind încotro să se uite, își pironi privirea pe bambusul din curtea întunecată în timp ce doamna Seo începu să fredoneze *Cântecul celor cinci tovarăși*[32].

„Nu-i copac, nici iarbă nu-i.
Cum de stă așa semeț,
când pe dinăuntru nu-i?
Firește că-mi este drag
când e verde-n orice ceas”.

Apoi tăcu și începu să toarne cu o ulcică apă caldă peste umerii băiatului. Și în timp ce îl spăla așa, îi simțea în podul palmelor toate oasele. Cum o să crească el mare? se întrebă ea și îi trecu prin minte că ar fi putut avea opt sau chiar nouă ani. Era el un sac de oase, dar astea nu erau chiar oase de copil, ci de băiat mai măricel.

— Ce frumos ai cântat la fluier!

Băiatul ridică pentru prima dată privirea spre doamna Seo. Aburul cald îi îmbujorase obrajii.

— Cine te-a învățat să cânți așa?

— ...

Băiatul rămase tăcut.

— Singur ai învățat?

Atunci o străfulgera un gând și inima îi stătu pe loc de neliniște. Își dădu seama că n-auzise deloc glasul copilului.

— Sobaek!

Băiatul o privi cu ochii lui rotunzi, negri ca murele. Picături de apă i se prinseseră ca rouă de gene.

— Nu poți vorbi?

Copilul întoarse capul și își împreună mâinile pe sub apă. Când lăsă capul în jos, îi ieși în evidență coloana scheletică. Se așternu tăcerea. Părintele Blanc nu spusese nimic despre faptul că băiatul nu vorbea. Probabil că n-o făcuse intenționat. Doamna Seo își drese glasul și șterse cu palma apa de pe spinarea băiatului. Își simți sufletul invadat de compătimire.

— Închide ochii.

Așteptând să se înmoaie stratul de mizerie de pe trupul băiatului, ca să-l poată spăla, doamna Seo îi aranjă părul zbârlit cu degetele.

Îl frecă pe spinare cu praf de boabe de soia verde, își strecură degetele în părul lui bogat și-i masă viguros scalpul. Băiatul era foarte docil, se lăsa mânuit de doamna Seo fără să cârcnească. Dar pentru că era foarte încordat, femeia, care până atunci îl spălase pe cap, îl gâdilă deodată la subsuoară. Băiatul nu schiță nici măcar un zâmbet, ci doar se retrase puțin.

Doamna Seo îi clăti părul, îl stoarse și-l prinse în coc pe creștet, apoi începu să frece cu putere pielea de pe spate, de la gât în jos, spre picioare. Simțea la fiecare atingere câte un os. Odată ce s-a prins, lăstarul de bambus crește foarte repede. După ploaie, mai ales, crește de nu-ți vine a crede că trunchiul zdravăn de azi e mlădița de ieri. Și în timp ce doamna Seo îl clătea pe Gang Yeon amestecând apa rece din găleată cu cea caldă din oală, dorința ei cea mai mare era ca băiatul să crească repede ca lăstarul de bambus, și să ajungă mare și drept, întocmai ca bambusul. Gang Yeon, care până atunci stătuse serios, începu să surâdă. De bucurie, doamna Seo îl bătu cu palma pe spinarea înroșită de atâta frecat.

Acela a fost momentul. Băiatul îi trase mâna spre pieptul lui și-i desfăcu pumnul. Palma ei oricum era obișnuită să se deschidă. După ce i-a privit pentru o clipă mâna aspră și tăbăcită, care mereu căuta ceva de lucru și nu putea sta locului, băiatul a îndoit un deget și a început să-i scrie în palmă.

Când cânta tatăl meu la fluier, veneau mulți să-l asculte.

Scria un cuvânt peste altul, dar doamna Seo nu pierdea nimic și reușea să citească.

— Înseamnă că știa să cânte foarte bine.

Pe câte unii îi îneca plânsul.

De câte ori scria câte ceva cu degetul în palma ei, copilul trăgea mai aproape de piept mâna femeii și o ținea strâns acolo cu mâna lui stângă.

— De la tatăl tău ai învățat să cânți la fluier?

Copilul dădu din cap. „Cum și-o fi pierdut tatăl?” se întrebă doamna Seo și, suspinând adânc, îi șterse picurii de apă de pe față cu un prosop uscat. Îi apucă nasul între degetul mare și arătător și-l puse să sufle. Apoi îl scoase din vană și îl șterse bine de apă pe umeri, pe piept, pe coapse și pe gambe, la subrațe și între degetele de la mâini și de la picioare.

Dinspre crângul de bambuși adia un vânticel răcoritor. Frunzele se legănau foșnind. Doamna Seo îl îmbrăcă pe băiatul proaspăt îmbăiat într-o haină de bumbac. O croise la cererea mamei unui învățăcel de la Sala de lectură a Universității, dar aceasta încă nu venise după ea. Pe vremea aceea, Banchonul se anima grozav în zilele în care venea regele la Sala de lectură să se ia la întrecere cu cărturarii. De bună seamă că învățăcelul era mai înalt decât Gang

Yeon, căci acesta părea îmbrăcat în haina unui frate mai mare. Doamna Seo se văzu nevoită să-i suflece de două ori mânecile hainei, și tot de două ori îi suflecă și pantalonii.

— Of, of! Haina trebuie să fie plăcută privirii și purtată cu drag. Asta-i cam mare pentru tine.

Băiatul surâse mulțumit.

— Îți fac eu și ție niște haine. Și, ca să poți purta mereu fluierașul la tine, o să-ți fac și-un buzunar secret.

Obișnuit doar cu nepăsarea oamenilor, Gang Yeon lăsă ochii în jos la auzul vorbelor pline de bunătate ale doamnei Seo. Aceasta începu să-i șteargă părul. Jin, care până atunci stătuse singură în casă, deschise ușa să-i vadă.

— Ia uită-te la Sobaek. Cum ți se pare? Nu-i așa că-i frumușel?

Jin își mută privirea spre băiatul proaspăt îmbăiat și îmbrăcat în haine curate. Spre surprinderea ei, nu-și putu înfrâna un surâs.

— Vrei să mă ajuți puțin? Du-te până în grădină și adu niște salată și câteva frunze de muștar brun. Adu și niște ceapă verde. Să pregătim masa pe când vine părintele Blanc.

Gang Yeon se luă și el după Jin, care pornise către grădină cu coșulețul pregătit de doamna Seo. Aceasta zâmbi cu bucurie văzându-i împreună. Câte un firicel de fum alb se ridica din coșul fiecărei case din Banchon. Din când în când se auzea câte un câine lătrând pe lângă casele cu lămpi aprinse. Pe drumul care se vedea din grădină trecu un sătean cu pălărie din coadă de cal[33]. Apoi trecu șontâc-șontâc un căluț încărcat cu poveri, urmat de stăpânul lui. La apusul soarelui era vremea femeilor. Așa se face că pe malul apei trecea o domniță dintr-o casă de vază, îmbrăcată în rochie de mătase și înfășurată în pelerină, însoțită de o slujitoare tânără. După lăsarea întunericului, slujnicele mergeau să strecoare pe sub porțile ibovnicilor răvașele de amor scrise de stăpânele lor peste zi. După ce stătuseră cât era ziua de lungă închise între zidurile curții lor, fetele de nobili ieșeau seara la plimbare, la lumina felinarelor purtate de însoțitoarele lor.

Aplecați de spinare, cei doi copii adunau salată în grădina împrejmuită de arbuști de tuia. Când au dat să rupă cozi de ceapă, mâinile li s-au întâlnit. Și-au ridicat deodată privirea spre cer să vadă rațele sălbatice. Aroma supei din pastă de soia, pe care tocmai o fierbea doamna Seo, ajunse până în grădină.

Simțind mirosul de supă, Gang Yeon se trezi că-i chiorăie mațele. Se rușină și-și apăsă stomacul cu mâna. Jin se prefăcu că n-a auzit și își văzu de culesul frunzelor de muștar, deși în alte ocazii ar fi izbucnit imediat în râs.

Văzându-i pe copii în grădină, părintele Blanc se opri. Tocmai se întorcea din partea dinspre apus a satului, unde se întâlnise cu un

vânzător de păsări creștin. De cum dădu cu ochii de el, Gang Yeon sări pe dată dintre straturi și ieși să-l întâmpine. Hainele îi erau impregnate de mirosul de praf de soia. Văzându-l așa, îmbăiat și schimbat în haine noi, părintele Blanc ridică brațele de uimire, iar băiatul zâmbi fericit.

După atâta amar de vreme în care fuseseră doar ea și Jin la cină, doamna Seo punea în sfârșit patru rânduri de tacâmuri pe masă. Drept *banchan*[34] aveau doar salată verde, un sos de soia cu frunze de susan opărite ușor, ceapă verde, usturoi și condimente, o salată picantă din cozi de ceapă verde, piftie din făină de hrișcă și supă din pastă de soia fermentată[35]. Dar arunci când la masă e liniște și pace, mâncarea e gustoasă oricum ar fi. Iar orezul cu felii de ridiche era servit în boluri mari, pline ochi.

Părintele Blanc izbucni în râs când văzu bolurile mari de orez. De când pusese piciorul pe pământ coreean, avusese trei momente de mare uimire. Prima dată a fost surprins să vadă că țărișoara asta de la capătul pământului avea propria limbă și propriul alfabet. Cărturarii și nobilii foloseau în continuare caracterele chinezești, de aceea i-a fost cu atât mai mare mirarea să constate că exista și un alfabet autohton. Al doilea motiv de uimire au fost cărțile. Chiar și în cele mai modeste case era câte o carte și până și slujnicele, despre care n-ai fi zis că știu a scrie și citi, copiau poveștile ca să le poată reciti. A treia oară a fost surprins să vadă cu câtă poftă și mai ales cât puteau să mănânce coreenii. Rămăsese nu odată cu gura căscată văzând că până și copiii puteau să dovedească un bol mare de orez, plin cu vârf. Unii coreeni puteau să înfulece câte un bol mare de orez gol, fără nicio garnitură, doar înmuind orezul în puțină apă. După ce a aflat că putea fi gătit în zeci de feluri – cu cartofi, cu fasole roșie, cu legume, amestecat cu orz sau cu diverse boabe și semințe – părintele Blanc a înțeles că oamenii locului își datorau orezului constituția robustă. E adevărat însă ca nu întotdeauna aveau de mâncare pe săturate. Oamenii sărmani săreau adesea peste mese. De aceea mâncau așa de lacomi când prindeau ocazia.

Așezați la masă, la lumina lămpii, cei patru păreau o familie.

Jin auzi pentru prima dată rugăciunea pe care părintele Blanc o rosti înainte de masă: „Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi…” Cu ochii mari de uimire, copila se amuza repetând după preot: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri…”

De câte ori părintele Blanc, stângaci în mânuirea bețișoarelor, scăpa câte o bucată de piftie de hrișcă, Jin se prăpădea de râs. Dintre toți, Gang Yeon, care nu mâncase mai nimic peste zi, era cel mai harnic. Doamna Seo îi mai dădu o lingură de orez și din bolul

ei. Uimit că într-un trup atât de firav putea să încapă tot orezul acela, părintele Blanc, care nu-și putea dezlipi privirea de la copii, spuse:

— Aș vrea să deschid un orfelinat aici, după semnarea tratatului comercial între Franța și Coreea. M-a surprins să aflu că nu există nici măcar unul.

Doamna Seo îl privi, preocupată în același timp să reașeze bolul de orez al lui Jin, care-l împingea mereu spre marginea mesei.

— Am văzut peste tot în țară copii care și-au pierdut părinții și rătăcesc de unii singuri, neavând pe nimeni să le poarte de grijă. E nevoie de o instituție care să ia în grijă copiii singuri. Oare de ce coreenii, altminteri plini de compasiune, nu se preocupă de orfani? Și nici nu le trece prin cap să-i adopte.

Doamna Seo era fiica unui interpret și, datorită bunăstării tatălui său, avusese parte de un baldachin nobiliar la nuntă. Influențată de părintele său, învățase limba chineză, știa să citească și să scrie și citea cu plăcere cărțile chinezești, dar nu reușise să-și ierte vina de a nu fi putut avea copii. După ce se mutase la Banchon renunțase la cărți și trăia numai din croitorie. Acum, dintr-odată, chipul i se umbri. Străin fiind, părintele Blanc n-avea cum să înțeleagă importanța pe care o dădeau coreenii legăturilor de sânge. Și asta nu era vreo idee apărută peste noapte, ci o tradiție de secole, adânc înrădăcinată în conștiința lor. Doamna Seo îl privi pe Gang Yeon, care înfuleca de zor. Pe la gură îi rămăseseră lipite câteva boabe de orez.

În timpul cinei acesteia modeste, în mijlocul coreenilor, părintele Blanc își aminti de Japonia, pe unde trecuse pentru puțin timp înainte de a veni în Coreea. Era o diferență imensă între Japonia de acum și cea din urmă cu trei ani. Uitându-se în jurul lui, nu-i venise să creadă că era vorba de aceeași țară. Deși stilurile de viață erau diferite, i-ar fi plăcut ca portul tradițional din cele două țări să se păstreze. Era fascinat de costumele tradiționale asiatice, atât de diferite de portul occidental. I se părea că putea citi în ele firea oamenilor locului. Formele și culorile variau și erau deosebit de frumoase. La a doua vizită în Japonia, a observat pe stradă mulți japonezi cu părul tuns scurt și dat cu briantină. Viața oamenilor se schimbase mult, pe principiul comodității. Aproape că nu mai vedeai niciun japonez în port tradițional. Străzile erau pline de oameni îmbrăcați în costume occidentale, cu pantofi din piele. Dat fiind că exista un birou de telecomunicații, a vrut să trimită o telegramă, dar telefonul devenise deja mijlocul cel mai rapid de comunicare. Iar la Yokohama erau chiar și locomotive cu abur.

Părintele Blanc se întreba ce credeau coreenii despre schimbările care aveau loc în țara vecină.

— În Franța este un ordin, al Sfântului Paul de Chartres. Călugărițele acestui ordin sunt plecate în lumea întreagă. Nu se ocupă doar de misionariat, ci și de educarea copiilor și de îngrijirea bolnavilor. Ce bine ar fi dacă ar veni și aici… Ar putea să se ocupe de copiii în situația lui Gang Yeon. În Japonia au ajuns deja și sunt foarte active.

Doamna Seo îl asculta și, din când în când, îl aproba. Ea nu era creștină, dar știa că în Banchon se adăpostiseră câțiva dintre cei care credeau în Dumnezeu. Erau printre ei și studenți, și curtezane, și aghiotanți, până și lucrători la măcelăria de lângă Podul Supyo, din Seul. Auzise că ar fi fost creștini și printre slujitorii de la palat. Asta însemna, de bună seamă, că nu se ținea cont de ierarhia socială. Uneori se adunau cu toții într-un loc să asculte slujba, așezați împreună, indiferent de rangul lor.

Deși nu era creștină, doamna Seo se rușină auzind cât de mult se preocupa străinul cu ochi albaștri de soarta copiilor coreeni care-și pierduseră părinții din pricina molimelor sau a războaielor.

— Părinte…

Blanc își ridică privirea spre ea.

— Băiatul… Sobaek… Adică Gang Yeon… Lăsați-l la mine. O să am eu grijă să-l hrănesc și să-l îmbrac, după posibilități.

Pentru o clipă se lăsă tăcerea.

— Știți că nu vorbește?

Părintele Blanc nu pomeni de mutenie, ci spuse că băiatul nu vorbea, nu că nu putea vorbi.

— Știu.

— Da? Mă uimiți. Eu mi-am dat seama abia după trei zile. La început am crezut că nu-mi vorbește pentru că sunt străin. Nu v-am spus, căci se putea prea bine nici să nu observați.

Jin îl privi pe Gang Yeon cu milă.

— Știe să scrie. Cineva s-a străduit să-l învețe să scrie devreme, dat fiind că nu vorbește.

Probabil ca fusese tatăl lui, cel care îl învățase și să cânte la fluier.

— Lăsați-l la noi.

— Trebuie să-i cerem și lui părerea.

Părintele Blanc privi spre Gang Yeon. Acesta tocmai se așezase mai departe de masă, iar flacăra lămpii desena umbre pe fața lui.

— Copilul vă adoră, părinte. N-o să vrea să se despartă de dumneavoastră.

Doamna Seo se întoarse spre Gang Yeon.

— O să rămâi la noi până își găsește părintele o casă. Doar până atunci. Deocamdată nu are un loc al lui…

Atunci s-a întâmplat: Jin, care până atunci stătuse cuminte, se

apropie de băiat. Îl privi ca pe o ciută care s-a rătăcit în codru.

— Vino cu mine în pădure. Dincolo de pod sunt cerbi.

Își aplecă și ea capul, ca să-l vadă pe Gang Yeon care privea în jos, ca și cum aștepta un răspuns de la el. Doamna Seo se gândi că Jin se simțea precis singură. Altfel cum să-și explice schimbarea aceasta de comportament, când înainte, când încălzea apa pentru baie și o întrebase ce părere avea dacă rămânea băiatul la ele, Jin dăduse din cap a refuz. Pentru că nu primea răspuns, Jin luă mâna lui Gang Yeon, o duse la piept și îi scrise în palmă: *Rămâi aici.*

Doamna Seo interveni:

— Oamenii se pot îmbolnăvi de singurătate. Nu-i mai bine să stăm împreună?

Gang Yeon se apropie de părintele Blanc, îi luă mâna și îi deschise palma. Jin privea cu interes degetele subțiri ale băiatului care se agățau de brațul acoperit de păr al preotului.

Părinte, unde plecați?

— Oriunde aș fi, voi fi alături de tine, împreună cu Domnul.

O să veniți să mă vedeți?

— Bien sur.

Jin repetă și ea după Blanc: *„Bien sur”*. Tristețea care îi cuprinsese pe cei trei se risipi și izbucniră cu toții în râs. Băiatului îi mai veni inima la loc și ridică și el capul.

— Ai ales foarte bine. Rămâi aici până ce părintele își găsește un loc sigur. Atunci poți să pleci. Vai de mine, se răcește orezul. Haideți să terminăm de mâncat!

Se așezară cu toții din nou la masă și de data asta nu mai avură nicio reținere. Preotul își scufundă lingura în bolul cu supă și aceasta se ciocni de lingura lui Jin, care voia să soarbă puțină supă după cocoloșul de orez învelit în salată pe care tocmai îl mâncase. Părintele Blanc era uimit nu numai de porțiile mari de orez, dar și de faptul că mâncau cu toții supă din același bol. Dar a acceptat imediat, ba chiar i se părea mai gustoasă mâncarea împărțită astfel cu toții.

— Cum o cheamă pe fetiță?

— Eu îi spun „copila”.

— Nu are nume?

— Încă nu. La palat i se spune „domnița*… Trebuie să-i găsesc un nume.

Gang Yeon împinse bolul lui cu orez la o parte și scrise mare cu degetul pe masă „Lăcrămioara”.

— Lăcrămioara! citiră într-un glas doamna Seo și părintele Blanc.

— Fiindcă e frumoasă ca o floare? Bine. De-acum înainte tu poți să-i spui Lăcrămioara, spuse doamna Seo, dar imediat vocea i se

stinse la gândul că de fapt el nu-i putea *spune* nicicum.

— Repetă cu ușurință cuvintele în limba franceză.

— Învață orice cu repeziciune. Odată, a văzut un dans la palat și când s-a întors acasă, l-a reprodus întocmai. A dansat aici, în curtea casei, și era atât de drăgălașă, că lumea se oprea din drum să o vadă. Nu uită niciodată nimic din ce îi explic. Regina-mamă a învățat-o carte și, așa micuță cum e, știe să scrie și să citească orice. E foarte atentă. M-a urmărit cu atenție când brodam și acum știe să brodeze atât de frumos! În copilărie am învățat și eu puțină chineză de la tatăl meu. I-am arătat și ei ce știam, iar ea imediat a învățat și acum vorbește bine. Odată a stat la noi un student care știa bine limba chineză și copila a vorbit numai în limba asta cu el. E foarte isteață. Mă întreb ce-ar trebui să fac de-acum înainte cu ea?

Părintele Blanc dădu să soarbă din fiertura de orez pe care o turnase în boluri doamna Seo, când deodată zise:

— Ce-ar fi să o învăț limba franceză?

— Franceză?

Doamna Seo privea nedumerită când la preot, când la Jin. La ce-i putea folosi unei fetițe coreene să învețe franceza? Bănuind la ce se gândea, părintele Blanc îi răspunse:

— În viitor, regatul Joseon va cunoaște o dezvoltare pe care acum nici nu o putem bănui. Întotdeauna e de folos să știi ceva ce alții nu știu. Eu știu mai bine decât coreenii doar limba franceză. De aceea m-am gândit să o învăț și pe ea.

Când suntem cuprinși de afecțiune, simțim și o dorință puternică de a-i învăța ceva pe cei de care ne-am atașat, așa cum ne dorim cu ardoare și ca cei dragi să poată face față oricărei situații în care s-ar afla.

— Pare o copilă foarte isteață. Eu o învăț pe ea franceză, și ea mă ajută să-mi îmbunătățesc cunoștințele foarte sărace de coreeană.

Și continuă spunând că va putea să-i predea ușor limba franceză, căci, din fericire, avea o copie a dicționarului francez-coreean întocmit de părintele Féron.

— Dumneavoastră ați transcris dicționarul?

— Da. Am copiat chiar manuscrisul părintelui Féron. Așa am și învățat limba coreeană.

Doamna Seo nu-și putea da seama dacă era de folos să știe ceva ce alții nu știau sau dacă, dimpotrivă, era o mare problemă. Asta se putea afla doar văzând și făcând.

Să fi fost băiat, era cu totul altă poveste!

Doamna Seo o mângâie pe Jin pe creștet și o bătu ușor cu palma pe spate. Copila se uita cu ochii plini de strălucire la părintele Blanc, care se oferise să o învețe franceza. Știa deja de mult că Jin era mult mai rapidă la învățătură decât alți copii. Dacă era băiat, ar

fi fost cu siguranță lăudată că citește frumos, că știe să scrie și să vorbească îngrijit.

Femeia oftă adânc.

Oare la ce îi putea fi de folos în viață unei copile să știe să deseneze și să danseze? Doamna Seo însăși avusese de suferit de pe urma faptului că citea și că îi plăceau cărțile. Deși mereu îi spunea că nu e de niciun folos pentru o fată să stea mereu cu nasul în cărți, pentru tatăl ei nu era bucurie mai mare ca aceea de a-i aduce câte o carte nouă. Iar pentru doamna Seo, înainte de căsătorie, cea mai mare bucurie era să poată citi. Apoi, după ce s-a căsătorit, tot cărțile i-au fost singurul sprijin în perioada în care spera în van să devină mamă și când citea până târziu în noapte. Dar socrii nu priveau cu ochi buni pasiunea ei pentru lectură. Deși citea doar noaptea, târziu, după ce termina tot ce avea de făcut prin casă, rudele o priveau cu dușmănie pentru că în loc să se străduiască mai mult să producă un moștenitor, ea mereu citea sau avea o carte sub braț. Soțului ei pur și simplu nu-i păsa de nimic.

Pe măsură ce trecea timpul, ajunsese să îndure gândul că nu putea avea copii dedicându-se lecturii. Dar nu mai suporta privirile pline de reproș și disprețul nedisimulat, așa încât în final a plecat singură din casa socrilor. Lumea cărților o ajutase pe doamna Seo să se opună unor reguli prestabilite.

Acum chipul i se întunecă la gândul că învățătura putea să aibă o influență nefastă și în viața micuței Jin.

După ce au strâns masa, părintele Blanc s-a instalat în încăperea pentru oaspeți și, la lumina lămpii, o punea pe Jin să repete în franceză: eu, tu, el, ea… Gang Yeon o ajuta pe doamna Seo să spele vasele și asculta vocea fetei, care repeta cuvintele franțuzești. După ce o vreme a repetat de mai multe ori după părintele Blanc, Jin a întrebat cum se spune „floare” în limba franceză.

— *La fleur.*

Jin repetă: *„F-l-e-u-r”* contorsionându-și limba și buzele cum nu mai făcuse de când se știa pe lume.

După ce a terminat de spălat vasele și le-a așezat la loc pe rafturi, doamna Seo a deschis tiptil ușa camerei de oaspeți să privească înăuntru.

Bucuria de a învăța un copil nu e singura pe lume. Mai e și bucuria de a-l vedea cum se dezvoltă, așa cum te bucuri când vezi cât au crescut crinii pe care i-ai plantat cu un an înainte.

Asta simțea și doamna Seo privind-o pe Jin, care, cu ochii strălucindu-i în lumina lămpii, repeta corect cuvintele rostite de părintele Blanc. Ba chiar era copleșită de emoție. *Nu e de-ajuns să învețe pe de rost.* Neliniștea că învățătura ar putea să îi aducă neplăceri copilei făcu să încolțească o năzuință nouă în sufletul

doamnei Seo. Avea să o ajute pe copila dornică să învețe să își descopere talentul și să-și urmeze astfel calea proprie. Văzând-o pe doamna Seo, părintele Blanc îi spuse, privind către Jin:

— Vedeți ce bine se descurcă?

Și zâmbi larg.

Când părintele Blanc pronunță cuvântul franțuzesc *nous,* care înseamnă „noi", Jin repetă după el cu însuflețire, privind drept la doamna Seo și la Gang Yeon, care rămăseseră în picioare lângă tocul ușii. Cei care trăiesc muzica pot să pară singuri chiar și în mijlocul unei mulțimi, căci muzica nu ține de trup, ci de suflet. Jin se îmbujorase de-a binelea de cât își chinuia limba și se străduia să pronunțe corect, în vreme ce Gang Yeon asculta cu mare atenție sunetele rotunjite pe care le scotea ea, ca și cum ar fi fost singur în încăpere.

Doamna Seo închise ușa cu grijă, să nu facă zgomot. Mai apucă să audă cum părintele Blanc îi explica lui Jin că trebuie să repete mereu cu voce tare.

A doua zi dimineața, Jin, care a rămas să studieze până la o oră înaintată, s-a trezit târziu.

În ciuda faptului că doamna Seo o zorea să se trezească înainte să vină slujnica de la palat după ea, Jin refuza să iasă din așternuturi, încă lenevind, când deodată își aminti de părintele Blanc și de Gang Yeon. Fața i se împurpură și sări pe dată în picioare, deschise ușa și aruncă o privire prin curte. Băiatul tocmai mătura, ridicându-și întruna hainele din bumbac prea mari pentru el. Jin îl zări și pe părintele Blanc, care se ocupa cu reparatul gardului dărăpănat, din nuiele de tuia. Când a terminat de măturat, Gang Yeon a scuturat bine mătura și a proptit-o de gard. Jin a întors repede capul, de teamă ca privirile lor să nu se întâlnească. Când Jin a cercetat din nou curtea, Gang Yeon se îndrepta spre fântână. De bună seamă că mergea să se spele. Jin închise ușa fără să facă zgomot și zâmbi. În curtea aceasta, pe care de obicei o vedea goală când deschidea ușa dimineața, azi cineva mătura și altcineva repara gardul. Simți că așa trebuie să fie într-o familie în care copiii care cresc alături de părinții lor. Jin strânse așternuturile binedispusă și surâzătoare în timp ce cuvintele franțuzești pe care le învățase în seara precedentă îi zburau prin minte ca niște fluturi.

Nici n-a apucat să mănânce de dimineață, că a și sosit slujnica Yi.

Peste noapte aceasta își recăpătase mina liniștită, după ce cu o zi înainte o luase la sănătoasa văzându-l pe părintele Blanc, de parcă fugea de dracul. În alte zile ar fi certat-o pe Jin că nu e gata și ar fi zorit-o, dar acum nu o făcu. Părea că are ceva de zis și se tot uita când la părintele Blanc, când la Gang Yeon.

— Aveți de gând să rămâneți aici?

Luat pe neașteptate de întrebarea slujnicei de la palat, preotul se opri din treabă.

— Deocamdată vor sta aici. Dar de ce vreți să știți, domnișoară? răspunse doamna Seo în locul lui.

— O să țineți și slujbe aici?

Doamna Seo privi încurcată spre părintele Blanc, aflat lângă gard.

— De ce întrebați? insistă ea.

Slujnica Yi ezită puțin, apoi își luă inima în dinți și scoase o cutiuță din acelea cu capac cu balama, pe care i-o întinse preotului. Acesta o deschise și descoperi în ea un rozariu cu cruciuliță și un bilețel pe care era scris *Tatăl nostru*.

Slujnica Yi renunțase la secretul ei. Oricum, unul dintre cei care știuse taina nu mai era. Acum, ca și cum încă mai purta povara secretului, spuse:

— Au fost ale mamei. Nu mă întrebați cum au ajuns la ea. E tot ce mi-a lăsat, de aceea le-am păstrat cu sfințenie. Dar am stat mereu cu teamă. Și acum mi-e frică, dar nu puteam să le arunc, căci sunt singura mea moștenire.

— ...

— Vă rog să le luați dumneavoastră. În felul acesta, cinstesc memoria mamei fără să țin lucrurile asupra mea.

Luat prin surprindere, părintele Blanc rămase cu ochii ațintiți la cutiuța cu lucruri sfinte, pe care nu-l lăsa inima să o refuze, la cât de arzător îl ruga tânăra. De altfel, cutiuța aceasta îi părea cunoscută. Își aminti că atunci când ajunsese în Coreea și se dusese să-l vadă pe părintele Ridel la Subunni, văzuse astfel de obiecte atârnate sub streașină fiecărei case. Creștinii, care își pierduseră familiile și agoniseala în timpul persecuțiilor, și după ce trecuse urgia, tot nu-și permiteau să arate nestingheriți obiecte religioase.

— Vă rog să le păstrați.

Oare cum murise mama ei de îi era frică până și să păstreze cele câteva lucruri rămase de la ea? Tânăra aceasta îi spunea multe despre greutățile cu care se confruntau misionarii creștini și cu care aveau să se mai confrunte.

— Bine. Le păstrez.

Pe dată fața slujnicei se înseninâ, în vreme ce peste a preotului se așternu o umbră.

Din ziua aceea, pe Jin o conduceau trei prieteni când pleca la palat. Alături de doamna Seo, și Gang Yeon, și părintele Blanc rămâneau la poartă până ce Jin, de mână cu slujnica Yi, ieșeau din Banchon și nu se mai vedeau. Din când în când Jin se întorcea să privească în urmă și atunci Gang Yeon ridica un braț să o salute.

Peste zi, cât Jin era la palat, părintele Blanc îl lua pe Gang Yeon în vizitele lui la colibele de chirpici ascunse printre arinii și castanii din Banchon. Băiatul îl urma cu un ochi la cărnurile atârnate la măcelărie și cu unul la pădurea în care Jin îi spusese că sunt cerbi. Câte un bou încărcat cu sarsanale mari cu lemne și legume se oprea curios să-l privească pe preot, dar când părintele Blanc se apropia cu fața lui binevoitoare de oamenii din sat, aceștia întorceau pe dată privirea. Femeile de la izvor își puneau iute pe cap vasele, înainte ca acestea să se umple cu apă, și grăbeau pasul spre casă, iar negustorii de sandale de paie și hamalii o luau imediat pe alt drum. Cei care se întâlneau cu el din întâmplare ieșeau repede pe poartă, ca și cum s-ar fi grăbit să ajungă undeva, sau închideau degrabă poarta în urma lor. Părintele însă nu se descuraja și a doua zi era din nou la porțile din nuiele împletite în fața cărora creșteau mărăcini, pelin și stuf chinezesc.

Pe înserate, Gang Yeon se sprijinea de balustrada podului, așteptând-o pe Jin și, de cum o zărea alături de slujnica Yi, ochii i se umpleau de bucurie. Băiatul, destul de lent altfel, era iute ca o săgeată când alerga în întâmpinarea lui Jin. La început venea în urma celor două, apoi a început să meargă alături de ele. Când apărea Gang Yeon și mergea alături de Jin, slujnica Yi nici nu o mai conducea pe aceasta până în curte. Deja îi dispăruse spaima ce o cuprinsese prima dată când îl văzuse pe părintele Blanc. Ba chiar rămânea uneori în capătul prispei să-l asculte pe părinte cum recita din *Psalmi*[36]: „Chiar dacă ar fi să umblu prin valea întunecată a morții, nu mă tem de niciun rău, căci tu ești cu mine… Tu pregătești masă pentru mine în fața dușmanilor mei, îmi ungi capul cu untdelemn și paharul meu e plin de se revarsă…”

Într-o bună zi, Jin sau Gang Yeon, unul din ei, l-a luat de mână pe celălalt și de atunci obișnuiau să meargă ținându-se de mână după ce se întâlneau pe pod. Și așa a trecut vara. Doamna Seo, care pregătea cina, zâmbea fericită când îi vedea apărând la poartă, legănându-și mâinile împreunate. Și a venit toamna. De la o vreme, seara, când Jin învăța franceza cu părintele Blanc, Gang Yeon rămânea lângă ei și cânta la fluier. Câteodată, când lecția dura mai mult, își punea capul pe picioarele preotului și adormea. Așa s-a dus și toamna.

Într-o noapte din noiembrie, la Palatul Gyeongbok a izbucnit un incendiu și fumul gros l-a învăluit cu totul. Prințul regent condusese timp de șapte ani lucrările de restaurare la palat, în dorința de a reface prestigiul casei regale. Era și prima dată când Jin rămăsese peste noapte la palat, căci regina-mamă Cheorin nu se îndurase s-o trimită acasă.

Palatul, până atunci cufundat în liniște, a fost dintr-odată cuprins

de agitație. Curtenii alergau grăbiți, fără să mai țină seama de rang și de etichetă, ușile se deschideau și se închideau cu violență. La un moment dat, Jin, care le urma cu pași mărunți și repezi pe slujnicele reginei care se grăbeau să se pună la adăpost, se pierdu de suita reginei și se trezi singură pe întuneric. Flăcările avansau treptat spre pavilionul Jagyeong, unde erau încăperile reginei-mamă. Atunci Jin se gândi că și regina, cea care îi oferise o pară, era în pericol, așa că alergă înspre pavilionul Gyotae, al reginei. De altfel, se părea că focul tocmai acolo izbucnise.

Flăcările înghițiseră deja pavilionul Gyotae, făcându-l de nerecunoscut. Zeci de oameni se străduiau să stingă focul, dar flăcările roșietice păreau să ajungă până la cer. Jin urmărea mulțimea agitată, când privirea i-a fost atrasă de ceva. În fața intrării se afla chiar regina, luminată de flăcările mari, ca limbile unor balauri. Doamnele de companie o rugau insistent să se adăpostească, dar regina era neclintită. Jin își croi drum prin mulțime și se apropie de ea. Slujnicele se pierduseră cu firea, așa încât nici nu și-au dat seama că Jin ajunsese lângă regină. Aceasta se apropie de regină și o trase de mânecă, iar regina, care până atunci rămăsese cu privirea țintuită asupra pavilionului ce ardea, surdă la rugămințile doamnelor de companie, coborî privirea spre copilă.

— Vezi? Au vrut să mă omoare.

Și strânse cu atâta putere mânuța lui Jin, cât pe ce să i-o strivească.

— Dar n-am murit.

Rămase nemișcată acolo, cu Jin de mână, până când din pavilionul ei n-a mai rămas decât cenușa. Și, după cum o cuprindeau sentimentele, când o strângea mai tare de mână pe fetiță, când îi dădea drumul din strânsoare, istovită. Nu părea să știe a cui era mâna pe care o strângea. Doamnele ei de companie au încercat de mai multe ori să o convingă să se pună la adăpost, dar ea nu s-a clintit din loc. A rămas în picioare, privind cum încăperile ei se prefăceau în scrum.

Nici când a sosit regele nu și-a luat privirea de la limbile de foc.

— Să mergem la Palatul Changyeong, i-a spus regele, dar în van.

Dându-și seama că nu putea să o clintească indiferent ce i-ar fi spus, regele și-a oprit privirea asupra lui Jin, pe care regina continua să o țină strâns de mână. Fetița privi direct spre rege, pe fața căruia focul desena umbre mișcătoare. Focul făcea dragonii de pe roba regelui să se zvârcolească.

— Cine e copila aceasta?

Abia atunci își aplecă regina privirea asupra ei. Flăcările îi jucau în ochi.

— E îngerul meu păzitor.

Acestea au fost primele cuvinte pe care i le-a adresat regelui.

— Dar cine e?

— Nu contează cine e. Nu e din Palatul Unheyong [37], răspunse regina cu răceală.

— Aveți impresia că cineva din Palatul Unheyong a poruncit să se pună foc?

— Nu credeți că e așa?

— ...

— Nu credeți? Cine altcineva ar fi îndrăznit să dea foc încăperilor acestea, aflate în mijlocul palatului?

— ...

— Au încercat să mă omoare.

— Dacă rămâneți aici, Maiestate, și vi se întâmplă ceva, cine o să aibă grijă de prințul moștenitor, care e atât de plăpând? Gândiți-vă la Alteța Sa!

— Puteam fi moartă acum!

Regele luă o mină gravă și se îndepărtă cuprins de neliniște. De la pavilionul Gyotae focul s-a întins spre încăperile reginei-mamă și le-a înghițit și pe acelea. S-a stins abia în zori, după ce a distrus optzeci de încăperi ale palatului. Pereții pavilioanelor, decorați cu crizanteme, rodii și bujori, cu o pasăre ce se odihnea pe o creangă de prun la lumina lunii pline, pe care Jin îi admirase de atâtea ori, erau acum negri de funingine. Regina, care a rămas nemișcată până la răsăritul soarelui, părea că își vine în fire și că își dă seama că ține pe cineva de mână.

S-ar fi zis că i se spărseseră câteva capilare, căci avea ochii roșii. Dintr-odată lipsită de vlagă, lăsă brațele să-i cadă pe lângă corp, eliberând mâna lui Jin.

— Îți mulțumesc că ai rămas cu mine.

Apoi regina care își petrecuse noaptea în picioare se întoarse, cu ochii injectați, și se îndepărtă ținându-și spatele drept. Cu siguranță că se ținea așa, dreaptă, ca să vadă cineva anume că nu se temea.

Când vru să o urmeze, slujnicele o opriră pe Jin.

Fata plecă singură, în zori, din palatul care mai fumega pe alocuri. Trecu pe lângă pavilionul Gangnyeong[38] și pe lângă Sala de consiliu și ieși din palat pe poarta dinspre apus. Mirosea puternic a fum. Cineva o strigă din mulțimea adunată pe lângă zidurile palatului: „Lăcrămioara!” Jin îl zări pe Gang Yeon în mijlocul oamenilor. El era cel care o strigase și alerga spre ea. Îi auzea vocea pentru prima oară. Gang Yeon alergă de-a lungul zidurilor palatului și se opri în fața ei. Părea s-o fi așteptat toată noaptea la intrarea în palat. Hainele lui din bumbac erau ude de rouă.

— M-ai strigat?

— ...

— Poți să vorbești?

Gang Yeon o privi cu ochii larg deschiși a uimire.

— N-ai strigat tu „Lăcrămioara?”

El părea în continuare nedumerit. Stătuse toată noaptea pe lângă zidurile palatului cu ochii la flăcările ce păreau că se ridică până la cer și îi fusese atât de teamă ca nu cumva Jin să fi păți ceva în incendiu, încât abia mai putea să respire. În zori, când a văzut-o apărând pe poarta dinspre apus, i s-a umplut inima de bucurie, mai să se sufoce. Era tot ce știa.

Jin îl privi absentă pe Gang Yeon, care se refugiase în muțenia lui obișnuită refuzând să-i răspundă, și porni mai departe. Era prima dată când pleca de la palat spre casa doamnei Seo din Banchon fără slujnica Yi. Altă dată putea să privească în jur, lăsând totul în seama slujnicei de la palat, dar acum trebuia să fie prudentă.

— Poți vorbi.

— ...

— Am auzit foarte limpede.

Neștiind că Jin ar putea să înnopteze la palat, Gang Yeon o așteptase pe pod până la lăsarea întunericului. Chiar și atunci când doamna Seo i-a spus că e posibil ca Jin să fi rămas la palat, tot a ieșit în puterea nopții să o aștepte pe pod. Așa se face că a văzut limbile de foc ce se înălțau din direcția palatului. La început nu s-a gândit că focul era chiar la palat, așa că a rămas să privească flăcările care se proiectau pe cerul nopții. Doar când a priceput că vâlvătaia nu se mai stingea și-a dat seama că incendiul putea fi chiar la reședința regală și, gândindu-se că Jin era acolo, Gang Yeon a pornit în fugă spre palat. Și a fugit fără să se oprească, trecând prin pădurea de brazi și peste pâraie, cu gând să ajungă cât mai repede. Numai că odată sosit, n-a putut să intre. A rămas în afara porții palatului să privească flăcările care se înălțau și ochii i s-au împăienjenit de furie.

În sfârșit se zări și căsuța doamnei Seo.

Istovită și descumpănită, Jin grăbi pasul. A intrat în curte, unde n-o întâmpină nimeni. Casa goală, în care nu o aștepta nimeni, i se părea acum imensă. Orice treabă ar fi avut, doamna Seo făcea în așa fel încât să fie mereu acasă când se întorcea ea. Jin deschise larg ușile casei goale, atât de străină acum și de pustie. Doar trusa de cusut a doamnei Seo rămăsese aruncată într-un colț. Și încăperea de oaspeți, în care Jin învăța franceză cu părintele Blanc, era goală acum. Până și ușița sobei era închisă. Jin deschise ușa ce dădea în spatele casei. Doamna Seo nu era nici lângă crângul de bambus, nici lângă vasele cu provizii din fața lui. Așezat pe prispă, Gang Yeon o

privea pe Jin care trecea dintr-o încăpere într-alta căutându-i pe doamna Seo și pe părintele Blanc. Fata veni și se așeză lângă el.

— Unde s-or fi dus?

Gang Yeon dădu să-i ia mâna, să-i scrie în palmă, dar Jin se feri.

— Spune-mi cu vorbe.

Băiatul plecă privirea. Se așternu tăcerea. Jin îi întinse palma.

Părintele a plecat.

Jin rămase uluită.

— Unde?

În loc să-i răspundă, Gang Yeon intră în camera de oaspeți, de unde se întoarse cu dicționarul francez-coreean, cu foile uzate de cât le folosise părintele Blanc. Între paginile tocite era un mesaj scurt, scris în limba coreeană, dar și în franceză.

„Sunt bucuros că am venit aici și că te-am întâlnit. Continuă studiul."

În tot acest timp, Gang Yeon fusese și el foarte atent la spusele preotului Blanc, care seară de seară îi punea lui Jin dicționarul în față ca să învețe cuvinte noi.

— Tu de ce n-ai plecat cu el?

— ...

— Ești bine?

Băiatul își împreună mâinile și lasă capul în pământ. Jin simțea un gol în suflet la gândul că preotul plecase de tot. Își aminti cum zâmbea fericită când erau așezați cu toții la masă și lingurile lor se ciocneau în bolul cu supă. Dar parcă trecuse un veac de atunci.

Doamna Seo, care aflase destul de târziu de incendiu și fugise într-un suflet la palat, tocmai se întorcea, când i-a zărit pe copii pe prispă și s-a grăbit să ajungă la ei. În clipa în care a văzut-o, Jin s-a schimbat la față. Ea, care nu plânsese nici în fața focului, nici a reginei, nici la vederea lui Gang Yeon, izbucni acum în plâns. La vederea doamnei Seo se dezlănțui toată spaima pe care și-o reprimase de-a lungul nopții. Strânse în brațe dicționarul lăsat de părintele Blanc.

Dacă mori o să mor și eu.

Gang Yeon îi luase mâna și îi scria în palmă iar și iar aceleași cuvinte.

— Dar n-am murit!

După ce se răsti astfel la Gang Yeon, Jin nu mai scoase niciun cuvânt. Îi veni în minte chipul reginei care rostise aceleași vorbe, cu răceală, în timp ce privea nemișcată flăcările care cuprinseseră pavilionul Gyotae. Chipul acela rece, pe care se citeau singurătatea și furia, nu era al reginei care-i dăduse cu mâna ei miezul alb de pară direct în gură. Jin îi spuse din nou lui Gang Yeon.

— N-am murit.

La vremea în care, în urma Revoluției, Franța dădea lumii sistemul metric, iar Germania inventase motorul cu ardere internă, în regatul Joseon, care își deschisese porțile către lume, o fetiță care văzuse palatul regal cuprins de flăcări plângea strângând în brațe un dicționar francez-coreean.

CAPITOLUL II

Unii ochi își trădează destinul

1. Întâlnirea

Excelență,

Am onoarea să vă anunț că am ajuns la Jemulpo pe trei ale lunii și am început de îndată pregătirile pentru plecarea la Seul, unde am sosit pe șase ale lunii. A doua zi am și trimis către Biroul Afacerilor Străine scrisorile de acreditare ca reprezentant al Republicii Franceze în Coreea.

Cu respect mă declar onorat să fiu la ordinele dumneavoastră.

Cu deplin devotament și adâncă modestie,

Victor Collin de Plancy
Seul, 10 iunie 1888

Unele întâlniri, deși mai scurte decât viața unui strop de rouă ce dispare odată cu apariția primelor raze de soare, lasă urme pentru tot restul vieții.

O dimineață de iunie, 1888.

Victor Auguste Collin de Plancy își potrivea uniforma în oglindă, la legația franceză, din apropierea Porții Mici de Vest[39]. Clădirea avea acoperiș cu țigle și ferestre cu geam[40], grădina era plină de flori și de copaci. Dintre hortensii, bujori și balsamine se ridicau gutui și kaki, iar de după tufele de caprifoi și trandafiri sălbatici se întindeau arbuști de mirt, pe ramurile cărora se cățărase luleaua-turcului.

Emoționat în timpul pregătirilor în fața oglinzii, Victor se liniști privind frunzele arțarului chinezesc ce fremătau sub adierea vântului de primăvară. Printre frunzele verzi se zăreau floricele albe, de forma unor bărci cu pânze.

În ziua în care venise la misiune, zărise de dincolo de zidurile domeniului frunzele imense ale arțarului ce făceau o umbră răcoroasă și asta îi adusese un zâmbet pe buze. Se gândi atunci că de bună seamă orientalii apreciau copacul, căci văzuse unul și în curtea misiunii franceze din China, unde rămăsese o vreme. La sosirea iernii, toate frunzele acelea imense se scuturaseră una câte una. Întrebând despre copacul acesta, interpretul coreean de limbă chineză i-a spus că în el își face cuibul pasărea phoenix[41], care cântă doar pe ramurile lui și se hrănește numai cu muguri de bambus. La fel îi spusese și un dregător chinez. Când l-a întrebat pe interpretul coreean dacă văzuse vreodată pasărea phoenix, acesta i-a spus că cine vede pasărea phoenix devine nemuritor și i-a urat și lui să o vadă pe parcursul ședерii în Coreea. Exact așa îi spuseseră și chinezii. Victor constată că în ciuda faptului că plantaseră arțari

chinezești, nici coreenii, nici chinezii nu văzuseră vreodată pasărea phoenix. Interpretul coreean i-a răspuns că, și dacă e nevăzută, pasărea e tot acolo, deci era ca și cum ar fi văzut-o deja. Lui Victor i se părea extrem de straniu felul în care vorbeau oamenii aceștia, fără să spună concret dacă lucrurile erau într-un fel sau altul. Era felul lor de a evita o alegere clară.

Victor își întoarse privirea de la arțarul din curte spre oglindă.

Imediat după ce ajunsese în Coreea auzise că la încheierea unei lungi misiuni în țara aceasta, Thomas Waters, consulul englez, s-a dus înainte de plecare să-și prezinte omagiile regelui îmbrăcat în ținută de seară, nu în uniformă oficială. După ce a așteptat doua ceasuri în anticameră, a fost informat că nu putea fi primit de suveran în ținuta aceea.

Waters anunțase în repetate rânduri că părăsea regatul și ceruse o întrevedere cu regele, dar acest lucru i-a fost încuviințat abia cu două zile înainte de plecare. Convins fiind că nu avea să mai fie primit la palat, consulul englez își împachetase uniformele și le trimisese acasă, odată cu restul bagajelor mari. Când în sfârșit a primit răspunsul la cererea pentru o ultimă întrevedere, Waters nu mai avea la el decât o ținută de seară. S-a dus așa la palat, sperând că îi va putea explica regelui situația, dar n-a fost primit din cauza ținutei, așa că a fost nevoit să părăsească țara fără să-l fi putut prezenta Maiestății Sale pe succesorul lui.

Victor nu voia doar să evite greșelile, scopul lui era de a face o primă impresie foarte bună, așa că își mai perie o dată epoleții cu fire de aur și de argint, își aranjă galoanele galbene de pe piept și își legă bine panglica pentru ținuta de ceremonie, care-i trecea de-a curmezișul peste un umăr. Apoi picură puțin ulei în palmă și îl întinse în barbă și pe păr. Se studie atent în oglindă din cap până-n picioare și, după ce rămase pentru o clipă pe gânduri, luă aparatul foto pentru spionaj cumpărat de curând și-l ascunse sub veston. Era un aparat minuscul, al cărui obiectiv de patruzeci de milimetri putea fi strecurat printr-o butonieră. Era suficient să vâri mâna în buzunar, să tragi de un fir și aparatul fotografia, fără ca cineva să-și dea seama. La nevoie, putea fi folosit și cu trepied. De câte ori fotografia ceva, Victor, care începuse să se dedice fotografiei în urmă cu patru sau cinci ani, se gândea că aparatul acesta fusese gândit de la bun început să facă fotografii în secret.

Vizita era stabilită pentru ora unsprezece, dar Victor și-a propus să ajungă la palat cu o oră mai devreme.

Pământul era încă îmbibat de apă, de la ploaia din noaptea precedentă. Cu toate acestea, grădina de legume din fața legației franceze strălucea în soare. Victor zări în spatele misiunii franceze clădirea ambasadei ruse. De câte ori o vedea, se gândea că ajunsese

prea târziu în Coreea. Regatul Joseon lansase deja de doi ani invitația ca Franța să trimită o misiune diplomatică. Victor era primul reprezentant oficial care venea cu o scrisoare de acreditare. Când a ajuns la Jemulpo, venind din China, a fost întâmpinat de un reprezentant al Ministerului Afacerilor și Comerțului[42], care l-a condus până la Seul. Acesta l-a informat pe rege despre sosirea reprezentantului francez numai după ce s-a asigurat în repetate rânduri că domnul de Plancy, deși purta doar titlul de consul, avea autoritatea unui ministru plenipotențiar.

Pe drumul de la Jemulpo la Seul pe Victor l-au impresionat cel mai mult mormintele sub formă de tumuli, care se înălțau la tot pasul, pe coastele dealurilor joase sau printre pinii înalți. Neștiind ce erau, Victor fusese intrigat la început de aceste ridicături de pământ, acoperite cu iarbă, ce se ițeau peste tot, nu doar pe coastele dealurilor, ci și printre câmpurile cultivate sau în apropierea caselor, în orice loc însorit. Cineva i-a explicat că erau morminte. Morminte… Pe Victor l-a încercat un soi de stinghereală. Deci așa făceau coreenii locașurile pentru morți: rotunjite, simple și verzi. Întrebându-se ce avea să-i rezerve viitorul în această țară cu munți și câmpii în care morții și viii trăiau aproape unii de ceilalți, a fost cuprins de o neliniște inexplicabilă.

Ar fi vrut să se plimbe pe jos pe străzile largi din fața palatului și pe străduțele din jurul lui, dar interpretul i-a spus că era interzisă plimbarea în fața porții dinspre miazăzi a palatului. N-avu încotro și se sui într-un palanchin, în care era zdruncinat ori de câte ori cei care îl purtau făceau câte un pas mai mare ca să evite o băltoacă. Asta îi provoca o mare îngrijorare, la gândul ca nu cumva să-și boțească uniforma netezită cu atâta grijă. De îndată ce coborî în fața porții încadrate de lei asiatici mitologici, săpați în piatră, îl întâmpină un funcționar care vorbea limba chineză și care avea însărcinarea de a-l conduce în palat. Așezându-se cu fața spre fiarele din piatră, Victor căută în buzunarul hainei firul aparatului de fotografiat și-l trase. Fotografie și dragonii ce împodobeau a doua poartă, cea cu trei arce. Apoi trebui să traverseze câteva podețe pentru a ajunge în sala de audiențe, în care urma să-l primească regele.

Tocmai trecea pe lângă bazinul de apă mărginit cu blocuri de granit.

Trei sau patru fete de la palat treceau și ele pe acolo, cu bluzele galbene și rochiile lor stacojii, chicotind și înghiontindu-se. Văzându-l pe Victor, făcură ochii cât cepele. Erau uluite să vadă un străin cu păr șaten și față albă. Uniforma lui era și ea ceva nemaipomenit. Când Victor s-a oprit, au luat-o la fugă călcându-se pe picioare și râzând cu chiote. Una, foarte tânără, era speriată de

parcă văzuse o arătare. Victor trase repede de șnurul aparatului de fotografiat. Funcționarul îi explică lui Victor, care nu-și putea desprinde privirea de la ele, că fetele erau cele mai tinere curtene.

— Locuiesc aici, în palat, din copilărie?

— Doar așa se poate face pregătirea lor.

— Ce învață?

— Obiceiurile și eticheta de la Curte, învață să cânte, să danseze, studiază tehnici medicale, învățăturile confucianiste și alfabetul coreean.

Pe sub podul ce ducea la intrarea în palat curgea o apă cristalină. Victor se opri pentru o clipă să privească apa când văzu pe curbura podului o doamnă însoțită de o tânără. Una mergea în față, cu pași energici, călcând cu siguranță în pantofiorii ei cu vârful curbat, din mătase de culoarea safirului. Mersul ei avea eleganța și mândria unei adevărate doamne de onoare. Victor trase de șnurul aparatului cu obiectivul îndreptat spre ce de-a doua, mai tânără cu încălțări rubinii, care mergea mai în urmă.

Unii ochi își trădează destinul.

Deși era împovărat de treburile administrative, ceva îl făcu pe Victor să se întoarcă. Întocmai ca el, și tânăra se întoarse și privirile li se încrucișară pentru o clipă. Victor rămase nemișcat. Ochii negri și profunzi ai fetei îl priveau cu nespusă blândețe. Era pentru prima dată în Coreea când cineva îl privea cu prietenie, fără ca în ochi să i se citească respingerea sau uluirea ori o curiozitate naivă. Dar nu asta îl făcuse să rămână împietrit acolo. Ochii aceia scânteietori și negri îi treziră o amintire aproape uitată, care-i inundă sufletul ca un val imens.

— *Bonjour*.

Victor o salută în limba franceză pe tânăra cu ochi negri, care stătea cu mâinile împreunate, cum cerea eticheta.

— *Bonjour*.

Nu-i venea să-și creadă urechilor. Tânăra cu ochi negri de la Curtea regelui coreean îi răspunsese în franceză! Pentru o clipă îl încercă o buimăceală atât de mare, încât se pierdu cu firea, dar își reveni și trase de șnurul aparatului de fotografiat din buzunar. Surâsul de o clipă al tinerei dispăru, își plecă privirea și se întoarse, plutind ca un fluture ce se apropie de o floare. Victor mai făcu o fotografie când fata se întoarse cu fața spre însoțitoarea ei. Bluza de culoarea jadului, rochia largă bleumarin și vesta lungă îmbrăcată peste ele se îndepărtară fluturând în briza de vară timpurie.

Victor îl urmă pe funcționarul regal și se îndreptă spre sala de audiențe, dar își simțea sufletul pustiit. *Bonjour*. Tânăra coreeancă îi răspunsese la salut în limba franceză. Îi venea să-l întrebe pe funcționar dacă auzise și el, dar se abținu.

Își pierduse orice dorință de a fotografia tot ce vedea. Era vrăjit de ochii negri ai tinerei pe care o văzuse cu puțin înainte, ochi ce reînviaseră amintiri din locul lui natal, satul Plancy din nordul Franței. Își aminti de tatăl lui, scriitorul, care venise tocmai din Irlanda. De mama lui care scria poezii și-apoi i le citea cu mare plăcere. Și… Victor suspină adânc, de Marie, singura din satul Plancy care avea ochii negri și părul ca pana corbului. Familia lui suferise acolo durere și umilințe, cunoscuse tristețea, dar căpătase și ambiție. După ce au fost nevoiți să părăsească satul și au ajuns la Paris l-au dat uitării și nici nu s-au mai întors vreodată. Amintirea era dureroasă. Incredibil cum își amintise tocmai aici, în palatul din regatul acesta din Orientul Îndepărtat!

— Cum o cheamă?

Funcționarul care mergea în fața lui se întoarse la auzul întrebării, neînțelegând la cine se referea.

— Mă refer la tânăra curteană pe care am întâlnit-o adineauri.

— Putea să fie domnișoara Kim sau Choe sau Bak.

— Cum adică?

— Așa li se spune la palat.

Victor privi în sus, spre pinii înalți care-și întindeau umbrele lungi deja de la primele ore ale dimineții.

— Nu e îngăduit să râvnim la doamnele de la Curte, zise funcționarul, parcă ghicind tulburarea din sufletul lui Victor. Femeile din palat sunt toate în slujba Maiestății Sale. A râvni la slujitoarele Maiestății Sale este o ofensă de neiertat ce atrage după sine pedepsirea întregii familii.

Victor zâmbi amar la dojana funcționarului.

Prin fața porții palatului trecea un pârâu ce curgea din nord-vest spre sud. Apa, dacă nu întâlnește vreun obstacol, curge neobosită, dar când cursul îi e blocat, se oprește fără să opună rezistență. Apoi își reia cursul de îndată ce obstacolul e îndepărtat. Urmând cursul apei, când ajunseră pe podul Geumeheon, funcționarul îi spuse ceremonios:

— Acesta este pârâul perfect[43]. Cursul lui le insuflă cinste și forță morală celor care vin aici pentru a se ocupa de treburile statului.

— Observ că sufletul omului învață de la apă și aici, ca și în Occident, răspunse Victor curtenitor, cuprins de amintiri de demult ce-l asaltau în cascadă.

— Am ajuns.

Funcționarul se opri în fața Sălii tronului. Victor avea în fața ochilor o sală imensă, cu coloane înalte. Însoțitorul lui îi spuse că edificiul care se ridica în mijlocul unei curți pietruite cu dale mari era Sala tronului regatului Joseon. Grinzi masive din lemn, peste

care trecuseră multe anotimpuri, susțineau acoperișul cu cornișe decorate cu capete colorate de dragoni. În China, curtea palatului imperial era pavată cu cărămidă arsă, dar în regatul Joseon se foloseau plăci de granit. Victor își ridică privirea spre muntele ale cărui stânci albe păreau să stea de strajă palatului din înalt.

Aștepta așezat pe un scaun în anticameră până când îl chemă trimisul regelui.

Încăperea era mică, dar ferestrele ei dădeau spre un drum croit printr-un desiș de pini. Francezul auzise că spre deosebire de China, unde scaunele erau ceva obișnuit, în Coreea se foloseau destul de rar, dar în anticamera regală erau scaune și o masă în stil occidental. Se prea poate să fi fost aduse din China. Pe masă, într-o vază, erau hortensii timpurii. În timp ce Victor privea dincolo de curtea palatului, admirând hortensiile, i se aduseră biscuiți englezești și, spre uimirea lui, vin adus din Franța. Alături era o cutie cu tutun din Manila. Cum așteptarea se prelungea, funcționarul reveni pentru a-i spune că regele tocmai se întorcea din călătoria anuală. Victor nu păru să priceapă, așa că funcționarul îi dădu explicații suplimentare. Regele mergea în fiecare an la mormântul strămoșilor pentru ceremonia de comemorare. Se întorsese la palat târziu în noaptea precedentă, de aceea întârzia acum la audiență.

Cât timp să fi trecut oare?

Probabil că regele dăduse un ordin, căci funcționarul a reapărut ca să-l conducă pe Victor. Ieșiră din anticameră și, trecând prin două rânduri de uși, ajunseră într-o sală foarte mare. Pentru a facilita întrevederea, alături de rege se afla un interpret. În fața regelui, așezată în mijlocul încăperii, era o masă, iar în spate și de-a lungul sălii pe două rânduri se înșirau dregătorii, ușor aplecați de spinare după cum cerea eticheta, îmbrăcați în costume oficiale.

Victor ridică privirea și se uită la tronul pe care era așezat monarhul. Dragonii sculptați pe brațele tronului păreau însuflețiți, iar paravanul cu opt panouri ce-l înconjura părea menit să-l ocrotească pe rege. Acesta zâmbi cu blândețe pe sub mustața subțire.

— Bine ați venit!

Aghiotantul care îl anunțase pe Victor Collin de Plancy făcu o plecăciune până la pământ. Victor vru să facă și el o plecăciune, dar regele îi spuse:

— Nu e nevoie. Respectați eticheta din țara dumneavoastră. Victor înclină respectuos din cap.

— Am înțeles că ați ajuns în Joseon pe 3 iunie. S-au făcut deja 12 ale lunii. Vă rog să nu mi-o luați în nume de rău că nu am putut să vă primesc mai devreme.

— Mi s-a spus că ați fost plecat în călătoria anuală, Maiestate.

— Așa este. M-am întors ieri.

Regele avea ținuta dreaptă și sobră, și vocea gravă.

— Ați adus scrisoarea de acreditare?

— Da.

Suveranul părea istovit, dar avea ochii surâzători. Victor simți că își atrăsese simpatia regelui și, pentru a nu strica atmosfera, răspundea la întrebări înclinându-se cu și mai multă curtoazie.

Regatul Joseon își deschisese porțile către lume după o lungă perioadă de izolare. Era firesc ca puterile lumii să profite de această portiță spre propriul avantaj. Deschiderea venise și cu o serie de schimbări profunde în viața regatului, în care lucrurile noi se îmbinau acum de-a valma cu cele tradiționale.

— Cum s-a desfășurat călătoria pe mare?

— Au fost câteva rafale de vânt, dar în rest totul a fost bine, Maiestate.

— Domnia Sa, președintele, este bine?

Victor îi întinse o scrisoare din partea președintelui francez, în care acesta își anunța preluarea mandatului. Regele afișa o mină mulțumită când interpretul îi traduse scrisoarea.

— Sunt extrem de fericit să deschidem o legație franceză în regat. Sper că veți înțelege bine situația noastră și că relațiile dintre țările noastre vor fi armonioase.

— Îmi voi da toată silința, Maiestate.

Regatul Joseon se afla într-o situație destul de complicată, fiind obligat să-și asigure recunoașterea puterilor străine. Imperiul Rus, care ducea o politică de expansiune spre miazăzi, țintind obținerea unui port la sud de Vladivostok, avansa spre Coreea. Sub pretextul împiedicării expansiunii ruse, Anglia ocupase insula coreeană Geomundo, pe care o redenumise Port Hamilton. China, care își exercita oricum autoritatea asupra regatului Joseon, profitase de revolta soldaților din anul Imo[44] pentru a impune prezența unui comandant militar chinez, cu scopul de a împiedica extinderea intereselor Japoniei. În realitate, scopul era de a se amesteca în politica internă a regatului Joseon.

— Aveți vreo dificultate în a vă acomoda aici?

Victor se înclină ceremonios.

— Vă rog să-mi dați de știre de orice anevoință.

— V-aș putea adresa o rugăminte, Maiestatea Voastră?

— Vă rog.

— V-aș ruga să-mi îngăduiți să fac câteva fotografii în palat. Aș dori să imortalizez frumusețea acestui loc.

— Asta e tot?

— Da.

Nu era cazul să-l deranjeze mai mult pe rege de la prima întrevedere.

— Adevărul este, Maiestate, că am un aparat de fotografiat sub haină, numai că să fac fotografii pe ascuns mi se pare o impietate, de aceea vă cer îngăduința.

— Un aparat de fotografiat sub haină, ați spus?

— Da.

— Înseamnă că e un aparat extrem de mic, dacă poate fi ascuns sub haină.

— E un model produs acum doi ani în Statele Unite și gândit pentru a fi ascuns sub îmbrăcăminte. Obiectivul iese din haină ca un nasture pentru a putea fotografia în secret. Cincisprezece mii de astfel de aparate s-au vândut de îndată ce au apărut pe piață. Se pare că sunt mulți amatori de fotografii în secret. Recunosc, mă număr și eu printre ei.

— Atunci n-ați vrea să-mi faceți și mie o fotografie?

— Din păcate, nu e posibil în interior. Nu e suficientă lumină.

— Ce păcat!

Pe chipul regelui se citea dezamăgirea sinceră.

— Dacă doriți, Maiestate, putem ieși să facem fotografia afară. Aș putea să o aduc la următoarea audiență.

La auzul propunerii respectuoase a lui Victor, regele spuse „De ce nu?" și se ridică de pe tron. Curtenii săriră să-l oprească. Unii îi spuneau chiar că fotografiile furau sufletul omului.

— Ce înseamnă asta? Doar v-am arătat fotografia pe care mi-a făcut-o Ji U-yeong. Cum puteți să credeți asemenea absurdități?

În ciuda protestelor dregătorilor, regele îi poză lui Victor chiar în fața Sălii tronului.

Fotografia ascute simțurile. Lucrurile se văd într-o altă lumină fie și doar pentru faptul că devii conștient de distanța până la ele.

De când intrase în palat, Victor trăsese la repezeală de șnurul aparatului de fotografiat. De data aceasta potrivi cu grijă obiectivul. Dregătorii, neștiind ce să facă, continuau să-l implore pe rege: „Maiestate!"

Când reveni pe tron, regele avea chipul luminat de un surâs plin de mulțumire, ca al celui care se amuzase copios. Deși părea mai degrabă rezervat, dar sincer și neprefăcut, regele era interesat de tot ce era nou. Victor era neliniștit. Se gândea cu amărăciune cât de mult s-ar fi bucurat regele dacă i-ar fi oferit vazele din porțelan de Sèvres, pe care i se încredințase la Paris ministrul de externe pentru a-i fi dăruite monarhului coreean. Obiectele ceramice ar fi trebuit să ajungă deja în Coreea, dar compania japoneză care se ocupa cu transportul bunurilor între Japonia și Coreea încă nu le trimisese.

— M-am simțit minunat în prezența dumneavoastră. Voi da un

banchet în onoarea numirii dumneavoastră ca reprezentant al Franței. Vă rog să ne faceți onoarea de a participa.

— Vă sunt profund recunoscător, Maiestate.

Știind că nu era permis să-i întoarcă spatele regelui, Victor se retrase mergând cu spatele. Avea fruntea plină de broboane de sudoare. După ce ajunse iar cu picioarele pe pământul îmbibat de ploaia din noaptea precedentă, părăsi palatul pe același drum pe care venise. O căută din priviri pe tânăra cu mișcări ușoare, ca de fluture, mai frumoasă decât o floare, dar care avea ochii atât de negri și triști, însă degeaba.

Întors la legația franceză, Victor îl întrebă pe Guérin, care îndeplinea funcția de secretar al misiunii, unde putea developa fotografiile în cel mai scurt timp. Era nerăbdător să revadă chipul tinerei pe care o întâlnise la palat, dar nu pomeni nimic despre asta. Îi spuse lui Guérin doar că îl fotografiase pe suveran și era curios să vadă cum ieșise fotografia.

— L-ați fotografiat pe rege?

— Da, așa am spus.

— Dar fotografiatul în interiorul palatului e interzis! Mi-e greu să cred că ați reușit să-l fotografiați tocmai pe suveran. Asta e o treabă extrem de complicată!

Victor îi spuse că făcuse fotografia la îndemnul regelui și că nu a fost deloc complicat. Mai mult, regele îi dăduse permisiunea de a face fotografii în palat după bunul plac. Guérin se lumină la față.

— Felicitări!

Victor rămase extrem de surprins.

— Asta dovedește că regele a fost extrem de încântat să vă primească. Unii diplomați așteaptă cu lunile să fie primiți în audiență, iar alții nu sunt primiți deloc la palat. Nu e deloc neobișnuit să fie lăsați să aștepte cu orele în anticameră. E mare lucru că dumneavoastră nu numai că ați fost primit în audiență la câteva zile de la sosire, dar vi s-a îngăduit chiar să-l fotografiați pe rege!

Pe Victor îl încântară explicațiile lui Guérin. Bunăvoința regelui nu era îndreptată doar spre el, ci spre guvernul pe care îl reprezenta. În seara aceea îi scrise o scrisoare ministrului său de externe, în care îi relată cum a decurs audiența.

Excelență,

Astăzi am fost primit în audiență de rege. Maiestatea Sa a dat dovadă de un mare interes pentru noutăți.

Victor se opri după câteva rânduri și ieși în curte. Într-atât era de vrăjit, încât i se păruse că vede chipul tinerei de la palat, cu ochii ei

profunzi și negri, pe coala pe care își așternea scrisoarea.

Simțindu-l pe Victor, cățelul din rasa *jindo,* care încă nu adormise în cușca lui, a ieșit și s-a apropiat de el. Victor îl primise în dar de la Jo Byeong-sik, ministrul afacerilor străine. Câinii *jindo* erau originari din insula cu același nume, din sudul Coreei. N-avea nicio lună când i-l oferise, spunându-i că un câine din rasa *jindo* se atașează de primul lui stăpân pe viață și de aceea era important să-l crească de mic. I-a mai spus și că erau câini *jindo* care, dacă își pierdeau stăpânul, plecau în căutarea lui și nu se lăsau până nu îl găseau, după zece zile sau chiar o lună. Cățelul era frumușel foc, cu blana albă și deasă. Victor îl mângâie pe spate, apoi se îndreptă spre arțarul chinezesc. Cățelul îl urmă pe dată. Și pe moșia de la Plancy aveau câțiva câini cu blana albă și deasă. Alergau mereu înaintea lui când mergea să o întâlnească pe Marie.

În întunericul grădinii, Victor își aprinse o țigară. Trase fumul adânc în piept. Cu o noapte înainte plouase. Acum cerul era plin de stele. Frunzele arțarului foșneau ușor. De undeva se auzea cântecul unei privighetori.

Uneori, câinele nu-i păzește omului casa, ci singurătatea.

— Măcar s-o fi întrebat cum o cheamă…

Victor vorbea cu câinele care-l urma peste tot.

— Cum aș putea să o reîntâlnesc, dacă nici nu știu cum o cheamă?

Se aplecă să mângâie câinele pe spinare. N-o văzuse pe tânără decât pentru o clipă, dar ochii ei negri i se lipiseră de suflet.

Îi spusese foarte limpede, cu naturalețe *„Bonjour”*. Pronunția și accentul ei… Cu siguranță vorbește franceza!

Se ridică brusc, ca pentru a se scutura de gândurile care nu-i dădeau pace. Se simți stingherit că stătea singur în grădină. Aruncă țigara din care fumase și o strivi ferm cu talpa. Nu trebuia să se lase tulburat. Se întoarse în încăpere cu pași hotărâți, se așeză la birou și reciti directivele pe care le primise odată cu numirea la post.

Aveți datoria de a observa cu mare atenție dacă sunt respectate prevederile tratatului de colaborare încheiat între Franța și Regatul Joseon la 4 iunie 1886. Una dintre problemele care trebuie discutate cu maximum de prudență este situația misionarilor francezi, în ciuda faptului că regatul coreean pare să îmbrățișeze fără rezerve cultura europeană, în privința creștinismului încă mai persistă o serie de prejudecăți.

Victor împături documentul și-l închise înapoi în sertar.

Bunăvoința regelui se datora faptului că influența Franței nu reprezenta o amenințare pentru regatul coreean. Pe reprezentanții

Chinei, ai Japoniei, ai Angliei, ai Statelor Unite și ai Rusiei nu putea să-i primească cu inima deschisă. Orice cuvânt sau gest putea constitui un pretext pentru reinstalarea relațiilor conflictuale.

Tratatul bilateral între Franța și Coreea fusese încheiat cu doi ani înainte.

În tot acest timp, Franța manifestase un interes mai mare pentru Vietnam decât pentru Coreea. Din această pricină avusese în repetate rânduri fricțiuni cu China, care urmărea să-și extindă influența în Vietnam. Astfel, cele două țări ajunseseră să știe pe ce poziție se aflau. Cu Coreea însă, relațiile erau abia la început. În momentul de față interesul Franței nu era nicidecum unul economic, ci era mai degrabă unul legat de problema catolicismului. În vremea când regatul Joseon era încă în izolare, Misiunile străine din Paris[45] trimiseseră în secret trei preoți în Coreea să predice Evanghelia și toți trei fuseseră executați. Mai târziu au fost supuși martiriului opt mii de creștini coreeni și nouă misionari francezi.

Târziu, în noaptea de vară timpurie, Victor Collin de Plancy își reaprinse țigara și, ascultând scâncetele cățelului care se foia somnoros, își continuă scrisoarea.

2. Dansatoarea

Excelență,

Am aflat că s-a cerut prezența unor ofițeri americani pentru reorganizarea armatei coreene și că au fost numiți reprezentanții regatului Joseon la Paris, Londra, Berlin, Roma, Sankt-Petersburg și Washington.

Termenii tratatului încheiat între țările noastre nu sunt respectați și misionarii noștri au în continuare dificultăți în a se stabili aici. Acest aspect trebuie tratat cu mare atenție.

Așa cum v-am înștiințat deja, garnizoana de pe nava Aspic *s-a întors la Jemulpo. Soldații americani rămân până la sfârșitul lunii, iar rușii, deși s-au retras, au lăsat șase oameni la legație. Măsurile acestea nu mi se par necesare, dat fiind că s-a restabilit liniștea.*

Se pare că, simțind că își pierde din influența asupra regatului coreean, China a lansat o serie de zvonuri potrivit cărora guvernul regatului Joseon nu reușește să mențină ordinea în țară și că prezența trupelor chineze staționate în capitală este vitală.

Victor Collin de Plancy
Seul, 23 iunie 1888

Să fi fost oare din pricina ochilor negri? Sau a buzelor roșii? Sau a feței albe ca zăpada? Yi Jin avea chip de floare. Sprâncene drepte, ochi negri, senini și profunzi, ascunși sub gene dese. Obraji rumeni, degete lungi și fine, piept și coapse voluptuoase. Frunte netedă și înaltă, glezne delicate. Toate trăsăturile ei erau bine definite.

Jin se pregăti prima pentru dans, fixându-și pe cap coronița de flori în cele cinci culori[46]. Dansatoarele se agitau în anticamera sălii de banchet, ridicând firișoare de praf. Tunica ei de culoare galbenă, simbol al privighetorii, îi accentua și mai mult albeața feței. În jurul taliei subțiri avea înfășurată o panglică roșie, iar de la încheieturile mâinilor atârnau manșete lungi, multicolore. După ce schiță câteva mișcări de dans, Yi Jin privi afară.

Ploaia măruntă care se cernea încă din zori nu se oprise nici acum.

În zilele ploioase, plantele din curtea palatului erau și mai pline de viață, dar în locurile fără pavaj pământul se îmbiba de apă. Ploaia aceasta care nu se mai oprea cu siguranță avea să-i facă pe cei ce veneau la banchet să-și murdărească încălțările.

O să-l poată vedea și pe Gang Yeon.

Cu gândul la Yeon, Jin privi din nou ploaia măruntă. Sigur ploua

și la Banchon. Oare cum o mai ducea doamna Seo?

Auzise că banchetul de azi era în cinstea reprezentantului diplomatic al Franței.

Mai dansase și la alte banchete, oferite în cinstea diverșilor diplomați, dar era pentru prima dată când dansa pentru un francez. Franța… Deși nu o văzuse niciodată, Franța era țara pe care Jin o purta în suflet, imediat după Coreea. Părintele Blanc, de la care învățase limba franceză în copilărie, era acum episcop al diocezei coreene.

Cu o seară înainte, când Jin își vedea de treabă la Salonul de broderie, regina a trimis după ea. De câte ori era câte un eveniment important la palat, regina îi cerea lui Jin să danseze un dans individual.

— Am auzit că reprezentatul Franței, oaspetele de onoare al banchetului de mâine, e foarte atent și onest.

— Da, Maiestate.

— Se pare că a petrecut destul de mult timp în China și vorbește bine limba chineză, apreciază artiștii și e pasionat de cărți. Se potrivește de minune aici, la noi.

— Da, Maiestatea Voastră.

— Relația noastră cu Franța e diferită de cea cu China sau cu Japonia. Dat fiind că nu se află în apropiere, Franța ar putea să rămână neutră sau chiar să ne ajute.

Cu capul plecat, Jin o asculta cu atenție pe regină.

— Arată tot ce știi pentru a-i lăsa o impresie cât mai bună despre țara noastră.

— Da, Maiestate.

Pe când se retrăgea, o auzi din nou pe regină:

— Domnișoară Seo!

Yi Jin se opri.

— Am încredere în dumneata!

Jin părăsi pavilionul cu umerii grei de povara vorbelor suveranei. Regina, care fusese atât de mărinimoasă, devenise neîndurătoare după ce era cât pe ce să-și piardă viața în timpul revoltei armate și a loviturii de stat care i-a urmat. Înainte îi spunea simplu, fără vreun apelativ: „Hai, apropie-te!” Apoi, într-o bună zi, a început să îi spună formal „domnișoară Seo”. Nu mai avea încredere în nimeni și se înconjurase doar de rude. Dar și pe acelea le alunga imediat ce avea o cât de mică bănuială, chiar și în lipsa unor dovezi.

— Ce te-a pus așa pe gânduri?

Privind absentă la ploaie, Jin nici n-a observat bujorii care se mișcau în fața ei. După ce robotise pe afară toată ziua, acum Soa stătea în fața ei udă leoarcă.

Bujorii erau pentru dansul *Frumoasa cu bujori* pe care urmau să-l prezinte în grup mai multe dansatoare. Și Soa era pregătită pentru numărul ei. Avea cunună de flori și purta bluză galbenă, vestă verde și o fustă bleumarin de sub care ieșeau încălțările verzi.

— E posibil ca o dansatoare care tocmai se pregătește de reprezentație să fie atât de abătută?

Soa zâmbi larg și agită din nou bujorii în fața lui Jin. Aceasta se feri mișcându-și capul și coroana ei de flori multicolore străluci.

— Trebuie să dansez fără greșeală.

— Nici nu încape vorbă.

— Nu asta mă frământă… Mă tot gândesc la ce mi-a cerut regina aseară.

— Ce ți-a cerut?

— Mi-a cerut să fac tot posibilul ca reprezentantul Franței să-și facă o impresie bună despre noi.

— Nu așa spune mereu?

— Ieri a fost altfel. Străduiește-te și tu să dansezi cât mai bine și să primești darul reginei.

— N-am nicio șansă când dansezi și tu. În plus, azi am un dans de grup.

Luându-și o mină serioasă, Soa o privi pieziș și adăugă:

— Dacă ți-a cerut chiar Maiestatea Sa să prezinți *Dansul privighetorii de primăvară* înseamnă că banchetul din seara asta e deosebit de important.

Regina îl ura pe tatăl regelui, regentul Daewongun de la Palatul Unheyong, cu o ură viscerală, ce putea opri un cal în galop. În același timp se îngrijea de prințul moștenitor, mereu bolnăvicios, cu o atenție care ar fi mișcat până și firele de iarbă. Simțind mereu o primejdie prin preajmă, își muta tot timpul așternutul dintr-un colț în altul al dormitorului. Spaima aceasta creștea de la o zi la alta, așa încât începuse să-și mute așternutul și în miezul nopții. Dacă cineva făcea greșeala să arate oricât de puțină îngăduință față de cei de la Palatul Unheyong, ordinele ei cădeau imediat cu răceala sloiului de gheață. Dacă cineva îi aducea o critică, oricât de neînsemnată, prințului moștenitor, era imediat îndepărtat, indiferent ce funcție ocupa la palat.

Yi Jin simțea și ea o apăsare în suflet, văzând neliniștea suveranei, care se plângea mereu că niciuna dintre puterile străine venite în Coreea nu era cu adevărat preocupată de soarta regatului, iar vecinii, care își imaginau că erau mult mai civilizați, doar se prefăceau interesați de Joseon, dar în realitate își urmăreau doar propriile interese. Regina era convinsă că pentru a servi interesele propriei țări, unii dintre diplomați o înconjurau de amabilități în timpul zilei, iar seara se duceau să se prosterneze la Palatul

Unheyong. În cine să mai aibă încredere? Oare de asta ajunsese să se bizuie într-atât pe vorbele femeii-șaman de la palat?

Fata oftă adânc.

În mod obișnuit, șamanul nu intra în palat decât pentru ceremonia de comemorare a strămoșilor sau pentru câte un ritual, dar de la o vreme regina, extrem de neliniștită, îi ceruse să rămână acolo. Se baza pe sfaturile acestei femei în special în privința prințului moștenitor. Acesta era și motivul pentru care în pavilionul reginei se desfășură mereu câte un ritual șamanic. Jin, care nu putea decât să o privească neputincioasă pe regina cu inima împietrită, se gândea uneori că era bine totuși că o avea măcar pe femeia-șaman să-i dea povețe. Dar două capete nu gândesc niciodată la fel. Omul, dacă are o baltă, vrea un pârâu; dacă are un pârâu, vrea un râu; dacă are un râu, vrea un fluviu; iar dacă are un fluviu, atunci vrea o mare. Uneori nici marea nu-i ajunge. Așa e firea omului. Dacă Jin se bucura că regina o avea pe femeia-șaman alături, aceasta vedea cu ochi răi atenția pe care regina i-o dădea fetei. Într-o dimineață de primăvară, când regina ieșise în grădină să admire bujorii pe care ploaia de peste noapte îi făcuse să se deschidă, femeia-șaman îi spuse reginei arătând către Yi Jin, care mergea în urma suveranei cu capul plecat:

— Fata asta e ca o căprioară care miroase a mușchi de copac.

Când regina îi ceru să explice ce voia să spună, femeia adăugă că Jin era învăluită de un parfum care fura inimile celor din jurul ei. Părea aproape o laudă, așa că până la urmă lămuri:

— E deosebită și, dacă n-o să moară de tânără, o să plece într-o călătorie peste mări și țări. Dacă o ții aproape, se prea poată să vrăjească și inima Maiestății Sale, regele.

Vorbele femeii o tulburară profund pe regină. Era limpede că spusese lucrurile acelea pentru a o îndepărta de Jin. „Regina de altădată ar fi ghicit imediat intențiile ascunse ale femeii-șaman”, îi venea lui Jin să-i spună prietenei ei, Soa. „Mii de flori s-au deschis și răspândesc lumină în palat…” Soa repeta în gând versurile cântecului pe melodia căruia urma să danseze. Văzând că Jin ezita, o întrebă:

— Ce e?

Jin se răzgândi și spuse doar:

— Am găsit o carte pe care s-o citim diseară.

— Îmi citești și mie, cum îi citești reginei?

— Da, dacă vrei.

Soa zâmbi larg, arătându-și dinții albi și gingiile trandafirii. Jin uită de întrebarea care o frământa și zâmbi și ea. Cine i-ar fi putut rezista lui Soa când zâmbea așa, cu toată fața? N-a trecut nicio zi de la întâmplarea din grădină, că regina i-a și cerut lui Jin să plece din

pavilionul ei înapoi la Salonul de broderie. Regele ar fi putut s-o zărească în pavilionul reginei.

În ziua în care Jin s-a mutat la Salonul de broderie, regina a privit-o în ochi.

— Îți mai amintești ce s-a întâmplat în anul Imo?

Jin își mușcă buzele în tăcere. Cum putea să uite prin ce trecuse atunci alături de stăpâna ei?

— Noi două…

Regina vorbea cu greutate. Tocmai ea, care de obicei vorbea cu hotărâre, scăpărând din ochi.

— N-aș vrea să ne despărțim din cauza unui bărbat.

Vorbele reginei o izbiră cu putere în piept.

— Maiestatea Voastră!

— Aici suntem la palat, mai aruncă regina tăios, apoi tăcu.

Tăcu și Yi Jin. Avea dreptate. Erau la palat. Ar fi vrut să înțeleagă ce se ascundea dincolo de privirea reginei. Oare ce-o fi vrut să spună? Se gândea, probabil, că nu e chip să ghicească cineva ce se poate petrece între un bărbat și o femeie. Indiferent că era remarcată de rege sau nu, era în slujba acestuia, ca orice curteană. Când i-a reamintit că se aflau la palat, regina o fi vrut oare să spună că aici totul era supus voinței regelui?

Chiar și așa… Ochii i se umplură de lacrimi. Nu regreta că se muta la Salonul de broderie. Dacă o chema regina, putea oricând să vină să-i citească, să-i asculte poveștile sau să scrie tot ce-i dicta. Putea să danseze în continuare pentru stăpâna ei, în zilele în care aceasta era copleșită de griji. În zilele în care nu avea reprezentații de dans, Jin avea de lucru în pavilionul reginei, unde scria înștiințările prin care suverana convoca diverși miniștri la întrevederi. Faptul că se muta la Salonul de broderie nu schimba nimic. Cu toate acestea, își simțea sufletul gol, ca și cum ar fi văzut cum un copac imens se golește pe dată de frunze.

— Începe banchetul!

Soa mai scutură o dată buchetul de bujori în fața lui Jin și se îndreptă spre locul unde se aflau celelalte dansatoare. Terminând pregătirile pentru dans, fetele s-au liniștit pentru câteva clipe, dar agitația a pus din nou stăpânire peste sala palatului.

Victor a aflat abia când a ajuns la palat că se schimbase locul în care urma să aibă loc banchetul. Din cauza ploii, fusese mutat din Sala tronului în pavilionul Gyeonghoeru. În zilele ploioase Sala tronului era mohorâtă, de aceea regina hotărâse că era mult mai frumos să petreacă în pavilionul deschis, din care se putea admira spectacolul picăturilor de ploaie care cădeau în iazul ce-l înconjura.

Victor Collin de Plancy îi solicitase regelui o întrevedere înainte de începerea banchetului la care aveau să fie prezenți reprezentanți

ai mai multor legații. Voia să îi ofere suveranului coreean, în numele statului francez, vasele din porțelan de Sèvres, care în sfârșit ajunseseră în Coreea. La intrarea în palat fusese oprit de un străjer și întrebat ce ducea în pachetul legat în mătase roșie. Când a spus că avea un cadou pentru rege din partea guvernului francez, a fost condus imediat pe poarta centrală. Interpretul i-a explicat că doar regele intra pe poarta aceasta, dar eticheta cerea ca și cei care aduceau daruri pentru suveran să intre tot pe acolo. Victor era extrem de atent la etichetă de când pusese piciorul în regatul Joseon. Înainte să ajungă aici, fusese în China. Când a anunțat că urma să plece în Coreea, unul dintre dregătorii chinezi îi spusese că, fiind vasal al Chinei, regatul coreean avea obiceiuri asemănătoare, ceea ce avea să facă acomodarea lui destul de ușoară. Dar odată ajuns în regatul Joseon a constatat că obiceiurile coreene erau diferite de cele chineze. Privite în mare păreau la fel, dar, luate în detaliu, aveau o mulțime de diferențe.

Văzând pavilionul Gyeonghoeru, Victor înțelese de ce fusese mutat banchetul acolo. Doar privind ploaia fină care se cernea peste helești și se scurgea pe frunzele de lotus orice grijă dispărea și sufletul își găsea pe dată liniștea. Era un spectacol ireal. Aproape de unul dintre malurile iazului pătrat se vedea o insulă. Victor era impresionat de frumusețea pavilionului care se înălța acolo. Accesul la pavilion se făcea pe trei poduri amplasate pe latura de răsărit. Se putea ajunge și cu barca, cel puțin asta sugera scara care cobora pe latura de apus până la apă. Ploaia măruntă făcea mii și mii de valuri mici, care se vedeau doar o clipită, apoi dispăreau pentru a face loc altora.

Victor îl urmă pe ministrul afacerilor străine în pavilion, unde regele îl întâmpină cu căldură:

— Bine ați venit, domnule consul!

Alături de rege erau așezați regina și prințul moștenitor. Regina își întoarse privirea de la prinț către Victor Collin de Plancy. Victor se trezi că face o plecăciune adâncă. Auzise că regina nu era doar foarte înțeleaptă, dar avea și o mare influență asupra deciziilor regelui, dat fiind că era extrem de cultivată, însă nimeni nu-i spusese că era și foarte elegantă. Ochii ei luminoși debordau de istețime, iar pielea ei de albeața perlei părea să iradieze lumină și asupra celor din jur. Haina verde care-i acoperea în întregime trupul lăsa să se ghicească linia delicată a gâtului ei lung.

— Cum ați petrecut de când nu ne-am văzut? A fost totul bine?

— Da, Maiestate, răspunse Victor, dar în sinea lui își aminti de zilele în care se confruntase cu o serie de probleme cauzate de zvonuri apărute la puțin timp după sosirea lui la Seul. Cineva lansase zvonul că străinii răpeau copii coreeni cu scopul de a-i

vinde ca sclavi. Ba unii ziceau chiar ca străinii mâncau copiii. Odată lansat, zvonul a prins imediat aripi. Coreenii care erau în slujba străinilor au avut imediat de suferit, căci ei erau primit bănuiți că furau pruncii. S-a întâmplat chiar ca unul să fie omorât în plină stradă. Situația s-a agravat când numărul victimelor a ajuns la peste zece, în nici două săptămâni. Simțindu-se în pericol, mulți dintre cei care lucrau pentru străini au renunțat la slujbele lor.

Spre surprinderea lui, Victor își aminti acolo, în pavilionul în care se ținea banchetul, de un pasaj pe care îl citise când era în China: „Dacă suveranul e o luntre, poporul e apa. Apa face luntrea să plutească, dar poate totodată să o răstoarne".

Zvonurile acestea îi afectau cel mai mult pe negustorii japonezi care trăiau în regatul Joseon. Cei mai mulți vorbeau destul de bine limba coreeană, de aceea plana asupra lor bănuiala că erau implicați în răpiri. Circula chiar zvonul că mai mulți coreeni furioși aveau de gând să atace legația japoneză. Clădirea legației mai fusese incendiată de cel puțin două ori înainte, așa că reprezentanții Japoniei s-au pregătit de înfruntare. În ciuda agitației, până la urmă nu s-a întâmplat nimic. În schimb, clădirea în care își aveau sediul legațiile Statelor Unite și ale Angliei, vama și serviciile de telefonie era atacată aproape zilnic. Toți diplomații străini au trimis petiții pentru restabilirea ordinii în regat. Ministrul justiției și șeful poliției au emis un ordin, însă după afișarea acestuia și cei care până atunci nu auziseră zvonurile au ajuns să creadă că străinii răpeau copii.

Victor era convins că zvonurile porniseră de la reprezentanții Chinei.

La sosirea în Coreea, lui Victor i-a fost prezentat Kim Ho-rim, care vorbea foarte bine limba chineză și pe care l-a luat interpret. Deși era angajat al legației franceze, acesta făcea vizite destul de dese la misiunea chineză. Victor Collin de Plancy a aflat că cel care răspândise zvonul că la orfelinatul înființat de părintele Blanc, primul de acest fel din Coreea, se bea sângele copiilor coreeni strânși acolo, fusese nimeni altul decât Kim Ho-rim. Victor l-a chemat să-l întrebe de unde auzise una ca asta, dar interpretul, temându-se că va fi dat pe mâna poliției și pedepsit, s-a făcut nevăzut. Povestea nu circula numai în Coreea, zvonuri asemănătoare apăruseră și la Tianjin și la Beijing. Mai mult, din ziua în care au fost lansate zvonurile, ambasadorul plenipotențiar al Chinei nu mai participase la reuniunile diplomatice, invocând o problemă de sănătate. De altfel, China a fost singura țară care nu s-a raliat unei serii de acțiuni întreprinse de corpul diplomatic. De ce oare procedau chinezii astfel? Probabil că scopul lor era de a arăta că guvernul coreean nu putea să gestioneze situația din regat, pentru a justifica astfel prezența trupelor chineze care aveau rolul

de a împiedica extinderea influenței Japoniei, care câștiga tot mai mult teren în Peninsula Coreea. Victor era îngrijorat. Japonia și China concurau deja de mult pentru supremație în Coreea și devenea evident că pe parcursul șederii lui acolo nu avea să fie scutit de neplăcerile rezultate din această înfruntare. Dacă presupunerile lui se adevereau, însemna că multe țări aveau să fie prinse în manevrele chinezilor.

— Trupele franceze s-au întors cu bine? se auzi vocea stăpânită a reginei, care, spre deosebire de rege, era foarte directă.

Victor privi o clipă stropii de ploaie care cădeau pe suprafața iazului. Din tonul rece al suveranei înțelese că întrebarea de fapt era: „N-ați găsit nimic mai bun de făcut după sosirea în Coreea decât să chemați o garnizoană franceză în capitală?"

În timpul crizei provocate de revolta coreenilor, membrii corpului diplomatic au decis împreună să ceară navelor americane, englezești și franțuzești staționate în portul Jemulpo să trimită câte douăzeci de soldați în capitală. Era limpede că nu se puteau bizui pe autoritățile coreene pentru restabilirea ordinii. Era pentru prima dată când diplomații străini aveau o astfel de inițiativă. Avansând în marș forțat, trupele au intrat în Hanyang[47] a doua zi.

Luat prin surprindere, ministrul afacerilor străine a promis să facă public documentul redactat de reprezentanții străini și i-a rugat să trimită înapoi trupele, asigurându-i că guvernul coreean își asuma răspunderea pentru restabilirea ordinii. Regele a intervenit personal decretând că cei care atacau străinii sau reședințele acestora aveau să fie pedepsiți, iar cei care ofereau informații despre astfel de abateri aveau să fie recompensați cu generozitate. Colportorii urmau a fi pedepsiți tot din ordinul regelui.

Apoi lucrurile s-au liniștit.

Vorba lungă lasă adesea loc neînțelegerilor, cu atât mai mult atunci când nu e cel mai bun moment să vorbești.

— Atunci singura soluție a fost să chemăm soldații.

— Nu încape îndoială. V-am întrebat doar dacă au plecat soldații, acum că e din nou liniște.

Era imposibil ca regina să nu fi știut că trupele străine plecaseră spre Jemulpo. În loc de răspuns, Victor își șterse fruntea asudată și făcu o plecăciune adâncă. Își reaminti sieși că se afla acolo pentru a participa la banchet și pentru a-i dărui regelui porțelanurile de Sèvres, prin urmare trebuia să evite orice subiect sensibil.

— A fost un moment de mare îngrijorare. Ce bine că s-a încheiat conflictul!

Vocea regelui era caldă.

— Regret profund că v-am pricinuit îngrijorare, Maiestate.

— Totul a fost din pricina unui zvon.

Victor îi ceruse ministrului Jo Byeong-sik să-l găsească pe Kim Ho-rim, căci bănuia că el lansase calomniile la adresa părintelui Blanc. Singura soluție de a pune capăt zvonurilor era de a-l găsi pe cel care le lansase și a-i cere socoteală. Ministrul i-a adus la cunoștință regelui rugămintea lui Victor Collin de Plancy, iar acesta a ordonat guvernatorului capitalei să-l aresteze pe Kim Ho-rim. Conform decretului regal, acesta urma să fie decapitat dacă era găsit vinovat. Socotind că pedeapsa era prea severă doar pentru răspândirea unui zvon, Victor îl rugase pe ministrul afacerilor străine să schimbe pedeapsa interpretului și să-l trimită în exil. A aflat prea târziu că Kim Ho-rim, care fusese prins într-un templu budist, a fost executat fără judecată, după obiceiul locului. După ce a fost pus la pământ și legat fedeleș, i s-a acoperit fața cu o coală de hârtie îmbibată de apă, care s-a mulat pe fața lui, acoperindu-i nasul și gura și asfixiindu-l. Ministrul Afacerilor Străine, Jo Byeong-sik, nu l-a informat pe Victor nici că suspectul fusese prins, nici că fusese executat. Victor a aflat abia după ce totul se sfârșise. Pentru Victor, implicarea legației chineze în lansarea zvonului era evidentă. Autoritățile coreene evitaseră interogarea lui Kim Ho-rim pentru a nu-i expune pe reprezentanții Chinei. Și cum expunerea lor ar fi fost urmată de o serie de probleme pentru numeroșii dregători coreeni care le erau apropiați, autoritățile aleseseră să-i închidă gura lui Kim Ho-rim pentru totdeauna.

Pentru a se smulge din coșmarul acelor zile, Victor îl anunță pe rege cu glas vesel:

— Maiestate, au sosit obiectele din porțelan pe care guvernul francez vi le-a trimis odată cu scrisoarea mea de acreditare.

— Regina m-a informat deja despre calitatea operelor de artă franțuzești, spuse regele, zâmbindu-i consoartei sale.

Suveranul încerca să destindă atmosfera după schimbul de replici dintre regină și Victor Collin de Plancy.

— Vă sunt recunoscător pentru apreciere. Pavilionul în care ne aflăm acum mi-a oferit o mare surpriză. Un edificiu de o asemenea frumusețe mă îndreptățește să spun că regatul Joseon este țara artelor.

Victor făcu o plecăciune adâncă și aruncă o privire spre regina care rămăsese tăcută. Își întinsese mâna peste brațul tronului și îl ținea strâns de mână pe prințul moștenitor, care părea suferind.

— Maiestatea Sa este un admirator al ceramicii. Mărturisesc că și eu sunt curioasă să văd cum arată porțelanul franțuzesc.

Vocea reginei pierduse nuanța agresivă, devenind mult mai prietenoasă, iar în colțul gurii îi apăru un surâs abia perceptibil. Cufărul cu ceramică de Sèvres frumos împachetat în mătase roșie a fost așezat pe o măsuță în fața regelui.

— Puteți să despachetați.

Victor deznodă ambalajul de mătase. Auzise că în Coreea roșul era culoarea regală, de aceea se străduise să găsească mătase de culoare roșie. După ce a îndepărtat mătasea, a dezvăluit o vază decorată cu imaginea unui castel din Franța, un platou înfățișând o scenă de război din mitologie și o carafă cu două toarte.

Frumusețea oprește timpul într-un moment de tăcere deplină.

De la înălțimea tronului său instalat în pavilionul pentru banchet, regele se aplecă spre vasele din porțelan. Pentru o clipă se lăsă tăcerea. Pe iazul din jurul pavilionului Gyeonghoeru stropii de ploaie făceau unde care se propagau până departe.

— Am auzit că Franța e acum o putere în producția de obiecte de artă de mare calitate, dar nu mi-am imaginat că aceste obiecte pot fi atât de frumoase, zise regele surâzător, privind spre regină și așteptând parcă o confirmare.

— Am înțeles că acum și fratele nostru mai mare, Imperiul Chinez, importă vase din ceramică de Sèvres, spuse ea.

— Chiar așa? Imperiul Chinez?

— Am auzit că se folosesc la Curtea imperială.

— La Curtea imperială?

— Da. Mă întrebam și eu ce ar fi putut determina Curtea imperială a Chinei să importe și să folosească ceramică franțuzească. Acum știu. E de o frumusețe neasemuită.

În sfârșit Victor se liniști auzind vorbele reginei și își dădu seama că era mult mai preocupat de reacția ei decât de cea a regelui. Gândul acesta îi aduse surâsul pe buze.

— Sèvres e o localitate din țara dumneavoastră?

— Da, Maiestate. Inițial ceramica se lucra la Vincennes, dar doamna de Pompadour, favorita regelui Ludovic al XV-lea, care aprecia foarte mult ceramica, a mutat fabrica la Sèvres, în apropierea proprietății domniei sale. După aceasta, localitatea a devenit și un loc de reuniune, în care își desfășurau activitatea mulți artiști. La Sèvres, obiectele cu cel mai mic defect sunt aruncate. Ba mai mult, nici măcar nu mai sunt smălțuite, ca nu cumva smalțul să acopere vreun defect. De aceea smalțul este un criteriu extrem de important în aprecierea calității unei piese de Sèvres.

— Într-adevăr. O să le studiez și eu cu atenție. Vă rog să îi transmiteți domnului președinte recunoștința mea pentru un dar atât de prețios.

— Desigur, Maiestate.

Vasele din porțelan au fost reîmpachetate în mătasea lor roșie și duse în altă parte. Regina, mult mai prietenoasă în timpul discuției despre ceramică, i se adresă lui Victor cu calmul obișnuit:

— Am auzit că aveți un ochi de expert pentru artă. Sunt convinsă că veți aprecia și ceramica noastră. Sper că veți avea ocazia să admirați ceramica albă de Joseon. Sunt convinsă că vă va face plăcere.

— Cu siguranță, Maiestatea Voastră.

Victor se înclină protocolar în fața reginei. Aceasta nu ratase ocazia de a vorbi despre ceramica din Joseon în timp ce admira ceramica franțuzească.

Banchetul era pe cale să înceapă, căci începuseră să sosească reprezentanții tot mai multor țări.

Primul a sosit Dinsmore, reprezentantul Statelor Unite. Apoi și-a făcut apariția Weber, reprezentantul Rusiei, urmat de consulul britanic, Colin, și de cel japonez, Kondo. Se adresau saluturi cordiale și se discuta despre ploaia care se cernea încă din zori. Ambasadorul Chinei, Yuan Shikai, ajunse ultimul și râse zgomotos în fața fiecărui diplomat străin. Statura impresionantă și chipul lui trădau aroganța.

Diplomații străini care urcau în pavilion se opreau mai întâi să îl salute ceremonios pe rege, iar acesta întreba câte ceva despre suveranul sau președintele fiecărei țări. Retras într-o parte, Victor Collin de Plancy îi observa pe toți cum îi răspundeau veseli monarhului, cuprinși de atmosfera banchetului. Când noul consul al Marii Britanii, Colin, se apropie de rege să facă obișnuita plecăciune, monarhul îl opri:

— Regret că nu am reușit să-l văd pe predecesorul dumneavoastră, domnul Waters, înainte să părăsească regatul. Am fost înștiințat că a venit până la palat să-și ia rămas-bun, însă nu ne-am întâlnit.

Colin, care de când venise la post încă nu reușise să obțină o audiență, făcu o plecăciune adâncă, în semn de mulțumire pentru atenția acordată de suveran.

— Sper că veți putea uita neplăcerile din ultima vreme și vă veți bucura pe deplin de spectacolul din seara aceasta, mai spuse regele.

Atmosfera se destinse și spiritul banchetului puse stăpânire pe toți. Câteva broscuțe care se odihneau pe frunze de nufăr, speriate de agitația mulțimii, au plonjat deodată în apă. Diplomații îmbrăcați în uniformele de ceremonie se așezară pe scaunele orientate către centrul pavilionului, fiecare cu un interpret alături. Unii rămaseră în picioare, sprijiniți de stâlpii pavilionului. Limbile străine și limba locului se împleteau armonios, ca o muzică. Servitoarele începură să forfotească, aducând bucate și băuturi. Unii dintre reprezentanții străini deja sorbeau din vin.

Atunci își făcu apariția orchestra palatului, urmată de două dansatoare care purtau o măsuță octogonală ce avea pe ea o vază

mare, plină de bujori. Invitații, până atunci prinși în diverse discuții, făcură liniște în timp ce fetele așezau masa în centrul încăperii, care astfel deveni o scenă. Programul începu cu dansul *Frumoasa cu bujori,* un dans în care tinerele fete frumoase culeg bujori. Muzicienii se așezară în semicerc în spatele vazei cu flori.

Așezat împreună cu Guérin în apropierea tronului, Victor sorbea ceai englezesc și admira ploaia care se cernea peste iaz. Florile de lotus și papura de pe margine erau încărcate de apă. Își trecu privirea peste statuetele din piatră care împodobeau parapetul din jurul pavilionului. Din depărtare, pavilionul Gyeonghoeru părea impozant, de aproape era foarte elegant. Victor își înfrâna tot mai greu dorința de a fotografia pavilionul când auzi sunetul de *bak**[48]***. Opt dansatoare în costume cu roșu, galben și albastru începură dansul de o parte și de alta a mesei cu flori. Cununițele de pe capetele lor se mișcau în ritmul dansului. Se auzi din nou sunetul de *bak* și fetele formară două cercuri concentrice. La al treilea semnal se întoarseră toate cu fața spre miazănoapte și, prinzându-se de mâini, începură să cânte:

„Mii și mii de flori înfloresc de timpuriu pentru a lumina palatul
Florile roșii se întrec cu cele galbene, care sunt mai strălucitoare?
Fluierul de bambus abia ieșit din mâinile meșterului cântă *Oda păcii.*
Fluturii zburdă cu miile pe deasupra florilor parfumate.”

După aceea orchestra interpretă un fragment intitulat *Cântecul tinereții fără bătrânețe.* Melodia era solemnă, ca o rugăciune. Când fetele își reluară dansul în jurul vazei cu bujori, cununile de pe capetele lor prinseră din nou a scânteia, împreună cu încălțările lor din mătase verde.

— Nu vi se pare că roșul din costumele dansatoarelor ar putea să simbolizeze vara și Sudul? îl întrebă Victor pe Guérin, însă acesta se întrebă la rândul lui dacă nu era mai degrabă simbolul Nordului.

— Nordul e asociat iernii și e evocat mai degrabă de negru. Guérin îi răspunse zâmbind, cu capul plecat, că era mai bine să privească spectacolul așa cum li se înfățișa ochilor, să petreacă bine și să se bucure de bucatele alese.

Victor se informase în legătură cu dansurile de Curte din Coreea, căci sperase ca într-o bună zi să aibă ocazia să vadă un astfel de spectacol, iar firea lui îl îndemna să fie mereu pregătit pentru ce avea să urmeze. Îl întrebase pe Guérin, care știa chiar mai puține decât el despre dansurile de la palat, își lămurise câteva lucruri întrebându-l pe interpret și citise câteva cărți, dar îi era greu să

reținâ într-un timp atât de scurt toate semnificațiile culorilor costumelor, ale accesoriilor pentru păr sau ale centurilor și panglicilor prinse în talie. Victor urmărea cu mare atenție mișcările dansatoarelor împărțite în două grupuri, de o parte și de alta a vazei cu bujori. Până și scena în care făceau haz de flori era una cu gesturi gândite într-o ordine strictă. I se părea că toate dansatoarele își cenzurau orice fel de trăire individuală. Opt dansatoare luau bujorii din vază, dar erau atât de bine coordonate încât lui Victor îi păreau ca una singură. Fetele care se roteau fluturând manșetele multicolore s-au prins de mâini la ultimul semnal de *bak* și și-au apropiat picioarele. Muzica a încetat.

Curtenii și doamnele de la palat au rămas tăcuți, în liniște, dar dinspre locurile diplomaților străini s-au auzit câteva aplauze.

— Așa e obiceiul în țările Domniilor Voastre, să aplaudați după un dans? întrebă regina, zâmbind la vederea curtenilor cuprinși de stânjeneală. Regina știa fără doar și poate de acest obicei, dat fiind că invita adesea soțiile diplomaților străini la banchete.

— E exprimarea aprecierii pentru eforturile artiștilor, Maiestatea Voastră, răspunse consulul american.

— În Rusia cum procedați?

Luat prin surprindere de întrebarea reginei, reprezentantul Rusiei așează în grabă, cu zgomot, ceașca de ceai și înghiți repede bucata de biscuit pe care o avea în gură.

— Dacă spectacolul este cu adevărat emoționant, lumea se ridică în picioare pentru a aplauda.

Ținându-l în continuare pe prințul moștenitor de mână peste brațul jilțului regal, regina spuse râzând:

— Atunci haideți să aplaudăm și noi, mai ales că urmează cea mai bună dansatoare din Joseon.

Vorbele reginei îi făcu imediat curioși pe toți cei prezenți.

După ce s-a îndepărtat masa cu flori din centrul scenei, în locul ei a fost întinsă o rogojină frumoasă, cu flori. Se auzi din nou sunetul de *bak* și de data aceasta apăru o tânără care părea să plutească pe scenă, cu mâinile împreunate. Dansatoarea în costum galben, purtând pe cap o cunună strălucitoare, păși pe rogojină, apoi rămase nemișcată. Era un dans individual. Când se stinse ecoul de *bak,* dansatoarea începu să cânte cu o voce deosebit de frumoasă:

„Ea trece mlădioasă pe sub clar de lună,
Vântu-i unduie mânecile din mătase
Între flori e cea mai frumoasă,
Nu poți să-i ceri inimii să nu bată pentru ea”.

După ce și-a terminat cântecul, dansatoarea și-a întors capul într-o parte, făcând o mișcare amplă cu brațele. În momentul acela Victor, care tocmai ducea la gură paharul cu vin, rămase țintuit locului. Văzuse pentru o clipă privirea dansatoarei. Aștepta cu emoție momentul în care privirile lor aveau să se întâlnească din nou. Ca o pasăre în zbor, cu aripile deschise, dansatoarea se învârti pe rogojină cu brațele întinse. Victor nu-și desprindea privirea de la ea.

Ea era!

Îi scăpă un suspin adânc. Era chiar tânăra pe care o întâlnise pe pod la palat, în ziua în care regele l-a primit pentru prima dată în audiență. Ea, cea care îi răspunsese la salut cu o privire prietenoasă: *„Bonjour!”*

Așadar era dansatoare.

Victor era extrem de încordat. Simțea că se sufocă. Fără să-și dea seama, se ridicase pe jumătate din scaun.

N-o scăpa din ochi pe tânăra care părea că plutește ca purtată de vânt. Reacția lui atrăsese atenția lui Guérin, dar și pe-a altor diplomați, care îl priveau nedumeriți. Până și regina, care era așezată în față, îi arunca priviri pe furiș. Guérin îl strânse ușor de braț, dar nu reuși să-l facă să se așeze, căci Victor era pur și simplu vrăjit. Guérin îl trase de mânecă:

— Regina e cu ochii pe dumneavoastră.

Abia atunci își veni în fire și se așeza la loc.

Acum era o frunză purtată de vânt?

Un pumn de nisip auriu care se împrăștia în cele patru zări?

Dansatoarea ridicase un braț în față, pe celălalt îl întinsese în spate și păși ușor pe sol punând mai întâi călcâiul jos. După trei pași înainte, ridica brațele în aer. Executa pasul de dans *tap-tapgo,* care seamănă cu înălțatul unei pagode[49]. Parcă încerca să prindă petale de flori purtate de vânt. Își mișca brațele cu naturalețe, iar chipul îi era luminat de un surâs discret, ca și cum ar fi admirat o grădină de flori. Deși interpreta doar rolul unei tinere într-o grădină plină de flori, lui Victor i se tăie respirația când o văzu surâzând. Apoi dansatoarea lasă să-i cadă brațul drept ca o petală ce cădea într-un pârâu și ridică brațul stâng pentru a-l lăsa apoi să cadă și pe acesta, iar chipul îi fu cuprins de tristețe. Victor simțea că fata îi transmitea toate trăirile pe care cele opt dansatoare dinaintea ei și le reprimaseră.

În ziua în care fusese primit pentru prima dată în audiență de către rege, Victor se duse să developeze fotografiile făcute cu aparatul lui ascuns la atelierul unui anume Hwang Cheol, din zona Jingpgae din sudul capitalei. Pe Hwang Cheol, el însuși fotograf, îl cunoscuse din întâmplare în magazinul unui negustor de articole

fotografice din Beijing. Fotograful coreean vorbea foarte bine limba chineză și era atât de dornic de a surprinde în imagini tot ce vedea, încât entuziasmul lui era aproape molipsitor. Îi spusese lui Victor că după ce învățase tehnica fotografiei în China, urma să facă un tur al magazinelor de articole fotografice din Nagasaki, Kobe, Osaka și Tokyo înainte de a se întoarce în Coreea. Când interpretul legației i-a spus că Hwang Cheol își deschisese un magazin în zona Jingogae, Victor s-a bucurat ca de regăsirea unui vechi prieten. Coreenilor nu le plăcea să fie fotografiați, prin urmare articolele fotografice erau extrem de rare. Victor se duse personal la magazinul lui Hwang Cheol, convins fiind că avea să aibă nevoie de ajutorul acestuia cât timp se afla în Coreea. Dar mai avea și un alt motiv: voia să vadă cât mai repede fotografia cu tânăra pe care o întâlnise pe un pod la palat.

Hwang Cheol se arătă extrem de surprins când Victor îi spuse că îl fotografiase pe rege. Din câte știa el, până atunci singurul care reușise să-l fotografieze pe suveran era Ji U-yeong, dar și el se lovise de protestele multor dregători. Probabil curios să vadă fotografiile cu regele, Hwang Cheol termină repede de lucrat pozele și Victor reuși să o revadă pe fata pe care o întâlnise la palat. Regăsi aceiași ochi negri și profunzi, care îl priveau cu prietenie și în care nu se citea nici dispreț, nici uimire, nici curiozitate. Într-o altă fotografie, din profil, tânăra zâmbea, cu fața spre însoțitoarea ei. Mai era și o fotografie în care era surprinsă când cobora de pe pod, cu bluza ei de culoarea jadului și fusta bleumarin. Victor privea adesea fotografiile pe care le ținea într-un sertar și se întreba dacă avea să o mai vadă vreodată. Și iat-o acum dansând în fața lui!

Francezul nu era singurul care o sorbea din ochi pe dansatoarea care flutura din mânecile multicolore, privind într-un punct fix. Regele părea și el vrăjit de dans sau de dansatoare, căci rămăsese cu privirea ațintită asupra ei în timp ce un surâs discret îi apăru în colțul gurii. Unul dintre muzicieni, Gang Yeon, care interpretase la *daegeum**[50]*** preludiul *Cântecului primăverii timpurii,* nu o pierdea nici el din ochi pe fată. Pe măsură ce tânăra își executa dansul, privirile celor trei bărbați care o priveau din trei unghiuri adăstau tot mai mult asupra ei. Regina îi privea la rândul său pe rege și pe Victor, care se abandonaseră cu totul farmecului dansatoarei. Regele zâmbi stingherit când își întoarse capul pentru o clipă și privirea sa o întâlni pe a reginei.

„Fata asta e ca o căprioară ce miroase a mușchi de copac. E deosebită și dacă n-o să moară de tânără, o să plece într-o călătorie peste mări și țări. Dacă o ții aproape, se prea poate să vrăjească și inima Maiestății Sale, regele.”

În timp ce-și amintea de cuvintele femeii-șaman, regina îi surâse

regelui privindu-l drept în ochi. Încercase să alunge vorbele femeii din minte, dar acestea parcă i se lipiseră de suflet. Așa se face că hotărâse să îi ceară lui Jin să se mute la Salonul de broderie. Cât de tulburată a fost fata atunci! Regina oftă adânc amintindu-și. Fata crescuse lângă ea de la cinci ani. După ce se mai mărise, Jin ar fi vrut să plece de la palat, dar regina a fost cea care o rugase să rămână, să intre în rândul curtenilor.

Ploaia măruntă ce învăluia pavilionul Gyeonghoeru înmuiase până și pânzele de păianjen. Regina a rămas pe gânduri, cu fruntea încrețită și privirea pierdută în perdeaua de ploaie. Jin îi fusese aproape de-a lungul copilăriei și al adolescenței ei, până și în momentele de umilință pricinuite de evenimentele din anul Imo. Yi Jin rămăsese alături de regină, cu capul plecat a supunere, ori de câte ori pe stăpâna ei o pândiseră primejdii de moarte. „Fata asta e ca o căprioară ce miroase a mușchi de copac.” Înainte să audă cuvintele acestea regina nu o privise pe Yi Jin ca pe o femeie. Pentru ea Jin fusese o copilă sărmană, apoi o adolescentă drăgălașă, o dansatoare talentată și o parteneră inteligentă de discuții. În ciuda faptului că regulile de la Curte se cereau urmate până și de copii, regina o ținea mereu pe Jin prin preajma ei. Îi cerea să îi citească sau să scrie câte o scrisoare pentru ea, iar uneori o punea chiar să îi aranjeze părul. După discuția cu femeia-șaman regina a început să o privească pe Jin cu alți ochi și să descopere că fetița care mestecase o pară cu lacrimi în ochi devenise o femeie fermecătoare.

Dansatoarea dădu un ocol mare scenei, gest care simboliza trecerea peste un pod, fluturându-și poalele hainei ca nemuritorii daoiști. Mișcările ei erau urmărite într-o tăcere de mormânt, din care răzbătea doar tânguiala *daegeum*-ului, ce părea să imite vâjâitul vântului. Când dansatoarea își strânse în mâini manșetele multicolore, încheindu-și dansul, regina aplaudă prima, spre surprinderea tinerei. După regină au început imediat să aplaude și invitații străini. Interpreții ezitară puțin, încercând să înțeleagă dacă se cădea să aplaude, apoi izbucniră și ei în aplauze. Aplaudând pe toată lumea, de fapt nu aplauzi pe nimeni. Între toți reprezentanții diverselor țări, Victor Collin de Plancy era singurul care nu aplauda.

— Se pare că domnului consul al Franței nu i-a plăcut dansul acesta.

Victor, care era atât de fascinat de dansatoare încât uitase să aplaude, își dădu abia atunci seama că regina îl privea. Muzica încetase și Yi Jin își strânsese manșetele și tocmai se pregătea să se retragă ca o pasăre care se întoarce în cuibul ei.

— Domnișoară Seo! o strigă regina.

Yi Jin, care își strânsese picioarele pregătindu-se să plece cu pași mărunți, crezu că auzul o înșela. Oare chiar o strigase regina sau i se păruse?

— Domnul consul al Franței este oaspetele de onoare, dar se pare că nu i-a plăcut dansul dumitale, dat fiind că nu a aplaudat.

— Vă cer iertare, Maiestate.

Yi Jin își ținu răsuflarea făcând o plecăciune adâncă. Dându-și seama că regina interpretase pe dos gestul lui, Victor vru să intervină, dar se abținu. Toți oaspeții străini erau cu ochii ațintiți către regină și dansatoarea ei.

— Ce putem face acum?

— Vă rog să mă iertați, Maiestate.

Pe fruntea tinerei apărură broboane de sudoare.

— Cum crezi că ai putea să-l mulțumești pe domnul consul al Franței?

Yi Jin era cum nu se poate mai surprinsă de reacția reginei. Niciodată nu mai pomenise așa ceva. Conform uzanței, o dansatoare avea datoria de a-și strânge mânecile lungi de îndată ce își încheia dansul și de-a se retrage tăcută, ca și cum nici n-ar fi existat. Nici aplauzele nu erau permise la palat. Yi Jin era acum în mijlocul scenei pe care nu o putea părăsi, așteptând decizia reginei în timp ce picăturile de sudoare de pe frunte se prelingeau pe rogojina pe care dansase.

Era imposibil ca regina să nu fi remarcat că azi dansase mai bine ca niciodată *Dansul privighetorii de primăvară,* și nu doar pentru că îi ceruse asta cu o seară înainte. Jin avusese un sentiment de bucurie de cum făcuse primul pas în sala de banchet. Se unduia cu ușurință în ritmul muzicii, iar mânecile-i lungi parcă pluteau singure. Deși nu îl vedea pe cel care cânta la *daegeum,* ghicea de fiecare dată când era Yeon și se simțea cuprinsă de dorul doamnei Seo amintindu-ți cu drag și de prietenul ei din copilărie. Dorul și căldura sufletească îi risipiseră emoțiile, ajutând-o să se miște cu naturalețe.

— Te-am întrebat ceva. Ce ai de gând să faci pentru domnul consul?

Nimeni nu înțelegea ce aștepta regina de la ea.

E imposibil să admiri frumusețea fără o fărâmă de invidie.

Regina o privi pe furiș pe Yi Jin al cărei trup palpita ca al unei păsări cântătoare, în ciuda faptului că era ascuns sub faldurile ample ale costumului, și nu-și putu stăpâni admirația. Cât e de frumoasă! O privi astfel în tăcere pe tânăra care chiar și cu capul plecat era frumoasă ca un copac în miezul verii, ca florile de păr, ca mătasea.

Atmosfera era apăsătoare în sala de festivități. Se simțea

încordarea dintre dansatoarea căreia nu i se permisese să se retragă după încheierea momentului de dans și regina care domina sala de banchet de la înălțimea tronului său aflat în primul rând. Nici regele nu părea să înțeleagă intențiile reginei. Doar prințul moștenitor, care părea plictisit, se întoarse să privească spre iazul peste care ploaia nu înceta să cadă. Fără să fie remarcat de cineva, muzicianul Gang Yeon îți sprijinise flautul pe genunchi și nu-ți dezlipea privirea de la spinarea dansatoarei Yi Jin.

Victor, care o pusese în dificultate pe tânăra dansatoare uitând să aplaude la sfârșitul dansului, dădu să i se adreseze reginei, dar Guérin îl făcu să se răzgândească, explicându-i că intervenția lui nu făcea decât să complice lucrurile.

Reașezându-se, Victor o privi pe Jin. Fata cu capul plecat, pe care o vedea doar din profil, părea cufundată în gânduri. El nici măcar nu-ți dăduse seama că dansul se încheiase, cu atât mai puțin că ceilalți invitați aplaudau. În clipa aceea, Victor uitase că se afla în compania altor diplomați străini, a înalților funcționari de stat coreeni și mai ales a Majestății Sale, regele, și a familiei regale. O vedea doar pe tânăra dansatoare. Nu auzise când muzica încetase.

— Te-am întrebat ce ai de gând să faci pentru domnul consul, repetă regina cu răceală.

Plecată în fața suveranei, Yi Jin îndrăzni, în sfârșit, să vorbească.

— Cu voia Maiestății Voastre, am să îndeplinesc cerințele domnului consul.

În rândurile diplomaților străini se produse forfotă.

Regina se întoarse către rege:

— Maiestate, ați auzit ce spune domnișoara Seo?

Regele zâmbi stânjenit.

— Va trebui să îi îngăduiți domnișoarei Seo să îndeplinească cerința domnului consul.

— Cum vă e dorința.

Regele înțelese. Severitatea reginei față de tânăra dansatoare i se datora. Se lăsase cuprins de admirație pentru fată în timpul dansului.

— Nu aveți nicio îndoială?

— Vă asigur.

Atunci pe chipul reginei apăru un surâs misterios.

— Domnule consul! îl strigă regina pe Victor Collin de Plancy.

Toate privirile se întoarseră spre el. În tăcerea care urmă doar stropii de ploaie care cădeau în iazul din jurul pavilionului se mai auzeau.

— Domnișoara Seo este cea mai talentată dansatoare din regat. Dat fiind că dansul ei n-a reușit să vă mulțumească, a fost de acord să vă îndeplinească o dorință. Ce părere aveți?

Victor era uluit.

— Spuneți ce doriți. Aveți permisiunea Maiestății Sale.

— M-ați luat prin surprindere, Maiestate. Nu știu ce să spun.

— Vreți să spuneți că refuzați?

Yi Jin, care rămăsese plecată până la pământ în fața reginei, își ridică la un moment dat privirea spre Victor. Se priviră în ochi. Ochii negri ai dansatoarei erau diferiți de ai tinerei care îl salutase cu prietenie în limba franceză când s-au întâlnit pe un pod la palat; aceștia erau plini de reproș la adresa lui Victor și de neîncredere. Când lucrurile o luau într-o altă direcție decât își dorea el, Victor considera că cel mai înțelept era să fie sincer. Acum singura șansă era să vorbească deschis.

— Dimpotrivă, e o mare onoare pentru mine să mi se îngăduie să îi cer ceva unui supus al Maiestății Voastre. Să fi știut dinainte ce ocazie minunată mi se va înfățișa, m-aș fi pregătit. Ar fi păcat să nu o pot fructifica. Ar fi posibil să-i îngăduiți domnișoarei să facă o vizită la legația franceză?

— La legația franceză?

— Da, Maiestate.

— Pentru ce?

— Aș dori să îi arăt sediul reprezentanței noastre în chip de mulțumire pentru dansul minunat pe care ni l-a prezentat și, cu îngăduința Maiestății Voastre, aș dori să îi fac și câteva fotografii. Mi-ar plăcea să mă însoțească în vizită prin oraș, întrucât eu încă nu cunosc prea bine capitala.

Regina l-a ascultat cu atenție. Victor încercase să îndrepte lucrurile, dar adevărul era că acum își dorea nespus să i se îndeplinească dorința. Dacă suverana îi îngăduia tinerei să viziteze legația franceză, atunci Victor putea să o vadă de aproape și putea să stea de vorbă cu ea în liniște.

— Din câte îmi spuneți acum, s-ar părea că v-a plăcut dansul domnișoarei Seo.

— Desigur, Maiestate.

— Atunci de ce nu ați aplaudat?

— N-am mai văzut niciodată un dans atât de frumos. Am fost de-a dreptul vrăjit și, pur și simplu, am uitat să aplaud.

Sinceritatea lui Victor îi făcuse pe cei din jur să izbucnească în râs, dar s-au liniștit imediat. Regina i se adresă din nou suveranului:

— Maiestate, ce părere aveți?

Regele o fixă cu privirea pe dansatoare. E adevărat că spusese „Cu voia Maiestății Voastre”, dar faptul că promisese să îndeplinească cerința consulului străin ridica o serie de probleme, dat fiind că ea era o femeie de la Curte. Cu siguranță știa și ea lucrul acesta, doar era în slujba reginei de mult timp, de când luase

foc pavilionul Gyotae.

Regele își mută privirea de la tânără spre regină. Era limpede pentru oricine că diplomatul francez nu aplaudase fiindcă se lăsase furat de frumusețea dansului. Era imposibil ca tocmai regina, care avea o minte atât de ageră, să nu fi înțeles. El, regele, era cel pe care regina îl punea la încercare.

— Cum vă e dorința, spuse regele.

— Nu e lucru ușor, Maiestatea Voastră. Gândiți-vă bine.

— Mi se pare că deja s-a făcut înțelegerea cu domnul consul.

— Decizia vă aparține, Maiestate. Cine ar îndrăzni să o nesocotească?

Regina insista să audă cum regele își dă acordul cu gura lui.

— Bine. Domnișoara Seo are voie să îndeplinească cererea domnului consul al Franței.

Nici n-a terminat bine regele de vorbit că diplomații străini au izbucnit în râsete și în aplauze zgomotoase. Regina zâmbi misterios. Yi Jin oftă adânc. De câte ori nu-i spusese doamna Seo din Banchon să nu uite că regina era mereu în primejdie? Doar așa putea pricepe de ce lua anumite decizii. Jin rămase cu capul plecat, dar ridică pentru o clipă privirea spre Victor. Nu îl mai privea nici cu neîncredere, nici cu reproș. Din spatele ei, ochii muzicianului Gang Yeon, care își așezase flautul pe genunchi, îl iscodeau bănuitori.

Tânăra se retrase cu mâinile împreunate, rogojina fu strânsă și banchetul își reluă cursul.

3. Numele dumneavoastră

Excelență,

Din 1885 există o linie telefonică între Beijing și Seul care face legătura directă între Imperiul Chinez și regatul Joseon. Administrația imperială, care a poruncit instalarea liniei telefonice în folosul guvernului coreean, și-a rezervat dreptul de exploatare pentru douăzeci de ani. Așadar are puterea de a întrerupe conversațiile sau de a refuza după bunul-plac să transmită anumite mesaje. Am aflat și că japonezii, la rândul lor, au întins un cablu submarin între Nagasaki și Busan și s-au oferit să ia pe seama lor costurile pentru legarea portului Busan cu capitala. E lesne de înțeles interesul Japoniei pentru stabilirea unei legături directe cu Seulul. Corespondența japoneză se transmite în prezent doar prin bunăvoința guvernului chinez, iar prețul este unul exorbitant. În plus, orice informație trebuie să facă un ocol pe la Tianjin sau Shanghai pentru a ajunge la destinație.

Cum nu dorește să ofere Imperiului Chinez încă un temei de a pătrunde pe teritoriul său, regatul Joseon a respins propunerea japonezilor. Înțelegând însă importanța unei noi linii de comunicații, care i-ar permite să iasă de sub control chinez și să se extindă până la granița de nord, unde se poate lega la liniile de comunicații ruse, ceea ce ar putea aduce avantaje însemnate în viitor, guvernul coreean a decis să se ocupe direct de instalarea stâlpilor și de construcția posturilor de telegraf.

Întreprinderea aceasta extrem de dificilă într-un teritoriu preponderent muntos a fost dusă la îndeplinire în doar trei luni de un singur om, un european pe nume T.E. Hallifax, care a fost în fruntea unei echipe de coreeni. Tarifele au fost deja stabilite pentru patru destinații.

De la Seul la Gyeongiu	*16jeon**[51]***
De la Seul la Jeonju	*18 jeon*
De la Seul la Daegu	*20 jeon*
De la Seul la Busan	*22 jeon*

Coreenii se ocupă de întreținerea și administrarea tuturor liniilor. Angajații au fost trimiși timp de un an la cursuri de specializare în domeniul telecomunicațiilor, unde au învățat aspecte tehnice, dar și limba engleză, astfel încât sunt pregătiți să își înceapă activitatea. După părerea mea, de acum și guvernul coreean va putea să opereze singur aceste servicii, așa cum și Imperiul Chinez își administrează singur serviciile de telecomunicații, fără ajutorul puterilor străine.

Victor Collin de Plancy
27 iulie 1888

„Până crește iarba, calul moare.”

Victor înțelese sensul acestui vers din *Hamlet* în timp ce aștepta vizita tinerei dansatoare. Aceasta dădu curs promisiunii făcute în timpul banchetului din iunie abia în luna următoare.

Într-o zi de vară, când cicadele își începuseră încă din zori concertul în arțarul chinezesc, Victor era treaz în patul lui, deșteptându-se mai devreme ca niciodată. Nici nu s-ar putea spune că se trezise, dat fiind că nu pusese geană pe geană toată noaptea. Nici nu deschise bine ochii, că imediat ciuli urechile să audă dacă nu cumva ploua.

Sezonul musonic ținea mult în Coreea. Ploile nu erau torențiale, dar cât timp cădeau, nu se vedea nicio rază de soare. Pământul era îmbibat de apă, aerul greu de umezeală. În fața legației franceze era un mal de pământ adus de ploi. Acum avea să dureze destul de mult până se refăceau drumurile distruse. În ultimele două zile părea că musonul nu mai bătea, dar Victor se temea că ploile ar fi putut să se întoarcă.

Auzind doar țârâitul cicadelor, se întinse liniștit în pat.

Cântecul cicadelor era primul care se auzea de cum trecea sezonul musonic. Părintele Blanc fusese cel care îi explicase că, dacă auzea cicadele încă din zori, era un semn că avea să fie o zi senină. N-ar fi vrut să-și primească oaspetele pe ploaie. Dat fiind că trăia de foarte mult timp în regatul Joseon, părintele Blanc era ca un coreean, într-atât de bine cunoștea legile, obiceiurile, vremea și oamenii locului cu viața lor. După moartea episcopului Ridel, al șaselea episcop francez din regatul coreean, Blanc a fost numit șef al diocezei coreene. După preluarea acestui rol de către episcopul Blanc, în Coreea creștinismul era cât de cât tolerat, iar creștinii fugari sau cei care fuseseră nevoiți să se ascundă până și în gaură de șarpe regăsiră bucuria vieții.

De îndată ce a fost numit episcop al diocezei, părintele Blanc a deschis un orfelinat, așa cum visase de când ajunsese pentru prima dată în Coreea. Cu un an înainte de semnarea tratatului comercial între Franța și regatul Joseon, a cumpărat, cu ajutorul doamnei Seo din Banchon, o casă cu acoperiș de țiglă în Gondanggol și a renovat-o. Apoi a adunat acolo copiii care trăiau pe străzi. Era primul orfelinat din Coreea. Îl ajutau și prietenii lui coreeni, dar cei care se ocupau efectiv de orfelinat erau doamna Seo și Gang Yeon. Neavând copii, doamna Seo se dedica pe deplin orfanilor care ajungeau în grija ei. Le făcea haine și îi îmbrăca, îi hrănea și îi învăța carte. Yeon era mâna ei dreaptă. Zvonurile răspândite de reprezentanții Chinei le făcuseră tot atât de mult rău cât părintelui Blanc. Acesta, de disperare, se dusese să-l caute pe Victor Collin de

Plancy, care tocmai își preluase postul în Coreea. Victor s-a mobilizat imediat și a acționat cu hotărâre pentru a salva onoarea prelatului și astfel cei doi au început să se întâlnească frecvent pentru a discuta diverse probleme.

Victor, care asculta din patul lui țârâitul vesel al cicadelor, se ridică în capul oaselor. Oare ce să îi arate mai întâi tinerei dansatoare care venea azi în vizită la legație? De când primise înștiințarea din partea ministrului afacerilor străine că azi urma să primească vizita fetei se tot gândise ce să facă, dar nu ajunsese la nicio concluzie. Să-i arate mai întâi tablourile? Sau fotografiile? Se frământă așa timp îndelungat.

Dacă și-ar fi ales un nume coreean, cum îl sfătuise episcopul Blanc?

Era doar o idee, o știa și el, totuși Victor zâmbi jenat la gândul că cineva ar putea să îi ghicească gândul. Preotul îi spusese că unul dintre cele mai rapide moduri de a se apropia de coreeni era să adopte un nume coreean. Numele coreean al părintelui Blanc era Baek Gyu-sam[52]. Dacă se simțeau apropiați de cineva, coreenii îi spuneau aceluia pe nume, dar numele străinilor erau prea greu de pronunțat, așa că trebuia să li se vină în ajutor. Era un argument convingător.

Dacă ar fi rugat-o pe ea să-i aleagă un nume coreean?

Dar surâsul îi pieri pe dată și chipul i se întunecă. Victor, care își dorea să învețe limba coreeană și îl rugase pe părintele Blanc să îl ajute, îi mărturisise acestuia că fusese vrăjit de frumusețea unei coreence. Când i-a cerut ajutorul să învețe câteva lucruri simple, ca să poată comunica în ziua vizitei, părintele Blanc s-a învoit pe dată să-l ajute, dar aflând că era vorba de o tânără de la Curte, surâsul i-a înghețat pe buze.

Uneori, în viață, ai de ales între a urma legile oamenilor sau pe ale firii. Un diplomat nu are de ales, trebuie să urmeze legile oamenilor, chiar dacă i se par nedrepte.

— Coreea are regulile ei.

Preotul își pierduse buna dispoziție obișnuită și pe chipul lui generos și sincer se citea îngrijorarea.

— Femeile de la palat nu își pot decide singure soarta, fără îngăduința regelui.

Tăcerea lui Victor nu făcea decât să sporească îngrijorarea lui Blanc.

— Aici nu suntem într-o republică. Nu se știe ce consecințe poate avea faptul că v-a căzut cu tronc o femeie de la Curte. În plus, nu sunteți dumneavoastră reprezentantul Franței aici? Nu uitați că aici nu vă aflați în Franța!

Franța…

În tot acest timp în care așteptase să o revadă pe tânăra de la Curte, Victor avusese destule ocazii să înțeleagă pe deplin că nu era în Franța, așa cum îi amintise și episcopul Blanc. Apoi, nici în Franța nu era permis orice. Jacques, tatăl lui Victor, un irlandez de origine modestă, avusese de îndurat multe neplăceri din cauza legilor franceze, extrem de stricte în privința titlurilor nobiliare. Urmându-și visul de a deveni scriitor, Jacques plecase la Paris. De acolo s-a mutat în Belgia, apoi a revenit la Plancy, unde a deschis o tipografie, dar ambiția lui era de a obține un titlu nobiliar. În final a fost nevoit să părăsească satul Plancy, prins fiind într-un proces în care era acuzat că folosise fără drept un titlu nobiliar. Cum să fii nevoit să ceri permisiunea de a vedea o femeie care îți place? Iar apoi să aștepți o lună de zile! În Franța așa ceva era de neimaginat.

Dorind să scape de gândurile care îl neliniștea, Victor se ridică din pat și se îmbrăcă în grabă. Coreea îl făcea să-și amintească iar și iar de trecut. De fapt, nu Coreea avea efectul acesta asupra lui, ci dansatoarea cu care nici măcar nu se putea spune că vorbise. După plecarea de la Plancy, la Paris, Victor frecventase seminarul teologic. Spre deosebire de colegii lui, după ce a absolvit seminarul teologic s-a înscris la Școala Superioară de Limbi Orientale. Când anunțase că avea de gând să studieze limbile Extremului Orient, aproape necunoscute în Franța, toți cei din jurul lui au găsit alegerea cel puțin bizară. Tatăl lui în mod deosebit. De îndată ce și-a încheiat studiile de drept și de limba chineză, Victor a plecat la Beijing. Abia după ce a ajuns acolo s-a gândit că era posibil să fi ales Asia de Est tocmai din dorința de a se îndepărta de tatăl său. Acesta făcuse tot ce-i stătuse în putință pentru a scăpa de statutul de imigrant, devenind sclavul propriei obsesii de a deveni cetățean francez și de a căpăta un titlu nobiliar.

Experiența asiatică a lui Victor a început deci la Beijing. Deși nu avusese un motiv anume pentru a alege să studieze o limbă asiatică, acum era foarte mulțumit de decizia lui. Pentru francezi China, Japonia și Coreea erau țări pline de mister. Colecțiile lui de obiecte adunate din țările prin care ajungea erau foarte apreciate de compatrioții lui, în special de cei de viță nobilă. Cărțile aduse din Extremul Orient, vasele ceramice sau obiectele de podoabă îi făceau pe aristocrații francezi, pe care nimic nu-i mai bucura, să își dorească să le colecționeze.

Victor își bău pe îndelete cafeaua, până la ultima picătură, apoi ieși în curte. Câinele care se juca sub arțarul chinezesc era foarte fericit să-și revadă stăpânul. Cât de mare se făcuse în două luni! Pășind țanțoș și unduindu-și spinarea, se așeză cuminte la picioarele stăpânului lui. Aștepta să îl scarpine pe spate, căci acesta era salutul lor de dimineață.

— Azi e o zi minunată!

Ca și cum ar fi înțeles ce îi spusese stăpânul lui în limba franceză, câinele coreean linse cu bucurie mâna cu care Victor îl mângâiase pe spinare. Îi puse lesa la gât. Înțelegând că era semnalul de plecare la plimbare, câinele sări imediat în picioare. Era cel mai plăcut moment al zilei pentru el. Victor știa prea bine cât de greu era să aștepți pe cineva. Aflase lucrul acesta în decursul ultimei luni. Plimbarea parcă mai scurta din timp.

— Hai! Fuga!

Victor deschise poarta legației.

O zi poate face uneori cât o viață.

Yi Jin coborî din lectică în fața legației franceze cu puțin înainte de ora unsprezece. Victor fusese informat că aceasta era ora la care avea să ajungă. În sfârșit era o zi senină. Soarele strălucea deasupra întregii lumi. Yi Jin văzuse din lectică rufe întinse la uscat aproape la fiecare casă.

În fața legației franceze drumul dispăruse, înghițit de pământul adus de ape, așa încât nu se mai deosebea de câmpurile din jur. Yi Jin îi urmări pentru câteva clipe cu privirea pe cei care o aduseseră și care acum se întorceau cu lectica goală pășind greoi prin noroi, apoi se întoarse spre poarta legației. Nu mai purta costumul de dans cu care se prezentase la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru, ci era îmbrăcată în ținuta obișnuită pentru doamnele de la Curte, cu fustă largă bleumarin și bluză de culoarea jadului verde. Așa o văzuse și Victor de Plancy prima dată, pe podul de la palat. Părul negru îi era strâns la spate într-un coc, așa cum purtau majoritatea tinerelor de la palat. Pe brațul drept ducea o pelerină verde. Când împinse poarta legației să o deschidă, pe chipul ei luminos ca o piersică pârguită se citea curiozitatea.

Mai întâi remarcă arțarul chinezesc din mijlocul grădinii. Deși nu mai aveau flori, hortensiile își etalau frunzele frumoase, de un verde crud. Zidurile erau îmbrăcate în flori de luleaua-turcului, arbuștii de tuia se înșirau drepți, frumos aliniați. Pe laturi, sporul-casei și barba-împăratului se intercalau formând un model frumos, iar printre ele se întindeau pe pământ flori-de-piatră. Se vedea cu ochiul liber că era o grădină îngrijită cu mare atenție.

Yi Jin tocmai făcea primul pas spre clădire, cu încălțările ei roșii, când una dintre ușile cu geam mare de sticlă care dădeau în curtea interioară s-a deschis larg. Descoperind-o pe Jin lângă poartă, Victor se repezi să-și încalțe pantofii de piele și să iasă în curte.

— Tocmai mă pregăteam să vă ies în întâmpinare.

Surprins de apariția ei, puțin mai devreme decât se aștepta, Victor îi vorbi în franceză. Îi spusese adevărul. Tocmai se ducea să-i ia pe interpret și pe Guérin pentru a-i ieși cu toții în întâmpinare. Se

uita din obișnuință pe fereastră, așa cum făcuse toată dimineața în așteptarea orei de întâlnire, când îi căzură ochii pe încălțările ei roșii și deschise ușa descoperind-o în curte.

— Am ajuns mai devreme.

Jin făcu o plecăciune apropiindu-și brațul pe care ținea pelerina de corp. Victor o privi pentru o clipă remarcând franceza fără cusur în care se exprimase.

„Bine ați venit! Mă bucur să vă revăd. Poftiți!”

Învățase toate aceste fraze în limba coreeană pentru a i le putea spune tinerei când venea în vizită la legație, dar nu reușise să le rostească. În schimb, o întâmpinase vorbindu-i în franceză, ceea ce îi dăduse ocazia să o audă pe ea vorbind această limbă.

— Sunt foarte onorat de vizita dumneavoastră, spuse Victor făcând la rândul lui o plecăciune.

Yi Jin îl privi și surâse. Ochii aceia! Ochii ei negri, pe care îi văzuse pentru prima dată pe podul de la palat, îl priveau din nou cu familiaritate și cu prietenie. Priviți de aproape păreau și mai profunzi. Fără să se gândească, Victor o îmbrățișă și o sărută cu căldură pe obraz. Totul se petrecu atât de repede, încât Jin nu avu timp să reacționeze. Rămase împietrită pe loc și îl privea cu consternare.

— Ah!

Victor scăpă un oftat văzând cum din privirea ei dispăruse orice urmă de prietenie. Acum ochii ei negri îl priveau cu răceală. Fata rămăsese țintuită locului, încordată și jenată.

— Am uitat că ne aflăm în Coreea. Ciudat… Îmi păreți o cunoștință mai veche, de aceea mi-am permis să mă port după obiceiurile de la noi. În Franța e firesc să ne salutăm astfel. Vă rog să mă credeți că e un gest prietenesc!

Chipul ei rămase încordat. Își mută privirea în altă parte.

Unui bărbat trebuie să îi prezinți scuze când îl jignești, unei femei trebuie să îi prezinți scuze și atunci când te porți impecabil. Victor își aminti că auzise asta când era în Anglia.

— Gestul meu a fost lipsit de curtoazie.

— …

— Vă rog să mă iertați.

În arțarul chinezesc, cicadele prinseră să țârâie și mai zgomotos ca până atunci. Yi Jin rămase la fel de rece și după scuzele adresate de Victor, dar îl privi cu ochii ei negri.

— Îmi permiteți să vă adresez o rugăminte? spuse ea cu o voce limpede și reținută.

— Mai întâi v-aș ruga să mă iertați. După aceea vă voi îndeplini orice dorință.

Pe buzele ei apăru un surâs timid. Abia atunci îi veni lui Victor

inima la loc.

— Spuneți, vă rog.

— Aș vrea să mă ajutați să merg la Gondanggol.

Gondanggol? Acolo se afla orfelinatul deschis de episcopul Blanc.

— Femeia care m-a crescut se află acolo, însă dat fiind că locuiesc la palat nu pot să o vizitez. Mi-aș dori să o văd înainte să mă întorc la palat, de aceea am îndrăznit să vă adresez această rugăminte. Desigur, dacă vă e greu, puteți să refuzați.

Yi Jin se înclină cu respect dându-și seama mult prea târziu că poate nu se cădea să își înceapă vizita cu o rugăminte, înainte chiar de a străbate curtea legației. Tocmai atunci își făcură apariția în grabă Guérin, îmbrăcat în costum occidental, și interpretul coreean, îmbrăcat în *hanbok*.

— Desigur, o să puteți merge. Acum vă rog să poftiți înăuntru.

— Nu glumiți?

— Despre ce?

— Sigur îmi permiteți să merg la Gondanggol?

— Vom pleca împreună după masa de prânz.

— Împreună?

— Da. Nu am spus atunci că aș vrea să vizităm împreună orașul? De altfel, și eu îmi doresc să merg la Gondanggol.

Yi Jin se lumină la față. Auzise că doamna Seo se mutase la Gondanggol să îl ajute pe episcopul Blanc la orfelinat, dar până atunci nu putuse să meargă să o vadă.

— Va fi o zi de neuitat pentru mine!

Guérin făcu ochii mari de uluială văzându-i pe cei doi discutând fără mijlocirea interpretului. Câinele, care până atunci nu se arătase, veni și se așeză la picioarele lui Victor. Doi coreeni care lucrau la legația franceză tocmai traversau curtea și se uitau curioși la Yi Jin.

— Sunt secretarul legației, Guérin. V-am văzut la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru.

Yi Jin dădu ușor din cap, în semn că înțelesese, ceea ce îl lăsă pe interpret mut de uimire.

— Înțelegeți limba franceză?

— Puțin.

— O și vorbiți?

— Puțin.

După ce răspunse în același fel la ambele întrebări, Jin făcu o ușoară plecăciune în fața interpretului.

— Mă numesc Choe, sunt interpretul legației. Numele meu de botez este Pedro. Aici mi se spune Pedro Choe. Sunt încântat să vă cunosc, domniță.

Bucuria de a te putea înțelege cu un om născut în altă țară fără

ajutorul unui interpret e la fel de mare cu aceea pe care o resimți când dai de o oază cu apă în deșert.

Cei trei o conduseră pe Yi Jin în clădirea legației. În timp ce pășea alături de ei și o asculta pe Yi Jin discutând cu interpretul, Victor își zicea că era la fel de frumoasă ca florile ce se oglindesc în apă după o ploaie de vară.

— Cum ați venit până aici?

— Maiestatea Sa, regina, mi-a pus la dispoziție o lectică.

— O lectică?

— Da.

Jin, care se bucurase la gândul că azi avea să meargă în sfârșit la Gondanggol să o vadă pe doamna Seo, căzu din nou pe gânduri. După banchetul de la palat, ținut în urmă cu mai bine de o lună, Jin o revăzuse pe regină abia cu o zi înainte de vizita la legația franceză. Era pentru prima dată de când intrase în slujbă la palat când nu o vedea pe regină pentru o perioadă atât de lungă. Până și prietena ei, Soa, începuse să-și facă griji. Ori de câte ori se întreba ce făcea regina, Jin mergea la Seo *sanggung,* dar nu îndrăznea să întrebe direct. Cele două obișnuiau să vorbească adesea despre regină. De altfel era un lucru firesc, dat fiind că erau amândouă în slujba suveranei și locuiau în pavilionul acesteia. Acum însă, nu se știe de ce, și Seo *sanggung* o trata pe Jin cu răceală. Seo *sanggung* era foarte severă cu fetele din subordinea ei, dar pe Jin o îndrăgea, chiar dacă se străduia să ascundă asta. Totuși, dat fiind că era vorba de Seo *sanggung* Jin nu îndrăznise nicicând să deschidă ea prima subiectul și să vorbească despre regină. În dimineața zilei o întâlnise pe Seo *sanggung,* care a informat-o că a doua zi urma să meargă în vizită la legația franceză. Jin își aminti de banchetul desfășurat în urmă cu o lună și observă că Seo *sanggung* o privea cu neliniște.

— Străduiește-te să nu greșești. Maiestatea Sa, regina, are multe motive de tulburare.

Yi Jin n-a înțeles ce voia să spună Seo *sanggung.* Regina era tulburată din pricina situației din țară, sau se frământa din motive personale?

— Nu mi-a spus să-ți transmit nimic. Bănuiesc că te va chema chiar Maiestatea Sa.

Ar fi vrut să întrebe de ce era tulburată regina, dar deja îi întorsese spatele și se îndepărtase. După întâlnirea cu Seo *sanggung,* Jin a stat toată ziua ca pe spini, dar n-a primit nicio poruncă. Abia spre seară, când toată lumea se pregătea de culcare, a fost chemată în pavilionul reginei. Și suverana părea pregătită să se retragă, căci avea părul despletit și purta o haină de interior. Mai întâi a privit-o pe Jin care rămăsese în picioare lângă ușă așteptând instrucțiuni,

apoi, după câteva minute, i-a spus doar atât:

— Mâine-dimineață o să mergi la legația franceză.

— Da, Maiestate.

— O să poruncesc eu să fii dusă cu lectica.

— Da, Maiestate.

— După ce te întorci, să îmi povestești tot.

— Da, Maiestate.

— Gata. Poți pleca.

Fata a auzit bine porunca suveranei de a se retrage, dar îi era foarte greu să plece. Nu o mai văzuse pe regină de aproape o lună, dar scurta lor discuție fusese foarte seacă. Jin aștepta ca stăpâna ei să îi mai spună ceva, dar aceasta rămase tăcută. Jin își mușcă buzele ieșind din încăperile reginei. Ce se întâmplase? De ce regina era atât de rece? Jin nu închise ochii toată noaptea și se perpeli până în zori în încăperea ei, alături de Soa.

Cu gândul la regina și cu inima grea, Jin își plimba privirea peste clădirea legației franceze.

Vedea pentru prima dată o clădire cu acoperiș cu țigle și geamuri din sticlă și un felinar cu petrol, ca acela care se ridica în mijlocul curții. Guérin îi spuse că în clădirea mare funcționa legația, iar în clădirea din spate, alipită de ea, erau bucătăria și sala de mese, biblioteca și dormitoarele. Pe sub streașină erau așezate în mai multe locuri scaune ce păreau aduse din Franța. În dreapta era o clădire separată, în stil occidental, în fața căreia trona o umbrelă de soare. Toate ferestrele aveau geamuri din sticlă și perdele.

— Acesta este biroul.

Tânăra aruncă o privire în biroul legației și observă imediat pereții din cărămidă, biroul din lemn masiv și scaunele cu picioare curbate. Apoi îl privi pe Victor, care rămăsese în picioare alături de ea, fără să spună ceva.

„E o vorbă care spune că dacă nu poți dormi noaptea din cauza unei femei înseamnă că aceea e aleasa. Eu sunt acum în această situație.” Victor își aminti o frază pe care o scrisese într-o noapte într-o scrisoare pentru Jin. În sertarul biroului avea mai multe astfel de scrisori pe care nu le trimisese.

— Încă nu va știu numele.

— Într-adevăr!

Cât pe ce ca Victor sa izbucnească în râs. Niciunul nu întrebase cum se numea celălalt. El îi scrisese scrisori întregi până târziu în noapte fără ca măcar să știe cum o chema, doar amintindu-și de ochii ei negri.

— Victor Auguste…

Nu termina de pronunțat numele. Victor Auguste Collin de Plancy. Nu dorea să îi înșire tot numele fetei cu ochii negri. „De”

era particula care se adăuga doar la numele familiilor aristocrate. Tatăl lui își dedicase toată viața obținerii acestei particule pentru numele lor de familie. Ajunsese să fie acuzat de contele de Plancy că își însușise pe nedrept numele și să fie târât prin tribunale. Atunci își apărase cauza explicând câtă glorie adusese el satului Plancy în calitate de scriitor și cum își dedicase toată viața micuței localități. La proces s-a apărat cu îndârjire, ajungând să susțină că avea legături de rudenie cu Danton. Victor știa cât luptase tatăl lui pentru acel minuscul „de". Nu s-a lăsat descurajat nici de pierderea procesului, nici de umilința de a fi evacuat din sat. La niciun an după ce s-a instalat la Paris, Jacques a reușit să doteze registrul de familie cu mult râvnitul titlu. Apoi a decis ca fiului lui să îi dea un nume cu cât mai multă rezonanță nobiliară, așa se face că la un moment dat a luat decizia să îl numească Victor Emile Marie Joseph Collin de Plancy.

După o clipă de ezitare, Victor spuse iar:

— Mă numesc Victor.

— ...

— Dumneavoastră?

Dumneavoastră. Lui Jin nu i se adresa nimeni așa. Doamna Seo îi spunea Copila, Gang Yeon – Lăcrămioara, iar prietena ei Soa îi zicea Jinjin. Pentru regină era „domnișoara Seo". Doamna Seo îi spusese că mama ei o striga uneori Ihwa – Floare-de-păr, că în fața casei lor erau mulți peri, iar când înfloreau, casa era acoperită de flori de păr. Jin nu și-o mai amintea pe femeia căreia doamna Seo îi spunea „mama ta" și nici că aceasta îi spunea Ihwa. Dacă doamna Seo i-ar fi spus că era mama ei, Jin ar fi crezut-o bucuroasă, dar nu se știe de ce femeia ținuse să-i spună adevărul. Se simțea într-un fel vinovată că Jin nu-și cunoștea numele de familie. Putea fi Bak, sau Yu… îi spusese lui Jin că părinții ei, pe care îi pierduse de mică, nu și-au divulgat niciodată numele de familie. Deși mama ei locuise la Banchon mai mulți ani, doamna Seo îi știa doar numele mic. De aceea când îi citea micuței Jin câte o carte, doamna Seo ofta neîncetat. „Nu știu cum o fi fost, dar sigur vii dintr-o casă cu multe cărți, la cât de repede pricepi."

Mai târziu, când Jin a ajuns la palat, lipsa numelui a fost o problemă. Acolo identitatea fiecăruia era extrem de importantă. Când, după ce a chibzuit bine, Seo *sanggung,* sora mai mică a doamnei Seo din Banchon, a ajutat-o să devină curteană prezentând-o drept fiica ei adoptivă, Jin a întrebat-o pe doamna Seo de ce nu îi dăduse propriul ei nume până atunci. „M-am gândit că poate, la un moment dat, aveau să vină niște rude după tine și aveau să-ți dea ele și un nume."

— Ce nume să aibă o slujitoare la Curte?

— ...

— Puteți să-mi spuneți domnișoara Seo.

Privind spre tablourile atârnate pe pereții biroului, Jin păru să se întristeze.

Victor, care nu reuși să găsească nimic amuzant care să-i alunge fetei tristețea, îi spuse în schimb ce-și dorea el.

— Îmi doresc un nume coreean. Îmi alegeți unul?

Choe Pedro, interpretul, și Guérin îl priviră pe Victor cu surprindere. Yi Jin nu înțelesese foarte bine ce voia acesta, așa că se uita întrebător la interpret.

— Domnul consul ar dori să aibă un nume coreean și vă întreabă dacă îi puteți alege dumneavoastră unul.

— Eu?

— Da.

Luată pe nepregătite, Yi Jin îl privi în ochi pe Victor. Nu-și putea explica de ce în clipa aceea își aminti instrucțiunile date de Seo *sanggung* „Străduiește-te să nu greșești. Maiestatea Sa, regina, are multe motive de tulburare." Greșea oare dacă refuza? Sau, dimpotrivă, era o greșeală să accepte? De ce îi ceruse tocmai ei să îi aleagă un nume? Chinuită de îndoială, Jin îl privea pe Victor, dar gândul îi fugea la regină. Au ieșit din birou și au ajuns în clădirea în care se aflau biblioteca, salonul de oaspeți și bucătăria, iar Jin încă nu dăduse un răspuns. Sau, mai degrabă, nu putuse să răspundă.

— Cărțile sunt în încăperea de aici.

Victor o conduse pe Jin într-o sală plină de cărți. Cu siguranță era reconstruită. Fata aruncă o privire în încăperea ce părea mult mai mare decât o cameră dintr-o casă coreeană și fața i se lumină ca și cum descoperise o lume nouă. Câte cărți erau acolo! Rafturile din lemn masiv, ce ajungeau până în tavan, erau pline ochi de cărți. Câteva rafturi erau pline cu cărți chinezești și japoneze. Cărțile coreene erau așezate separat. Yi Jin nu ezită să intre în bibliotecă. De când ajunsese la legație acum păși cel mai repede. Lui Victor nu-i scăpă interesul pe care fata îl arăta pentru încăperea ticsită de cărți și pe dată se lumină și el la față la gândul că descoperise ceva ce o atrăgea. Yi Jin trecu pe lângă cărțile chinezești, japoneze și coreene și se opri în fața cărților franțuzești de istorie și de filosofie epistolară. *Scrisori persane* de Montesquieu, *Marea enciclopedie* în peste treizeci de volume, *Meditații poetice* de Lamartine, ediții complete cu operele lui Mallarmé, Rimbaud, Verlaine, *Roșu și negru* de Stendhal, *Mizerabilii* lui Hugo și *Notre-Dame de Paris.* Yi Jin studia coperta cărții lui Flaubert, *Educația sentimentală,* când scoase de lângă volumul *Doamna Bovary* o colecție de poezii de Baudelaire. Răsfoind cartea, dădu peste un pasaj din poemul *Invitație la călătorie.*

„O, sora mea,
Dac-am pleca,
Purtați de niște doruri line!
Să ne iubim
Și să murim
În țara geamănă cu tine!”[53]

Jin era cufundată în lectura poemelor și nu-și mai putea desprinde ochii de carte. Parcurgea strofă după strofă și abia într-un târziu, ca trezită dintr-un vis, își dădu seama că era și Victor acolo și o privea.

— Asta doreați să îmi arătați?

— Nu. Altceva aș vrea să vă pot arăta.

Jin îl privi în ochi pe Victor.

— Vreau să vă arăt Parisul.

Victor observă tulburarea din ochii lui Yi Jin. Îi spusese că voia să îi arate Parisul, dar adevărul era că ar fi vrut să o ia cu el la Plancy, de unde fusese izgonită familia lui. Simțea că alături de ea avea puterea de a se întoarce acolo, după atâta amar de vreme în care nu mai călcase prin sat.

Se spune că dacă vrei să mergi împreună cu cineva într-un loc anume înseamnă că ești îndrăgostit de persoana respectivă.

— Aș vrea să merg cu dumneavoastră la Paris într-o bună zi.

Dumneavoastră. Tulburarea se risipi și privirea lui Jin își recăpătă calmul. Închise cu grijă cartea și o reașeză în raftul din care o luase.

— Sunt în slujba palatului și nu pot pleca de la Curte. Astăzi mă aflu aici doar prin bunăvoința Maiestății Sale, regina.

Vocea ei era egală, lipsită de sentiment. Privirea i se mută din nou spre rafturile cu cărți. *Legendele Evului Mediu, Dicționar diabolic, Dicționar critic de relicve și imagini miraculoase*… Erau cărțile tatălui lui Victor, Jacques de Plancy. Văzând că Yi Jin și-a oprit privirea asupra lor, Victor spuse:

— Sunt scrise de tatăl meu.

Jin îl privi din nou.

— A fost scriitor?

— Da.

Jacques scrisese mult la Paris, dar fără să aibă succes. De disperare plecase în Belgia, apoi s-a întors la Plancy. Cu ajutorul unui vechi prieten deschisese o editură-tipografie unde publica mai mult cărți religioase. Lui Victor îi plăcea mirosul din tipografie și își petrecea acolo cea mai mare parte a timpului. Oare o mai fi în picioare clădirea aceea? Dar lacul de la marginea satului? Dar

bâtlanii care zburau pe deasupra lui?

Jin se desprindea cu greu de bibliotecă și în timp ce se îndreptau spre ușă se întoarse de mai multe ori spre cărți. Cu mâna stângă, de care îi atârna pelerina, mângâia cotoarele cărților de pe rafturi.

— Doriți să împrumutați o carte?

În ochii fetei apăru o licărire scurtă, apoi privirea își recăpătă calmul obișnuit.

— Vă invit să luați cărțile pe care doriți să le citiți.

— Cum aș putea să vi le înapoiez?

— Voi veni eu să le iau.

— Dumneavoastră, domnule consul?

— Da.

Așa ceva era de negândit. Nu se mai pomenise niciodată ca o femeie de la Curte să se întâlnească în particular cu un diplomat străin. Victor înțelese tulburarea lui Yi Jin, fără ca aceasta să îi spună ceva.

— Pot să vă fac cadou câteva cărți. Ce doriți să citiți?

Jin se îndoia că așa ceva era permis, dar dorința de a obține cărțile îi învinse prudența.

— Vreau să citesc cărți franțuzești, îl lămuri ea, fără să ezite.

— Vă gândiți la o carte anume?

— Azi am văzut pentru prima dată cărți franțuzești. Colega mea de cameră, Soa, e foarte încântată când îi citesc. V-aș ruga pe dumneavoastră să îmi recomandați o carte cu povestiri vesele, care i-ar putea plăcea.

Cum Victor n-a înțeles răspunsul tinerei, interpretul i-a tradus tot ce spusese. Jin spusese că ar fi vrut să îi citească din cărți lui Soa, dar în realitate se gândea la regină. Își dorea să îi poată citi reginei din cărțile acestea pe care le vedea pentru prima dată. Avea să dureze destul de mult să le traducă în limba coreeană, ca să le poată înțelege stăpâna ei. Era extrem de curioasă cum avea să reacționeze regina, care citise nenumărate cărți coreene, chinezești și japoneze, la cărțile franțuzești. În timp ce Jin se gândea la regină, Victor își aminti de mama lui. Mama lui se căsătorise cu Jacques de Plancy la douăzeci și șapte de ani. Jacques mai fusese căsătorit și avea cincizeci și nouă de ani. Ambiția tatălui în vârstă, vocea tinerei mame care îi citea… Fata aceasta avea puterea de a-i trezi în minte amintiri de demult, ca și cum toate lucrurile acelea s-ar fi petrecut de curând.

— O să decid în timpul prânzului ce cărți voi alege.

Cei patru ieșiră din bibliotecă și se mutară în salonul pentru oaspeți. Victor luă pelerina verde a lui Jin și o agăță în cuier, apoi puse la gramofonul adus din Franța un disc cu *Simfonia fantastică* de Berlioz. Muzica e o binecuvântare pentru oricine. Guérin, care

trăsese manierat scaunul pentru Jin, îi spuse în timp ce ascultau prima parte – *Visuri și pasiuni* – din simfonia de Berlioz, că domnul consul alesese acest fragment muzical special pentru Jin încă din ziua precedentă. Jin asculta cu atenție căci sunetele acestea erau cu totul diferite de cele pe care le auzea când cânta Gang Yeon la flautul coreean sau la fluierul de bambus și nu semănau nici cu muzica de *geomungo* sau *ajaeng**[54]**.* Erau sunete dulci, domoale, care parcă proiectau imaginea unei zile de vară în care frunzele pluteau unduindu-se, deși nu adia nicio pală de vânt.

Pe masă fuseseră așezate cu grijă pahare elegante, o sticlă de șampanie și patru seturi de tacâmuri – linguri, furculițe și cuțite. Seom Yi-Nae, bucătăreasa coreeancă încinsă cu un șorț mare, le aduse mai întâi câte o farfurie cu supă-cremă. Când se retrase, îi aruncă pe furiș o privire lui Yi Jin.

— Felul principal este *coq-au-vin.*

Când Victor reveni la masă, după ce pornise muzica, Guérin tocmai explica râzând cu însuflețire.

— E o mâncare de pui. Sigur o să vă placă. Domnul consul a întocmit personal meniul. Sper să-l apreciați. Domnul consul era entuziasmat ca un copil când a selectat muzica și a întocmit meniul.

Cum până și interpretul râdea amuzat, Victor se prefăcu preocupat de sticla de șampanie.

— Șampania aceasta e cea mai valoroasă din colecția legației. E chiar din zona Champagne, de cea mai bună calitate. Nici când a venit episcopul Blanc nu a desfăcut o asemenea sticlă, însă o face acum, pentru dumneavoastră.

Victor se grăbi să toarne șampanie în paharul din fața lui Jin, ca pentru a-i închide gura lui Guérin. Spuma strălucea, fină ca o rouă.

— Vine des aici episcopul Blanc?

Cei trei bărbați o priviră în același timp pe Yi Jin.

— Îl cunoașteți?

— Sunteți creștină? întrebară deodată Guérin și Choe Pedro.

Victor era și el surprins, în aceeași măsură, de faptul că Jin pronunțase numele părintelui Blanc.

— Îl cunosc din copilărie. Domnia Sa m-a învățat limba franceză.

— Chiar așa?

Victor era foarte încântat. De unde până atunci părea să nu aibă nimic în comun cu tânăra coreeancă, acum putea stabili prin părintele Blanc o legătură trainică. Chipul îi strălucea de încântare și nu reușea să-și ascundă bucuria. Era și firesc, căci își făcea deja griji că nu aveau să se revadă odată ce Jin avea să se întoarcă la palat. Apoi îi reveni în minte cât de îngrijorat fusese părintele Blanc când îi spusese că era vorba de o tânără aflată în slujba palatului și zâmbetul îi pieri pe loc.

În timp ce Victor turna șampanie în paharul lui Guérin și al interpretului, bucătăreasa aduse boluri cu salată de legume cu ulei de măsline și oțet balsamic, pe care le așeză lângă farfuriile cu supă. Mai așeză și un platou cu brânză din Normandia tăiată în cubulețe cât o îmbucătură, cu unt și pâine.

— Sunteți creștină, domniță? întrebă încă o dată interpretul.

— N-aș putea spune asta.

Răspunsul ei vag îl descumpăni pe Choe Pedro. Părintele Blanc se împotrivise creștinării ei, căci văzuse cum erau persecutați creștinii care erau în slujba palatului. I-a spus că până când Coreea avea să accepte pe deplin creștinismul era mai bine să-și păstreze credința pentru ea. Doamna Seo gândea și ea la fel. Se împotrivea cu îndârjire botezului lui Jin, în ciuda faptului că ea însăși, precum și Gang Yeon, erau creștini devotați.

— Avem cunoștințe comune. Trebuia să-l fi invitat și pe episcopul Blanc.

Victor se înveseli la vorbele lui Guérin.

— Va trebui să găsim o altă ocazie pentru asta.

Parfumul șampaniei învălui încăperea. Cei trei bărbați ridicară paharele și priviră spre Jin.

„Lăsat prin flori ulcior cu vin,
Fiindcă la chef nu am vecin.
Singur ridic pocalul plin
Și înspre luna clară-nchin.
Cu umbra-n față, prieteni trei,
Dar luna nu știe să bea,
Iar umbra-i doar pe urma mea.”[55]

Cine să fi scris asta? Li Bai? În China, nicio petrecere cu diplomați nu trecea fără ca Li Bai să fie citat când se închina un pahar.

— Nu beți?

Văzând că Jin ezita, neștiind dacă se cădea să bea șampanie în miezul zilei, Victor recită un alt poem de Li Bai.

„Și iar ridic pocalul, și iarăși torn din vin
Și cânt cu glas puternic până ce-apare luna.
Când voi sfârși cântarea, toate-mi vor fi totuna.”[56]

— Șampania nici nu e considerată alcool.

— E mai degrabă o băutură răcoritoare care pune în evidență gustul bucatelor.

Guérin și Choe îi săriră în ajutor lui Victor. Cu fața îmbujorată,

Jin ridică paharul. Când paharele lor se ciocniră începerea se umplu de sunetul lor cristalin. Reginei îi plăcea să organizeze la palat întruniri cu soțiile consilierilor străini și cu doamna Underwood, care deținea poziția de medic oficial al reginei și care o îngrijea cu devotament. Când asculta poveștile despre țări îndepărtate, de peste mări, regina nu mai părea nici aspră, nici gravă, îi dispăreau aerul trist și îngrijorarea din priviri. Ba mai mult, ochii ei ageri își recăpătau strălucirea ca atunci când citea nesfârșite povești despre alte locuri. Uneori, la astfel de reuniuni, pe lângă gustările obișnuite, se bea și șampanie.

Jin luă o gură de șampanie și închise ochii. Dulceața și parfumul licorii o încântară așa cum o muzică bună încântă auzul.

Victor gustă primul din supă și întinse untul pe pâine cu cuțitul, iar când bucătăreasa aduse puiul gătit în stil franțuzesc, fu iarăși primul care începu să mănânce mânuind cuțitul și furculița. Se gândise că Jin nu era obișnuită să ia masa astfel. Aceasta, privind cu coada ochiului la Victor, mâncă din supă cu lingura și gustă din salată cu furculița. Din când în când, țârâitul cicadelor din arțarul chinezesc din curte acoperea *Simfonia fantastică.*

Ștergându-și fruntea de sudoare, Victor zâmbi văzând-o pe Jin savurând aroma sosului din farfurie. Își aminti ce făcuse uitând că e coreeancă, cum o îmbrățișase și o sărutase pe obraji. Deodată îi reveni în minte parfumul delicat pe care îl simțise atunci. În același moment își aminti și privirea ei în momentul în care i-a propus să îi îndeplinească o rugăminte, în chip de scuză.

— Orfelinatul părintelui Blanc e la Gondanggol, nu-i așa?

Luat din nou prin surprindere, Guérin, care se pregătea să toarne șampanie în paharele goale, rămase cu sticla în aer, iar Choe Pedro, care tocmai înfuleca o măciulie întreagă de usturoi pescuită din sosul de *coq-au-vin,* fu nevoit să-și șteargă cu șervetul jacheta pe care o pătase. Amândoi își mutară deodată privirea către Victor.

— V-am cerut să-mi permiteți să merg la Gondanggol deoarece vreau să ajung la orfelinat.

— Da? Ce coincidență! Și eu m-am gândit la același lucru, spuse Victor zâmbind.

Jin își mută privirea către cele două tablouri de pe peretele salonului. Observându-i interesul pentru ele, Victor îi spuse:

— În partea aceasta e *Gara Saint-Lazare* de Claude Monet. Alături e *O după-amiază de duminică pe insula Grande Jatte* de Georges Seurat. Aceasta este o fotografie după tabloul lui Monet, făcută de mine. Tabloul de alături e o copie după Seurat.

Jin privea cu atenție imaginile, ca pentru a-și întipări în minte numele acelea. Claude Monet. Gara Saint-Lazare. Seurat. Insula Grande Jatte. Toate erau parte din țara acestui om cald și prietenos.

Capitala țării era la Paris. Cum era țara aceasta din care veneau atâtea cărți, muzica frumoasă care încânta auzul și tablourile care desfătau privirea? Jin se surprinse întrebându-se pentru prima dată, plină de curiozitate, cum era Parisul.

Una dintre bucuriile vieții e să poți sta la masă cu cei dragi. Victor era mulțumit că Jin mânca fără reținere din puiul gătit în stil franțuzesc. Nu mai avusese de mult ocazia să admire o femeie la masă. Guérin le propuse să-și bea cafeaua sub umbrela de soare din fața biroului. Se ridicară cu toții de la masă. Victor trase ușor scaunul lui Jin, pentru a-i permite să se ridice. Urmându-l în încăperea de unde se revărsa muzica, în care Victor îi agățase pelerina în cuier, Jin văzu un perete plin de fotografii aliniate în șiruri drepte. Era familia lui? Din ramele mici surâdeau femei și bărbați străini. Într-o fotografie se vedea un domn venerabil, cu părul cărunt și pălărie, într-alta era o doamnă cu colier de perle. Era și o fotografie care îl înfățișa pe Victor Collin de Plancy în uniformă oficială. Lui Jin îi atrase atenția o fotografie veche, cu un copil ce părea să aibă în jur de șase ani. Strângea din buze cu gândul la ceva anume și privea spre aparatul de fotografiat fără tragere de inimă, făcând o grimasă.

— E o fotografia a mea din copilărie.

Victor se apropie și privi fotografia alături de Jin.

— E cea mai veche fotografie cu mine.

Jin înclină din cap, își desprinse pelerina din cuier și o potrivi pe braț.

— Mă întreb cum erați dumneavoastră în copilărie.

Copilăria… Gândindu-se la copilăria ei, Jin își aminti de Banchon și de doamna Seo, de Gang Yeon care scria peste tot, dar și de mâhnită regină-mamă, pe care o slujise pe când era abia de-o șchioapă. Gang Yeon… Nu scotea o vorbă, dar știa să cânte la fluier. Cum ar mai putea să-l revadă pe cel de atunci? Acum era muzician în orchestra regală. La ultimul banchet abia dacă l-a zărit. S-au despărțit fără să poată schimba două vorbe. Oare avea să-l poată vedea la Gondanggol?

— Aici lumea nu se fotografiază.

— Am aflat.

— Coreenii sunt convinși că fotografia le fură sufletul.

— E și părerea dumneavoastră?

Iar *dumneavoastră,* Jin îl privi fără să răspundă.

— Vă temeți?

— Nu știu. N-am fost fotografiată niciodată.

— Atunci îmi permiteți să vă fotografiez?

Victor dădu fuga înăuntru, străfulgerat de o idee. Se întoarse cu portretul regelui. Jin îl privi cu atenție. Suveranul fusese fotografiat

în fața Sălii tronului.

— Eu am făcut fotografia acum două luni. Nu-i așa că seamănă întocmai cu Maiestatea Sa?

Apoi Victor îi mai întinse o fotografie. Jin privi pentru o vreme poza până înțelese că doamna de la palat care era surprinsă acolo era chiar ea. Îl privi pe Victor cu ochii mari de uimire.

— Dumneavoastră sunteți.

Fata continua să îl privească întrebător.

— V-am întâlnit pe un pod, în prima mea vizită la palat.

Jin își amintea că traversa un pod la palat însoțind-o pe Seo *sanggung* când un străin le-a salutat în franceză. Cu ocazia banchetului aflase și că străinul era consulul francez. Ce perdaf îi mai trăsese atunci Seo *sanggung* pentru că răspunsese la salutul bărbatului! Seo *sanggung,* care nu se înfuria niciodată, își ieșise din fire că salutase un necunoscut și o întrebă răstit dacă era cazul să reia toate regulile de conduită la palat. Așa își amintea Jin ziua aceea.

Totuși, când reușise el să facă fotografia?

Fata studie cu mirare chipul din fotografie. Timpul trece luând totul cu el și nici că se mai întoarce vreodată. Într-o altă fotografie apărea și Seo *sanggung* pe pod. Jin, care stătea locului, se vedea bine, dar Seo *sanggung* apărea într-o imagine mișcată. Probabil era așa din cauză că o prinsese în mers. Fata se minună de puterea fotografiei de a imortaliza momente din trecut. Fotografiile acestea păstrau viu momentul în care se întorsese spre Seo *sanggung* după ce i-a răspuns *„Bonjour*!*”* străinului fără să se gândească și pe acela în care se întorsese să-l mai privească o dată.

— Aș putea să le păstrez?

— Dacă îmi permiteți să vă fotografiez.

Se priviră în ochi și izbucniră în râs împreună, pentru prima dată de când se întâlniseră. Lăsându-l pe Victor în urmă, ieși în curte, unde o întâmpină țârâitul ascuțit al cicadelor și căldura amiezii. Interpretul Choe părea adâncit în gânduri sub umbrela de soare, unde aștepta desertul. Când Jin se apropie, Choe îi spuse râzând:

— E prima dată când îl văd pe domnul consul așa. Muncește foarte mult și este foarte meticulos. Uneori e distant, încât îți e frică să te apropii de domnia sa, dar azi e cu totul diferit.

— ...

— E amabil și binedispus. Chiar n-ați înțeles?

— Ce anume?

Atunci își făcu apariția Guérin, care avusese treabă în birou, își proteja ochii cu palma de soarele puternic în timp ce ridică un umăr și închise un ochi, probabil tot din cauza căldurii. Văzându-l, interpretul nu continuă, deși era evident că mai avea ceva de spus.

Bucătăreasa aduse pe masa albă de sub umbrelă ceștile cu cafea și farfuriile cu câte o felie de tort. Într-un final apăru și Victor, cu un cufăr mare din piele în brațe. Bucătăreasa, care dispăruse după ce servise tortul, reveni în urma lui, cu un pachet învelit în mătase. Așeză pachetul pe un scaun gol și se retrase, nu înainte de a mai arunca o privire furișă spre Jin.

— Să facem o fotografie, să ne rămână amintire.

Victor deschise cufărul din piele, scoase aparatul de fotografiat care semăna cu o cutie din lemn și un trepied, pe care fixă aparatul. Nu mai era aparatul acela mic, ascuns în buzunarul hainei, cu care fotografiase în secret în ziua primei lui vizite la palat. Capul lui Victor dispăru sub o bucată de pânză neagră din spatele aparatului.

— Priviți încoace cu toții, vă rog!

Choe Pedro și Guérin priviră drept spre aparat. Jin se simțea stânjenită și în loc să privească spre obiectiv, fixă cu privirea arțarul chinezesc din curte. Cățelul din rasa *jindo* se tolănise sub el, fugind de căldură. După puțin timp se auzi un țăcănit dinspre aparatul de fotografiat.

Victor scoase capul de sub pânză și o rugă pe Jin să iasă mai mult în față.

Ea se apropie de copac, așa cum i se ceruse, iar el dispăru din nou sub pânza neagră. Nu-i era cald? Victor îi făcu nenumărate fotografii. Când sorbea din cafea, când își încrucișase brațele, când râdea la o glumă a lui Guérin. Din când în când, Jin se uita în direcția lui.

— Ați spus că vă doriți un nume coreean, îi spuse ea când Victor veni să se așeze pe un scaun sub umbrelă.

Entuziasmul se citi imediat pe chipul lui.

— Cum vi se pare Gillin? *Gâl* înseamnă „propice” sau „de bun augur”, iar *lin* e „senin” sau „limpede”. Aduce puțin cu numele dumneavoastră, Collin.

Jin scrise pe pământ cele două caractere chinezești. Pe când Victor se căznea din greu să pronunțe numele coreean pe care i-l dăduse ea, briza iscată din senin îi răcori fruntea transpirată.

4. Rămâi aici

Excelență,

După încheierea tratatului din 1886, episcopul Blanc a pornit să caute un loc în care se puteau construi reședințe pentru slujitorii bisericii, o biserică, o tipografie, o școală și un orfelinat pentru copiii orfani. După ce a obținut consimțământul tuturor proprietarilor, a încheiat contracte cu aceștia, le-a plătit sumele cerute și a primit titlurile de proprietate. A demolat cocioabele care nu-i erau de niciun folos și a început lucrările de proiectare. De curând, însă, guvernul coreean a pretins că dealul pe care intenționa episcopul Blanc să ridice construcțiile e în proprietatea statului. Episcopul Blanc a reușit să demonteze legal pretențiile. Atunci i s-a spus că șantierul era în apropierea unui altar strămoșesc, ceea ce ridica o serie de probleme, în ciuda faptului că misionarii americani erau deja stabiliți acolo. I-am explicat ministrului Jo Byeong-sik că în Articolul 4 *al tratatului se stipulează că „a avea libertatea de a-și practica religia" se referă la libertatea de a construi lăcașuri de cult în porturile și orașele cuprinse în tratat. Domnul ministru susține că această prevedere nu se poate aplica în capitală. Va trebui să ne înarmăm cu răbdare și să continuăm discuțiile pe această temă. Episcopul Blanc își dorește să reia lucrările din primăvară, dar pentru aceasta va trebui să continuăm negocierile cu răbdare și tact.*

P.S. Am reușit să închei trasarea planului general al Seulului. Vă trimit o parte a lui, unde se poate vedea poziția terenului deținut de misionarii francezi și cea a altarului ancestral coreean. Distanța dintre cele două terenuri este în jur de o sută de metri.

Victor Collin de Plancy
5 august 1888

Ce să fi fost oare? Soarele de dimineață? O lumină puternică invadase încăperea. Prin fereastra deschisă se vedeau pe malul opus al apei o mulțime de peri încărcați de fructe galbene. Deși pomii erau deja în pârg, petale de flori albe de păr pluteau prin aer ca fulgii de nea.

Unde era?

— E bun?

Copila înghiți sucul alb din lingură și dădu din cap. Ochii strălucitori ai femeii o priveau cu milă. Era regina, care luă din nou cuțitul și tăie coaja, descoperind pulpa albă și zemoasă a fructului.

Nu încăpea îndoială că femeia din fața ei era regina, dar nu se aflau la palat, ci în casa doamnei Seo din Banchon. Era chiar încăperea în care Gang Yeon cânta la fluierul de bambus în timp ce ea învăța limba franceză cu părintele Blanc. Într-un colț era așezată trusa de croitorie a doamnei Seo. Regina nu era îmbrăcata în ținuta ei obișnuită de la palat, ci purta hainele doamnei Seo. Scobi din nou para cu lingura și când o umplu, o duse din nou spre gura copilei. Aceasta avea ochii aproape închiși și tot ce făcea era să deschidă gura pentru a savura pulpa albă a fructului.

După ce se desfătă încă odată cu gustul dulce, auzi:

— Iată! Sunt vie! Trăiesc!

De data aceasta, regina avea părul strâns la spate cu un ac din argint, fără accesoriile de ceremonie, dar era în continuare în ținuta de casă a unei femei obișnuite și se îneca de parcă ar fi avut gura plină de sânge. Părea sleită de puteri. Ochii a căror strălucire îi făcea pe unii să facă un pas înapoi intimidați erau brăzdați de vinișoare roșii, iar fața îi era pământie.

— Mi-ați făcut funeraliile deși sunt în viață… Unde s-a mai pomenit așa ceva pe lumea asta? Nu vedeți că trăiesc?

Țipetele reginei pământii o făcură pe Jin să deschidă larg ochii.

Fusese doar un vis, dar totul părea aievea…

Jin se sforță să deschidă ochii, apoi îi închise la loc. Întinse o mână și-o duse la frunte. Era plină de sudoare. Și palmele îi erau la fel de umede. În anul Imo regina fusese nevoită să părăsească în grabă palatul, îmbrăcată în ținuta unei femei obișnuite. Asta visase Jin, cum a mers regina atunci, pășind pe potecile de munte pe care nu putea să meargă în lectică. Întâmplările de demult nu voiau să rămână în trecut. În ciuda trecerii timpului, Jin încă le trăia, ca și cum făceau parte din prezent. Acesta fusese strigătul reginei, care nu putuse lua legătura cu regele cât timp stătuse la adăpost, când aflase într-o bună zi că tatăl regelui se hotărâse să anunțe că ea murise și să-i organizeze funeraliile.

Jin se sforța să deschidă ochii, deși își simțea pleoapele grele, și i se păru că vede silueta lui Gang Yeon, în hainele lui de bumbac. Gang Yeon! Deși era ametită, privirea ei se umplu de bucurie. În partea opusă a încăperii era așezată doamna Seo, iar alături de ea consulul francez. Jin tresări și deschise larg ochii, ridicând cu greutate pleoapele umflate.

— Ți-ai revenit?

— *Ça va bien**[57]*?

Doamna Seo și Victor o întrebară deodată. Gang Yeon se așeză lângă Jin, privind-o cu afecțiune. Doamna Seo îi puse o mână pe frunte și o privi cu îngrijorare. Tânărul, care se pomenise fără să-și dea seama că o ținea de mână, îi dădu drumul ușor. Jin încercă să

se ridice, dar o durere puternică îi străbătu pieptul în partea stângă.

— Rămai întinsă. Dacă te ridici, se deschide iar rana.

Gang Yeon, care o privea pe Jin cum se întinde la loc, făcu o grimasă. Atunci observă Jin că tânărul avea brațul stâng prins într-un bandaj pătat de sânge.

— Ce s-a…

Jin ar fi vrut să întrebe ce se întâmplase, când îi reveni subit în memorie un moment și rămase tăcută.

Câteodată parcursul unei vieți e schimbat de o întâmplare neașteptată.

Când au plecat de la legația franceză, luându-și rămas-bun de la Guérin și Choe, era deja trecut de ora trei după-amiază. Victor se pregătea să trimită după o lectică, dar Jin i-a propus să meargă pe jos. Simțea nevoia să se miște. De când nu mai putea să o vadă pe regină, Jin își făcuse obiceiul de a se trezi devreme dimineața, cu grijă să nu o deranjeze pe Soa, care încă dormea dusă, și de a face o plimbare până la pavilionul reginei. La întoarcere avea mereu poalele fustei ude de rouă. Plimbarea aceasta de care nu știa nimeni îi ușura puțin sufletul. Când plecase de la palat în lectica ce o purta spre legația franceză, simțise de multe ori impulsul de a coborî și de a face câțiva pași pe jos, chiar dacă drumul era plin de noroi de la ploile din ultimele zile. De cât timp nu mai ieșise din palat? Cât își dorea să poată înainta cu pași mari, hotărâți, cu umerii drepți, așa cum nu-și permitea să facă la Curte!

Victor se pregăti de drum scoțându-și vesta și suflecându-și mânecile cămășii, ceea ce îi expuse pielea albă a brațelor la razele arzătoare ale soarelui. Într-o mână ducea bocceaua de mătase cu cărțile pe care i se dăruise fetei. Jin regretă imediat decizia de a merge pe jos. O tânără de la Curte și un străin în uniformă nu aveau cum să treacă neobservați. În plictiseala după-amiezii lungi de vară, cei doi ofereau un spectacol inedit. Un funcționar cu robă roșie și pălărie de paie îi privi curios, iar un vânzător de sandale din paie, care căra în spinare un cadru plin ochi de încălțări, se opri în mijlocul drumului să-i privească. Îi cercetară cu insistență și o femeie cu chipul ascuns de gluga pelerinei, aflată în fața unui atelier de egrenat bumbacul, și un grup de copii care se jucau pe străduțele sinuoase, fără să ia în seamă căldura sufocantă, îmbrăcați doar în izmene. Victor nu se sinchisea de privirile lor și, văzându-i robotind sub soarele arzător, se gândea că oamenii aceștia cu fruntea bombată și pomeții proeminenți semănau cu bretonii, dar Jin lăsase capul în jos, îmbujorată. Nu de căldură, ci de rușine.

Au găsit ușor orfelinatul deschis de părintele Blanc. Inițial, preotul deschisese orfelinatul într-o casă în stil coreean, dar pe măsură ce apăruseră tot mai mulți copii, mai cumpărase încă două

case. În casa din spate era căminul de băieți, iar în casa din față cel de fete. Cele trei clădiri erau ușor de recunoscut, de îndată ce ajungeai în apropierea lor.

Zărind clădirile orfelinatului, Jin a grăbit pasul. Atunci, de pe un drumeag ce trecea prin fața căminului de băieți, au ieșit doi coreeni cu părul prins în creștetul capului, în cocul tradițional. Aveau fețele înroșite, probabil de băutură. Unul din ei purta un cadru gol pentru transportat diverse lucruri în spinare. I-au aruncat o privire lui Jin, fără să insiste prea mult, dar apoi au dat cu ochii de Victor, care mergea în spatele ei, și atunci au început să strige:

— Diavolul străin! A venit să ne fure copiii!

Jin răsuflă ușurată că Victor nu înțelegea limba coreeană, dar întorcându-se, văzu că unul dintre cei doi agita amenințător cadrul din lemn în direcția ei, numind-o ajutor al diavolului. Totul s-a petrecut cât ai clipi din ochi. Să fi fost o seceră? Un cuțit? Cel de-al doilea individ a scos o lamă strălucitoare și s-a repezit spre Jin, care a mai apucat să-l vadă pe Gang Yeon ieșind pe poarta orfelinatului, după care și-a pierdut cunoștința.

Medicul, care ieșise pentru o clipă după ce-i dăduse primele îngrijiri, s-a întors în încăpere. Era cel care venea în mod regulat la orfelinat pentru a se ocupa de copii.

— Rana e mai adâncă decât pare.

Auzind acestea, doamna Seo se neliniști, iar Gang Yeon deveni extrem de serios. Victor, care nu înțelegea ce spune medicul, o privea atent pe Jin.

— A spus că nu e grav.

Uitându-se cu atenție când la doamna Seo, când la Gang Yeon, Victor înțelese că Jin îi tradusese exact pe dos.

Aceasta se străduia din răsputeri să-și țină ochii deschiși, în ciuda faptului că pleoapele îi cădeau grele. Pata de sânge se lățea pe bandajul de pe brațul lui Gang Yeon. Jin întinse o mână spre brațul lui.

— Te doare tare? îl întrebă ea și privirea i se umplu de tristețe la gândul ca prezența ei îi lăsa mereu câte o rană.

— Din cauza mea…

Gang Yeon scutură puternic din cap.

Neștiind că băiatul nu vorbea, Victor îl privea intrigat cum răspundea printr-o mișcare a capului sau din priviri. Se gândi că, în mod inexplicabil, ochii lui negri parcă semănau cu ai fetei. Victor nu știa nici că băiatul îl cunoștea și era precaut în prezența lui. La rândul lui, Gang Yeon se străduia să-și ferească privirea de a străinului, singurul care nu aplaudase dansul lui Jin la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru, cel care o făcuse de rușine în fața reginei. Cu atât i-a fost mai mare mirarea când l-a văzut în

compania fetei. Își amintea foarte bine ziua banchetului, când regina a oprit-o pe Jin la sfârșitul dansului și i-a spus că domnului consul al Franței nu-i plăcuse dansul ei, întrebând-o ce avea de gând să ofere în schimb. Deși în seara aceea Victor Collin de Plancy îl văzuse pe tânărul Gang Yeon cântând la flaut în orchestra regală, nu l-a recunoscut. În haine obișnuite și cu părul lăsat pe spate, arăta cu totul altfel decât muzicianul de la Curte.

— Trebuia să te ferești, nu să te arunci așa…

Doamna Seo privi cu neliniște la brațul lui Gang Yeon, înfășurat în năframa de bumbac; medicul făcuse tot ce se putea pentru a opri sângerarea lui Jin și acum nu aveau decât să aștepte. Speriată de rana din pieptul lui Jin, uitase să se mai îngrijească de Yeon. Iar nu avea să mai poată cânta la *daegeum* o vreme. Jin aruncă încă o privire spre brațul lui Yeon. Mai fusese rănit din cauza ei și în evenimentele din anul Imo și anul Gapsin[58].

— Apă…

Jin avea gura uscată, așa că vocea abia i se auzea. Nici nu apucă doamna Seo să facă un gest, că Yeon era deja afară, după apă. Înainte ca el să se întoarcă, în cadrul ușii apăru deodată părintele Blanc. Fața lui Jin se lumină pe dată de bucurie. Aflând ce se întâmplase, părintele Blanc venise într-un suflet. Apropiindu-se de Jin, îl văzu pe Collin de Plancy și rămase foarte surprins:

— Domnule consul! exclamă el, neascunzându-și uimirea.

Își aminti pe loc cum Victor îi mărturisise că era îndrăgostit de o tânără de la palat și cum îl rugase să îl învețe puțină coreeană, să o poată saluta în limba ei când aveau să se întâlnească. Ea era fata de la palat de care se îndrăgostise diplomatul? Părintele Blanc se întunecă la față.

Gang Yeon intră în încăpere aducând un bol de porțelan cu apă. Victor văzu că și pe părintele Blanc îl salută cu bucurie tot din priviri. Jin reuși să bea câteva guri de apă, sprijinită de doamna Seo. Preotul o privi cu îngrijorare pe Jin, care se întindea la loc.

— Cum de s-a întâmplat așa ceva?

— Se pare că în capitală încă circulă zvonul că străinii răpesc copii, și în situația asta…

Doamna Seo își înghiți ultimele vorbe, nevoind să mai spună că în situația aceea apariția lui Jin în compania unui străin nu făcea decât să îi provoace pe indivizii amețiți de băutură. Doamnei Seo i se părea mult mai greu de înțeles ce căuta Jin, care ar fi trebuit să fie la palat, la Gondaggol, și încă însoțită de consulul francez.

— Și acum îmi mai bate inima să-mi spargă pieptul, mai zise și ochii i se umplură de lacrimile pe care până atunci și le reprimase.

Jin o luă de mână. De când nu o mai văzuse pe doamna Seo, aceasta albise și mai mult, fața îi era și mai ridată. Încercă să

schițeze un zâmbet, dar renunță din pricina durerii din piept.

E o rușine gelozia? Victor își reprimă impulsul de a o săruta pe tânăra rănită. Simțise dorința de a face asta când l-a văzut pe Gang Yeon luând-o pe Jin de mână cu familiaritate și când ea pusese la rândul ei mâna pe brațul lui rănit. Pe drumul de la legația franceză până la Gondanggol, îi simțise parfumul ori de câte ori pășise alături de ea sau în urma ei. Văzându-i pe cei doi împreună, se simțea cuprins de o gelozie care transforma euforia ce îl cuprindea din când în când, pe drum, în dorința de a smulge un sărut.

— Ce s-a întâmplat cu atacatorii?

— I-a luat potera.

Victor se simți stingher în prezența celor patru, care păreau o familie.

— Trebuie să trimitem pe cineva la palat, căci n-o să poți să te întorci.

— Dar trebuie să mă întorc.

— Unde vrei să pleci așa?

Jin își aminti că regina îi ceruse ca la întoarcere să îi povestească tot ce văzuse la legația franceză.

— Mai bine merg chiar eu, în loc să trimit pe altcineva, zise doamna Seo, care intenționa să o caută pe Seo *sanggung,* sora ei mai mică, să-i explice situația și să o roage pe regină să o lase pe Jin la orfelinat până i se vindeca rana.

— Trebuie să mă întorc.

Văzând insistența cu care se ruga Jin de ea, doamna Seo se întoarse spre părintele Blanc. Acesta privi spre Victor. Francezul spuse că va chema o lectică și o va duce pe Yi Jin înapoi la legația franceză, dat fiind că la palat se știa că plecase într-acolo. Neînduplecată în decizia ei de a se întoarce la palat, Jin se sforța din răsputeri să-și țină ochii deschiși. Când preotul i-a tradus doamnei Seo ce spusese Victor, aceasta se împotrivi, spunând că transportând rănita în lectica ce se legăna întruna o puneau în pericolul de a i se redeschide rana. Victor spuse din nou că era mai bine să o ducă la legație și să informeze Ministerul Afacerilor Străine de cele petrecute. De altfel, la legație putea fi văzută de un doctor și tratată mai rapid.

Gang Yeon, care nu intervenise până atunci, scrise pe jos, în fața doamnei Seo:

Anunțați-o pe Seo sanggung. *O să vă spună ce e de făcut.*

— Așa o să facem.

Victor îl urmări cu atenție pe Yeon. Nu înțelegea ce scrisese pe jos, dar pricepu în sfârșit ca tânărul nu vorbea. Nu se așteptase la așa ceva.

— Mergeți degrabă!

Zorită de părintele Blanc, doamna Seo deschise scrinul și scoase hainele pe care le îmbrăca în rarele ocazii când mergea la palat fie să o vadă pe Jin, fie pe sora ei, Seo *sanggung*. Apoi ieși din cameră să se schimbe. Jin nu mai putu lupta cu pleoapele care voiau să se închidă încă de când o examinase medicul și închise ușor ochii.

— Lăsați-o singură, să se odihnească, spuse acesta.

Victor și părintele Blanc se ridicară. Yeon o privea pe Jin, fără să se miște.

— Sunt ca frații…

Preotul murmură ca pentru sine, dar Victor află atunci că nu erau frați. Când îi văzuse cât de familiar se purtau unul cu celălalt, își imaginase că puteau fi frați, ba chiar i se păruse că semănau. Când bărbații ieșiră în curte, copiii de la orfelinat, curioși, erau adunați în fața clădirii, grupuri-grupuri. Toți ochii se întoarseră spre preot. Și cei care silabiseau la umbră își închiseră cărțile și veniră în fugă. Părintele Blanc se apropie de ei și mângâie creștetul fiecăruia.

— S-a întâmplat ceva, dar acum e totul bine. Nu vă faceți griji.

Când ieși și Yeon din încăpere, copiii alergară spre el. Văzându-l în mijlocul lor, părintelui Blanc îi reveni zâmbetul pe buze. „Adevăr vă spun, dacă nu vă veți întoarce și nu veți deveni asemenea copiilor, nu veți intra în împărăția cerurilor.”[59] Și copiii din jurul preotului fugiră spre el. Unul dintre ei țipă speriat când văzu bandajul însângerat de pe brațul tânărului. Cât de diferiți erau! El tăcut, ei atât de gălăgioși. Nici măcar țârâitul necontenit al cicadelor nu le putea acoperi vocile.

— De auzit aude? întrebă Victor, privindu-l de la distanță pe Yeon, aflat în mijlocul copiilor.

— Da, răspunse scurt preotul, ștergându-și sudoarea de pe frunte.

— Cu ce se ocupă?

— E muzician la Curte.

Muzician la Curte?

— Înseamnă că face parte din orchestra regală?

— Da. Cântă la *daegeum*. Și nu numai. Cântă la toate instrumentele tradiționale coreene. Are un adevărat talent pentru *ajaeng*.

— Înseamnă că aude toate sunetele.

— Da.

— Cum a putut să intre în orchestra regală fără să vorbească? Părintele Blanc privi peste Victor, dincolo de el. I se părea ciudat interesul lui subit pentru Gang Yeon. Îl știa serios și harnic pe Victor în privința îndatoririlor lui de diplomat, dar uneori nu reușea să înțeleagă ce gândea cu adevărat. Avea momente în care făcea tot

posibilul pentru a mișca lucrurile, dar și momente în care rămânea tăcut, tocmai atunci când se aștepta părerea lui, obligându-i pe cei din jur să vorbească ei primii. În general era o persoană rațională și calmă, de aceea preotul găsea ciudat interesul lui pentru un biet muzician coreean mut.

Trăind de atât amar de vreme în regatul coreean, părintele Blanc se simțea aproape localnic și adesea era deranjat de părerile compatriotului său despre locul acesta. Îi era recunoscător lui Victor că demontase zvonurile care-l transformaseră într-un vampir venit să sugă sângele copiilor coreeni, dar tot consulul francez fusese cel care, profitând de situație, chemase trupele franceze în capitală. Era firesc ca în calitate de reprezentant al statului să apere interesele și imaginea propriei țări, dar părintele Blanc sperase că, fiind primul consul al Franței în regatul coreean va încerca măcar să îi înțeleagă pe coreeni. Cu atât mai mare i-a fost dezamăgirea când a văzut că abia instalat în post, diplomatul și-a manifestat interesul pentru ceramica și pentru cărțile coreene, nicidecum pentru locuitorii țării. Era deja cunoscut ca mare colecționar. Preotul știa prea bine că impresionanta clădire în stil occidental din curtea legației franceze era deja neîncăpătoare pentru stampele, cărțile, vazele și paravanele adunate de Victor. Așa cum știa și că într-o bună zi aveau să ia toate calea Franței.

— În Coreea, oamenii cu un neajuns fizic sunt mai bine tratați decât în Franța. Nu sunt excluși din societate și nici discriminați, cu atât mai puțin la Academia regală de muzică.

Victor îl privi absent pe preot. Cum putea să fie atât de devotat acestui popor când fusese victima unor neînțelegeri și a unor atacuri cum doar în cele mai îndrăznețe romane poți găsi? Atunci înțelese că părintele Blanc era mai întâi creștin și abia mai apoi francez.

— Mi-ar plăcea să îl ascult pe tânărul mut cântând la *daegeum*.

— Cred că l-ați auzit deja.

— Da?

— A fost și el prezent la banchetul de la palat dat în onoarea dumneavoastră.

„Se prea poate”, gândi Victor.

În același timp, la palat, regina, care discuta cu medicul ei personal, doamna Underwood, despre Spitalul Gwanghyewon[60], observând că una dintre slujnice îi spusese ceva la ureche doamnei de companie Seo și că aceasta dădea să se retragă, o întrebă:

— A venit cineva la palat?

Seo *sanggung se* codi.

— Ce s-a întâmplat de te-ai schimbat așa la față?

— Vă rog să mă iertați, Maiestate.

— Iar e vorba de prințul regent?

De obicei, când Seo *sanggung* se schimba subit la față însemna că primise iar vreo veste proastă de la Palatul Unheyong, reședința prințului regent. Spitalul Gwanghyewon fusese deschis în zona Jaedong sub îndrumarea doctorului Allen, care îl salvase pe Min Yeong-ik după ce acesta fusese înjunghiat în timpul evenimentelor din anul Gapsin[61]. Doamna Underwood spunea că acum spitalul primea în jur de șaptezeci-optzeci de pacienți pe zi, iar doctorul Allen făcea câte patru-cinci operații. Doctorul Underwood[62], care studiase medicina în Statele Unite, își oferise ajutorul la spital și în același timp preda fizică și chimie tinerilor învățăcei coreeni. Ascultând-o pe doamna Underwood povestind despre Spitalul Gwanghyewon, regina își aminti de primul ei născut, care nu trăise decât cinci zile. Copilului, care nu defeca, i s-a dat să bea o poțiune din ginseng sălbatic, trimisă de la Palatul Unheyong, și a murit după două zile din cauza febrei puternice. Poate că, dacă exista atunci Spitalul Gwanghyewon, nu i s-ar fi dat poțiunea de ginseng… Poate că nu l-ar fi pierdut atât de ușor… Gândurile acestea începeau să prindă rădăcini în mintea reginei.

— Nu, Maiestate. E vorba de domnișoara Seo, care a plecat la legația franceză.

— Domnișoara Seo?

…

— Ce e cu domnișoara Seo?

— Mi s-a spus că a fost rănită.

— Rănită?

— Da, Maiestate.

Privirea reginei se întunecă. O rugă pe doamna Underwood, cu ajutorul interpretului, să o scuze pentru câteva clipe, apoi o întrebă iar pe Seo *sanggung*

— Ce s-a întâmplat?

— A fost atacată.

— Cine s-o atace pe domnișoara Seo?

— Era pe drum în compania domnului consul al Franței și dintr-o neînțelegere a fost luată drept ajutor al străinilor.

Regina își încleștă mâna cu inel pe care o ținea pe masă. Politica externă a regatului Joseon se concentra pe păstrarea unui echilibru în relațiile cu China și Japonia, dar după lovitura de stat din anul Gapsin, China își sporise puterea în relațiile cu Coreea. Trimițându-l pe generalul Yuan Shikai la Seul, China manevra regatul coreean ca pe o colonie proprie. Yuan Shikai avea puterea de a-l îngrădi până și pe rege. E adevărat că acesta revenise pe tron cu ajutorul Chinei, dar regina avea destule motive de neliniște în privința lui Yuan Shikai. Suverana înțelesese că nu mai era suficient să păstreze

relațiile cu China și Japonia, ci era vital să poată conta pe ajutorul Rusiei, al Statelor Unite, al Angliei și al Franței.

— E rănită grav?

— Mi-a transmis că nu va putea să se întoarcă azi la palat. Vă roagă să îi permiteți să se întoarcă după ce primește îngrijiri, peste o zi sau două.

— Cine a adus vestea?

Regina se întreba dacă mesagerul nu era chiar muzicianul Gang Yeon, cel care a fost alături de ea la evenimentele din anul Imo și din anul Gapsin.

— Doamna Seo, care se ocupă de copiii de la orfelinatul din Gondanggol, spuse Seo *sanggung* făcând o plecăciune adâncă.

— Unde e rănită?

— Am înțeles că a fost înjunghiată adânc în umăr.

Pleoapele reginei se zbătură pentru o clipă, apoi închise ochii. Uneori se dovedește adevărat că oamenilor cu picioare mari le sunt dați pași mici. Doamna Underwood o privi cu îngrijorare. „Sărmana de ea", gândi regina apoi i se adresă iar doamnei de companie, cu ochii întredeschiși și cu o voce glacială, lipsită de orice urmă de sentiment:

— Spune-i domnișoarei Seo să rămână la legația franceză până i se vindecă rana.

Doamna Seo mai rămase un timp țintuită locului, ca și cum nu înțelesese bine. „De ce am trimis-o acolo?" Regina care poruncise împotriva propriei voințe închise ochii și rămase așa. Doamnei de companie nu-i venea să creadă că regina acceptase atât de ușor rugămintea de a amâna întoarcerea fetei la palat. Era convinsă că așa ceva nu era posibil și se frământa ce-avea să facă. Regina regretă imediat că poruncise ca Jin să rămână la legația franceză. Ea era cea care pusese la cale să o trimită de la palat. Îi reveni în minte imaginea regelui și a consulului francez în ziua banchetului din pavilionul Gyeonghoeru. Regele era vrăjit de fata care dansa și nu-și dezlipea ochii de la ea, iar pentru francez nu mai exista nimeni și nimic pe lume în afară de Yi Jin.

— Spune-i să rămână acolo până îi trimit eu vorbă.

În sfârșit, Seo *sanggung* îndrăzni să îi arunce o privire suveranei. Își simțea inima bătând cu putere. O alunga pe Jin de la palat? Cum să rămână o curteană în afara palatului peste noapte când era greu să obțină permisiunea de a lipsi chiar și o zi? Iar regina spusese „Până îi trimit eu vorbă"! Și nu era o curteană oarecare, ci fata pe care regina o chema de mai multe ori pe zi. Prinsă în vârtejul atâtor întrebări, Seo *sanggung* rămăsese încremenită, când auzi din nou vocea reginei:

— Gata. Poți pleca! îi spuse pe un ton ferm.

— Da, Maiestate.

Regina se întoarse la oaspetele său.

Când Seo *sanggung* ieși abătută din salonul reginei, sora ei, care așteptase lângă stâlpul porții, veni în grabă s-o întâmpine.

— Ce răspuns aveți? întrebă cu respect doamna Seo, chiar dacă i se adresa surorii ei mai tinere.

— Regina a poruncit ca domnișoara Seo să rămână la legația franceză până îi trimite vorbă.

— Cum?

— Așa a spus, așa vom face.

Doamna Seo nu-și putu ascunde dezamăgirea. Ar fi vrut să-i poată fi aproape lui Jin, măcar până i se închidea rana. De când fata intrase oficial în slujba Curții și se mutase la palat, nu mai dormise nicio noapte acasă. Nici doamna Seo nu putea să meargă să o vadă când voia. Erau anumite zile în care croitoreasa primea permisiunea de a intra în palat să o viziteze pe Jin, dar vizitele acestea erau mereu prea scurte.

Seo *sanggung* își însoți sora mai mare până la poartă.

— S-a mai întâmplat vreodată așa ceva?

— Niciodată. De obicei nici nu-i aducem la cunoștință reginei orice mișcare pe care o face o domnișoară oarecare de la Curte, dar acum Maiestatea Sa ne-a cerut ea însăși să o informăm, fiindcă nu dorește să piardă nimic din ce se întâmplă cu domnișoara Seo.

— De ce?

— Nu știu. E adâncă rana?

— Nu se va reface prea ușor.

Doamna Seo se opri și își privi sora în ochi.

— Am înțeles ordinele Maiestății Sale, dar azi Jin va rămâne cu mine. Regina nu va porunci nimic peste noapte, iar mâine Jin va ajunge la legația franceză. Bine?

Vocea doamnei Seo trăda o hotărâre care făcea imposibil refuzul.

Noaptea învăluie totul, alinând până și suferințele zilei.

Jin deschise ochii. De durere, o sudoare rece îi îmbrobona fruntea. Îl văzu alături pe Gang Yeon, care îi tampona ușor fruntea. Privirea lui spunea mai mult decât ar fi putut exprima în vorbe. În partea cealaltă era doamna Seo, care adormise nevrând să se dezlipească de ea. Părea că o veghease pe Jin împreună cu Yeon, apoi o furase somnul.

„Maiestatea Sa a poruncit să rămâi la legația franceză până îți trimite vorbă.”

Jin simți cum o cuprinde deznădejdea amintindu-și mesajul pe care i-l adusese doamna Seo la întoarcerea de la palat. Fusese un vis. Părintele Blanc i-a tradus lui Victor mesajul adus de doamna Seo, iar acesta s-a luminat pe dată de bucurie, în timp ce

croitoreasa s-a așezat mâhnită. Surprinsă de porunca reginei, Jin s-a cufundat iar în somn.

Pe fața lui Yeon se citea îngrijorarea, în timp ce îi mai șterse o dată fruntea.

Cât să fi fost ceasul?

Nici nu apucă Jin să-și ducă gândul până la capăt că Yeon luă un stilou și un carnețel, care erau așezate pe podea, și îi scrise că era trecut de miezul nopții. Jin nu mai văzuse asemenea instrumente de scris. Văzându-i privirea întrebătoare, Yeon îi scrise din nou că stiloul îl avea de la consulul francez, iar carnețelul de la părintele Blanc.

— De la consulul francez? îl întrebă Jin.

Yeon dădu din cap. Jin văzuse o pană de scris pe biroul lui Victor, dar stiloul era ceva nou. Pe tubul cu decorații din argint era gravat un cal sălbatic. Acum nu se mai sătura să privească stiloul care scria grație cernelii care se scurgea dintr-un mic rezervor și carnețelul cu pagini din hârtie coreeană, prinse cu fir de bumbac. Yeon privi și el cele două obiecte. Când consulul francez se ridicase de lângă patul lui Jin să se întoarcă la legație, scosese din buzunarul jachetei un stilou și i-l întinsese lui Yeon, ca străfulgerat de o idee. Cum acesta nu înțelegea limba franceză, părintele Blanc scosese carnețelul și, îndepărtând capacul stiloului, îi scrisese că putea să-l primească fără teamă, că avea să îi fie foarte util. În timp ce părintele îi scria pe carnețel, Yeon se uita fascinat cum ieșea cerneala prin vârful peniței.

— Domnul consul îți urează astfel să ai succes.

„De ce mi-l dă tocmai mie?" Yeon simți cum inima îi spunea să nu accepte cadoul, dar mâna i se îndrepta deja spre stilou. Literele de cerneală albastră, care se înșirau pe hârtie după mișcările mâinii, păreau niște fluturi.

— Unde e domnul consul?

A plecat la legație și a spus că se întoarce mâine-dimineață, îi scrise Yeon. Și scriindu-i, înțelese de ce îl încurajase părintele Blanc să primească stiloul. Acum nu mai era nevoit să scrie în palmă sau pe podea, ori în colb. Pentru că Yeon se tot codea să primească stiloul de la o persoană pe care o vedea pentru prima dată, părintele Blanc i-a spus că putea să îi mulțumească interpretând ceva la *daegeum,* când avea să i se vindece brațul. Domnul consul își exprimase dorința de a-l asculta cântând.

Jin încercă să se ridice, dar Yeon o împiedică. Dacă se tot mișca așa, rana avea să se infecteze.

— Mi-e sete… Nu pot respira…

Jin se tot foia, așa că în cele din urmă Yeon o ajută să se ridice. Fata se ridică puțin, dar se sprijini imediat de el, neputând să-și țină

corpul drept. Yeon luă bolul cu apă și i-l duse la buze. După ce își potoli setea, Jin văzu pachetul învelit în mătase de la căpătâiul doamnei Seo. Era pachetul adus de Victor de la legație. Sigur erau în el cărțile în limba franceză. Jin fixă cu privirea bocceaua cu cărți. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, acum ar fi fost la palat citindu-i lui Soa. Oare ce-ar fi spus Soa când ar fi auzit limba franceză? Sigur ar fi adormit repede. Probabil că după ce ar fi adormit Soa, s-ar fi apucat de tradus cărțile în limba coreeană, să i le poată citi reginei.

Când sufletul e întunecat, și încăperea e întunecată, oricâte ferestre ar avea.

— Du-mă afară.

Yeon o privi uimit.

— Mă sufoc aici.

Se uitară deodată către doamna Seo, care dormea dusă. Adormise cu capul pe braț, neavând pernă, iar ridurile de pe fruntea sa păreau și mai adânci. Nu aveau cum să iasă în curte, dat fiind că erau răniți amândoi. Jin reuși să se ridice cu greutate, dar trebuia să se sprijine de prietenul ei ca să poată ieși pe prispă. Privi îndelung în întuneric arborii de jojoba și de kaki.

— Uite, luna!

Luna se ițea rotundă pe cerul ca smoala. Cei doi cercetară pentru o vreme, plini de încântare, stelele strălucitoare care o înconjurau.

— Așa era și în anul Imo.

— ...

— Habar n-aveam că știi să mânuiești sabia. Când ai învățat?

Apoi râse de una singură. Mereu uita că Yeon nu vorbea.

Pretextul pentru revolta armată din anul Imo fusese diferența de clasă între vechile detașamente militare și cele nou înființate. Soldații din detașamentele vechi nu doar că fuseseră îndepărtați din capitală, dar nici nu-și primiseră solda pe mai multe luni. După o lungă perioadă de înfometare, când în sfârșit primiseră rațiile de orez, acestea fuseseră înjumătățite și amestecate cu nisip și pleavă, ceea ce le stârnise furia. Depozitul de grâne fusese atacat, cel de arme – prădat. Soldații răbdaseră ce răbdaseră, dar în momentul în care au răbufnit, situația a devenit imposibil de controlat. Revolta pornise de la soldații din vechile detașamente, dar acestora li se alăturaseră și civili nemulțumiți, care își puneau traiul sărac pe seama dregătorilor reformiști. Aceștia incendiaseră casele înalților dregători și atacaseră reprezentanța Japoniei. Mulțimea furibundă se îndreptase apoi spre palat.

Sprijinindu-se de Yeon, Jin oftă adânc.

Regina fusese ținta furiei mulțimii. Ea fusese cea care îi condamnase la sărăcie prin politica de deschidere, care le permisese puterilor străine să devină tot mai influente, și prin crearea noilor

detașamente ale forței de elită. Socotind că singurul care putea potoli mulțimile era tatăl său, regele îl rechemase la palat. Regina începuse să fie persecutată. Când ea fugise din palat cu ajutorul lui Hong Gye-hun[63], una singură dintre femeile aflate în slujba ei o urmase: Yi Jin. Nici nu apucaseră să iasă din palat, că de îndată pornise pe urmele lor un grup de soldați rebeli care o recunoscuseră pe regină. Atunci, pentru a-i păcăli pe soldați, regina fusese pusă să se ascundă în iarba înaltă de pe marginea drumului, iar Jin fusese urcată în lectică. Găsind-o pe ea în lectică în locul reginei, soldații o țintuiseră cu săbiile. În clipa aceea auzise: „Lăcrămioara!" Un bărbat cu fața acoperită de o eșarfă neagră apăruse ca o umbră, înarmat cu o sabie, și le tăiase calea soldaților. Atacatorii fuseseră cuprinși de teamă și o luaseră la fugă. Profitând de moment, Jin ieșise din lectică și dăduse să fugă, dar se oprise deodată.

Lăcrămioara? Nu era cumva Gang Yeon?

Ea îl văzuse pe Yeon cântând la *ajaeng* sau la *daegeum,* nicidecum mânuind o sabie! Jin încercase să urmărească lupta dintre soldați și apărătorul ei, în ciuda întunericului. Avea prea multă dexteritate pentru a fi Yeon. De auzit, se auzeau doar vocile soldaților. Luptătorul cu fața acoperită nu scotea niciun sunet. Înfruntarea a durat destul de mult până când a sosit, într-un târziu, Hong Gye-hun. Unul dintre soldați, lovit la braț, s-a retras. Ceilalți au aruncat pe rând armele și s-au făcut nevăzuți, iar apărătorul ei a dispărut și el în beznă. Părea și el rănit destul de grav la un braț. În timpul zilei regina și Yi Jin stăteau ascunse, iar noaptea porneau iarăși la drum pentru a ajunge cât mai departe de capitală. Din când în când, Jin avea senzația că erau urmăriți. Când au rămas fără provizii, cineva le-a lăsat în drum o legătură cu orez fiert. Când au avut nevoie de haine pentru a se deghiza, cineva le-a adus câte un rând de straie, apoi a dispărut. S-au văzut într-o noapte cu lună, când binefăcătorul ei n-a mai putut să se ascundă. Jin o lăsase pe regină să se odihnească, fiindcă era sleită de puteri, și plecase să caute un izvor. Atunci a sprijinit brațul rănit al lui Yeon pe genunchii ei și a rămas așa, uitându-se la lună.

Oriunde te-ai fi născut, acasă e acolo unde sunt cei care știu când ești în suferință și te jelesc după ce mori.

— Vreau să mă întorc în timp, la viața noastră din Banchon.

Jin șopti ca pentru sine, sprijinindu-se în continuare de Yeon. Unde era oare drumul acela de munte pe care îl întâlnise pe Yeon rănit la braț?

— Vreau să plec departe de-aici.

Yeon o privea nedumerit. Acum spunea că vrea să se întoarcă la Banchon, acum că vrea să plece departe. Își aminti de casa doamnei Seo din Banchon și de vocea micuței Jin care i-a spus „Rămâi aici!"

când Yeon nu voia să se despartă de părintele Blanc. Rătăcise dintr-un loc într-altul, ducându-și traiul de pe-o zi pe alta și nimeni, până la Jin și doamna Seo, nu l-au chemat să rămână undeva.

Unde voia ea să plece?

Yeon privi spre lună. Uneori se întreba ce ar fi ajuns Jin dacă nu ar fi intrat în slujba reginei.

— Hai, vorbește!

N-o mai auzise de mult pe Jin cerându-i să vorbească.

— Poți vorbi. M-ai strigat Lăcrămioara!

Nu numai o dată. Demult, când luase foc pavilionul reginei de la palat, când Jin a ieșit spre dimineață, Yeon, care o așteptase în fața zidurilor palatului a venit în fugă spre ea strigând-o. Apoi în timpul evenimentelor din anul Gapsin, când Jin și regina încercau să scape de soldați, Yeon a apărut strigând tot „Lăcrămioara!”.

Ușa clădirii pentru băieți se deschise și un copil ieși, îndreptându-se adormit spre haznaua din Curte.

Când Jin i-a spus prima dată că putea vorbi, nu i-a dat prea multă importanță, dar mai târziu a început să se întrebe dacă nu cumva fata avea dreptate și chiar a deschis gura să spună ceva. El însă n-a avut ocazia să audă vocea pe care Jin era convinsă că o auzise.

Ce i-ar spune dacă ar putea vorbi? De câte ori îi venea în minte întrebarea aceasta, Yeon începea să cânte la *daegeum* sau la celelalte instrumente la care era foarte priceput. Asculta glasul lor, în locul propriei voci. Uneori cânta așa câte o zi întreagă, alteori toată noaptea. Muzica îi amintea de Jin, care uneori dansa ușoară ca un fluture, alteori zburda ca vântul, iar câteodată era maiestuoasă ca un cocor.

Pe când stăteau cei doi pe prispă admirând luna, în încăperea din care plecaseră doamna Seo se trezi din somn. Văzând așternutul lui Jin gol, se ridică în grabă cuprinsă de spaimă. Se pregătea să iasă din încăpere când zări prin paravanul ușii siluetele celor doi și se așeză la loc.

— Vreau să dansez.

Doamna Seo își duse mâinile la piept.

— Sub razele lunii. Să-mi cânți tu la *daegeum*.

Yeon își coborî puțin umărul, ca Jin să poată sta mai comod. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Nici nu îndrăznise să viseze vreodată că ar putea să cânte la *daegeum* doar pentru ea, în afara ocaziilor oficiale de la palat. Cât i-ar mai fi plăcut să o vadă plutind ca un val sub clarul de lună, dacă n-ar fi fost rănită…

— Nu e nimeni pe lume care să cânte ca tine.

Ar fi vrut să îi poată răspunde și el: „Nu e nimeni pe lume care să danseze ca tine”.

Când dansa, Jin părea din altă lume. Era ușoară ca văzduhul, moale ca mătasea și delicată ca un fir de iarbă. Luna le desena umbrele prelungi în încăpere. Doamna Seo nu se putea sătura să privească silueta lui Jin sprijinită de-a lui Yeon și din nou regretă amarnic că o trimisese la palat.

5. Mărturisirea

Excelență,

Înainte de a veni în Coreea, mi-ați comunicat că, în momentul în care va fi posibil, remunerația stabilită doar temporar va fi mărită.

Obligat de circumstanțe, am depus un bilanț al necesarului într-o legație ca a noastră. Mi s-a adus la cunoștință faptul că reprezentanții diplomatici ai altor țări sunt remunerați dublu față de noi și că în ceea ce mă privește am venituri mult mai mici decât ale colegilor mei de la Tianjin, din Canton sau de la Yokohama. Permiteți-mi să vă explic de ce cheltuielile sunt mai mari aici decât în alte părți. Reprezentanții statului coreean nu doar că vizitează adesea legațiile străine, dar rămân timp îndelungat. Suntem obligați ca în acest timp să le oferim gustări, vin și alte băuturi, în plus, dacă dorim să strângem legăturile cu aceștia, suntem obligați ca din când în când să îi invităm la masă. Ambasadorul american și consulul rus au reușit să aibă o influență semnificativă în regat tocmai curtându-i stăruitor pe înalții dregători coreeni. Cu veniturile de acum, nouă ne este imposibil să facem ca ei. În plus, situația noastră este mai complicată. Fără stipulările convenite prin tratat în privința creștinismului, n-am fi putut interveni în mod oficial în nenumăratele probleme de ordin religios apărute aici. Am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a organiza întâlniri cu înalții oficiali de stat care ne pot fi de folos și am stabilit legături la nivel informal pentru a pune capăt animozității resimțite de câțiva reprezentanți oficiali la adresa Franței din pricina activității misionarilor catolici. Sper că Excelența Voastră găsește potrivită activitatea mea și că va binevoi a aproba o creștere a remunerației pentru acest post de la douăzeci și două la douăzeci și cinci de mii de franci.

Victor Collin de Plancy
10 august 1888

Așezat în anticameră, așteptând să fie primit de rege, Victor se ridică brusc în picioare. Era prea agitat ca să poată sta jos. Se neliniștea din pricina scrisorii pe care i-o dăduse Jin de dimineață, când pleca de la legație, ca să i-o ducă reginei, și pe care o avea în buzunarul de la piept. Ce îi scrisese? Curiozitatea nu-i dădea pace, ba chiar îi crease o stare de nervozitate.

Era deja toamnă. Vara, când țârâitul cicadelor și căldura umedă parcă opriseră timpul în loc, plecase într-o bună zi, alungată de vântul tomnatic. Pentru Victor Collin de Plancy era prima toamnă în regatul Joseon. Costumele albe ale coreenilor se potriveau de

minune cu cerul albastru de toamnă. Toamna își făcuse simțită venirea și la palat, unde vegetația din grădină era parcă mai abundentă. Scăpați de soarele arzător, pinii își recăpătaseră eleganța și prospețimea, în vreme ce în alți copaci se vedeau deja câteva frunze îngălbenite. Pavilioanele din palat își păstraseră culorile neatinse de căldura soarelui, iar acum păreau și mai vii, cu clădirile proiectându-se pe cerul azuriu.

Victor măsura încăperea cu pasul, cuprins de neastâmpăr.

Fără să se consulte cu China, regele îl numise pe Jo Shinheui, un înalt funcționar de stat din Ministerul Afacerilor Interne, emisar al Coreei în Rusia, dar și în Franța, Anglia, Germania și Italia. În același timp, îl numise pe Bak Jeong-yang ministru plenipotențiar la Washington. Prevederile tratatului dintre China și Coreea stipulau că, pentru trimiterea reprezentanților coreeni în țările occidentale, regatul Joseon avea obligația de a obține permisiunea Chinei. Cu alte cuvinte, Coreea era obligată să urmeze linia de acțiune trasată de China. Reprezentantul Coreei trebuia să fie însoțit de cel al Chinei când se prezenta la Ministerul Afacerilor Externe din țara în care era trimis, iar în timpul evenimentelor oficiale, reprezentantul Chinei vorbea și în numele celui al Coreei. Acesta nu avea dreptul să vorbească și trebuia să rămână în spatele omologului său chinez.

— O anexă prevede că deciziile se pot schimba în funcție de situație, răspunse Jin după ce îl ascultă pe Collin.

Se referea cu siguranță la articolul introdus de chinezul Li Hongzhang, căruia îi păsa prea puțin de independența Coreei, dar care voia ca, în funcție de situație, China să-și poată exercita presiunea asupra regatului coreean.

— Există deja cazul ambasadorului coreean în Japonia, care i-a trimis împăratului scrisorile de acreditare fără mijlocirea Chinei.

Atunci Victor o privise pe Jin în ochi, iar ea îi întorsese privirea, parcă întrebând dacă nu era firesc ca regele să poată trimite reprezentanți în mod independent și în Franța. Cât de frumoasă era! Pe măsură ce treceau zilele, Victor era tot mai îndrăgostit, așa încât nu mai dormea noaptea. A fost surprins să o audă exprimându-se atât de tranșant în privința poziției Coreei față de puterile străine. Și-a amintit atunci o întâmplare cu părintele Liouville, de la Seminarul teologic din Seul, care se plimba odată cu elevii lui de-a lungul zidului palatului regal și nu se știe cum a nimerit înăuntru. Informat de părintele Blanc în legătură cu faptul că Liouville se găsea într-o situație dificilă, putând fi aspru pedepsit, Victor nu a luat lucrurile prea în serios, gândindu-se că era o problemă ușor de rezolvat, până nu l-a prevenit Jin.

— Intrarea fără permisiune în palat se pedepsește cu moartea sau cu exilul. Grăbiți-vă să discutați cu ministrul afacerilor străine, până

nu se întâmplă o nenorocire.

Jin i-a mai sugerat să discute cu Denny, un sfetnic al regelui pe care Victor îl cunoștea bine, și să caute o rezolvare amiabilă a problemei, pentru a evita aplicarea legii. Avea dreptate. Potrivit legii, chiar dacă Liouville nu intrase în spațiul interior al palatului, depășirea zidului despărțitor se pedepsea cu exilul.

De la atacul din vară, când merseseră la orfelinatul din Gondanggol, Jin se afla la legația franceză, unde fusese dusă din ordinul reginei încă de a doua zi. Datorită îngrijirilor medicului francez, rana i se închisese, dar cum venea toamna și regina nu îi mai trimitea vorbă, Jin începuse să fie tot mai tăcută. Petrecea zile întregi închisă în bibliotecă, fără să scoată un cuvânt. Spre deosebire de ea, Victor, tot mai îndrăgostit, nu știa ce să facă pentru ca ea să nu se mai întoarcă la palat.

Pe când se perpelea așa, îi sosi vestea că era așteptat.

Regele îl primi împreună cu regina. Interpretul își luă locul între ei, iar Victor rămase pe rogojina cu motive florale, făcând o plecăciune.

— V-am chemat să vă cer ajutorul. După cum știți, înaltul dregător Jo Shin-heui a plecat deja din țară în calitate de ambasador al nostru în Rusia, Anglia, Germania și Franța. Sperăm ca astfel să întărim relațiile cu țările occidentale. Vă rog să îl ajutați să-și poată desfășura activitatea de îndată ce ajunge în Franța.

Regina îl privea cercetător pe Victor. După revolta soldaților din anul Imo, influența reginei era la fel de mare ca a regelui. Când, în timpul revoltei, regina se refugiase la Janghowon, iar tatăl regelui, neștiind că era în viață, îi făcuse funeralii naționale, regina l-a determinat pe rege să ceară intervenția Chinei. Regele și-a redobândit tronul cu ajutorul soldaților chinezi, iar Daewongun, tatăl lui, a fost trimis în exil în China. În anul Gapsin, când Kim Ok-gyun[64], Bak Yeong-ho, Hong Yeong-sik și alți reformiști au amenințat din nou viața reginei, aceasta a cerut iar intervenția Chinei. Armata chineză a nimicit trupele japoneze care îi susțineau pe reformiști și a înăbușit revolta acestora în doar trei zile, iar de atunci începuse să intervină la fiecare eveniment.

— Regatul Joseon nu e un stat vasal Chinei.

Regele credea că depindea de Victor Collin de Plancy ca Franța să considere Coreea un stat independent, și nu un vasal al Chinei.

Deși se ținea dreaptă și demnă pe tron, regina, care se învinuia în sinea ei, spuse:

— Vi se pare firesc ca reprezentantul Coreei să fie mereu însoțit de cel al Chinei când merge la Ministerul Afacerilor Străine și să stea mereu în urma acestuia?

Victor îi răspunse indirect, invocând situația din Statele Unite:

— Am auzit că în Statele Unite consulul chinez n-a fost primit alături de delegația coreeană și a fost exclus și de la banchetul oficial dat de președinte.

Privirea ageră a reginei se îmblânzi, iar regele zâmbi.

— Sper că și Franța îl va trata pe diplomatul nostru ca pe reprezentantul unui stat autonom.

Nu era chiar atât de simplu. Dând curs rugăminții regelui coreean, Franța ar fi nesocotit poziția Chinei. Cele două state se luptaseră pentru dominația asupra Vietnamului. Franța nu vedea ce beneficii ar fi putut avea în Coreea, de aceea apăruse mai târziu în politica regatului coreean decât Statele Unite, Anglia sau Germania. Victor Collin de Plancy fusese numit consul în Coreea, după ce lucrase o vreme în China, nu atât pentru avantaje politice, cât pentru a împiedica persecuția misionarilor francezi. După câștigarea Vietnamului în urma victoriei asupra Chinei, Franța căuta să nu provoace China din nou, cu atât mai mult cu cât nu avea niciun interes în Coreea.

— Domnia voastră vă găsiți aici, deci faceți astfel încât trimisul nostru să se instaleze în capitala Franței.

Politica înseamnă cinci pași pentru o singură decizie. Victor nu se repezi să îi promită nimic regelui, ci se mulțumi să se încline adânc.

— Apoi vom avea multe lucruri de discutat cu Franța.

— Da, Maiestate.

— Aveți vreo doleanță?

Victor era cu mai multa băgare de seamă față de regină, ale cărei gânduri erau imposibil de ghicit, decât față de rege, care era mult mai deschis. Se înclină din nou, și mai respectuos.

— Aș avea o rugăminte.

— Spuneți.

— Mai întâi aș dori să vă înmânez fotografia pe care v-am făcut-o data trecută, Maiestate.

Apoi, plin de încordare, Victor o privi pe regină și i se adresă:

— Maiestatea Voastră, v-am adus o scrisoare din partea domnișoarei Seo, care se află la legația franceză.

Regele porunci unei gărzi să ia fotografia și scrisoarea și să i le ducă. În acest timp, Victor nu-și luă privirea de la regină. Aceasta părea foarte liniștită și chiar dacă era nerăbdătoare să afle vești despre Yi Jin, nu întrebă nimic. Victor se neliniști și mai tare, căci nu era chip să ghicească intențiile suveranei.

Regele nu-și putea desprinde privirea de la portretul fotografic. Era mult mai atras de cultură și de tradiții decât de politică.

— Cum vi se pare fotografia aceasta prin comparație cu cea făcută de Ji U-yeong?

Regele îi întinse portretul reginei. Aceasta, deși era cu gândul la scrisoarea lui Jin, îl studie cu atenție.

— Detaliile sunt mult mai bine surprinse decât într-un portret pictat.

— E nemaipomenit!

— Nu vreți să vă facă și Maiestății Voastre o fotografie?

Regina îi zâmbi și lăsă fotografia deoparte, iar regele se întoarse spre Victor.

— Domnule consul, ați spus că aveți o rugăminte.

Victor își luă inima în dinți.

— Spuneți.

— Vă rog să-mi iertați îndrăzneala, Maiestate.

Regele și regina îl priveau amândoi. Regina nu scosese un cuvânt.

— E vorba de dansatoarea care se află la legația franceză.

În ochii reginei, până atunci impasibili, apăru un licăr de neliniște. Dansatoarea de la legația franceză? Regele o iscodi din priviri.

— Domnișoara Seo.

Ah, cea care interpretase *Dansul privighetorii de primăvară.* Regele își îndreptă corpul. De la un moment dat, când mergea să o vadă pe regină, o remarca mai întâi pe tânăra curteană. Chipul ei feciorelnic trăda deopotrivă frumusețe și istețime. Avea ochii strălucitori și obrajii ca o piersică, îmbujorați de parcă mereu era pe fugă. Era cea care venise în anul Imo împreună cu Yun Tae-jun să-i spună că regina se refugiase la Janghowon, iar în anul Gapsin nu o părăsise nicio clipă pe stăpâna ei, care se mutase în Palatul Gyeongun. După ce, în timpul loviturii de stat, o doamnă de companie apropiată reginei, pe nume Go Dae-su[65], care era totodată mâna dreaptă a complotistului Kim Ok-kyun, a încercat să detoneze explozibili la palat, încrederea reginei în Yi Jin a crescut și mai mult. De câte ori avea un moment de ezitare, regina privea spre domnișoara Seo. Aceasta, ca și cum ar fi fost parte din trupul reginei, putea să continue frazele reginei în orice problemă legată de doamnele de la Curte sau de familia regală. De la o vreme, regele n-o mai văzuse pe tânăra dansatoare, dar nu putea să o întrebe pe regină unde era, căci ar fi fost sub demnitatea sa. Se întreba doar în sinea lui unde dispăruse domnișoara Seo, când a revăzut-o cu ocazia banchetului dat în onoarea consulului francez interpretând *Dansul privighetorii de primăvară.* Frumusețea ei îi tăia respirația.

Victor deschise gura să vorbească, dar regina i-o luă înainte spunându-i regelui:

— Ies puțin la aer și mă întorc.

Victor închise gura resemnat, pierzându-și curajul. Regele o privi

întrebător pe regina care se albise la față.

— Ce s-a întâmplat? Sunteți palidă.

— Îmi revin imediat.

— Sunteți bine? Să chemăm medicul?

— Nu e nevoie. Îmi revin imediat.

Seo *sanggung* era uluită de gestul reginei. Era de neimaginat ca regina să plece de lângă rege în timpul unei discuții. Când ieși din Sala tronului, doamnele de companie se grăbiră să o urmeze, dar regina spuse scurt: „Să vină doar Seo *sanggung*". Pășind afară, regina își îndreptă umerii și inspiră adânc, fixând cu privirea dalele de piatră.

— Doamnă Seo!

— Da, Maiestate.

— Ce crezi că va cere consulul francez?

— Cum ar putea ști umila mea persoană, Maiestate?

Regina se încruntă. Fața ei părea și mai palidă în contrast cu haina verde.

După un munte vine alt multe, dar toți munții au cărări. E important să crezi asta pentru a supraviețui.

Regina îi adresase întrebarea doamnei de companie, dar ea ghicise deja ce avea să îi ceară regelui consulul Franței, Victor Collin Auguste de Plancy. În mod oficial nu primise nicio înștiințare, dar aflase tot ce se putea despre șederea lui Jin la legația franceză prin intermediul curtenei Seom Yi-nae, pe care o trimisese să lucreze la bucătăria legației. Din ce auzise, consulul francez era demn de admirație pentru grija cu care se ocupase de Jin până i se vindecase rana. Regina îi ceruse medicului regal remedii pentru vindecarea rănii, dar până la urmă nu le-a mai trimis.

Probabil că Victor găsise nesatisfăcător tratamentul prescris de medicul legației, căci îl chemase și pe doctorul Allen de la Spitalul Gwanghyewon, care adusese medicamente dintre cele mai noi. La o întrunire a diplomaților străini la Clubul Diplomatic din Jeongdong, Victor aflase că reprezentantul Rusiei avea o alifie care ajuta la dispariția cicatricelor după vindecarea rănii și a doua zi era deja personal la legația rusă.

Regina mai aflase și că francezul ieșea în fiecare dimineață să alerge, însoțit de câinele lui din rasa *Jindo*. Și în fiecare dimineață, negreșit, culegea de pe marginea drumului un braț de flori pe care le lăsa la capul patului rănitei. Buchetele așezate unele peste altele umpluseră încăperea. Victor îi ducea personal supa strecurată, asemănătoare cu fierturile coreene. Victor o privea pe Jin aproape cerșindu-i din priviri să mănânce. Așa i se spusese reginei.

— Doamnă Seo!

— Da, Maiestate.

— Îți mai amintești când domnișoara Seo se pierduse prin palat și am găsit-o plângând?

— Vă referiți la ziua aceea când i-ați dat să mănânce o pară?

— Da. Câți ani avea?

— Cinci ani, Maiestate.

Când o văzuse atunci pe fetița care plângea, regina se gândise că și fiica ei ar fi avut aceeași vârstă, dacă nu ar fi murit de o boală necunoscută.

— Cinci ani… Și acum?

— Nouăsprezece, Maiestate.

Regina murmură ceva, apoi își îndreptă spinarea, dar nu se mișcă din loc.

— Sunt îngrozitoare!

— Maiestatea Voastră…

Seo *sanggung* fu cuprinsă de tristețe, neînțelegând ce se petrecea în sufletul reginei. Ce o făcea să se frământe astfel? Regina, până atunci nemișcată, își ridică deodată capul și făcu cale întoarsă spre Sala tronului. Avea lacrimi în ochi.

— Maiestatea voastră! strigă Seo *sanggung*.

De uimire, uitase să mai facă plecăciunea protocolară.

— Să ne întoarcem, spuse suverana cu o voce gravă.

Seo *sanggung* o mai văzuse pe stăpâna ei strângând pumnii de furie sau scăpărând fulgere din priviri, dar nu o mai văzuse niciodată cu lacrimi în ochi. Regina detesta să fie văzută într-un moment de slăbiciune. Ignorând stupoarea doamnei de companie, regina își recăpătă calmul și se îndreptă spre Sala tronului. Când își reluă locul alături de rege, acesta o întrebă cu vădită îngrijorare.

— Sunteți bine, Maiestate?

— Vă rog să mă iertați că v-am tulburat.

— Nici vorbă. Sănătatea Maiestății Voastre e foarte importantă.

Regina răsplăti cu o privire scurtă atenția regelui, apoi se uită spre Victor. Acesta se simți cuprins din nou de încordare. Își arătă respectul plecându-și capul cu încetineală, în ciuda faptului că era cuprins de spaimă ca la explorarea unei peșteri necunoscute. Avea sentimentul că regina îi citise gândurile.

Aceasta își întoarse privirea spre rege și îl întrebă curtenitoare:

— Vă mai amintiți, Maiestate, de banchetul din pavilionul Gyeonghoeru?

Luat prin surprindere, regele își drese glasul în loc de răspuns.

E imposibil să ghicești pe deplin gândurile unui îndrăgostit. Dragostea are mereu mai multe fețe.

— Vă amintiți că atunci domnișoara Seo a promis că va vizita într-o zi legația franceză?

Regele își amintea fiecare moment din ziua aceea în care o văzuse pe tânăra dansatoare în toată splendoarea ei, dar înclină ușor capul, ca și cum se străduia să-și amintească. Pe buzele reginei trecu un surâs, care dispăru la fel de repede cum apăruse. Era ziua în care suverana îi ceruse dansatoarei să-i îndeplinească o dorință consulului francez, care nu păruse să aprecieze dansul ei, căci nu aplaudase. Pe toți îi nedumerise purtarea reginei, dar regele îi citise gândurile și pricepuse că avea inima mistuită. Regina, care știa să rezolve cu calm situații urgente, era totuși femeie. Regele remarcase că regina lua foc dacă îl surprindea uitându-se spre alte femei. În ziua aceea simțea cum începuseră să îi asude palmele, când l-a salvat dansatoarea, care a acceptat să îndeplinească cerința consulului francez.

— În ziua în care s-a ținut de promisiune și s-a dus la legația franceză, a fost atacată de un bețiv cu un cuțit și rănită.

— Chiar așa?

De aceea n-o mai văzuse… Regele dădu dezaprobator din cap, sincer mâhnit. După banchet o căutase în secret pe domnișoara Seo, dar degeaba. Faptul ajunse la urechile reginei care, nemaiputând să o țină ascunsă de privirile regelui, o trimisese la legația franceză. Dacă fata nu ar fi fost rănită, regina avea de gând să îi găsească altă îndatorire care să o țină departe de palat.

— De atunci a rămas la legația franceză.

Regele îl privi pe Victor.

— Deci așa… Spuneți, domnule consul, ce rugăminte aveți?

Francezul se înclină și mai adânc și spuse:

— Vă rog, Maiestatea Voastră, să îngăduiți ca dansatoarea să rămână la legație.

— Dansatoarea?

— Da, Maiestate.

— Dar ce s-a întâmplat?

Victor își luă inima în dinți, știind că dacă nu vorbea acum, avea să-și piardă curajul. Se simțea ca prins într-un vârtej.

— Sunt îndrăgostit de ea.

Interpretul, care ar fi trebuit să traducă imediat vorbele lui pentru cuplul regal, ezită și îl privi cu ochii mari de uimire. Se gândea că nu înțelesese bine.

— Cea spus de-ai rămas așa surprins?

Neștiind ce să facă, interpretul îl întrebă pe Victor dacă voia să traducă întocmai ce spusese.

— *Faites ça**[66]*.

La auzul îndemnului, fruntea interpretului se umplu de broboane de transpirație.

— Spune că o iubește pe dansatoare.

În încăpere se lăsă o tăcere adâncă.

Regina lăsă privirea în jos și închise ochii. Ghicise ce avea de gând să ceară consulul francez. Auzise că acesta ieșea în fiecare seară în grădina legației să privească spre încăperea în care era Yi Jin, că uneori stătea zi și noapte cu ochii pe fereastra ei, până când Jin, care își petrecea timpul citind, stingea lumina. Știa că într-o bună zi francezul avea să vină la palat pentru asta, dar nu se aștepta să fie atât de devreme. Nici nu trecuse încă toamna! În fața Maiestății Sale Victor Collin de Plancy nu era un oarecare, era reprezentantul diplomatic al Franței. Gestul lui putea fi interpretat ca o indiscreție, ca și cum râvnea la una dintre femeile regelui din țara în care fusese numit la post. Chiar dacă era profund îndrăgostit, nu-i era îngăduit să vorbească despre asta. Apoi, pasiunea care se aprinsese în el putea foarte bine să fie doar un foc de paie, care avea să se stingă de îndată ce i se oferea ce dorea.

Întrebarea regelui sparse tăcerea apăsătoare:

— Cum de s-a întâmplat așa ceva?

În timp ce rostea cuvintele acestea, regele își simțea sufletul gol, ca o ramură uscată.

— Este foarte frumoasă, Maiestate.

Abia răspunse Victor, că regina deschise ușor ochii. Victor văzu în ei un licăr de furie pe care nu-l înțelegea. Când nu știi ce ar trebui să spui, tăcerea poate spune mai mult decât cuvintele. Regina fusese cea care aranjase lucrurile astfel pentru Victor, ghicind încă din seara banchetului ce sentimente nutrea pentru Jin. Ar fi vrut ca acesta să păstreze tăcerea și nu putea să înțeleagă cum putea să vorbească atât de direct. Deși ar fi vrut să-l întrebe, rămase tăcută.

„Dar dacă nu am fi în Coreea, ci în China? Și-ar permite să vorbească și acolo cu atâta ușurință despre cum s-a îndrăgostit el de una dintre slujitoarele împăratului?”

Regina își îndreptă spatele.

— O dansatoare nu e o vază de porțelan, spuse ea cu voce glacială, nicio carte, niciun paravan.

Știa că, de când ajunsese în Coreea, diplomatul începuse să colecționeze astfel de obiecte de artă, care îl fascinau. Auzise chiar că birourile legației deveniseră neîncăpătoare pentru câte lucruri adunase.

Victor făcu o plecăciune adâncă.

— Vă cer permisiunea, Maiestate, de a o lua în căsătorie.

Din nou încăperea se cufundă în tăcere. Regina, care se întreba în continuare dacă interesul lui Victor pentru dansatoarea de la Curte nu era la fel cu acela pe care îl avea pentru ceramica și paravane orientale, se mulțumi să îl privească. Regele însă îl întrebă uluit:

— Vorbiți cu sinceritate?

— În satul meu natal era o fată pe nume Marie. A fost prima mea dragoste. Tatăl meu s-a împotrivit și de atunci nu am mai văzut-o.

Marie. Era servitoare în casa contelui de Plancy. Era singura din sat cu ochi negri și păr ca abanosul. Victor era foarte tânăr, Marie la fel. Tatăl lui îi spunea mereu că nu era o relație potrivită. Poate tocmai de aceea Victor era tot mai îndrăgostit. Tatăl lui i-a surprins într-o zi, pe când adormiseră îmbrățișați pe paie într-o șură de lângă conacul contelui. Din momentul acela n-a mai putut să o vadă pe Marie. Fata nu mai voia să-l vadă. Victor se mai întreba și acum ce le spusese tatăl lui atunci părinților lui Marie. Dar ei? Cât a ținut primăvara, fie noapte, fie zi, Victor a încercat să o întâlnească pe fată. Apoi primăvara a trecut și a venit vara. Au găsit-o pe Marie fără viață pe malul râului ce trecea prin sat. Apele râului, umflate de la ploile abundente de la începutul verii, amenințau să inunde satul. La căpătâiul ei n-a stat Victor, ci câinele contelui, care o urma peste tot.

Victor se strădui să le spună toată povestea regelui și reginei. Cu o seară înainte se întreba cum avea să le spună că o iubește pe Yi Jin și nu-și imagina că avea să își deschidă sufletul în fața cuplului regal.

Regele îl întrebă:

— Domnișoara Seo seamănă cu Marie?

— Da, Maiestate.

— Dar dacă nu ar fi semănat? îl chestionă regina.

— Domnișoara Seo e faimoasă ca țara aceasta. Aș fi iubit-o și dacă nu semăna cu Marie.

Regina era uimită. Nu se așteptase la un asemenea răspuns direct din partea consulului francez. Era limpede că omul trăgea nădejde că situația avea rezolvare.

Fruntea lui Victor se umplu de sudoare în așteptarea răspunsului regelui. Episcopul Blanc îi spusese că doar cel care iubește fără speranță știe cu adevărat ce e iubirea. De ce îi spusese oare lucrul ăsta tocmai el, care nu vedea cu ochi buni pasiunea lui Victor pentru Jin?

— Ce face domnișoara Seo?

Victor îi aruncă o privire scurtă reginei, care pusese întrebarea.

— Își petrece cea mai mare parte a timpului citind.

Adevărul era că își petrecea timpul așteptând un semn din partea reginei.

— Citește cărți franțuzești?

— Da, Maiestate.

Probabil că și în clipa aceea era în biblioteca lui Victor citind de zor. Pe măsură ce treceau zilele și veștile de la stăpâna ei nu mai

veneau, Jin aproape că nu mai ieșea din bibliotecă. Se plimba printre rafturile cu cărți și când găsea o carte care îi stârnea interesul, n-o mai lăsa din mână toată ziua. Adesea rămânea să citească în bibliotecă și peste noapte. Uneori putea fi văzută în picioare sub arțarul chinezesc în zori de zi sau noaptea târziu. Întotdeauna privea în aceeași direcție. Victor era contrariat și nu reușea să înțeleagă ce însemna asta, până când l-a lămurit interpretul că în direcția aceea se afla palatul regal.

— Rana i s-a vindecat?

— Da, Maiestate.

Probabil că fata se refăcuse repede din dorința de a se întoarce cât mai curând la palat. Medicul de la legația franceză a fost uimit, dar Jin părea să sufere și după ce rana i s-a vindecat. Într-o zi, când venise să o vadă doamna Seo din Gondanggol, a izbucnit în lacrimi. După aceea fața ei a rămas inexpresivă și când citea, stând dreaptă pe scaun, și când, crezând că nu o vedea nimeni, dansa sub arțarul chinezesc. Și când venea episcopul Blanc la legație, Jin stătea de vorbă cu el cu aceeași expresie împietrită a feței și se mulțumea să privească în tăcere când acesta îl învăța limba coreeană pe Victor. Când preotul i-a propus să îi dea ea lecții de limba coreeană consulului francez cât timp stătea la legație, Jin i-a răspuns scurt:

— Dacă vine vorbă de la palat, e posibil să trebuiască să mă întorc chiar în seara asta.

Apoi a ieșit din încăpere.

Când, crezând că se plictisea, Victor i-a propus să meargă împreună la Clubul Diplomatic din Jeogdong sau să facă o plimbare pe măgăruși până în Segeomjeong, Yi Jin i-a dat mereu același răspuns: „Nu pot pleca de la legație, căci ordinul de la palat poate sosi în orice clipă”.

De când era la legație, Victor o văzuse pe Jin zâmbind o singură dată. Doamna Seo i-a trimis din Gondanggol o fiertură medicinală prin Yeon și întâmplarea a făcut ca Victor să fie cel care să-l conducă pe Yeon la Jin. Când tânărul muzician de la Curte a intrat în bibliotecă, pe fața tinerei aflată printre rafturile cu cărți a înflorit un surâs de bucurie. În ziua aceea, Gang Yeon a cântat la *daegeum* în chip de mulțumire pentru stiloul primit cadou de la Victor. Acesta o privise doar pe Jin, cum asculta fascinată glasul *daegeum*-ului, și nu putuse asculta cu atenție cum cânta Yeon. Când tânărul a plecat, Jin l-a condus până la capătul grădinilor de legume aflate în continuarea clădirii legației franceze. Victor i-a petrecut pe amândoi cu privirea până au ajuns la drumeagul dintre grădini, apoi a urmărit-o pe ea cum se întorcea tristă, cu capul plecat.

— Domnule consul, spuse regina cu voce joasă, pentru azi e suficient. Întoarceți-vă la legație.

Privirea lui Victor se încețoșă. Faptul că îl trimitea înapoi însemna că regina nu dorea să îi dea un răspuns imediat.

Cel care iubește știe să aștepte.

După banchetul din Pavilionul Gyeonghoeru, Victor a așteptat o lună până când regina a trimis-o pe Jin în vizită la legație. În vremea în care o aștepta pe Jin, i se părea că zilele se lungeau. Putea deci să-și imagineze cum aveau să fie zilele ce veneau dacă regele nu îi dădea un răspuns.

— Voi discuta cu Maiestatea Sa, regele, și vă vom comunica hotărârea noastră.

Regina observase dezamăgirea din ochii lui Victor. Era atentă la reacțiile lui pentru a înțelege ce simțea cu adevărat pentru Jin. Era mulțumită că nutrea sentimente sincere față de fată, dar în același timp asta complica mult lucrurile. Își mușcă buzele pentru a alunga durerea din suflet. Domnișoara Seo, care era la legație, probabil că nici nu bănuia că reprezentantul Franței tocmai își mărturisea pasiunea pentru ea în fața regelui.

— Nu e simplu. Există o anumite norme pentru ca o doamnă de la Curte să poată ieși din slujba casei regale.

— Acesta e motivul pentru care vă adresez rugămintea, Maiestate.

Victor aruncase deja mănușa. Era extrem de atent să nu pară arogant, ținându-se mereu înclinat și alegând cu grijă cuvinte pline de politețe. Dacă pleca fără să obțină o decizie, cu siguranță aveau să înceapă să circule tot felul de zvonuri. Era suficient pentru a porni un scandal printre diplomați. Reprezentând interesele țărilor lor în Coreea, aceștia se purtau cu eleganță cu omologii lor, dar puteau să întoarcă foaia când te așteptai mai puțin. Povestea consulului francez amorezat de una dintre slujnicele regelui avea să circule în nenumărate versiuni. Dacă una dintre ele ajungea la urechile compatrioților lui, viitorul lui Victor putea să devină extrem de nesigur.

Victor se gândi că nu avea de ales. Era nevoit să meargă mai departe. Știa prea bine că regina îi spusese că trebuie să discute cu regele doar pentru că nu dorea să ia o decizie. Ce ar fi putut-o convinge pe regina care amâna luarea unei decizii în numele regelui? Victor se gândi repede.

— Maiestatea Voastră, mă voi consulta cu guvernul meu în privința împrumutului pe care nu ați reușit să îl obțineți din Japonia.

Regele fusese deosebit de surprins să audă confesiunea lui Victor Collin de Plancy. Apoi începuse să devină ușor iritat, dar acum se destinse și fruntea i se descreți. Victor era curios să vadă reacția reginei, dar rămase cu ochii ațintiți asupra regelui.

— Ar fi posibil? întrebă regele ridicând din sprâncene.

— Acum că s-a pus capăt conflictului cu China pentru zona Vietnamului, Franța va avea răgaz să se intereseze mai îndeaproape de Coreea.

— Obținerea unui împrumut ar fi de mare ajutor pentru noi.

Aceasta era și prima condiție pentru a putea ieși de sub controlul chinez. Regele trimisese un delegat sa reprezinte Regatul Joseon în cinci capitale europene, dar Jo Shin-heui nu ajunsese prea departe, se împotmolise la Hong Kong. Pe de o parte fusese împiedicat să plece printr-un complot al chinezilor și englezilor, pe de altă parte întâmpinase și o problemă de sănătate. Cea mai mare problemă fusese însă insuficiența fondurilor. Regele își dorea să aibă relații diplomatice ca de la egal la egal cu celelalte țări, dar în momentul acela regatul Joseon se afla în situația de a nu-i putea plăti pe străinii pe care îi angajase.

Regele își întoarse privirea spre regină. Înrăutățirea situației financiare o afecta mai mult chiar decât pe rege. Dacă înainte regina nu precupețea nimic când era vorba de prințul moștenitor, mereu bolnav, acum dificultățile financiare o făcuseră să renunțe până și la ceremoniile prilejuite de cele o sută de zile de rugăciune.

— Va trebui să ne gândim bine.

Cum Victor nu se clintea din loc, regina îi spuse iar:

— Mergeți. Vă voi înștiința negreșit.

Victor părăsi palatul dezamăgit, nemaiavând ce face. Își simțea picioarele ca de plumb pe când cobora treptele de piatră. Se simțea cuprins de un sentiment de neputință pe care nu-l simțise niciodată în China, câtă vreme își desfășurase activitatea acolo.

Ajuns la legație, îl întâmpină câinele lui.

Câinele ieșise pe poarta legației și fugise înaintea stăpânului lui pe drumul ce trecea prin fața grădinilor. Când se apropie de legație, Victor se miră să o vadă pe Jin în fața porții. Pentru cel care iubește, dragostea e ca o pasăre care-și poate lua oricând zborul. Jin îi ieși în întâmpinare. Victor o privi cu mirare. Întotdeauna el fusese cel care îi ieșise ei în cale, era pentru prima dată când venea ea spre el. Părea că ieșise să-l aștepte. Era prima dată când o vedea în afara legației, după vizita lui Gang Yeon.

Fata se opri în fața lui.

— Pe mine mă așteptați?

— Da.

Deși știa prea bine că nu pe el îl aștepta, ci voia sa afle ce se întâmplase la palat, Victor surâse, uitând ca plecase de la palat cu inima grea.

— Vreți să ne plimbăm puțin? întrebă Victor și, de teamă că Jin ar putea să refuze, o și luă în direcția grădinilor. După ce făcu

câțiva pași, se întoarse și o privi. Văzând că fata, care până atunci doar îl privise din spate, o luase pe urmele lui, Victor porni mai departe. Vrejurile de fasole se întindeau în șanțurile spălate de ploile din timpul verii, de la marginea câmpului.

— I-am dat reginei scrisoarea dumneavoastră.

Jin ar fi vrut să întrebe dacă regina nu i-a transmis ceva, dar se abținu, mulțumindu-se să împingă spre câmp vrejurile de fasole ieșite în drum.

— Maiestatea Sa a spus că vă va da de veste negreșit.

— A citit scrisoarea?

— Nu în prezența mea. A primit-o și a pus-o deoparte. Poate o citește chiar acum.

Victor avea umerii lăsați. El, care se ținea mereu drept.

— Vreți să vă întoarceți la palat?

Yi Jin nu răspunse. Când îi dăduse de dimineață scrisoarea, rugându-l să i-o dea reginei dacă aceasta era prezentă la întrevederea de la palat, Victor fusese foarte surprins. „Desigur", îi spusese el luând scrisoarea, dar era limpede că era nemulțumit.

Victor, care mergea în față, se întoarse.

— E dificil pentru dumneavoastră să rămâneți aici? o întrebă Victor, urmărindu-i reacția.

— În scrisoarea aceea nu i-am cerut Maiestății Sale să mă cheme la palat.

Jin îl privi pentru o clipă, apoi își întoarse privirea în altă parte. În depărtare se vedea acoperișul legației ruse.

— Am cerut să rămân aici.

Victor nu-și putu ascunde uimirea.

Atunci ce îi scrisese suveranei? Jin oftă adânc. Îi scrisese reginei că o roagă să ia în grijă jurnalul pe care îl scrisese ea de-a lungul anului Imo și pe care i-l lăsase prietenei ei, Soa. Deși în aparență Jin își petrecea zilele în biblioteca legației citind, în realitate încerca să înțeleagă de ce regina nu o chema la palat. Oricât s-a gândit și s-a frământat nu a reușit să ghicească motivul pentru care nu era chemată înapoi, până într-o dimineață, în zori, când totul i-a devenit limpede. Jin și-a amintit tonul pe care regina i-a vorbit când a trimis-o la Salonul de broderie: „N-aș vrea să ne despărțim din cauza unui bărbat". A înțeles imediat totul. Înainte era mereu în preajma reginei, dar din ziua aceea n-a mai putut să o vadă pe stăpâna ei decât dacă aceasta o chema pentru diverse treburi. Apoi a urmat banchetul din pavilionul Gyeonghoeru. După banchet, regele trimisese după ea în trei rânduri. De fiecare dată când se pregătea să se înfățișeze regelui, venea o doamnă din suita reginei să îi spună că aceasta îi transmitea că nu mai era nevoie să meargă la Maiestatea Sa. Apoi, într-o zi, a fost trimisă la legația franceză.

— Vorbiți serios?

— Da.

Jin îl depăși pe Victor care rămase locului căscând ochii de uimire. Câinele trecu înaintea stăpânului și începu să alerge în fața lor, căci acela era drumul pe care ieșea în fiecare dimineață împreună cu Victor. Așa cum făcea în fiecare dimineață, Victor culese pentru Jin un buchet de flori de pe marginea drumului. Camera ei era plină de buchete de flori uscate.

— Ați citit și azi?

— Da.

— Ce anume?

— Am citit poezii de Rimbaud și puțin dintr-un text de Flaubert.

— Cum vi se par poeziile lui Rimbaud?

— Melancolice, pline de neliniște. Par să ilustreze perfect convingerea autorului că poetul e cel care vede lucrurile nevăzute de ceilalți. N-aș putea spune de ce, dar am rămas cu senzația că poartă o mare greutate în suflet. E adevărat că nu am înțeles chiar tot…

Victor îi asculta vocea melodioasă în timp ce îi admira părul negru, pe care se abținea cu greu să nu-l mângâie. Și-atunci i-a scăpat mărturisirea.

— Aș vrea să rămâneți aici, cu mine, îi declară el fără ocolișuri, cu sinceritate. Cred că o să mă urâți dacă vă spun ce am spus azi în fața regelui și a reginei…

Jin se opri și îl privi.

— Le-am spus că sunt îndrăgostit de dumneavoastră.

— ...

— I-am rugat să vă lase să rămâneți aici.

Ochii ei negri scormoneau în ochii lui albaștri.

— Mi-ați furat inima. Nu mai pot trăi fără dumneavoastră, domnișoară.

O adiere de vânt își făcu loc între ei. Jin își plecă privirea și se întoarse cu spatele. Ea aștepta zi de zi să fie chemată înapoi la palat. Sigur că vorbele lui o tulburaseră peste măsură. Pregătit pentru reproșuri, Victor o urma în tăcere.

— O să mă luați cu dumneavoastră în Franța?

Victor se opri, crezând că nu auzise bine.

— Într-o bună zi… Bineînțeles.

— Sigur?

Victor nu băgă de seamă că Jin avea lacrimi în ochi.

— Îmi acceptați iubirea?

Din zorii acelei zile în care a înțeles de ce o trimisese regina la legația franceză, Jin a început să își petreacă dimineții sub arțarul chinezesc, privind în direcția palatului. Deși era conștientă de faptul

că era posibil să nu se mai întoarcă niciodată la palat, tot nu reușea să-și revină. Pentru o clipă i-a revenit în minte chipul prietenei ei, Soa. Apoi și-a amintit de jurnalul pe care l-a ținut în timpul tulburărilor din anul Imo și în care notase amănunte ale fiecărei zile din viața reginei.

— Am primit vorbă de la palat.

— Când?

— Acum trei zile.

În urmă cu trei zile nu venise nimeni la legație, în afară de episcopul Blanc.

— Seo *sanggung,* de la palat, a dus scrisoarea la Gondanggol, iar părintele Blanc a adus-o aici.

Deci așa… Preotul păruse adâncit într-o discuție mai serioasă cu Jin decât în alte dăți, dar Victor nu știuse nimic despre scrisoare. Oare de ce lui nu îi spusese nimic? Victor era deopotrivă curios și neliniștit.

Să i se fi cerut lui Jin în scrisoare să se întoarcă de îndată la palat?

Așa e sufletul omului, ca un mosor de ață. Cu cât încearcă să se desfășoare, cu atât se încâlcește mai tare.

— Mi s-a cerut să rămân aici până când veți pleca din Coreea.

Lui Victor nu-i venea să creadă. Pierduse în fața reginei. Nu i-a dat prin nimic de înțeles că îi trimisese vorbă lui Jin, în schimb l-a lăsat să o implore. Ba mai mult. Când el aștepta cu înfrigurare un răspuns, regina îl trimisese acasă, determinându-l să vorbească despre împrumut. Cu alte cuvinte, îl jucase pe degete.

— De ce nu mi-ați spus?

— De tristețe.

Victor rămase tăcut.

— Aveți nevoie de mai mult timp?

— Timp?

Rămase și ea tăcută și își mușcă buzele ca pentru a se împiedica să-i spună tot ce dorea. Apoi îl întrebă abătută:

— Când îmi puteți spune ce decizie ați luat?

— În ziua în care îmi voi recăpăta liniștea sufletească, îmi voi lăsa săculețul cu ierburi parfumate între paginile romanului *Mizerabilii.*

Jin se întoarse, scoase din mâneca hainei săculețul parfumat și i-l arătă lui Victor. Era o punguță plată, de mărimea palmei, dintr-o pânză roșie brodată cu galben. I-o făcuse Soa.

— Îmi veți accepta iubirea când voi găsi săculețul între paginile cărții?

Jin nu răspunse, își plecă doar capul. Câteva vrăbii își luară zborul printre ierburi. Indiferent că îl accepta pe consulul francez

sau nu, Jin nu se mai putea întoarce la palat. Ce poate face o slujitoare de la palat dacă nu se mai poate întoarce acolo? Oftă adânc, doar pentru sine. Victor vorbea de parcă ea ar fi avut de ales. Nu era așa. Dacă nu îi era permis să se întoarcă la palat, era ca și cum ar fi fost exilată, iar o femeie alungată de la palat nu se putea căsători după propria voință. Mai exact, nu-i era permis să se căsătorească niciodată. Prin urmare, nu era decizia ei să devină sau nu iubita consulului francez. Regina știa prea bine toate acestea, deci era limpede pentru ce o trimisese la legația franceză.

Victor se simți cuprins de milă văzând ceafa dezgolită a fetei, care stătea cu capul plecat, incapabilă să răspundă. Părea o pasăre care-și pierduse cuibul și, rătăcind fără țintă, ajunsese sub streașină lui. Fu cuprins de o dorință puternică de a o ocroti, chiar dacă ea nu-l iubea.

— Și eu am suferit în tot acest timp în care nu mi-am putut exprima sentimentele. Față de perioada aceea, zilele în care voi aștepta să vă recăpătați liniștea vor fi mult mai blânde pentru mine. Sper doar să nu fie foarte multe.

Victor îi vedea mâna care mângâia stuful întins ca un desiș des, dar nu îi vedea și ochii plini de lacrimi. Aflând că Victor urma să meargă în ziua aceea în audiență la rege, cu o seară înainte Jin pregătise pentru prima dată de când se afla la legație tușul pentru caligrafie și a rămas trează toată noaptea pentru a-i scrie reginei, când pe un ton plin de reproș, când pe unul acuzator. Apoi mototolise scrisoarea și o aruncă. În final scrise scurt doar doua fraze. În prima spunea că avea să respecte ordinul reginei rămânând la legația franceză. În cea de-a doua scria că s-ar bucura ca regina să păstreze jurnalul din anul Imo, pe care i-l lăsase prietenei ei, Soa.

În acest timp, la palat, regina scoase jurnalul învelit cu grijă în pânză de bumbac, pe care Seo *sanggung* îl adusese de la prietena lui Jin.

Însemnări din luna iunie, anul Imo.

Regina recunoscu imediat scrisul lui Jin. Degetele îi tremurau în timp ce dădea paginile.

13 iunie

Maiestatea Sa, regina, s-a mutat în reședința lui Min Eung-sik. Ajunsă departe de palat, a îmbrăcat din nou veștmântul regal. Problema de la gât s-a agravat, așa încât nu poate să vorbească. Noaptea, târziu, i-am dus ulei de mentă, dar nu l-a putut înghiți, A mers la culcare fără să mănânce, iar în timpul nopții a visat urât, căci a țipat în somn și avea fruntea asudată. I-am șters-o. S-a trezit în zori. A ieșit pe prispă și a rămas în picioare, privind în direcția palatului, până la răsăritul

soarelui.

Trecând la însemnarea următoarea, regina se încruntă.

Jurnalul relata cu lux de amănunte cele două săptămâni de pribegie ale reginei, când scăpase din palat ca prin urechile acului și se oprise la Min Eung-sik, apoi plecase la Yeoju, la Janghowon și în final se refugiase la Chunju. Jin mai povestea și că regina o trimisese să transcrie ordinul afișat de armata chineză după intrarea în regatul Joseon, că regina avusese o problemă la ochi și timp de două zile nu mai putuse să-i deschidă, rămânând în întuneric, că alte două zile stătuse întinsă pe burtă sau așezată, tratată cu alifie, din cauza unui furuncul care îi ieșise pe spinare.

Încruntată, regina citi mai departe.

19 iunie

Rupere de nori. Maiestatea Sa era să rămână fără simțire la auzul veștii că i s-au făcut funeraliile. A postit toată ziua, rămânând dreaptă ca o statuie din pricina furunculului din spinare. Nu scoate un cuvânt, parcă ar fi făcut legământ de tăcere. La a doua bătaie a nopții, și-a despletit cosițele și a strigat cu amărăciune: „Sunt moartă?" I-am dus supă dar a refuzat să mănânce. N-a dormit deloc.

2 iulie

I-am citit stăpânei, dar n-a ascultat. E îngrijorată pentru prințul moștenitor. Mi-a cerut să scriu o scrisoare pentru Maiestatea Sa regele, dar apoi a cuprins-o furia. A mototolit-o și a aruncat-o spunând: „De când scriu morții scrisori?"

Când regina, încă încruntată, ajunse la pasajul în care Jin se ducea la palat să ducă o scrisoare din partea ei, suspină spunând „Sărmana de ea!" și închise jurnalul cu zgomot. Seo *sanggung* o privi mai întâi cu nedumerire, apoi începu să se îngrijoreze văzând-o pe regină că închide ochii pe jumătate. Regina privea astfel, printre gene, ori de câte ori era nevoită să ia o hotărâre. Apoi urma o baie de sânge.

După ce îl trimisese înapoi pe consulul francez copleșit de amărăciune, fără să îi dea un răspuns la rugămintea de a o lăsa pe Jin la legație, regina ieșise în grădina din spatele pavilionului și deschisese în grabă scrisoarea de la Jin. Conținea doar două fraze. Atâta tot? După ce parcurse mesajul dintr-o privire, regina rămase descumpănită. Mesajul era scurt și la obiect. Jin avea să asculte porunca reginei și o ruga să ia jurnalul ei de la Soa.

Totuși… Căzută pe gânduri, regina strângea tot mai tare din ochi.

Jurnalul ce rememora evenimentele din anul Imo o tulburase. Cu fiecare frază, Jin dezvăluia ce simțise atunci. Regina înțelese de ce fata îi ceruse să-i păstreze jurnalul. Spera că stăpâna ei avea să fie tulburată citindu-l și că o va chema înapoi la Curte. Regina își imagină că Jin vărsase lacrimi amare cu trei zile înainte, când citise porunca ei. „Cum de poți tu ghici ce e în sufletul meu?" Adâncită în gânduri, regina rămăsese cu mâna pe jurnal. Apoi o chemă pe Seo *sanggung*.

— Unde se află acum Maiestatea Sa?

— În Sala tronului.

— Cine mai e acolo?

— Alteța Sa, prințul moștenitor, și ministrul afacerilor străine.

— Adu-mi hârtie și tuș.

— Prea bine, Maiestate.

Regina, care o privea în tăcere pe Seo *sanggung* pregătind tușul, zise pe neașteptate:

— Domnișoara Seo se va căsători cu consulul Franței.

Seo *sanggung* se schimbă la față și o privi pe regină.

— Mai bine la legația franceză decât îngropată în măruntaiele palatului. Nu crezi?

— Maiestatea Voastră, o curteană care se supune regulilor palatului…

— Știu. Tocmai de aceea am să mă ocup personal. Voi obține chiar eu încuviințarea Maiestății Sale, regele.

Regina îi reteză scurt vorba doamnei de companie și parcă se încruntă și mai mult.

6. Du-mă la Luvru

Excelență,

Maiestatea Sa, suveranul regatului Joseon, este extrem de interesat de produsele franțuzești. După discuțiile pe care le-am avut despre frumusețea și eleganța clădirilor noastre, Maiestatea Sa ți-a exprimat dorința de a angaja un arhitect francez la palat. Pentru a da curs cerinței sale, am pornit discuții cu agențiile din Tianjin ale băncilor pariziene și în final am obținut acceptul domnului Salabelle. Remunerația a fost stabilită la trei mii de won *pe an.*

Maiestatea Sa m-a rugat și să îi împrumut câteva cărți cu ilustrații pentru a înțelege principiile arhitecturii franceze. Deși am o bibliotecă mare, nu am nicio carte de acest fel. I-am arătat în schimb Maiestății Sale șapte volume din Istoria Franței *de Guizot. A fost atât de impresionat de ilustrații și de legătură, încât a dorit să le păstreze. Maiestatea Sa a mai manifestat interes și pentru castelele franțuzești și arhitectura lor, dar și pentru uniformele noastre militare.*

[…] V-aș ruga să îmi trimiteți câteva volume ilustrate cu monumente arhitecturale precum palatele Luvru, Tuileries și Versailles și câteva catedrale reprezentative, precum și imagini specifice armatei, căci în ultimele două-trei luni Maiestatea Sa a arătat interes și pentru armata noastră. Dacă domnul căpitan d'Amade vine aici, sunt convins că va avea parte de o primire foarte bună și că i se vor acorda audiențe la rege de mai multe ori. Maiestatea Sa m-a rugat deja să îi pun la dispoziție regulile după care funcționează batalioanele noastre de infanterie, cavalerie și artilerie. I-am explicat că nu dețin astfel de documente și că va trebui să le cerem de la Paris. Dată fiind urgența cerinței suveranului coreean de a obține documentația, vă transmit la rândul meu, Excelență, aceeași rugăminte.

Victor Collin de Plancy
10 decembrie 1888

Era în zorii unei zile în care frunzele arțarului chinezesc se scuturau una câte una.

Înainte de a pleca de la legația franceză spre Gondanggol, Jin intră în bibliotecă și scoase din raft romanul *Mizerabilii,* povestea lui Jean Valjean, cel care petrecuse nouăsprezece ani în închisoare pentru că furase un colț de pâine. Lui Jin i se părea că Jean Valjean era un cunoscut, nu un personaj de roman. Să fi fost din cauză că citise cartea de trei ori? Era romanul pe care Victor i-l recomandase cu căldură când o văzuse uitându-se la cărțile din bibliotecă. Apoi adăugase că era scris de autorul cel mai iubit și respectat în Franța

la ora aceea. Jin citise și recitise romanul, sărind peste pasajele mai grele.

În picioare, Jin deschise la întâmplare cartea și admiră literele franțuzești care curgeau pe pagină. Nimerise la capitolul în care Jean Valjean e prins după ce a furat obiectele din argint din casa preotului Myriel, care îl găzduise peste noapte. Oare ce s-ar fi întâmplat cu Jean Valjean dacă nu avea parte de mărinimia și milostenia părintelui Myriel? Jin zâmbi. Una dintre plăcerile lecturii era chiar asta: să-și imagineze ce s-ar fi întâmplat dacă… Pe față o mișcase în mod special scena în care preotul declară că i-a făcut cadou lui Jean Valjean sfeșnicele din argint și că acesta nu le-a furat. Ce s-ar fi întâmplat dacă părintele Myriel nu spunea asta? Probabil că Valjean n-ar fi putut începe o viață nouă, sub alt nume. În locul acela, în care părintele Myriel îi deschide lui Jean Valjean – sărac, singur și pus pe furt – ochii spre iubirea de oameni, își lăsă Jin săculețul parfumat, brodat cu bujori. Nu putu închide cartea imediat, căci îi apăru în minte chipul lui Gang Yeon.

— Au căzut frunzele arțarului.

Jin, care tocmai ieșea din bibliotecă, tresări auzindu-l pe Victor. Credea că doarme încă, dar el ieșise deja în grădină.

— Ar ieși un *geomungo* grozav din el.

Jin îi arătă copacul, iar Victor repetă după ea: *geomungo*.

— Azi merg mai devreme la Gondanggol.

— Aveți ceva anume de făcut la orfelinat?

Nu avea, dar nu voia să dea ochii cu Victor când acesta avea să găsească săculețul parfumat în carte.

— Ce vă face să plecați atât de devreme?

— Vă spun la întoarcere.

Jin părea grăbită, așa că Victor o însoți până la poartă.

Câmpul din fața clădirii legației era acum gol, după recoltarea verzei. Vântul era mai rece, nu se auzea nicio pasăre. În curând avea să vină iarna și pământul să înghețe. Victor, care încă nu știa că Jin îi lăsase săculețul parfumat în carte, o privea îndepărtându-se, fără să se uite măcar o dată înapoi. Trecuseră deja câteva luni de când mergea în bibliotecă și dimineața, și seara să răsfoiască romanul *Mizerabilii*.

Jin i-a spus într-o zi lui Victor că voia să meargă la orfelinat să o ajute pe doamna Seo. Victor a făcut un gest de refuz amintindu-și cum fusese atacată de bețivii aceia prima dată când se dusese la Gondanggol. E adevărat că evenimentul acela i-a dat ocazia de a o opri pe Jin la legație, dar era totuși prea periculos, în plus, pentru că nu avea cum să împiedice un astfel de eveniment, Victor s-a opus; Jin, dezamăgită, s-a închis din nou în bibliotecă. Atunci a fost nevoit să cedeze, dar i-a cerut să meargă neapărat cu lectica și să se

întoarcă înainte de apus. Jin a încuviințat să folosească lectica doar la întoarcere. I-a spus lui Victor că își dorea să vadă forfota dimineții, când oamenii din oraș se pregăteau să-și înceapă ziua. Victor n-a avut de ales și și-a dat consimțământul. Nu putea să-i refuze nimic, căci trăia mereu cu senzația că ea era ca o pasăre care își putea lua zborul în orice clipă.

Cel ce iubește pregătește bucatele pe care le împarte cu iubirea lui.

De cum se trezea dimineața, Victor pregătea o supă. Se bucura că putea lua micul dejun împreună cu Jin. După-masă, Victor pleca la plimbare cu câinele, iar Jin se îndrepta spre Gondanggol. Îi plăcea nespus că putea să ia o gură de aer, mergând pe jos până acolo. Vântul o făcea să simtă libertatea care îi lipsise la palat. Simțea cum sufletul ei tulburat își recapătă liniștea când vedea negustorii cu vitele lor încărcate cu legături de lemne de foc sau de legume, femeile care purtau vasele cu apă pe cap sau când trecea pe lângă dughenele încă închise ale unui fierar, potcovar, ori când străbătea piața de mătase. Plimbarea aceasta până la orfelinat îi dădea forță pentru întreaga zi. Doamna Seo suspina adânc în sinea sa când o vedea pe Jin dedicându-se copiilor, știind prea bine că făcea asta pentru a uita de viața la palat.

La orfelinat, Jin preda limba coreeană și istoria Coreei. Dimineața le învăța coreeană pe două călugărițe venite din Franța să îl ajute pe părintele Blanc cu organizarea orfelinatului, iar după-amiaza le preda istorie fetițelor și băieților de la orfelinat. Când pe copii îi fura somnul în timpul lecțiilor, Jin îi învăța câțiva pași de dans sau le povestea câte ceva despre viața la palat. În momentele acelea, copiii o priveau cu ochi strălucitori și plini de admirație. Spre sfârșitul după-amiezii, înainte de cină, doamna Seo încălzea apă într-un vas mare ca să-i îmbăieze pe copii. În Curtea din spatele căminului așezase o cadă în acest scop, iar alături făcuse o vatră pentru încălzit apa. Îi spăla pe copii cu rândul, câte doi-trei într-o zi, așa încât în două săptămâni erau îmbăiați cu toții. Cum nu prea le plăcea să facă baie, copiii se mai ascundeau, dar când doamna Seo se prefăcea că renunță, ieșeau din ascunzători și săreau în cadă stropind în jur.

Jin o ajuta pe doamna Seo să îmbăieze copiii, ca în fiecare zi. Când doamna Seo îi spăla pe cap, Jin le spăla piciorușele, apoi croitoreasa îi freca bine pe spinare și pe brațe. Când a fost gata îmbăiat unul dintre ei, Jin l-a scos pe prispă și i-a șters părul cu un prosop, apoi l-a îmbrăcat în haine curate, sub privirile doamnei Seo.

— Ce te apasă, copila mea?

Jin, care îi dădea unei fetițe să-și pună bluzița, privi spre doamna Seo.

— Se vede?

— Tăcerea spune multe.

— Mamă…

Doamna Seo o privi pe Jin cu uimire. Știa că Jin spunea altora că era mama ei, dar era prima dată când i se adresa direct așa. Fetița, care era deja îmbrăcată, sări de pe prispă, își încălță papucii și fugi dând colțul casei.

— Azi-dimineață am lăsat săculețul parfumat în carte.

Doamna Seo, care aduna hainele murdare ale copiilor una câte una, se opri din lucru. Jin îi spusese că avea să devină iubita consulului în ziua în care îi lăsa săculețul parfumat.

— Mă așteaptă de mult.

Femeia aprobă din cap. Văzând cu câtă răbdare aștepta consulul francez ca Jin să ia o decizie, înțelesese că o iubea cu adevărat. Dacă nu ar fi vrut să îi câștige inima, n-ar fi așteptat atât de mult când regele îi dăduse permisiunea de a se însoți cu ea. Până la urmă era bine, dar doamna Seo nu se putea împiedica să nu se gândească la Yeon. Știa de mult că o purta pe Jin în suflet, chiar dacă el ținea pentru sine lucrul acesta.

— Vreau să dansez, zise fata, oprindu-se înainte să mai spună „pe muzica de *daegeum* cântată de Yeon”. Doamna Seo se ridică și plecă în curtea din spatele orfelinatului. Reveni după puțin timp ducând în mâini o boccea, pe care o așeză în fața lui Jin fără să spună un cuvânt. Nici fata nu întrebă nimic. Știa că doamna Seo îi croise o cămașă de noapte, lucrând oricând avea un moment liber. O văzuse cosând la ea de la bun început. Când o întrebase într-o zi ce făcea, doamna Seo, cufundată în lucru cum era, i-a spus doar că era ceva pentru ea. Jin privea bocceaua în tăcere, când unul dintre copii veni în fugă să îi spună că o căuta cineva. Îl întrebă cine, dar copilul nu știu să îi răspundă și rămase cu capul plecat.

Jin se șterse pe mâini și se îndreptă spre poartă. Era Victor.

Găsise oare săculețul parfumat între paginile cărții?

Victor, în picioare, îmbrăcat în costumul lui cu veston, o privea cum traversa curtea. Jin simți cum începe să calce nefiresc simțindu-se privită astfel. Cum mai e și sufletul omului! Înainte să-i lase săculețul în carte se purta mult mai firesc în preajma lui. Zărindu-l pe Victor, Jaqueline, una din cele două măicuțe, îl salută, apoi îi zâmbi lui Jin. Copiii puși pe șotii se iteau din când în când să arunce câte o privire spre cei doi.

— Ce vă aduce aici?

Jin se simțea rușinată când scotea capul să-i studieze curios câte unul dintre copii, ea care nu se jenase niciodată să meargă alături de Victor, chiar și pe drumul principal. Să fi fost oare tocmai din pricină că erau copii?

— Aș vrea să trecem împreună pe la atelierul fotografic înainte să ne întoarcem la legație.

Era vorba de magazinașul lui Hwang Cheol, de la care Victor cumpăra diverse articole pentru fotografiat și unde își developa fotografiile. Pentru aparatele folosite de Victor, piesele de schimb se găseau doar în Japonia sau în China.

— De ce vreți să trecem pe la atelierul fotografic?

Victor zâmbi jenat.

— Aveți de developat fotografii?

— Nu. Aș vrea să facem o fotografie împreună. Să ne rămână amintire.

Găsise săculețul parfumat! Urechile acoperite de puf moale ale fetei se înroșiră pe dată.

— Aș vrea să ne amintim de ziua aceasta.

Îi lăsase în săculeț un mesaj în care îi spunea că pregătește ceaiul și îl așteaptă la miezul nopții. Când lăsase mesajul în carte, în dimineața acelei zile, nu se gândise neapărat la noaptea ce urma. Își imaginase că lucrurile aveau să se petreacă atunci când Victor avea să găsească săculețul parfumat. Jin nu știa că el răsfoia în fiecare zi paginile cărții, dimineața și seara.

Venind să vadă cine o căuta pe Jin, doamna Seo îl invită pe Victor înăuntru, dar acesta, privind spre Jin, spuse că trebuia să plece.

— Ieșiți dumneavoastră mai întâi. Vin și eu imediat.

Câțiva copii ieșiră după el. Doamna Seo se duse iar în curtea din spatele orfelinatului, de unde veni cu bocceaua de mătase. Unul dintre copiii care adunau jojoba de sub copacul ce tocmai fusese scuturat, căci era mult prea încărcat, se apropie de Jin cu pași mici, ca de șoricel, curios să atingă bocceaua. Jin îl mângâie pe cap.

— Te așteaptă.

Doamna Seo întinsese o mână spre ușă, ca pentru a o pofti pe Jin, dar ochii îi licăreau deja de lacrimi. Rămase în picioare, uitându-se cu privirea goală după Jin, care se îndepărta, apoi își netezi poalele rochiei. „Va trebui să fac o plapumă înainte să vină iarna”, își zise ea, luându-i pe copii în casă.

După ce au plecat de la orfelinat și până au ajuns la drumul principal, Jin și Victor nu și-au vorbit, de parcă ar fi fost certați.

În tot acest timp în care începuse să se acomodeze la legația franceză, Jin vorbise cel mai adesea cu Victor sau cu câinele lui. Câinelui putea să îi spună gândurile ei cele mai ascunse, iar Victor, venit de peste mări și țări, era ca o carte groasă ce cuprindea cultura occidentală, și care, odată deschisă, dădea la iveală povești fără sfârșit. Discutau despre locomotive cu aburi, despre mărcile ce se lipeau pe scrisori, despre viole și orgi bisericești. Victor îi

povestea despre eroii antichității grecești și despre sfinții Evului Mediu. I-a mai spus și că un filosof german pe nume Nietzsche stârnise un mare scandal în Europa spunând că Dumnezeu a murit. Au mai discutat și despre picturile tradiționale japoneze și chinezești, care erau extrem de apreciate în Franța. Când Victor a zis că se puteau aștepta ca de-acum lumea să fie condusă de un singur om foarte puternic, au discutat trei ore în contradictoriu. Când vorbeau despre literatură, comparând cărțile coreene cu cele franțuzești, se întindeau la discuții toată noaptea.

Acum însă mergeau în tăcere, unul în spatele celuilalt.

La intrarea în atelierul fotografic atârna o fotografie de la întoarcerea din Statele Unite a primei delegații coreene conduse din Min Yeong-ik. Jin îl recunoscu pe Min Yeong-ik, căci era una dintre persoanele pe care regina le convoca adesea la ea, și totodată cel care fusese înjunghiat în anul Gapsin de asasinul trimis de Kim Ok-gyun și salvat de doctorul Allen. Așa câștigase doctorul străin încrederea reginei și permisiunea de a deschide primul spital occidental din Coreea. În magazinaș erau amestecate fotografii cu oameni care purtau pălăria tradițională din păr de cal cu fotografii cu oameni îmbrăcați în costum occidental. Era și și o fotografie cu Seo Gwang-beom, un reprezentant al reformiștilor, care ținea la rândul lui în mână o fotografie făcută într-o călătorie. Victor se apropie de Jin, care rămăsese să studieze fotografia cu Min Yeong-ik.

— Ce păcat că nu putem să facem petrecerea de nuntă aici! Măcar să facem o fotografie.

Erau primele cuvinte pe care le spunea de când plecaseră de la orfelinat. După ce termină discuția cu un alt client, Hwang Cheol îl întâmpină cu căldură pe Victor, vorbindu-i în chineză. Clientul lui era Hong Jong-u.

— Domnule consul, parcă n-ați fi un om de onoare, zău așa! Cum să apăreți când tocmai despre dumneavoastră vorbeam?

— Mă vorbeați de rău?

— Aș fi avut de ce? spuse Hwang și izbucni într-un râs aparte, cu sughițuri.

— Domnul Hong Jong-u se pregătește să plece la studii la Paris. Tocmai îl sfătuiam să vă facă o vizită. E primul coreean care va pleca la studii în Franța. Cu siguranță îi va prinde bine ajutorul dumneavoastră.

— Desigur, dacă pot să vă fiu de folos…

— Merg la Paris cu intenția de a studia dreptul. Aș vrea să pot folosi apoi aici, în Coreea, cunoștințele acumulate. Nu știu cum ar trebui să mă pregătesc, dat fiind că nu am un predecesor. V-aș fi foarte recunoscător pentru ajutor.

— Probabil că i-ar fi de folos să aibă o recomandare din partea unei persoane onorabile.

Hong Jong-u era masiv, înalt, purta pălărie tradițională și costumul cu haină lungă specific cărturarilor coreeni. După ce se înclină spre Victor, o privi o clipă pe Jin. Apoi spuse că avea deja pașaportul eliberat de Ministerul Afacerilor Străine, dar că avea neapărat nevoie de sprijinul lui Victor Collin de Plancy.

Hwang Cheol nu făcea numai portrete. Înarmat cu aparatul său de fotografiat imens, pe care îl căra pe umăr sau în spinare, fotografia deopotrivă și fortărețe, și Palatul Gyeongbok, și Muntele Inwang. Dacă timpul îi permitea, Victor îl însoțea în ședințele fotografice în natură; la fel și Jin, îmbrăcată în haine bărbătești. Uneori li se alătura și Hong Jong-u. Când Hwang Cheol se oprea să facă o fotografie, Victor nu pierdea ocazia de a o fotografia și el pe Jin. Uneori, când petreceau astfel câte o zi întreagă împreună, văzându-i pe Victor și Jin discutând la nesfârșit despre literatură sau artă, Hwang Cheol îi întreba râzând cât îl ținea gura ce mai aveau de discutat de vreme ce locuiau sub același acoperiș, în timp ce Hong Jong-u îi privea dezaprobator. Expresia feței lui trăda faptul că nu reușea să înțeleagă cum de ajunsese o doamnă de la Curte să locuiască la legația franceză.

Jin fusese influențată de interesul neobosit al reginei pentru străinătate și absorbea cu nesaț lumea pe care o descoperea prin intermediul lui Victor și care depășea orice imaginație. Cei trei bărbați nu discutau numai despre Occident, dar vorbeau cu ușurință și despre Hong Kong, Shanghai sau Japonia. Victor conducea discuțiile când acestea alunecau către Peninsula Indochina, pe care Franța o luase de la China în urma unui război. Jin îl privea plină de admirație pentru bogatele lui cunoștințe despre lumea asiatică.

— Ce vă aduce aici tocmai azi?

— Am venit să facem o fotografie.

Hwang Cheol și Hong Jong-u îi aruncară amândoi priviri întrebătoare.

— Azi vreau să facem o bună fotografie cu noi doi.

Hong Jong-u afișă o expresie bănuitoare. Fotografia trebuia făcută cât încă mai era lumină naturală, așa că Hwang Cheol își chemă ajutorul să pregătească aparatul. Razele soarelui încă mai pătrundeau prin vitrina de sticlă. La invitația lui Hwang Cheol, Victor urcă primul pe un podium acoperit cu o rogojină cu flori și o așteptă pe Jin. Aceasta urcă și ea, urmărită din priviri de Hong Jong-u.

— Dacă tot ne-am întâlnit cu această ocazie, ce-ar fi să cinăm împreună?

— Trebuie să mergem la episcopul Blanc. Vă invit cu altă ocazie

la legație.

Ziua e plină pentru cel care e fericit.

Jin îl iscodi din priviri, curioasă să afle ce căutau la ora aceea la părintele Blanc, dar Victor se mulțumi să îi zâmbească afectuos. Fotografia nu putea fi făcută prea repede. Aparatul lui Hwang era de două ori mai lent decât cel pe care îl folosea Victor. După ce făcură fotografia, Victor îl rugă din nou pe Hwang Cheol să lucreze cu cât mai multă grijă, repetându-i că fotografia trebuia să reziste vreme îndelungată.

Când își luă rămas-bun de la Victor, Hong Jong-u îi spuse că avea să-i facă o vizită la legație. Pe Jin o ignoră, neadresându-i nici măcar o privire.

Părintele Blanc nu-și putu ascunde surpriza pricinuită de vizita neașteptată a celor doi la prezbiteriu. Preotul transformase o casă tradițională coreeană în biserică și o anexă a ei în locuința lui, dar visa ca într-o bună zi să poată construi o biserică adevărată. O privi mai întâi pe Jin. Victor scoase din buzunarul interior al hainei o cutiuță din lemn și o deschise în fața preotului. Înăuntru era un inel împodobit cu trei frunze.

— E inelul mamei mele.

Mama lui? Jin se scutură, cuprinsă de un fior. Toate ființele din lume au o mamă, dar ea nu se gândise niciodată la mama lui Victor, nici la familia lui, în general.

— Doriți să faceți jurămintele de căsătorie?

— Da.

Cel care are parte de bucurie se grăbește să facă legământ.

Cum Victor răspunsese fără să ezite, preotul se uită spre Jin, întrebând-o din priviri dacă era de acord.

— Da, răspunse și ea.

Auzind răspunsul fetei, Victor se lumină la față. Părintele Blanc se simțea năpădit de sentimente contradictorii.

— Ce v-a determinat să vă decideți pe neașteptate?

— Nu e nimic neașteptat, dimpotrivă, așteptam de mult clipa aceasta. Am aflat că după legea coreeană unei doamne de la Curte nu îi este permis să se căsătorească. În calitate de diplomat străin sunt obligat să respect legile țării. Din fericire, am acest inel și aș vrea în locul unei ceremonii oficiale să spunem măcar jurămintele de căsătorie.

— Domnule consul!

— Știu ce vă neliniștește. Am cumpănit îndelung. Doresc să o iau de soție.

O umbră trecu peste chipul preotului. Cât avea să țină iubirea lui Victor Collin de Plancy? Jurămintele se uită când flacăra pasiunii se stinge. Cum să te bizui pe o astfel de făgăduială? Deși venise în

Coreea cu scopul de a răspândi cuvântul Domnului și trăia de mult timp printre coreeni, părintele Blanc avea destule momente de îndoială, în care se întreba dacă era bine ce făcea. Nu era oare mai potrivit să-i lase pe oamenii aceștia în legea lor? După ocuparea Indochinei, cheresteaua, orezul, cărbunele, perlele de acolo începuseră să ia drumul Franței. Era exploatare curată. În aceste condiții, se mai putea spune că era drept ce făceau misionarii? Pentru a compensa pentru toate acestea, părintele Blanc cerea de la Misiunile din Paris sprijin bănesc tot mai mare pentru orfelinat. Nu era vorba că nu înțelegea sentimentele lui Victor, dar se îngrijora pentru că nu putea avea nicio dovadă a sincerității lui. Îi era teamă ca nu cumva Jin să aibă soarta perlelor, a fildeșului sau a altor frumuseți care ajunseseră în posesia Franței.

Cum părintele continua să tacă, Victor începu să se neliniștească.

— Voi rămâne alături de ea, oriunde-aș fi.

Părintele Blanc își aminti atunci de Gang Yeon. El fusese cel care le mijlocise întâlnirea. Ce demult părea acum… Cei care îi erau aproape tânărului știau ce simțea pentru Jin. Deși nu vorbea, era un bun ascultător, iar părintele Blanc ar fi vrut ca Yeon să urmeze calea Bisericii, asemenea lui, însă băiatul alesese să se facă muzician la palat. Asta numai pentru că Jin era acolo. Altfel, Yeon știa prea bine că nu puteau avea un viitor împreună, fiindcă ea era curteană. Și acum avea să fie soția consulului francez! Părintele Blanc nu și-ar fi putut imagina vreodată așa ceva. Cât avea să sufere Yeon… Jin fusese isteață și frumoasă încă din copilărie. Faptul că părintele începuse să îi dea lecții de limba franceză crease între ei o legătură puternică și durabilă.

Toate lucrurile au un început.

Jin ciuli urechile la foșnetul frunzelor purtate de vânt prin curtea legației. Deja se lăsase frigul care anunța apropierea iernii. Din când în când se auzea scheunatul câinelui. Cățelul pe care îl primise Victor la sosirea în Coreea era acum un ditamai dulăul. Pentru el era pentru prima dată toamnă, așa cum mai înainte fusese pentru prima dată vară și primăvară. Vedea pentru prima dată cum se ofilesc florile, cum frunzele cât fața unui om ale arțarului chinezesc mai întâi ruginesc și apoi cad foșnind.

Jin privi inelul pe care i-l pusese Victor pe deget în fața părintelui Blanc. Când s-au întors, bucătăreasa îi aștepta cu masa pusă. Pregătise mâncare franțuzească de vită cu ciuperci și usturoi. Masa era împodobită cu o vază cu crizanteme târzii, iar alături, într-un coș, era o sticlă de vin. N-au scos un cuvânt în timpul mesei. Când așeza furculița în farfurie, lui Jin i se păru că suna atât de tare, încât nici nu îndrăznea să respire. Termină prima de mâncat și se retrase în încăperea ei.

Desfăcu bocceaua de mătase primită de la doamna Seo și găsi în ea nu doar o cămașă de noapte pentru sine, ci și un veșmânt bărbătesc. Judecând după lungimea mânecilor și a izmenelor, era pentru Victor. Mai era și o păturică din bumbac, rulată, în care Jin găsi parfum de santal, ca acela din care avea la palat. Jin simți că o înecă lacrimile privind la lucrurile din boccea. Când se înnopta, încălzi apă pentru baie, turnă în ea parfum de santal și se îmbăie.

Aproape de miezul nopții stinse lumina.

Îl auzi pe Victor în curte scoțându-și încălțările, deschizând ușa cu geam de sticlă și intrând în clădire. Auzi pașii până în fața ușii ei. Aștepta să audă o bătaie, dar nu se auzi nimic. Nu îl auzi nici îndepărtându-se.

Jin se ridică din pat și deschise încetișor ușa. Victor era acolo, în întuneric. Îi făcu loc să intre. Fiind atât de înalt, se văzu nevoit să aplece puțin capul ca să treacă în odaie.

Jin aprinse lumânarea așezată într-un sfeșnic înalt, franțuzesc, primit de la Victor, iar umbrele lor începură să joace în încăpere. Victor văzu buchetele de flori aduse de el în fiecare dimineață, ofilite și adunate într-un colț al camerei. Uscate, florile își pierduseră culorile intense, până și roșul sângeriu și violetul erau șterse. Printre flori erau și fire de stuf și iarbă înflorită. Dincolo de buchetele de flori uscate era pregătită măsuță pentru ceai.

Victor se uită la mâna lui Jin. Avea încă inelul pe care i-l pusese în fața părintelui Blanc. Asta îl liniști puțin, dar nu-l împiedică să îi vorbească cu stângăcie.

— Vă mulțumesc că ați consimțit la planul meu de azi.

Mama sa purtase inelul acela în ziua în care se căsătorise cu venerabilul lui tată. Victor îi spusese părintelui Blanc că primise inelul de la mama lui, dar nu era adevărat. Îl luase pe furiș din camera mamei sale în tinerețe, când era la Plancy, pentru a i-l da iubitei lui, Marie. Nu avusese ocazia nici măcar să i-l arate lui Marie. S-a gândit apoi să îl pună la loc, dar cum scandalul legat de dispariția inelului se stinsese, a decis să-l păstreze. Când își făcuse bagajele la plecarea din Franța, l-a găsit uitat pe fundul unui sertar. L-a privit îndelung, apoi l-a pus în valiză.

— Doriți un ceai?

Jin se îndreptă spre măsuța joasă când Victor o prinse în brațe. Rochia ei foșni ușor și răspândi un parfum discret de santal.

Se auzea vântul, care parcă se străduia să doboare și cele două-trei frunze rămase în arțarul chinezesc. Și fructele copacului, cu cojile lor în formă de bărcuță, aveau să zboare departe, purtate de aceeași adiere.

Victor îi privi cu nesaț fruntea ca o semilună, ochii negri, nările fine și gura mică, cu buze cărnoase.

— Știți de ce am venit azi la Gondanggol?

Deci vizita la atelierul fotografic și la părintele Blanc fusese o scuză.

— Desigur că voiam să facem o fotografie împreună și să vă ofer inelul în fața părintelui Blanc. Dar mai mult de-atât, mi-a fost teamă că nu o să vă întoarceți.

Victor închise ochii, savurând parfumul părului ei.

— După ce am găsit săculețul parfumat în carte, n-am mai fost în stare de nimic toată ziua.

— ...

— Ciudat, nu? Așteptam de mult acest moment, dar azi-dimineață, când am găsit săculețul parfumat, mi s-a părut că ați plecat pentru totdeauna. Nu puteam să rămân aici să vă aștept.

„Oare de ce a crezut că nu mă mai întorc?"

Până acum își respectase mereu promisiunea de a se întoarce de la orfelinat cu lectica, înainte de apus. Era felul ei de a-i mulțumi că i-a permis să meargă acolo. Luau de multe ori cina împreună, mâncând mâncare coreeană și apoi povestind la un ceai cu Guérin sau cu interpretul Choe Pedro. Într-o seară, Victor și-a făcut curaj să o roage să-l însoțească la o plimbare. Se vedea că nu-i fusese ușor să-i adreseze rugămintea. S-au plimbat atunci până în apropiere de Poarta Yeongehumun[67]. Altă dată au mers împreună la Clubul Diplomatic. Reprezentantul Rusiei, cu care se împrieteniseră, fusese invitat la legația franceză. Diplomații vedeau în Jin femeia pe care regele i-o încredințase lui Victor Collin de Plancy. Era greu de ghicit ce gândeau în sinea lor, dar în public erau cuviincioși. O dată chiar îi ajutase pe cei din legație să pregătească o cină oficială, organizată în cinstea funcționarilor din Ministerul Afacerilor Străine. Cât de încântată fusese atunci când a văzut-o pe bucătăreasa Seom Yi-nae revenind din Portul Mapo cu pește proaspăt pentru cină. Sau atunci când cumpăraseră vase de bucătărie! Până și Guérin, care la început era stingherit, a ajuns să se bucure de prezența lui Jin, spunând că dă viață locului. În afară de zilele în care era cuprinsă de tristețe gândindu-se la regină, viața ei la legație era una plăcută.

— Acum m-am liniștit.

Cum mai e și sufletul omului! Victor se temea că Jin nu avea să se mai întoarcă, în vreme ce Jin se gândea cu groază că Victor ar putea să renunțe la ea. După ce i-a devenit limpede că nu avea cum să se mai întoarcă la palat, Jin a priceput și că nu avea unde altundeva să meargă. Frica aceasta o împinsese în dimineața aceea să lase săculețul parfumat în carte. Dar nu era doar asta. Jin începuse să se teamă și de sentimentele tot mai puternice ale lui Yeon.

— Vă iubesc.

Victor o așează pe pat cu grija cu care își așază o pasăre ouăle în cuib și îi sărută fruntea, obrajii, nasul și buzele. Mâinile îi tremurau de emoție când îi desfăcu panglica cu care era legată rochia. Îi dezgoli umerii rotunjiți. Desfăcând panglica rochiei, mâinile lui dădură peste o fâșie de pânză albă, strâns înfășurată în jurul pieptului. Desfăcu nodul cu oarecare greutate și pieptul ei se ridică nemaifiind legat. Jin își acoperi umărul cu palma. Rana se vindecase de mult, dar rămăsese o cicatrice. Victor îi îndepărtă mâna și îi sărută cicatricea. Jin tresări. Victor îndepărtă pânza care-i acoperea sânii și își îngropă fața în ei. Nimic nu era mai moale și mai rotund. Erau ca norii albi, ca luna plină, ca apa.

„Ce înseamnă el pentru mine?”

Învăluit în aroma florilor ce se uscau la capul patului, mâinile lui îndepărtau lenjeria. Jin, care până atunci nu se împotrivise, îi prinse mâna, oprindu-l. Îi luă fața în palme și își afundă privirea într-a lui. Respirau deodată. În lumina lumânării, ochii ei negri îi reflectau pe cei albaștri ai lui Victor. Își plimbă un deget peste fruntea, ochii, nasul și buzele lui. Îl atingea prudentă, ca un nevăzător care pornește la un drum lung. Când îi atinse gura, își simți lacrimile coborând pe obraji. Victor îi atinse ușor cu buzele lacrimile și i le uscă. Își aminti numele pe care i-l dăduse ea în ziua în care venise prima oară la legație.

— Sunt doar al tău. Gillin al tău.

Jin închise pleoapele plânse și murmură ușor:

— Du-mă la Luvru.

— Bine.

— Și la Notre Dame.

— Desigur.

— În Bois de Boulogne.

— Da.

— În Cartierul Latin.

— Desigur.

— Și la Operă.

Cu ochii închiși, Jin enumera fără să se mai oprească nume de locuri celebre, monumente și parcuri din Paris. Victor era uluit. Când aflase atâtea despre Paris? Le pronunța numele ca și când ar fi trăit acolo și acum își aducea aminte de toate. Grădina Luxemburg, bulevardul Champs-Elysées, Domul Invalizilor, Île de la Cité… Numele locurilor din Paris răsunau ca o muzică. Victor o sărută.

— Merg oriunde în lume cu tine.

Își luă mâna de pe fața lui pentru a-și despleti părul. Pletele ei negre se revărsară peste umeri. Se dezbrăcă și el și se întinse alături de ea, îmbrățișând-o strâns, de parcă n-ar mai fi vrut să-i dea

drumul niciodată. Părul ei bogat îi învelea pieptul. Buzele lui alunecară peste urechile și gâtul ei, peste pieptul și talia ei, peste pântec și peste coapse. Își îngropă apoi fața între sânii ei, ca pentru a-i asculta respirația. Cine-ar fi zis că avea să se îndrăgostească de o fată cu ochi negri din Coreea? Pătrunse în trupul ei cald cu aceeași pasiune cu care se pierduse în ochii ei negri. Boarea nopții vântura frunzele imense ale arțarului chinezesc.

Jin se trezi prima. Era atâta liniște în încăperea întunecoasă, în ciuda soarelui care pătrundea prin ferestre, încât părea scufundată sub ape. În fiecare dimineață o întâmpina mirosul florilor uscate adunate în jurul patului, dar în dimineața aceasta mai simțea un miros. Era prima dată când dormise goală. Cămașa de noapte pe care i-o dăduse doamna Seo era încă împăturită, la capătul patului. O făcuse special pentru noaptea nunții, dar uite că rămăsese nepurtată. Jin îl privi în tăcere pe Victor, care dormea alături de ea. Deși nu era în patul lui și se chinuia pe salteaua coreeană întinsă direct pe jos, zâmbea în somn cu toată fața. Văzându-i mustața tunsă drept, Jin se înroși la față amintindu-și de noaptea dinainte, când mustața lui, deopotrivă aspră și mângâietoare, îi gâdilase fața, buzele, sânii, până și degetele picioarelor. La un moment dat, Victor oftă adânc. Privindu-i pieptul ridicându-se și coborând, Jin dădu să se ridice ca să se îmbrace, dar Victor, care nu dormea, o trase înapoi sub cuverturi spunându-i „Pasărea mea albastră!”

Era cu un an înainte ca Turnul Eiffel să fie ridicat pe malurile Senei pentru a sărbători centenarul Revoluției Franceze.

CAPITOLUL III

Uneori, dorința întregește frumusețea

1. Lectura publică

Maiestatea Voastră,

Orașul e împânzit de piețe, ca o tablă de șah. Mărfuri neobișnuite sau luxoase atârnă ca norii peste tot. Oamenii care se mișcă printre ele spun multe despre prosperitatea locului. Fântâni cu apă cristalină, flori nemaivăzute, copaci ciudați, grădini luxuriante răsar în tot locul ca niște constelații. Toate acestea însă n-au fost mereu așa. În urmă cu mai puțin de o sută de ani, casele erau mici și sărăcăcioase, drumurile șerpuite, nu vedeai mai nimic, oriunde ți-ai fi aruncat privirea. După ce a cucerit mai multe țări europene, Napoleon s-a întors și a pus la pământ clădirile acelea vechi, iar de la Palatul Tuileries și până în suburbiile din nord, a schimbat fața orașului pe câteva zeci de hectare. De la Arcul de Triumf s-au construit douăsprezece bulevarde în toate direcțiile, pe marginile cărora se ridică impunătoare palate, vile, Palais-Royal și alte clădiri impresionante. Aici închisorile se găsesc printre muzee și grădini botanice. Drumurile sunt mărginite de copaci mari, ce țin umbră deasă și pe sub care trec zi și noapte trăsurile în care călătoresc și bărbații, și femeile. Apar în fiecare zi lucruri noi, dat fiind că Parisul este un model pentru alte orașe ale Europei. Oameni veniți din toată lumea apreciază totul aici, de la mâncare până la îmbrăcăminte, de la jucării pentru copii până la ocaziile de amuzament pentru adulți. Locomotivele cu aburi, vapoarele și telegraful sunt deja ceva banal, te duc peste tot. De aceea parizienii spun despre orașul lor că este o capitală mondială.

Fericirea se găsește în aromele dimineții.

Jeanne cocea pâine în bucătăria de la parter. Aroma pâinii coapte se strecura în încăpere pe la ițâțânile ușii înalte. Victor era extrem de încântat că regăsea mirosul acesta în fiecare dimineață de când se întorsese la Paris. Era ca o confirmare pentru el că se întorsese acasă, pe lângă vin și brânză.

Îmbrăcată în rochia ei albastră, Jin era așezată la biroul din lemn masiv din încăperea cu tavan înalt și scria o scrisoare înmuind din când în când penița în călimară. Pe birou, așezat peste bocceaua de bumbac în care fusese transportat, se afla dicționarul francez-coreean, primul obiect pe care îl pusese în bagaj la plecarea din Coreea. Îl răsfoise de atâtea ori, încât chenarul aurit al foilor se șterse. Rochia ei elegantă, cu câțiva trandafiri brodați pe marginea decolteului și strânsă cu corset în talie, se ondula după mișcările ei. Era o rochie lungă, strânsă pe talie și pe șolduri, care cădea apoi amplă până peste pantofi. Părul ei negru era prins într-

un coc, dezgolindu-i ceafa albă.

Maiestatea Voastră. Jin privea primele cuvinte pe care le scrisese.

Razele soarelui se strecurau prin perdelele brodate cu trandafiri, desenând umbre pe coala de scris. Jin nu înțelegea de ce i se păreau acum atât de străine cuvintele acestea. Poate pentru că nu le mai rostise de câteva luni. Îndepărtă coala pe care se scursese o pată se cerneală, luă una nouă și înmuie iar penița în călimară.

Maiestatea Voastră,

Au trecut deja cinci luni de când am ajuns la Paris. Când am pus piciorul pe pământ, în portul Marsilia, soarele strălucea atât de puternic, că abia puteam ține ochii deschiși. Acum totul e înghețat. Lumea se bucură aici, așteptând venirea Crăciunului. Aceasta e o sărbătoare în cinstea nașterii lui Isus, căruia noi, în Coreea, îi spunem Yaso. Mai e încă o lună până atunci, dar lumea deja se agită pentru a pregăti cina din ajunul Crăciunului, căreia i se spune réveillon. *Francezii pun mare preț pe vin și am auzit că de Crăciun se scot vinurile cele scumpe. Victor Collin de Plancy tocmai cu asta se îndeletnicește, cu alesul vinului. A început deja să facă o mie de planuri pentru Crăciun, pe care de atâta timp n-a mai avut ocazia să-l petreacă la Paris.*

Maiestate, m-ați uitat? Sau vă mai gândiți câteodată la mine?

Chiar dacă vă scriu doar acum, m-am gândit la Maiestatea Voastră ori de câte ori am descoperit un lucru nou.

De la Jemulpo până la Marsilia am făcut aproape două luni. La Shanghai ne-am îmbarcat pe un pachebot care se îndrepta spre Saigon. În afară de cele câteva zile petrecute în Saigon, n-am mai coborât de pe vasul care ne-a purtat prin Singapore, Colombo, a traversat Canalul Suez, a trecut prin Alexandria și apoi mai departe. Călătoria a fost lungă, dificilă și epuizantă. Zile la rând am vomitat în mare după fiecare masă. Grețurile și amețelile au alungat entuziasmul pe care îl simțisem la începutul călătoriei, când visam că voi descoperi o lume nouă. Ajunsesem să mă gândesc cu groază la ziua de mâine și la suferința care venea odată cu ea. Într-o zi m-am întrebat ce ați fi făcut Maiestatea Voastră în locul meu. Sunt sigură că ați fi rămas neclintită, chiar și în mijlocul unei furtuni. Gândul acesta mi-a dat putere. Când zăceam astfel în cabină, Victor îmi citea romanul lui Jules Verne Douăzeci de mii de leghe sub mări. *Se spune că scriitorul, născut într-un oraș francez numit Nantes, a pornit singur pe întinderea mării, într-o barcă pescărească de numai treizeci de* ja[68], *pe care a botezat-o* Saint Michel *și în timpul acesta a scris cartea. Uneori mai uitam de răul de mare ascultând povestea lui despre lumea mirobolantă aflată la mii de* gil[69] *în adâncuri. Dat fiind că n-au fost puțini cei care au pornit sănătoși la drum și apoi au fost nevoiți să-și întrerupă călătoria din*

pricina răului de mare, eu pot să spun că am trecut cu bine încercarea. Am reușit pentru că după câte o noapte în care simțeam că mi se zdruncină toate organele și că aveam să mor, venea dimineața, când puteam admira răsăritul soarelui roșu.

Înainte să înmoaie iar penița în călimară, Jin își duse mâna la față și rămase așa, privind scrisoarea.

Apoi se neliniști. Ce avea să creadă regina, obișnuită cu caligrafia cu pensulă, despre scrisoarea asta scrisă cu penița? Își dădu seama că scrisese peste tot „eu” în loc de „umila mea persoană”. Se gândi puțin, apoi își ajustă penița, dar nu modifică nimic în scrisoare.

În port ajung doar navele care au supraviețuit furtunii.

La capătul lungii călătorii pe mare se afla portul Marsilia, deschis către lume. Victor îi spusese că de acolo se putea ajunge în Africa, Anglia, Malaysia sau în Statele Unite, la Shanghai, în Singapore sau în Japonia, fapt confirmat de vasele venite din toată lumea, ce pluteau pe marea albastră a Marsiliei. Portul era foarte aglomerat, navele veneau sau plecau întruna urmând șirul balizelor. La legația franceză, în nopțile petrecute citind în așteptarea unui semn de la regină, Jin dăduse peste o carte numită *Contele de Monte-Cristo*. Începuse să citească deslușind frază cu frază și lectura o prinsese atât de tare, încât nici nu-și dăduse seama când se crăpa de ziuă. Romanul începea cu sosirea lui Edmond Dantès, dornic de răzbunare, în portul Marsilia. Când debarcase la Marsilia, Jin nu dorea răzbunare, ci dorea să ducă o viață fericită alături de un bărbat pe care îl iubea. Prin urmare, nu voia să piardă nimic din ce avea să îi ofere viața.

Portul acesta nici nu putea fi comparat cu cele pe care le văzuse Jin înainte. Era mult mai mare și mai animat decât toate. Primul lucru pe care l-a remarcat a fost diversitatea oamenilor din port, care aveau pielea și părul în culori variate. Toate rasele se amestecau acolo: albi, negri, asiatici, arabi, țigani. Jin ieșea în evidență cu rochia ei pariziană chiar și în mijlocul acestei mulțimi pestrițe. Un bărbat care ducea o pâine mare sub braț, o femeie cu umbreluță de soare, hamalii din nordul Africii, cu pielea strălucitoare, toți i-au aruncat câte o privire pe furiș. În aer se amestecau mirosuri de pește, pâine, legume și alge. Până și vizitiul algerian al trăsurii care i-a dus până la gară, de unde au luat trenul spre Paris, nu s-a putut abține să nu o studieze discret. Jin nu a evitat privirile, dimpotrivă, s-a uitat drept înainte. Nu voia să piardă nimic din primele impresii pe care i le oferea țara în care avea să trăiască. Jin urmărea cu interes trăsurile, vehicule pe care le vedea pentru prima dată, privea la Insula If din mijlocul mării,

unde Dantès petrecuse paisprezece ani în temniță în urma unor acuzații false, fumul dens care se ridica din port, navele din toate colțurile lumii, ancorate sub soarele Marsiliei, mulțimea pestriță într-un continuu du-te-vino și statuia Fecioarei Maria, ce strălucea în soare în vârful unei biserici înalte.

Maiestatea Voastră,

Vă scriu abia acum căci de îndată ce am ajuns la Paris, Victor a zăcut bolnav în urma călătoriei îndelungate în condiții greu de suportat. Și în Coreea suferea de o infecție a gâtului, dar de data aceasta a fost însoțită și de febră. De mai multe ori pe zi febra îi creștea într-atât încât credeam că îl vom pierde. Ni s-a spus că era vorba de o simplă acumulare a problemelor cauzate de călătorie și că avea să își revină dacă se odihnea, dar nu și-a revenit, infecția s-a agravat și n-a mai putut să vorbească, nici să mănânce. Apoi a început să aibă dificultăți în a respira. În final a fost nevoie să se interneze într-un spital, dar cum nici acolo febra nu a cedat, am trecut prin momente de mare îngrijorare. Din fericire, spitalul de aici e dotat cu de toate. Seamănă cu Spitalul Gwanghyewon, dar e mult mai mare. Sunt zeci de medici și de infirmiere acolo și nu pare doar un loc în care omul își vindecă trupul, dar e și un loc gândit pentru a trezi conștiința creștină. De altfel, știți și Maiestatea Voastră că și doctorul Allen e medic și misionar în același timp.

Jin se opri din scris și privi la ceasul de buzunar din argint, pe care și azi Victor îl uitase acasă. Nouă și douăzeci. Simone, profesoara ei de istorie, nu întârzia niciodată. După patruzeci de minute avea să sune la ușă.

Jin se ridică și, fără să lase penița din mână, trase perdeaua și privi spre piațetă.

Dintr-o casă tocmai ieșea o femeie.

Dincolo de cortina de fagi de pe marginea drumului o trăsură își aștepta clienții. Aspectul clădirilor, atât de diferit de cel al caselor coreene, îi amintea mereu lui Jin că se afla într-o țară străină. Plăcile care decorau pereții exteriori îi aminteau de obrajii rumeni ai unei femei. Ea locuia la etajul al treilea. La fiecare etaj se ajungea pe o scară interioară. O duzină de clădiri erau dispuse în forma unui pătrat, în mijlocul căruia se forma în mod firesc o piațetă. Ferestrele tuturor apartamentelor dădeau spre această piațetă, astfel încât fagii, fântâna și băncile din lemn să poată fi văzute de toți locatarii. În serile calde de vară sau în zilele plăcute de toamnă, aceștia ieșeau afară să admire dansul fântânii arteziene sau să citească pe o bancă la umbră, dacă nu chiar să moțăie.

La parterul clădirilor se aflau mici magazine în care se putea

intra direct din piață. În fața magazinelor era un portic, de jur-împrejurul pieței, așa încât te puteai plimba fără umbrelă chiar și atunci când ploua sau ningea. De la magazinele acestea se aprovizionau zilnic locuitorii din zonă. Era o brutărie, o băcănie, o măcelărie, un magazin de vinuri, chiar și o croitorie.

Jin o însoțea pe Jeanne, servitoarea cu obrajii rumeni, de câte ori ieșea la cumpărături. Deși Jeanne comenta mereu că piața era locul în care se întâmplau toate escrocheriile și că *madame* nu avea ce să caute acolo, Jin nu putea renunța la plăcerea de a vedea brânzeturile de diferite forme și mărimi, hălcile de carne roșie atârnate în cârlige, fructele dulci și legumele colorate, nenumăratele stofe și pânzeturi din magazinul de țesături sau pantofii din magazinul de încălțăminte. Slujnicele care se târguiau vorbind repede îi aminteau de ieșirile ei împreună cu Seom I-nae, bucătăreasa de la legația franceză din Seul, în portul Mapo, în căutare de pește proaspăt.

Jin, care privea piațeta luminată de primele raze ale soarelui, căscă deodată ochii de uimire: printre fagii din piațetă îl văzu pe Vincent, care traversa în grabă, ducând un buchet mare de trandafiri. Jin își zise că Vincent fusese la piața de flori, apoi se aplecă să vadă mai bine. De obicei Jeanne se ocupa de flori, dar poate că Vincent le luase tocmai pentru ea. Deși Jeanne nega cu vehemență, în timp ce obrajii ei rumeni se înroșeau și mai tare, Jin știa prea bine că Vincent o adora și că nici ea nu era indiferentă la farmecele lui. Tânărul dispăru grăbit sub porticul din fața magazinelor. Mai intrigată de buchetul pe care îl purta Vincent decât de apariția lui, Jin deschise fereastra și se aplecă să vadă mai bine, dar nu vedea decât porticul luminat de razele strălucitoare ale soarelui de dimineață.

Se întoarse la birou și reciti scrisoarea pe care tocmai o scrisese. Cum să explice viteza amețitoare cu care a mers trenul care i-a adus de la Marsilia până la Gara Lyon din Paris? Dornică să explice lucruri de nedescris în cuvinte, Jin înmuie din nou penița în cerneală.

Maiestatea Voastră,

Ajunsă aici, încep să învăț despre Franța.

Am început din nou studiul limbii franceze, pe care nu o stăpâneam prea bine, iar acum studiez filosofia, istoria, literatura și muzica franceză. Îmi amintesc mereu de răposatul episcop Blanc, care m-a învățat limba franceză, și mă tulbur. Și-a făcut griji pentru mine până în ultimele lui zile de viață. I-a repetat de mai multe ori lui Victor că trebuie să-ți amintească de Coreea cu aceeași dragoste pe care o simte

pentru mine și l-a pus să jure că nu are să mă părăsească. Am auzit că succesorul său e părintele Mutel, care a și plecat în Coreea. Bănuiesc că a ajuns deja. Victor îl cunoaște de multă vreme și par să fie apropiați. E de părere că părintele Mutel are să fie providențial, că va ridica în Seul catedrala pe care n-a mai apucat să o vadă părintele Blanc și că va deschide școli, așa cum a făcut-o și în Franța. Vă rog să mă iertați, Maiestate, că vă scriu pe larg despre creștinism, deși știu că nu aveți interes pentru aceste lucruri. Deși nu participă la ceremoniile religioase, oamenii de aici se consideră creștini, și chiar dacă nu discută despre asta, ideile creștine par să fie prezente peste tot. De altfel, bisericile se înalță în cele mai frumoase locuri din oraș. Catedralele vechi de câteva secole sunt neclintite și stau mărturie pentru istoria locului.

Jin era prinsă de scrisoarea ei și tresări auzind bătăi puternice în ușă.

Era Vincent, cu buchetul de trandafiri roșii în brațe. Nu degeaba se spune că trandafirul care înflorește dimineața e purtătorul a o mie de dorințe. Francezii iubesc trandafirii, mai ales pe cei roșii. Sunt sădiți peste tot. Se văd în toate grădinile, mari sau mici, iar cei agățători se cațără peste tot. În piața de flori e o adevărată paradă a trandafirilor. Indiferent de anotimp, în casele din Franța tronează câte o vază cu trandafiri. Tânărul se grăbise și aerul rece al dimineții îi aprinsese obrajii. Pe frunte îi atârnau câțiva cârlionți castanii. Îi întinse buchetul lui Jin.

— Cu ce ocazie? întrebă ea, luând încurcată buchetul.

Vincent era mult mai înalt decât ea, așa că se văzuse nevoit să se aplece. Își scoase pălăria. Avea fruntea asudată. Surâse timid, dându-și seama că se vedea că alergase. În surâsul lui plin de tinerețe se citea și o oarecare sfială. Bretelele întinse peste cămașa albă, care îi susțineau pantalonii negri, îi alunecaseră de pe umeri.

— Am o rugăminte la dumneavoastră.

— Spune.

— Am auzit că mergeți diseară la o întrunire de lectură publică la Bon Marché.

Probabil aflase de la Jeanne. Stabilise cu Victor ca el să meargă direct acolo când își termina treaba la minister. Era o întrunire organizată de un anume domn Planchard, unul dintre reprezentanții magazinului. Pe invitație scria că în sala de lectură a magazinului avea să se țină o lectură publică, urmată de vernisajul unei expoziții de sculptură în galeriile de alături.

— *Madame*!

Copleșit de emoție, Vincent căzu în genunchi. Luată prin surprindere, Jin nu avu timp să-l împiedice.

— Vincent, ce înseamnă asta? Ridică-te imediat! îi spuse

uitându-se neliniștită în jur.

— Visul meu e să ajung șef de raion la Bon Marché!

Jin auzise povestea asta de la Jeanne. Tot ea îi spusese și că, dată fiind originea lui Vincent, acesta nu putea obține nici măcar un post de vânzător la magazin.

„Visul lui e cu neputință de realizat. E o mândrie să fii angajat la Bon Marché. În ziua de azi până și burghezilor de pe malurile Senei le scapără ochii după un loc la Bon Marché. Cum își imaginează el că fiul unui negustor de brânză de la țară ar putea ajunge șef de raion acolo? Imposibil, *madame*!"

Deși era convinsă că așa ceva era cu neputință, lui Jeanne nu-i displăcea faptul că Vincent avea ambiție.

— Ce vrei să-mi ceri, Vincent? îl întrebă Jin pe tânărul care era încă în genunchi în mijlocul holului. Ridică-te și spune-mi.

— Vă rog să-mi promiteți că mă ascultați și mă ajutați.

— Cum aș putea să-ți promit? Nici nu știu despre ce e vorba. Mai întâi ridică-te și vorbește.

Vincent se ridică în cele din urmă.

— Spune!

— În urmă cu câteva zile a venit în vizită, printre alții, și un anume domn Planchard. V-aș ruga să îi vorbiți despre mine. Este unul dintre reprezentanții magazinului Bon Marché. Mi-ar fi de mare ajutor să-mi puneți o vorbă bună.

— Pentru asta mi-ai adus flori?

Jin zâmbi amuzată, iar Vincent se destinse puțin.

— Mă puteți recomanda, *madame*?

— Nici eu nu-l cunosc pe Planchard. Atunci când a venit l-am văzut prima oară.

Vincent părea să nu înțeleagă ce voia să spună Jin, căci făcuse ochii mari. Tinerii sunt fericiți doar dacă știu că au viitorul asigurat. Jin nu-l mai văzuse niciodată pe Vincent atât de pornit. Îmbătat de propriul lui vis, Vincent vorbea ca unul care se îmbarca pentru prima dată pentru o călătorie îndepărtată.

— Ce spuneți? În seara aceea, toți v-au căzut la picioare, *madame,* cuceriți de poveștile dumneavoastră și de mâncarea coreeană pe care ați pregătit-o…

Închise ochii parcă pentru a-și aminti mai bine.

— Au fost de-a dreptul fermecați de dansul pe care l-ați interpretat. Eu însumi era să scap un platou! N-am mai văzut niciodată așa ceva. Parcă ni s-ar fi ordonat tuturor să rămânem nemișcați!

Jin izbucni în râs văzând expresia de pe fața lui Vincent. Prin comparație cu dansurile franțuzești, cu mișcări rapide care se succedă în viteză, dansul coreean era foarte lent. De asta lui Vincent

i se părea că i se cerea să rămână nemișcat.

— Nu vorbea nimeni. Nici măcar ministrul afacerilor străine nu îndrăznea să-și ia ochii de la dumneavoastră. V-a și invitat atunci, pe loc, la balul pe care urma să îl organizeze. N-am mai văzut niciodată atâta fascinație, parcă tocmai făcuseră o descoperire. Dintre toți, cel mai vrăjit părea Planchard. Numai dumneavoastră n-ați băgat de seamă! Se ținea numai după *madame.* Cu siguranță nu v-ar refuza dacă ați binevoi să îi vorbiți de mine…

Vincent își ținu pledoaria fără să se oprească. Probabil își pregătise discursul dinainte. Jin nu-l mai auzise niciodată vorbind atât de mult.

— Dacă se va ivi ocazia, am să îi vorbesc. În schimb…

Vincent se lumină la față văzându-și deja visul împlinit, dar se întunecă din nou așteptând condiția pe care i-o punea Jin.

— Du-i florile lui Jeanne.

— Sunt cele mai frumoase flori pe care le-am găsit la prima oră a dimineții, *madame*!

— Tocmai de aceea vreau să i le dai lui Jeanne.

Vincent se holba la ea și nu pricepea.

— Știu că ți-e dragă, îi spuse Jin zâmbind.

Vincent se scărpină în creștet cu mâna în care își ținea pălăria. Păreau mai degrabă doi tineri obișnuiți, nu stăpâna și servitorul ei. Jin continua să îi întindă buchetul de flori, îndemnându-l să-l ia înapoi. Vincent sfârși prin a-și pune pălăria pe cap și a lua florile, cu aerul că pierduse o bătălie. Când dădu să plece, Jin îl opri.

— De ce vrei să lucrezi la Bon Marché? Ți-e prea greu aici? Sau câștigi prea puțin?

Jin nu știa cât câștigă Vincent, de asta se ocupa Victor.

— Nu, *madame,* nu e vorba de asta. Mi-e bine aici, dar la Bon Marché pot să avansez, să fiu promovat. Șeful de raion e aproape ca un proprietar. E mare lucru. Toată lumea râvnește la asta. Am auzit că anul acesta vânzătorii vor primi o gratificație de Crăciun.

— Gratificație?

— Vânzătorilor care au vândut mult în timpul anului li se dă ceva în plus la salariu. Nu e grozav? Orice vânzător harnic poate să ajungă director al magazinului, *madame.*

Șef la Bon Marché? Jin se minună tare să audă că era suficient să muncești cu hărnicie ca să ajungi în vârf. Părea că Vincent nu-și dorea un magazin al lui, ci voia să fie director la Bon Marché. Jin nu găsea exagerată ambiția lui Vincent, dimpotrivă, era impresionată de faptul că magazinul le dădea angajaților ocazia de a avansa până în vârf și de dorința tânărului de a lucra acolo.

— Adevărul e că…

Vincent, până atunci foarte convingător, începu să i se confeseze

cu timiditate.

— …mă gândesc că Jeanne mă va accepta dacă mă angajez la Bon Marché. Ăsta e motivul principal, *madame*.

Zâmbi încurcat și o luă grăbit pe scări în jos cu buchetul în brațe. Când nu-l mai zări pe Vincent, Jin se întoarse la biroul la care îi scrisese reginei, se așeză și se uită îndelung la penița de scris.

Oamenii ridică orașe, iar orașele îi schimbă.

Vincent era un tânăr venit de la Plancy, satul în care se născuse Victor. Era fiul vânzătorului de brânzeturi, singurul din tot satul cu care mama lui Victor mai păstrase legătura, și cum acesta nu cunoștea pe nimeni la Paris, ajunsese să lucreze pentru Victor. Mersul la poștă, chematul trăsurii, aranjarea obiectelor colecționate de Victor, primirea documentelor, reparațiile casei, toate acestea au căzut treptat în sarcina lui Vincent. Fără Vincent, Victor n-ar mai fi avut niciun moment liber. Jin îl auzise pe Victor lăudându-l de mai multe ori, chiar dacă nu era niciodată mulțumit de ceilalți. În plus, Victor avea încredere deplină în Vincent. Și tocmai el voia să plece la Bon Marché. Victor avea să se simtă trădat.

Dacă regina îi ceruse lui Jin la plecarea din Coreea să îi scrie, asta nu însemna că își dorea să afle ceva despre ea. Probabil că era curioasă să știe după ce legi se ghidează oamenii din țările de peste mări, cum gândesc și cum trăiesc. Cum ar putea să îi explice suveranei coreene ce înseamnă magazinul Bon Marché pentru tinerii ca Vincent, care văd în ocazia de a lucra acolo o posibilă slujbă pe viață? Jin se gândi ce se gândi apoi lăsă penița peste scrisoare, copleșită de neputință.

Iarna, la ora cinci după-amiaza se întuneca deja.

Chiar dacă în afara orei de istorie cu Simone, Jin nu avusese mare lucru de făcut, ziua trecuse repede. În timp ce Jin își îmbracă rochia mov cu ajutorul lui Jeanne, își puse pălăria cu pene și se dădu cu parfum de santal alb, pe stradă se aprinseră felinarele cu gaz, unul după altul. Zilele se scurtau, ceea ce însemna că nopțile se lungeau. Jin privea spectacolul străzii din trăsura care o ducea spre Bon Marché. Clădirile înalte și magazinele din zonele comerciale străluceau în lumina felinarelor. Jeanne îi spusese că înainte, magazinele de noutăți se închideau de cum apunea soarele, dar acum, datorită felinarelor cu gaz, își prelungiseră programul de funcționare. Când o întrebase pe Jeanne ce erau magazinele de noutăți, aceasta îi spusese că erau prăvăliile în care se vindeau rochii, țesături, umbrele, pantofi, parfumuri, în general, articole după ultima modă a momentului. Lui Jeanne îi plăcea în mod deosebit să meargă prin magazinele care vindeau ultimele noutăți în materie de modă. Și nu doar ei, pariziencele dădeau buzna ori de câte ori apărea o nouă prăvălie „de noutăți”. Străzile, recent

refăcute, permiteau în zona acestor magazine deopotrivă accesul pietonilor și al trăsurilor. Jeanne spunea că atunci când admira vitrinele acestor magazine, lipite unele de altele într-un lung șir de minunății, i se părea că e într-o altă lume. Jin a însoțit-o și ea într-o seară pe Jeanne, care nu mai știa ce motiv să inventeze pentru a primi permisiunea de a ieși din casă. Dintr-un magazin plin de stofe și țesături în toate culorile, Jin cumpără o bucată de pânză albă din bumbac, potrivită pentru brodat, ace și papiote în toate culorile, își mai cumpără și o foarfecă, să poată tăia pânza, și un metru de croitorie. Din pânza aceea a tăiat pătrate mici, pe care le-a tivit, a brodat câte un bujor roșu în mijloc și le-a oferit oaspeților.

Strada era un adevărat festival. Vitrinele de sticlă aruncau o lumină orbitoare. Pe fiecare ușă era scris cu litere mari „PREȚURI FIXE”. Atmosfera de sărbătoare se întețea pe măsură ce se apropia de magazinul Bon Marché, care se vedea de la distanță. Prin comparație cu clădirile mai vechi, cu pereții zugrăviți monoton cu var alb, magazinul Bon Marché, proiectat de Gustave Eiffel, se evidenția imediat prin aspectul impunător. Până și trecătorii care nu aveau nicio dorință de a face cumpărături se simțeau atrași înăuntru, îmbiați și de primirea prietenoasă a vânzătorilor.

Trăsura în care se afla Yi Jin se opri în fața magazinului în care mulțimea forfotea neobosită. Victor, cu care convenise să se întâlnească în fața sălii de lectură de la etajul întâi al clădirii, ieșise în fața magazinului, în locul unde opreau trăsurile. O ajută că coboare și o sărută ușor pe obraji. Nu uită să îi șoptească lui Jin „pasărea mea albastră” și nici să îi strecoare un bacșiș vizitiului.

— Ce e mirosul acesta?

Jin îl privi cu surprindere.

Lemnul de santal parfumează până și lama toporului care taie trunchiul copacului.

— Miros urât?

— Nu. Întrebam despre parfum.

— E santal alb. Nu-ți place?

— Dimpotrivă. Parfumul tău mă îmbată.

Victor își amintea de parfumul de santal pe care îl purtase Jin în prima noapte petrecută împreună. Cum ar fi putut uita? Santalul era un arbore peren care creștea doar în Asia. Pentru el, parfumul de santal era mirosul Extremului Orient. Jin nu era singura care mirosea a santal. La fel miroseau și statuile din templele budiste pe care le adusese din China și din Coreea. Fermecat, Victor simți o dorință puternică de a o lua în brațe pe Jin și îi cuprinse talia.

Salutul cordial al vânzătorilor din magazin îi aminti lui Jin de Vincent. Toți vânzătorii erau ferchezuiți, ca scoși din cutie, și binevoitori. Se mișcau cu o viteză impresionantă și aveau mereu

surâsul pe buze, de parcă așa s-ar fi născut. Cu toate astea, nu se puteau nici ei împiedica să nu-i arunce câte o privire furișă femeii cu părul și ochii negri, îmbrăcată după moda pariziană. Jin nu scăpă de privirile acestea cât traversă raioanele cu mărfuri prezentate cât mai atrăgător, cât urcă scara spiralată și până ajunse în fața sălii de lectură de la primul etaj. Domnul Planchard, care era deja acolo, îi întâmpină cu căldură.

— Bine ați venit!

După ce Victor și Jin îl salutară respectuos, Planchard le-o prezentă pe soția sa, care se afla alături. Doamna Planchard, o femeie cu fața plină de riduri, îi zâmbi lui Jin. În cercul ei de cunoștințe se dezbătea intens întoarcerea diplomatului din Asia însoțit de o femeie cu părul și ochii negri. Soția domnului Planchard se străduia din răsputeri să-și ascundă curiozitatea, dar se trezea fără voie aruncându-i câte o privire lui Jin. Găsea extraordinar faptul că o asiatică vorbea fără cusur limba franceză. Avea doar un ușor accent, deloc deranjant. Ce-l atrăsese oare pe Victor Collin de Plancy la femeia asta? Doamna Planchard sfârși prin a se lăsa pradă curiozității și a o studia fără rezerve pe Jin.

Jin intră în sală făcându-și loc printre invitații ocupați să se salute între ei. În încăpere era încă și mai multă lume, adunată în jurul unui covor verde. Se spunea că până și Eiffel, care proiectase magazinul, a considerat foarte stranie dorința proprietarului, Aristide Boucicaut, de a avea o sală de lectură în interiorul unui magazin universal. Cum să reduci spațiul de prezentare a mărfurilor creând un loc nefolositor cum era o sală în care oamenii să poată citi? Și încă în spațiul cel mai puțin generos al holului de la etajul întâi, pe unde trecea toată lumea! Abia mai târziu au început să admire strategia culturală a lui Boucicaut, când sala de lectură de la Bon Marché a devenit un motiv de mândrie pentru parizieni. Era locul de întâlnire pentru cei ieșiți la cumpărături, locul în care mamele își lăsau copiii să citească în timp ce ele se plimbau prin magazin, ba uneori era folosit și pe post de sală de expoziție. Alături de ziarele zilei, se găsea acolo o întreagă colecție de cărți clasice. De asemenea, clienții aveau la dispoziție hârtie de scris cu antetul magazinului, plicuri, penițe și cerneală, ca să își poată scrie oricând scrisorile.

— *Madame*!

Întorcându-se, Jin o descoperi pe doamna Planchard. Victor tocmai discuta cu soțul ei în spatele unor coloane ce formau o galerie. În apropiere era o drogherie, căci simțea în nări parfumuri amestecate.

— Cum e în Japonia? Aveți magazine ca acesta?

Era limpede că doamna Planchard credea că Jin era japoneză.

— N-am fost niciodată în Japonia, doamnă.

Doamna Planchard păru puțin jenată de răspunsul lui Jin.

— Ah, sunteți chinezoaică?

— Nu. Vin din regatul Joseon.

— Joseon?

Lui Jin mereu i se întâmpla asta de când venise la Paris. Îi surâse doamnei Planchard care părea de-a dreptul derutată.

Uneori, relațiile dintre oameni se nasc dintr-o confuzie.

Ca mulți alții, doamna Planchard, auzind că Jin venea din Asia de Est, se gândise imediat că era japoneză sau chinezoaică. Uneori ordinea era inversă, dar până acum nu întâlnise pe nimeni care să știe că era coreeancă. Jin o lămuri pe doamna Planchard că era vorba de o țară situată între China și Japonia.

— N-am mai auzit niciodată numele acestei țări, spuse doamna Planchard înclinând capul într-o parte.

Jin era într-o situație dificilă, în care se mai aflase de atâtea ori. Cum să-i explici cuiva care nici n-a auzit niciodată de Coreea cum era țara din care plecase?

— E o țară asemănătoare cu Italia.

— Italia? Înseamnă că e o țară foarte frumoasă.

Jin surâse. Amintise despre Italia, dar adevărul era că ea nu știa nimic despre țara aceea. Îl auzise o dată pe Victor spunând că regatul Joseon semăna cu Italia, când cineva l-a întrebat cum era Coreea. Jin răsuflă ușurată auzind-o pe doamna Planchard spunând că Italia era o țară frumoasă.

— Dansul pe care l-ați dansat era un dans coreean?

Domnul Planchard îi vorbise despre *Dansul privighetorii de primăvară,* pe care Jin îl prezentase la petrecerea dată de Victor cu ocazia promovării în funcția de ministru plenipotențiar pentru Asia. Se putea pune totul pe seama vinului. Când Victor i-a cerut să le arate oaspeților un dans coreean, nu a putut să-l refuze, căci ar fi stricat atmosfera. Nebănuind că avea să i se ceară să danseze un dans coreean, nu avuse timp să se pregătească. Pentru prima dată de când venise în Franța, Jin a dansat un dans coreean, îmbrăcată în rochia ei albastră.

Se auzi apoi glasul domnului Planchard, care își chema soția. Când se întoarse în direcția din care răzbătea vocea, Jin avu o tresărire. I se păruse că zărise un costum coreean între două coloane. Își spuse că privirea îi jucase feste, că nu văzuse bine. Apoi doamna Planchard se îndepărtă pentru a se alătura grupului. Nu se înșelase! Îl privi pieziș pe coreeanul care stătea nemișcat, parcă prinsese rădăcini, îmbrăcat în haină lungă și cu pălărie tradițională pe cap. Cineva purta haine coreene atât de departe de Coreea.

— Bună seara!

Bărbatul îmbrăcat în haine coreene o salutase pe Jin în limba coreeană. De când nu mai auzise limba țării ei?

— M-ați uitat deja?

— ...

— Sunt Hong Jong-u.

Jin se apropie în grabă de el. Victor o urmărea cu îngrijorare.

— Ați zis că veniți la Paris și iată că ați ajuns!

— Am ajuns primul și abia apoi am auzit că veniți și domniile voastre. Mă gândeam eu că e imposibil să nu ne întâlnim aici odată și-odată. Iată că ne-am întâlnit! Veniți să vă prezint. Domnul Félix Régamey, pictor, și domnul Boex, editor la Dentu și deopotrivă traducător.

Apoi, fără să-i lase timp lui Jin să îi salute pe cei doi, Hong Jong-u o prezentă într-o franceză stâlcită.

— Soția domnului Victor Collin de Plancy, ministru plenipotențiar în Ministerul Afacerilor Străine… Cea mai bună dansatoare de la Curtea regală din Coreea.

Hong Jong-u știa până și că Victor fusese numit ministru plenipotențiar. Așa era de înalt și înainte? se întrebă Jin, cântărindu-l din ochi. Nu părea deloc deranjat de faptul că nu vorbea prea bine limba franceză. Ce întâmplare să-l întâlnească la Paris, și încă la cel mai nou magazin modern, îmbrăcat în costumul lui tradițional! Jin se apropie de Victor, mascându-și astfel uimirea.

Ochii pătrunzători ai lui Hong Jong-u studiară pentru un moment rochia lui Jin, iar privirea lui trăda dezaprobarea că renunțase la veșmântul coreean, adoptând moda franceză.

— Sunteți mai pariziancă decât pariziencele, *mademoiselle,* îi spuse Hong, apoi izbucni într-un hohot straniu, greu de priceput.

Așa se întâmpla și în Coreea. Ori de câte ori o vedea pe Jin alături de Victor, râdea ciudat, ca și cum ceva era în neregulă. Urmărindu-l, Jin ajunsese la concluzia că o lua peste picior. Ajunși la Paris, cei doi coreeni contrastau parcă și mai mult. Domnul Planchard, care până atunci doar salutase și urmărise discuția de pe margine, găsi de cuviință să intervină.

— Ce zi deosebită! Azi avem ocazia să întâlnim doi oaspeți veniți tocmai din regatul Joseon. Lectura publică va începe imediat. Să intrăm! Vom avea ocazia la sfârșit să mai stăm de vorbă. Sunt convins că azi vom avea parte de multe bucurii.

— Te-a surprins? o întrebă Victor pe Jin, petrecându-și un braț în jurul taliei ei.

Ea surâse doar, fără să răspundă. Invitații stăteau în picioare, formând un cerc în jurul unei mese din centrul sălii de lectură. Scriitorul încă nu venise, așa că scaunul din spatele mesei era neocupat. Jin îi zări pe soții Planchard sub o arcadă, în partea

opusă a sălii. Jin se întreba unde se afla grupul lui Hong Jong-u, dar nu îndrăzni să cerceteze cu privirea toată încăperea. Jin îl luă pe Victor de braț și privi doar înainte. Se gândea că era posibil ca și Hong Jong-u să se întrebe unde era ea.

— Sunt mereu astfel de întruniri?

— Lectura publică are o tradiție îndelungată. Așa a fost citită Biblia, de exemplu. Demult, Rousseau și-a citit public *Confesiunile* apoi a fost interzis. Planchard organizează pentru prima dată o sesiune de lectură publică aici. În funcție de reacția invitaților, e posibil să organizeze aici serate din acestea în mod regulat.

La intrare se produse o rumoare. Scriitorul, cu părul ondulat, îmbrăcat în costum negru, cu cămașă albă, își făcu apariția în spatele mesei din mijlocul sălii. Era un bărbat în jur de patruzeci de ani, uscățiv și palid. Domnul Planchard se apropie de scriitorul cu mustață și îl prezentă drept cel mai în vogă scriitor din Paris. „Domnul Guy de Maupassant!" Toată lumea aplaudă. Planchard explică apoi cât de greu îi fusese să-l convingă pe scriitor să vină și încheie urându-le tuturor o seară plăcută.

— Pare suferind, Victor, șopti Jin.

Victor zâmbi. Prefăcându-se că se uită la ceasul mare atârnat pe perete, Jin îl căută din priviri pe Hong Jong-u. Apoi privi cu interes spre soba ce părea o sculptură, tot pentru a-l găsi pe Hong în mulțimea de invitați. În final îl zări lângă coloanele din stânga ei, împreună cu Régamey, și își întoarse imediat privirea. Îl găsise destul de ușor. Lumea din sală se uita mai degrabă la el decât la Maupassant. În alte ocazii ea era cea care atrăgea toate privirile, dar astăzi rolul îi revenise lui Hong Jong-u. Indiferent la privirile parizienilor adunați acolo, coreeanul îl privea cu atenție doar pe Maupassant.

Scriitorul, care avea o figură cinică, deschise cartea din care urma să citească și își puse ochelarii rotunzi pe nas. Anunță că începea lectura din romanul *O viață* și, fără să mai adauge altceva, începu direct cu primul capitol. Eroina pe nume Jeanne, fiica unui nobil, tocmai se întorsese acasă de la mănăstire și își pregătea bagajul pentru a pleca într-o călătorie, dar privind la acoperișurile caselor udate de ploaie, își făcea griji din pricina vremii.

„Ieșită în ajun de la călugărițe, liberă, în sfârșit, pentru totdeauna, gata să prindă din zbor toate bucuriile vieții la care visa de-atâta timp, Jeanne se temea că tatăl ei va șovăi să plece, dacă nu s-o limpezi vremea. Și, pentru a suta oară în dimineața aceea, cercetă zările."[70]

Vocea plină de rezonanță a lui Maupassant făcuse să se lase o tăcere adâncă în sală. Era o voce plină și clară, în contrast cu fizicul uscățiv al scriitorului. Cu capul pe umărul lui Victor, Jin se lăsă

vrăjită de vocea lui Maupassant.

Glasul inimii nu atinge doar urechea, ci pătrunde prin piele.

Vocea profundă a lui Maupassant, venită parcă din străfundul ființei lui, îi amuți pe toți cei prezenți. Jin asculta cu ochii închiși glasul acela limpede, rece și măsurat, care părea să cuprindă toată viața eroinei, Jeanne. Să fie acesta efectul creației? Jin îi simțea vocea ca și cum i-ar fi mângâiat fruntea și obrajii și i-ar fi alunecat pe brațe în jos. Maupassant nu citea un capitol întreg, ci pasaje din carte, pe care le însoțea de o scurtă explicație. După vreo cinci pasaje se opri brusc. Își ridică privirea și fixă publicul.

— Mă doare gâtul.

Invitații, care până atunci ascultaseră cu atenție neîndrăznind să facă vreo mișcare, începură să se foiască, privindu-l pe Maupassant care venise în fața mesei, ducându-și o mână la gât. Victor, care își ținuse un braț pe după umerii lui Jin, își retrase brațul, îndreptându-se de spate. Se poate întâmpla ca atunci când citești cu voce tare să te doară gâtul. Lectura începuse deja de cincisprezece minute.

— N-ar vrea cineva dintre domniile voastre să citească mai departe?

Propunerea lui Maupassant îi lua prin surprindere. Cei prezenți se priviră unii pe alții și, în timp ce începeau să șușotească între ei, doamna Planchard, care se afla sub o arcadă, făcu un pas înainte. Cu mâinile împreunate în față, femeia deschise gura și spuse cu calm:

— Se află aici o doamnă venită tocmai din regatul Joseon.

Joseon? Lumea începu iar să se foiască. Privirile se îndreptară spre Jin.

— Vorbește bine limba franceză. Ce părere ați avea dacă ar continua domnia sa lectura?

Jin tresări surprinsă și o privi pe doamna Planchard, care îi zâmbea cu prietenie. Apoi își întoarse privirea spre Maupassant. Privirile lor se întâlniră. Scriitorul își așeză mai bine ochelarii și spuse:

— Mi-ar plăcea și mie să aud vocea doamnei.

Jin privi spre Victor. Și el era la fel de surprins, dar îi șopti că nu putea refuza într-o asemenea situație. Ba chiar o îndemnă spunându-i „Ești cea mai în măsură să facă asta”.

Jin se îndreptă spre mijlocul sălii, cu senzația că pășește pe apă. Maupassant se ridică și îi oferi scaunul lui, iar el rămase în picioare alături. Planchard se apropie să o prezinte, cum făcuse și cu scriitorul.

— Doamna vine dintr-o țară îndepărtată, din misteriosul regat Joseon, aflat la capătul continentului asiatic. Am auzit că era cea

mai bună dansatoare de la Curtea regală.

Când Planchard spuse că Jin era dansatoare, în public se produse iar rumoare. Maupassant alesese dinainte fragmentele pentru lectură. La fiecare pagină era câte un semn. Fragmentul pe care i-l indică lui Jin era cel în care Jeanne năștea. Jin se așeză cu cartea în mâini.

„Avu o strălucire de bucurie, un avânt spre o fericire nouă, abia înmugurită."

La început vocea îi tremură puțin, dar își recăpătă repede siguranța obișnuită. Șușotelile se stinseră brusc și în sală se lăsă o tăcere de mormânt. Toți cei prezenți fură surprinși să o audă pe tânăra cu ochii negri, venită dintr-o țară de care nici nu auziseră, citind din romanul franțuzesc.

„Într-o clipă se simți ușurată, liniștită, fericită cum nu mai fusese niciodată. Inima și carnea ei se trezeau la viață: se simțea mamă."

Jin deveni pe deplin acaparată de lectură.

„Vru să-și vadă copilul. Născut înainte de vreme, nu avea nici păr, nici unghii. Dar când văzu larva aceea mișcându-se, când o văzu deschizând gura și scâncind, când atinse acea stârpitură mototolită, schimonosită, vie, o cuprinse o fericire fără margini și înțelese că era salvată, la adăpost de orice deznădejde, că avea acum ce să iubească, să iubească la nesfârșit."

Vocea calmă a lui Jin începu să tremure. Maupassant, care închisese ochii pentru a putea să asculte în liniște, își ridică ușor pleoapele și o privi.

Vocea ei delicată și ușor tremurată îi făcu pe toți să ciulească urechile. Vocea aceasta cristalină, ca scurgerea unor picături de rouă, parcă îi dojenea pe bărbații din roman, care tratau femeile ca pe un bun propriu, le înșelau încrederea și le făceau promisiuni pe care nu le țineau. Și parcă o încuraja pe Jeanne, eroina rănită de soț și mai târziu de propriul fiu, care căuta un nou sens al vieții în moliciunea nou-născutului.

Când Jin făcu o pauză, cineva izbucni în aplauze. Îl urmară apoi și alții, ca într-un val, și sala răsună de aplauze. Între toți, Maupassant aplaudă cel mai îndelung. Se apropie de Jin, care aștepta în picioare după ce încheiase lectura, și o îmbrățișă șoptindu-i:

— Parcă ați fi autoarea romanului, *madame*!

Jin lăsă liber scaunul scriitorului, se întoarse, trecu pe lângă locul ei, alături de al lui Victor, și ieși din sală. Auzi în urmă vocea lui Maupassant, care, între timp, reluase lectura. Păși fără țintă. Când ajunse în fața raionului de dantelărie, din fața sălii de lectură, Jin simți cum i se umplu ochii de lacrimi. Alături de dantele era raionul de parfumuri, cu mii și mii de sticle în culori și cu miresme

diferite, care începură să-i joace în fața ochilor. Jin se întoarse și privi spre galeria din apropierea sălii de lectură. Cum toată lumea se îngrămădise în sală, galeria era pustie, așa că Jin se grăbi într-acolo. Picturi în ulei atârnau pe pereți, între arcadele aurite. Se vedea și o statuie de dimensiuni mari, înfățișându-l pe Boucicaut, ctitorul magazinului Bon Marché. Jin grăbi și mai mult pasul și se ascunse în spatele statuii, ca în brațele unui salvator. Când era în sfârșit la adăpost de privirile celorlalți, simți cum i se înmoaie genunchii. Nu-și mai putu stăpâni lacrimile. „Liniștește-te!" își spuse ea apăsându-și palmele pe piept. „Liniștește-te, te rog!" își șopti din nou, în coreeană, dar degeaba.

Nu înțelegea ce se întâmplase. Din momentul în care citise pasajul în care Jeanne își vedea copilul nou-născut, inima începuse să îi bată nebunește. Trăise alături de Jeanne emoția și speranța regăsirii bucuriei, dar și senzația pe care eroina o simțea la atingerea degețelelor mișcătoare ale copilului, născut într-un moment de tristețe și disperare. Ochii i se umpluseră de lacrimi, literele începuseră să danseze pe pagină și vocea să-i tremure. Când terminase de citit, schimbase o privire fugară cu Maupassant, în clipa aceea, lacrimile au început să i se rostogolească pe obraji. Victor n-a observat, dar lui Maupassant nu i-a scăpat.

— De ce plângeți aici?

Surprinsă, Jin, care nici nu-și dăduse seama că plângea, își ridică privirea care o întâlni pe cea întrebătoare a lui Hong Jong-u.

— Ați venit de departe până aici ca să vă ascundeți și să plângeți?

Bărbia lui Jin tremură ușor.

— Iată o dovadă că sunteți om! Și eu care crezusem în tot acest timp că dumneavoastră, domnișoară Seo, sunteți lipsită de sentimente!

Jin îl privi în ochi.

— Ce e? Vă deranjează că v-am spus „domnișoară Seo"? Preferați să vă spun *madame*?

„Ce vorbă-i asta?" Jin întoarse capul, nevoind să-i răspundă. Sarcasmul lui îi făcuse bine. Lacrimile i se uscară imediat.

— Poftiți. Ștergeți-vă ochii. O doamnă ca dumneavoastră nu poate să apară plânsă.

Hong Jong-u scosese o batistă din mâneca hainei lui coreene. Era o batistă franțuzească ce nu se potrivea deloc cu haina lui.

— Luați-o. Nu am nevoie.

— Vreți să apăreți în fața oamenilor așa, înlăcrimată?

O dojenea? Jin primi batista întinsă de Hong, în speranța că făcându-i pe plac avea să scape mai repede de el. Își tamponă ochii și obrajii, ștergându-i de lacrimi. În tot acest timp, Hong Jong-u nu-

și luă ochii de la ea.

— Ce v-a mișcat atât de tare?

— E din cauză că știu cum se termină cartea.

Nu avea rost să discute cu Hong Jong-u despre faptul că iubirea pe care o simțea Jeanne pentru copilul ei îi amintise de propria mamă, al cărei chip nici măcar nu și-l amintea. Cu atât mai puțin putea vorbi despre pruncul nenăscut pe care îl pierduse cu un an înainte de a pleca din Coreea și al cărui chip nici nu apucase să-l vadă. În niciun caz nu putea să-i spună lui Hong că nu plângea pentru ceva anume, ci își deplângea propria soartă.

— Ați citit cartea?

— Da.

— Și cum se termină?

— Citiți-o și dumneavoastră.

Jin îi dădu lui Hong batista înapoi și nu mai scoase niciun cuvânt. Romanul se încheia cu cuvintele bonei Rosalie, cea care avea un copil cu Julien, soțul lui Jeanne. Aceasta îi spunea unei Jeanne îmbătrânite, care privea copilul părăsit de fiul ei, Paul, un bădăran și el, că viața nu e nici chiar atât de bună, dar nici atât de rea pe cât pare. Cum ar fi putut Hong Jong-u, un individ cam din topor, să înțeleagă finalul subtil al cărții? Gândul acesta o făcu pe Jin să zâmbească amar.

— Aș vrea să vă rog ceva.

Hong îi vorbise politicos, fără urmă de ironie. În lacrimile izvorâte din emoție se ascunde și plăcere. Jin, acum cu privirea limpezită, îi aruncă o privire întrebătoare.

— Tocmai traduc o carte coreeană în limba franceză.

— Ce carte?

— *Povestea frumoasei Chunhyang.*

— Va fi publicată în limba franceză?

— Exact.

Pentru prima dată, Jin îl privi pe Hong cu bunăvoință. De câte ori citea câte o carte franțuzească, își amintea de regină, care uneori rămânea trează noaptea întreagă să citească. Gândindu-se că reginei i-ar plăcea să citească ceva din literatura franceză, Jin tradusese o parte din romanul *Mizerabilii.* Deși era și ea coreeancă, nu se gândise niciodată să traducă vreo carte coreeană în limba franceză.

— După părerea mea, cea mai rapidă metodă de a face cunoscută cultura țării noastre aici este să le dăm ocazia francezilor să citească poveștile noastre în propria lor limbă. De China și de Japonia au auzit, dar nimeni nu știe nimic despre țara noastră. Nici măcar nu știu că există limba coreeană. Nu vi se pare nedrept? Domnul Boex, de la Editura Dentu, și domnul Régamey mă ajută,

dar sprijinul dumnealor este limitat.

Jin se gândi pentru o clipă la Victor. Cum avea să reacționeze dacă îi spunea că ar vrea să îl ajute pe Hong Jong-u? Nu părea să aibă o părere prea bună despre el.

— Cu ce aș putea eu să vă ajut?

— Cu o mulțime de lucruri. Un text publicat nu trebuie să fie diferit de limba vorbită. Frazele trebuie să curgă firesc, de la un capăt la altul. Eu abia reușesc să comunic în limba franceză. Mă ajutați?

— ...

— De dragul țării noastre.

Se terminase oare lectura? Jin ieși din spatele statuii și, privind spre sala de lectură, văzu mulțimea ieșind. Îl zări și pe Victor, care o căuta din priviri.

Jin se tulbură deodată, ca și cum ar fi avut un secret.

— Se pare că pe noi ne caută. Să mergem. O să discutăm mai târziu.

Hong o luă înainte, cu pași mari. Veșmântul lui coreean, care ieșea cu atâta ușurința în evidență, îi flutura pe lângă trup. Victor îi zări pe cei doi mergând împreună și se opri locului, urmărindu-i.

— Ce s-a întâmplat?

— I-am adresat o rugăminte distinsei doamne, răspunse Hong Jong-u politicos, făcând o plecăciune.

Victor îi aruncă lui Jin o privire întrebătoare, dar aceasta n-avu timp să răspundă căci lângă ei își făcură apariția soții Planchard, însoțiți de Maupassant.

— *Madame,* lectura a fost un real succes! Să mergem acum în galeria de artă, să vedem tablourile și sculpturile. Apoi suntem așteptați la dineu în grădină.

Jin îi văzu pe Boex și Régamey îndreptându-se spre Hong Jong-u. Se părea că îl căutaseră, probabil mirați că dispăruse dintr-odată. Să publice cărți coreene în Franța! Jin nu și-a dat seama ce însemna asta când îi spusese Hong, dar acum, că pricepuse, se simțea cuprinsă de bucurie. În picioare, alături de Victor, Jin se uită cu atenție la grupul lui Hong. Cei trei păreau apropiați, ca niște vechi prieteni. Oare cum se împrieteniseră? Îndrăzneala lui Hong de a purta același veșmânt ca în Coreea și ușurința cu care lega prietenii erau admirabile. La un moment dat, îl văzu discutând cu soții Planchard. Văzând că Victor rămăsese nedumerit, neînțelegând unde plecase pe neașteptate și de ce reapăruse în compania lui Hong, Jin îl prinse de braț și îi șopti la ureche:

— Îți povestesc acasă.

Planchard tocmai începuse să explice că ideea de a avea o galerie de artă în incinta magazinului îi aparținea tot lui Boucicaut.

Soția lui, care se afla alături, zărind-o pe Jin, îi adresă un surâs larg. Era un zâmbet plin de prietenie, în care nu se mai regăsea nimic din curiozitatea cu care o studiase la început. Jin îi zâmbi și ea doamnei Planchard. Invitații se plimbau, admirând picturile în ulei atârnate pe pereți și sculpturile așezate pe socluri. Obiectele de artă expuse erau scoase și la vânzare, căci o doamnă întreba deja un angajat al galeriei despre prețuri. Victor se îndreptă spre doamna Planchard, căci avea ceva de discutat cu aceasta. În așteptarea lui, Jin se uita la statuia lui Boucicaut, în spatele căreia se ascunsese cu puțin timp în urmă. Îl vedea și pe Hong, care discuta cu cei doi prieteni ai săi gesticulând larg.

— *Madame*!

Întorcându-și capul, Jin îl descoperi pe Maupassant. Privirea i se umplu de bucurie. Apoi se îmbujoră brusc amintindu-și că Maupassant îi văzuse ochii plini de lacrimi la finalul lecturii.

— Astăzi am avut parte de o experiență deosebită. Mi s-a spus că veniți din regatul Joseon. Sunt foarte curios cum e țara dumneavoastră. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că o femeie atât de frumoasă, venită dintr-o țară îndepărtată, are să citească în public cartea mea.

— Și pentru mine va fi o amintire de neuitat. Sunt uimită că autorul acestui roman, care surprinde atât de bine ascunzișurile sufletului unei femei, e bărbat.

— Nu e prima dată când citiți din această carte?

— Toate femeile din Paris sunt fascinate de cărțile dumneavoastră. Și cum trăiesc și eu la Paris…

Maupassant ascultă ca pe o bucată muzicală cuvintele care se revărsau cu atâta naturalețe de pe buzele acestei femei venite din Asia și se minună că deja îi citise cartea.

— Doriți să rămâneți în compania acestor ipocriți? N-ați vrea, mai degrabă, să ieșim afară?

Din spatele ochelarilor, privirea consumată de insomnie a scriitorului se afundă în ochii negri ai tinerei. Ipocriți… Se așternu o tăcere stânjenitoare. Victor, care terminase discuția cu doamna Planchard, se apropie de ei. Maupassant, care nu părea dispus să stea de vorbă cu nimeni altcineva, îi spuse acestuia cu voce scăzută:

— Aș dori să aud poveștile soției dumneavoastră despre Asia, îmi permiteți să o revăd pe doamna?

— Pentru mine ar fi o onoare, dar este extrem de important să aflăm dacă dorește și ea.

Victor o lăsa pe Jin să decidă, el doar privea de pe margine, ca un spectator.

— Mi se pare că locuiți pe strada Babylone, adică aproape de mine. După-amiaza, în jurul orei cinci, ies la plimbare. Am putea să

ne plimbăm împreună…

Vocea scriitorului a fost însă acoperită de hohotele puternice de râs ale lui Hong Jong-u. Toate privirile se îndreptară spre el. Acesta încerca să se apropie de doamna Planchard povestindu-i despre Coreea. Régamey făcea pe translatorul.

— E vreun loc aici pe care n-ați reușit încă să-l vizitați?

— Aș vrea să văd morga.

Mai surprins decât Maupassant, Victor o prinse ușor de braț.

Când se duseseră împreună pe insula de pe Sena și ajunseseră la Catedrala Notre-Dame, Jin se oprise în fața ei. Nu putea să creadă că o construcție ca aceea, cu arhitectura ei gotică deopotrivă rafinată și impunătoare, era creată de mâna omului. Victor îi povestise senin lui Jin, care tremura de emoție, că ridicarea monumentului a durat mai bine de o sută de ani și că turnurile catedralei fuseseră martore ale desfășurării istoriei Franței. O sută de ani… Uimirea a făcut loc unui sentiment de zădărnicie; catedrala parcă îi spunea că va rămâne acolo și după ce Jin își va fi terminat trecerea prin lume, martoră a altor vieți. Jin rămăsese vreme îndelungată cu privirea lipită de turnurile ce se înălțau spre cer și de zecile de statui care priveau spre mulțimea de jos. Apoi a văzut deasupra intrării scena cu Fecioara Maria în mijlocul celor doisprezece apostoli. I s-a făcut deodată dor de părintele Blanc și și-a amintit că era vremea să primească și ea botezul. Odată intrată în catedrală, Jin a rămas vreme îndelungată în fața rozetei, fascinată de roșul, verdele și indigoul vitraliilor. Era copleșită de atâta frumusețe.

— Sunt mai multe morgi în Paris. La care doriți să mergeți?

— La cea din spatele Catedralei Notre-Dame.

În ziua în care vizitase catedrala, încă adânc impresionată, Jin a observat la plecare un șir lung de oameni. Erau vizitatorii de la morgă, care voiau să vadă cadavrele expuse în vitrine. În ultimul timp, morgile deveniseră un punct de atracție pentru parizieni. Din când în când apărea câte o știre în ziare despre numărul de vizitatori înregistrat la morgă într-o anumită duminică. Victor refuzase sub diverse motive să o însoțească pe Jin la morgă. Oricum nu reușea că priceapă de ce ar vrea cineva să vadă cadavrele unor necunoscuți despre care nu știa nimic.

— Ei de ce merg? îi arătă Jin șirul lung de vizitatori.

Victor își menținea decizia de a evita să meargă la morgă. Drept urmare, Jin a devenit și mai curioasă să vadă morga, așa cum își dorise să viziteze catedrala, și totodată să afle ce îi atrăgea pe parizieni în locul acela.

— Doriți să mergem împreună la morgă?

Victor, care nu dorea să o lase pe Jin să meargă la morgă, se

schimbă la fața. Preocupată mai puțin de morgă și mai mult îngrijorându-se dacă era potrivit să-și dea întâlnire cu un alt bărbat, Jin se întoarse din nou spre Victor. Nemulțumit, dar neavând vreun motiv să se împotrivească, acesta era încruntat.

— Da, răspunse ea, privindu-l însă pe Victor, nu pe Maupassant.

— Eu mă retrag. Ați face bine să vă despărțiți și dumneavoastră, *madame,* de mulțimea aceasta revoltătoare. Vă voi contacta în curând prin intermediul domnului Planchard.

Maupassant părea diferit de cel din timpul lecturii. S-ar fi zis că e furios, ca și cum ar fi fost umilit de cineva. După ce o salută curtenitor doar pe Jin, se retrase în grabă și se făcu nevăzut în galerie.

2. Penița și cerneala albastră

Maiestatea Voastră,

Când am ajuns aici, cel mai mult m-au mirat mijloacele de transport. Dintre toate, cel mai grozav e trenul. În țara aceasta se poate ajunge oriunde cu trenul. Așa se face că la Paris se găsesc oricând legume proaspete aduse de la țară și că parizienii se pot deplasa foarte repede oricând și oriunde. Datorită mijloacelor de transport, viața locuitorilor capitalei e foarte dinamică.

Am auzit că vapoarele comerciale cu elice de propulsie ajung acum din Portul Le Havre la New York în doar nouă zile. Am citit de curând cartea Ocolul pământului în 80 de zile, *a scriitorului Jules Vernes, și am rămas uimită câte mijloace de transport apar în ea. Parisul e străbătut de nu mai puțin de douăzeci și cinci de linii de tramvai – o trăsură mare, propulsată cu abur, ca locomotiva. În afară de tramvaie, prin fața Palatului Luvru mai trec și cincizeci și trei de trasee de diligență. Diligențele au forme și culori diferite pentru fiecare traseu, pentru a fi ușor de identificat. Cei bogați se bucură de o viață tihnită datorită progresului tehnic, dar industrializarea a adus și multă sărăcie în orașe. În urmă cu câteva zile am văzut câteva femei în haine ponosite, care râcâiau brânză lângă un zid. E o îndeletnicire comună pentru muncitorii săraci, care râcâie brânza rămasă pe ambalajele în care sunt aduse brânzeturile din Elveția sau din alte țări. Se spune că apariția firmelor care instalează sisteme de încălzire centrală a dus la dispariția coșarilor, dar eu am văzut unul chiar ieri. Mi-a rămas adânc întipărit în minte cu pălăria lui neagră îndesată bine pe cap, cu un fel de ochelari de sticlă la ochi și cu hainele lui neobișnuite.*

12 martie 1892
Yi Jin

Sunt nopți în care îți dorești să stai treaz, de unul singur. Jin dădu ușor la o parte brațul lui Victor, întins peste pieptul ei, și îl așeză pe cearșaf. Credea că doarme dus, judecând după sforăitul încetișor, dar întredeschise ochii. Și Quasimodo, pisica albă care dormea pe noptieră, deschise ochii simțind mișcarea ei. Ministrul afacerilor străine avea o pisică turcească de Angora și le dăduse și lor un pui. Vincent a fost cel care a adus puiul alb de pisică de la reședința ministrului. Când a ajuns cu el acasă, era un ghemotoc de blană ghemuit la pieptul lui, dar acum abia îi mai încăpea în brațe. Tot Vincent îl și botezase Quasimodo, după numele personajului din romanul lui Victor Hugo *Notre-Dame de Paris.* Scriitorul murise cu

trei ani înainte, deci nu avea cum să afle că Vincent striga fără sfială după pisică: „Quasimodo!”

Pe jumătate adormit, Victor își strecură un braț sub capul lui Jin și o sărută pe obraz.

— De ce te-ai trezit? Iar vrei să dormi pe jos?

Jin începuse să doarmă în pat în dormitorul lui Victor de la legația franceză de la Seul, dar nici acum nu reușea să aibă un somn odihnitor. Când erau încă la Seul, aștepta să adoarmă Victor, apoi se ducea tiptil în odaia ei, unde întindea salteaua coreeană pe jos și dormea acolo. Aici însă nu avea unde să meargă, căci în toate încăperile podeaua era rece și mai erau și multe scaune și canapele. Neavând încotro, cel mai adesea se lungea direct pe podea, lângă pat, după ce adormea Victor. Apoi se întorcea iar în pat, înainte ca el să se trezească. Uneori însă, acesta dădea peste ea dormind pe jos.

— În Coreea podeaua e încălzită, dar aici e rece și tare.

Victor se simțea și el stingherit.

— Încearcă să te obișnuiești.

— Bine, îi șopti ea și îi trase iar brațul peste pieptul ei.

Doar că în noaptea aceasta nu avea de gând să doarmă pe jos. Voia să coboare în salon, să citească traducerea pe care i-o trimisese Hong Jong-u. Devenise pasionată de traducerea textului coreean în limba franceză. Victor o mângâie pe obraji, pe ceafă, pe sâni, apoi o luă de talie și o îmbrățișă strâns. Jin întinse o mână și mângâie blănița moale a lui Quasimodo.

— Jin!

Acum putea să îi pronunțe numele cu naturalețe, nu ca atunci când erau la Seul.

— De mâine avem trei zile numai pentru noi doi.

— În sfârșit o să te poți odihni!

Victor tocmai se întorsese dintr-o călătorie de serviciu de la Marsilia. Inițial, trebuia să rămână încă trei zile, dar își terminase mai repede treaba și se întorsese.

Slăbi ușor strânsoarea brațului pe care îl ținea în jurul taliei ei.

— Mai ții minte ce mi-ai spus în prima noapte, în Coreea? Prima lor noapte în Coreea… Jin simți că îi iau foc obrajii. Nu fusese o noapte, ci trei! Victor nu se mai ocupase de treburile consulare timp de trei zile. Secretarul legației, Guérin, și interpretul Choe Pedro fuseseră foarte stânjeniți, dar susținând că nu se simțea bine, Victor rămăsese închis în dormitorul lui Jin pentru trei zile.

— M-ai rugat să te duc la Luvru.

— Ah, da.

Jin își îndesă fața în pieptul lui Victor și zâmbi larg.

— Am crezut că m-ai acceptat atunci doar ca să poți ajunge în

Franța. M-ai luat prin surprindere înșirând o mulțime de nume de locuri din Paris.

— Nu știam cum să-ți arăt ce simțeam.

— Te iubesc.

Nici acum Victor nu avea curajul să o întrebe pe Jin dacă și ea îl iubea. De fiecare dată când ar fi vrut să o întrebe, alegea să îi spună el că o iubea.

— Gillin, îi spuse Jin pe numele coreean și își apăsă și mai tare fața de pieptul lui. Barba lui îi gâdila urechea. Victor îi dezgoli un umăr, împingând în jos cămașa ei de noapte coreeană. Dragostea e cu atât mai vie cu cât se obține mai greu. Ca nu cumva să o uite pe doamna Seo, rămasă în Coreea, Jin îmbrăca în fiecare seară cămașa de noapte croită de aceasta. Victor era cuprins de o emoție copleșitoare de câte ori Jin îi rostea numele coreean. Se ridică deasupra ei, îi cuprinse plin de tandrețe fața cu palmele și o pătrunse domol. Cu cât era mai pasional Victor, cu atât Jin se simțea mai stânjenită de prezența pisicii. După o vreme, Victor își îngropă epuizat fața între sânii ei. Jin își trecu mâna peste spinarea lui asudată. Mângâindu-i fața, îl întrebă:

— Ce te-a atras la mine?

Victor se întinse pe spate și își strecură un braț pe sub capul ei.

— M-am pierdut în ochii tăi.

— În ochii mei?

— Da. În ochii tăi negri. Când ne-am întâlnit pe pod, la palat, și ți-am văzut privirea, totul în jur a dispărut. Apoi am rămas mut de uimire când mi-ai răspuns la salut în franceză. Când te-am văzut dansând am rămas fără aer. Erai un fluture, o pasăre, o floare… Doar tu nu-ți dai seama cât ești de atrăgătoare. Planchard a fost fermecat din prima clipă. Până și cinicul de Maupassant a fost răpus de farmecul tău. Ca să nu mai vorbesc de Guimet. Iar sărmanul Vincent e sclavul tău!

Jin izbucni în râs. Îl întâlnise pe Émile Guimet o singură dată, când era împreună cu Hong Jong-u, care obținuse o slujbă la muzeul acestuia. Victor își amintea cât de fascinat fusese Guimet în ziua aceea de ea.

— Guimet nu era atras de mine. Îl fascinează faptul că sunt asiatică. Sigur mă vedea ca pe o curiozitate.

— Hong Jong-u e îndrăgostit de tine.

— Hong? Cum să mă iubească Hong?

— Numai tu nu-ți dai seama. Hong e îndrăgostit până peste cap.

— Cum?

— Da. Încă de când eram la Seul.

— Dar mă tratează ca pe o femeie proastă. Dacă nu știam limba franceză, nici măcar n-ar fi stat de vorbă cu mine. Mereu mă critică

spunând că nu se cade ca o coreeancă să se poarte ca o pariziancă.

— Așa știe el să-și exprime sentimentele. Știi bine că deși a venit aici, într-o republică, el încă mai trăiește cu impresia că orice schimbare trebuie să vină de la rege. Sunteți singurii coreeni la Paris. Probabil că e dezamăgit crezând că tu ai uitat de țara ta.

„Cum să mă iubească Hong Hong-u?" Jin era înmărmurită. De când începuse Victor să creadă așa ceva? Dacă era convins de asta, atunci de ce o lăsa să-l întâlnească pe Hong de două ori pe săptămână, să lucreze la traducere?

Victor îi spuse în șoaptă:

— În următoarele zile o să luăm la rând, în ordine, toate locurile de care mi-ai vorbit în prima noapte.

— Îți mai amintești ordinea?

— Desigur.

— Hai să auzim.

— Luvru… Notre-Dame… Bois de Boulogne… Cartierul Latin… Opera… Grădina Luxemburg… Bulevardul Champs-Elysées… Domul Invalizilor… Île de la Cité.

Îi mângâie părul negru, amintindu-și de vocea ei limpede, în care tristețea și resemnarea se îngemănau cu așteptarea și speranța, când îi ceruse să o ducă la Luvru.

— Cum ai ținut minte toate aceste lucruri?

Nu fusese nevoit să facă niciun efort, totul era firesc. Așa e dragostea adevărată. Victor o sărută pe Jin cu pasiune pe obraji, pe buze, pe ceafă și pe sâni, strângând-o în brațe ca și cum ar fi strâns la piept o pasăre care se pregătește de zbor.

Chipurile celor ce adorm după ce s-au iubit radiază de fericire.

Jin nu reuși să adoarmă nici după ce Victor se cufundă într-un somn profund. Pe măsură ce orele treceau era tot mai neliniștită. Se ridică în liniște, își aranjă cămașa de noapte și ieși cu grijă din dormitor. Când să pună piciorul pe scara ce ducea în salon, îl simți pe Quasimodo, apărut ca prin minune.

— Șșșt!

Jin luă pisoiul în brațe și îl strânse la piept. Îi simți blănița moale și trupușorul cald. Îl mângâie pe cap și îi ciufuli mustățile. Rămas pentru puțin timp nemișcat, Quasimodo începu să se zbată, să scape din brațele stăpânei.

— Șșșt! mai spuse o dată Jin și, ținând strâns pisoiul la piept, coborî pe pipăite scara, apoi deschise ușa salonului. Simți imediat parfumul statuilor budiste din lemn, aduse de Victor din China. În salon mai erau expuse și obiecte ceramice coreene, evantaie japoneze și cărți chinezești. Din cauza atmosferei asiatice din salon, oaspeții lui Victor se credeau mereu în călătorie și se mișcau neîncetat de la un obiect la altul.

— Stai cuminte!

Ajunsă în salon, Jin îl așează pe Quasimodo pe podea. Pisoiul își întinse lăbuțele din față și își arcui spinarea, apoi se întinse din nou. Jin se îndreptă spre masa cu sertare din mijlocul salonului. La mijlocul mesei erau penițe, o călimară cu cerneală, creioane și hârtie de scris, așa încât putea oricând să ia notițe. Masa, adusă din China, era lungă cam cât pentru zece persoane și era folosită mai ales pentru servit ceaiul, când Victor avea invitați.

De obicei, cei care erau trimiși în interes de serviciu sau voiau să călătorească în Asia veneau la Victor. Înainte de a se îmbarca pentru lunga lor călătorie, voiau să stea de vorbă cu acesta pentru a afla cât mai multe despre țările de acolo. Deși se înmulțise simțitor numărul celor care erau interesați de Extremul Orient, această zonă însemna în continuare pentru ei doar China și Japonia, nicidecum Coreea. Repetau din politețe, cu mare greutate numele regatului coreean „Jo… seon”, care li se părea dificil de pronunțat. Mai veneau pe la Victor și preoții misionari. Înainte de plecarea în China sau Japonia, dar mai ales înainte de plecarea în Coreea, aceștia erau extrem de prevăzători. Când Jin îl întrebă pe Victor de ce erau atât de temători, acesta îi spuse că își aminteau încă de execuțiile creștinilor din anul Byeongin[71] și din anul Sinmi[72]. Amintirea evenimentelor de atunci era încă foarte pregnantă, ceea ce făcea ca Regatul Joseon să fie considerat unul dintre cele mai dificile teritorii pentru misionariat.

Între aristocrați erau unii care se plictisiseră de colecțiile lor de obiecte de artă din Europa, așa că începuseră să colecționeze obiecte asiatice. Și aceștia veneau să îl consulte pe Victor. Cărțile, stampele, lucrările caligrafice și porțelanul chinezesc erau în mare vogă. Unii vizitatori veneau să îi ceară părerea lui Victor asupra autenticității obiectelor de artă. Victor le evalua statuile budiste, dulăpioarele chinezești și vazele, încercând în acest fel să rămână în relații bune cu reprezentanții nobilimii. Unii dintre aceștia erau foarte dezamăgiți când aflau că un obiect pe care l-au cumpărat crezându-l chinezesc se dovedea a fi de proveniență coreeană. Atunci Victor îi cerea ajutorul lui Jin. Aceasta îi liniștea imediat explicându-le simbolistica imaginilor de pe paravane, semnificația florilor și a păsărilor pictate pe vaze, modul în care se foloseau pensulele de caligrafie și cum se prepara tușul sau le deslușea sensul caracterelor chinezești din diverse cărți.

Jin trase un sertar și scoase din el manuscrisul traducerii, precum și dicționarul francez-coreean aflat alături de el, dicționar pe care părintele Blanc i-l oferise în copilărie. Manuscrisul era traducerea primei părți a poveștii, pe care Hong Jong-u o făcuse cu ajutorul lui Boex. Hong o rugase să se uite peste traducere, dar

comparând versiunea franceză cu originalul în coreeană, Jin s-a pomenit acaparată de lectură. După ce era verificată de Jin, traducerea urma să fie retușată de Boex. Inițial își propusese doar să citească, dar pe măsură ce avansa, a început să facă însemnări acolo unde apăreau greșeli, să propună variante mai bune de traducere și modificări, ori să recitească anumite pasaje. Nici nu și-a dat seama când a trecut timpul. Hong Jong-u nu tradusese fidel *Povestea frumoasei Chunhyang,* conform textului original. În anumite pasaje se simțea intervenția lui. Nu era de ajuns să prezinte lumii doar povestea, ci voia să prezinte Coreea însăși.

Quasimodo se apropie și se opri în fața lui Jin, care era atât de absorbită de munca ei încât nici nu observase că se crăpase de ziuă. Îi linse mâinile, apoi se tolăni pe masă.

Zorii zilei sunt ora sufletului.

Jin continuă să citească, întinzând din când în când mâna să-l mângâie pe Quasimodo. Acesta adormi cu burta în sus, cu o lăbuță întinsă drept spre tavan și una îndoită la piept, așa cum fac pisicile. Cum puteau fi oasele lui de era atât de flexibil? Jin se oprea din citit să-l privească de câte ori se făcea ghemotoc, se întindea sau se arcuia. Mișcările pisoiului erau naturale, făcute fără pic de efort. Și în dansurile coreene era nevoie de multă mobilitate. Menținerea unei anumite poze pentru cât timp era nevoie nu se putea face prin încordare, ci, dimpotrivă, doar prin relaxare. Respirația trebuia controlată pentru a putea zburda ca un fluture, a-și lua zborul ca o pasăre, a pluti ca aerul și a se lăsa ușor pe pământ ca o curgere de apă.

Privindu-l pe Quasimodo, care se contorsiona cu inocență, Jin așeză paginile traducerii în ordine și puse manuscrisul înapoi în sertar. Apoi luă de pe masă o peniță, călimara cu cerneală și o coală de hârtie.

Maiestatea Voastră,

Jin privi în tăcere cuvintele coreene scrise cu cerneală albastră. *Maiestatea Voastră…*

Se adunaseră atât de multe lucruri pe care ar fi vrut să i le spună, dar de cum începea să scrie, cuvintele se ascundeau în întuneric. Jin lăsă penița pe hârtie și se ridică de la birou ca și cum ar fi chemat-o cineva.

Se ridică pe vârfuri și începu să meargă așa, plutind ușor, apoi își ridică brațele în aer și, rotindu-și palmele, dădu ocol salonului. Cămașa de noapte îi învăluia trupul ca vântul. Începu să se miște cu atenție, ca și cum ar fi purtat coroana de flori și manșetele multicolore ale costumului de dans. Trezit din somnul lui fără griji,

Quasimodo se așezase pe lăbuțele din spate și o urmărea pe Jin dansând. La Curtea regală, regina era cea care se bucura cel mai mult când o vedea dansând. Adesea renunțase la eticheta de la Curte pentru Jin. Când era încă o copilă, Jin ar fi trebuit să se pregătească la Academia regală de muzică pentru a deveni dansatoare la Curte, dar regina aranjase ca ea să învețe dansul într-o încăpere mică din pavilionul regal. Din când în când, micuța Jin prezenta câte un dans în curtea pavilionului regal, pentru a-i arăta reginei cât progresase.

„Arta poate să însemne că învățând în grup, poți să fii influențată de cei din jur și să îți pierzi unicitatea."

La fel a fost și în cazul caligrafiei sau al broderiei, pe care Jin nu le-a învățat împreună cu celelalte fete de la palat, ci separat, ca și cum ar fi fost de viță nobilă. Tot regina o învățase și să profite de tot timpul liber pentru a citi. Uneori, o chema seara târziu și o întreba „Ce ai citit azi?", iar Jin îi citea cu voce tare paginile pe care le studiase peste zi. Când Seo *sanggung* încerca să îi explice reginei că atenția pe care i-o acorda lui Jin putea să stârnească invidia celorlalte, regina se întrista și îi răspundea: „Dacă mai trăia, prințesa ar fi fost exact ca ea". Într-o zi, regina a întrebat-o pe Jin dacă îi era urât singură și a adus-o de la Academia de muzică pe Soa, să-i țină companie. Din ziua aceea, Soa a devenit partenera ei de dans, colega ei de școală și prietena cu care împărțea aceeași cameră. Oare ce mai făcea Soa? Jin dansa cu ochii închiși, ca și cum ar fi auzit sunetul ritmic de *bak* care anunța începutul spectacolului, ca și cum podeaua salonului devenise o rogojină cu motive florale, ca și cum regina, cea mereu adâncită în gânduri, ar fi stat în jilț la un pas de ea, ca și cum ar fi auzit vocea tânguită a fluierului la care cânta Gang Yeon. În orașul acesta mare, când ținea ochii deschiși, Coreea, regina, Gang Yeon, Soa, părintele Blanc și doamna Seo erau toți învăluiți într-o ceață densă. Trebuia să închidă ochii pentru a-i putea revedea cu claritate.

„Cât te invidiez! Visez să pot vedea și eu lumea modernă, dar nu pot să fac nici măcar un pas în afara palatului."

Acum i se părea că trecuse o veșnicie de când dansase pentru ultima dată în fața reginei *Dansul privighetorii de primăvară,* înainte de plecarea din Coreea. Jin se abandonă cu totul dansului, plutind parcă pe deasupra norilor. Pe frunte îi apărură primele picături de sudoare. Auzi din nou vocea suveranei care o îndemna să plece în lumea largă, să rupă lanțurile care o țineau legată de trecut, să învețe lucruri noi și să înceapă o nouă viață. În ochi îi apărură primele lacrimi.

Salonul era în continuarea bucătăriei. Fără să-și dea seama că Jeanne, care urcase să pregătească micul dejun, o văzuse și o

urmărea cu respirația tăiată, Jin continua să plutească prin salon, ca nisipul de aur purtat de vânt.

3. Cine sunt eu?

Maiestatea Voastră,

Dimineața, indiferent ce-ar fi citesc ziarele. În felul acesta sunt la curent cu tot ce se întâmplă aici în prezent. În afară de politică, pot afla câți vizitatori au fost ieri la Muzeul Grévin de pe bulevardul Montmartre sau cum va fi vremea mâine. Tot din ziare aflu ce se joacă la Operă sau ce cărți au mai apărut în librării, fără să fiu nevoită să merg până acolo.

De asemenea, din ziare aflu și ce se întâmplă în alte țări. Pentru că pot vedea diferite păreri ale celor care scriu, cititul ziarelor este o îndeletnicire importantă pentru mine. Îmi amintește într-un fel și de perioada în care Maiestatea Voastră îmi dicta scrisori și dezbăteam împreună problemele de la palat.

Lectura ziarelor n-a fost posibilă de la început pentru toată lumea. Se pare că ziarele erau atât de scumpe, încât numai nobilii și burghezii bogați îți permiteau să le cumpere. În plus, am auzit că înainte de Marea Revoluție, publicațiile erau controlate și supuse unei cenzuri aspre. În timpul Revoluției a apărut următoarea declarație: „exprimarea liberă a gândurilor și opiniilor este unul dintre cele mai preț drepturi ale omului; toți cetățenii pot vorbi, scrie și publica liber". Mi-am imaginat adesea cum ar fi dacă am avea și la noi, în Joseon, un ziar care să publice informații despre tot ce se întâmplă la Curte. Nu ar fi oare acesta un lucru bine-venit? Dacă ar afla toate popoarele lumii ce se întâmplă la noi, atunci China și Japonia cu siguranță și-ar tempera intervențiile. Oare cum ar fi prezentat un eveniment ca revolta militară din anul Imo? Pe de altă parte, mă gândesc că Maiestatea Voastră poate că n-ați vrea să mai auziți de asta.

4 iulie 1892
Din Paris, Yi Jin

Orașul era regatul curioșilor.

De cum deschideai ușa casei, te invadau atracțiile. Yi Jin era și ea o vizitatoare înfocată. Orice îi pica sub ochi devenea ținta unei investigații: clădirile, expozițiile, publicațiile sau oamenii. Știa, desigur, că și ea reprezenta o atracție pentru ceilalți și că nu putea să scape de privirile curioase, dar se obișnuise să fie studiată de când începuse să danseze în Coreea. Acolo, când dansa, era privită și cu admirație, dar în privirea parizienilor se citea numai curiozitate. Înțelese astfel că nu avea să devină niciodată o adevărată pariziancă. Chiar dacă se îmbrăca după ultima modă de la Paris, francezii știau imediat că sub hainele occidentale se afla Yi

Jin, o fată din Coreea. Pentru parizienii pasionați de curiozități, Jin, singura coreeancă de la Paris, era inevitabil o raritate. Până și Jeanne și Vincent o priviseră la început ca pe o ciudățenie. Fără răbdarea și amabilitatea lui Jin și acum lucrurile ar fi fost la fel. De câte ori se simțea studiată astfel, Jin se gândea la situația lui Victor în Coreea. Și el fusese o curiozitate pentru coreeni, cu ochii lui albaștri.

Când se plimba pe lângă Turnul Eiffel sau în Grădinile Luxembourg alături de Victor, Jin era obiect de studiu pentru trecători. Când a coborât din trăsură în fața Muzeului Luvru, a fost primul exponat la care s-a uitat mulțimea venită la muzeu. Cât timp Victor a fost plecat să cumpere bilete, Jin a fost nevoită să suporte zeci de priviri indiscrete. Când s-a întors, s-a agățat de brațului lui și i-a șoptit:

— De ce vor oamenii să vadă cadavre, când sunt atâtea de văzut în Paris?

— Iar discutăm despre asta?

Victor răspundea cu răbdare la sutele ei de întrebări, dar refuza categoric să discute despre morgă.

— Doar acolo nu se uită lumea la mine!

— Nici mâine nu se va uita. Mergem la Operă. După ce începe spectacolul, nu se va mai uita niciun curios la tine.

— În sfârșit ajung și la Operă!

— Vor veni și ministrul afacerilor străine, soția lui, doamna și domnul Planchard și Guimet. De altfel, el ne-a invitat.

— De ce nu mi-ai spus până acum?

— Am aflat înainte să ieșim din casă. Mă gândeam să-ți spun mâine-dimineață…

Despre asta era vorba! înainte să iasă din casă, Vincent adusese o scrisoare pentru Victor. Jin surâse bucuroasă. Victor îi dădea întotdeauna veștile bune dimineața, înainte să se ridice din pat.

— Mi s-a spus că vine și Maupassant.

Jin zâmbi la auzul numelui scriitorului. Acesta se ținuse de promisiunea pe care i-o făcuse în timpul lecturii publice de la magazinul Bon Marché și trei zile mai târziu o însoțise la morgă. Pe când se pregătea de plecare, Victor i-a spus din nou să nu meargă acolo, dar Jin i-a amintit că stabilise deja cu Maupassant. Când s-a dus împreună cu Maupassant la morga din spatele Catedralei Notre-Dame, Jin s-a minunat mai mult de mulțimea care intra acolo decât de cadavrele expuse în vitrinele de sticlă. Pentru prima dată de când ajunsese la Marsilia, ba nu, de când plecase din Coreea, Jin se simți liberă de privirile indiscrete care o transformaseră într-o curiozitate. Fascinați de cadavre, vizitatorii morgii nu o mai vedeau. De când plecase din Coreea văzuse o mulțime de lucruri

noi, dar era pentru prima dată când vedea o expoziție de cadavre. Mulțimea se îngrămădea mai ales în fața cadavrelor a două surori, scoase din apele râului. Erau exact așa cum apăruseră și în ziare. Nu era permisă oprirea în fața vitrinelor mai mult de cinci minute, dar când ajungeau în fața lor, vizitatorii nu se mai mișcau din loc. Fără să-și dea seama, Jin l-a prins pe Maupassant de mână, își propusese să vadă expoziția de cadavre în liniște, neperturbată, așa cum făceau toți ceilalți, dar nici n-a intrat bine că s-a smuls de lângă însoțitorul ei și a fugit la toaletă. Simțea că avea să vomite și nu voia să-i murdărească pantofii lui Maupassant.

Un muzician ambulant se pregătea să cânte într-un colț al curții Palatului Luvru, de unde își luară zborul porumbeii. Jin se aplecă pentru a-i vedea mai bine mișcarea mâinilor. Ce-o fi făcând Gang Yeon? Bulevardele Parisului erau animate de forfota oamenilor, a trăsurilor și a negustorilor ambulanți, dar mai ales de prezența muzicienilor. De pe Champs-Elysées și până la Luvru văzuse mai mulți muzicieni pe stradă. Toți își cântau cu atenție fragmentele muzicale, printre oameni și vehicule, indiferenți la țipetele negustorilor care se străduiau să atragă mușterii. Unii oameni se așezaseră tăcuți la mesele scoase pe terasele cafenelelor, unde își beau cafeaua ascultându-i pe muzicienii ambulanți sau observându-i pe trecători. Domni cu baston ieșiți la plimbare pe bulevard, doamne distinse cu pălării elegante, vânzătorul de la brutărie, ducele în ținuta lui solemnă și slujnicele mereu grăbite, cu șorțuri peste rochii, se amestecau ca într-un spectacol magic.

— Ține-te bine de brațul meu, să nu te mai pierzi, o avertiză Victor în timp ce așteptau la rând să intre în muzeu.

Palatul Luvru ieșea în evidență încă de pe Champs-Elysées, unde erau destule de văzut. În timp ce nu mai știa încotro să privească pentru a nu rata niciuna din atracțiile Parisului. Victor o prevenise, spunându-i că după ce vor vedea Place de l'Étoile și Arcul de Triumf, nu avea să le mai rămână timp pentru toate cele două sute douăzeci și cinci de săli ale Palatului Luvru.

— Iar mă tachinezi! îi spuse Jin, desprinzându-se de brațul lui și privindu-l supărată.

— Te-ai pierdut de câte ori ai ieșit în oraș cu Maupassant, și la morgă, și la Panteon și în Cimitirul Montparnasse.

— Dar cu tine nu m-am pierdut niciodată!

Lui Victor îi dispăru surâsul de pe buze și o întrebă pe Jin privind-o cu nelămurire:

— De ce mergi mereu cu Maupassant numai prin cimitire?

Așa era? Acum că o făcuse Victor să se gândească la asta, Jin își dădu seama că, într-adevăr, toate locurile vizitate împreună cu Maupassant erau cimitire sau locuri ale morții.

— Ai dreptate. Nici nu mi-am dat seama.

Prima dată când se dusese cu Maupassant la morgă, lui Jin i s-a făcut rău când a ajuns în fața cadavrului unei fetițe. Căutând o toaletă, căci îi venea să vomite, a rătăcit o vreme și apoi n-a mai știut să ajungă în locul în care îl lăsase pe scriitor. Când a înțeles că se pierduse, greața i-a dispărut ca prin minune. A rămas în picioare în mijlocul labirintului întunecat al morgii. Nu l-a găsit pe Maupassant nici pe lângă doamna în rochie albă, nici cu tânărul care părea vagabond, nici lângă domnul în vârstă care părea venit de la țară. Așa cum nu era nici în grupurile de turiști sau de copii. Obosită să rătăcească printre cadavrele unor necunoscuți și vrând să evite mulțimea, a stat o vreme retrasă într-un colț, apoi s-a dus singură în coridorul de la subsolul morgii.

Amintindu-și spaima care a cuprins-o în ziua aceea, Jin se agață strâns de brațul lui Victor.

Nemaiavând putere să urce scara și nici să strige după ajutor, rămăsese atunci așezată pe podea în subsolul morgii până la ora închiderii. Când a văzut că nu mai apărea, Maupassant, care o așteptase afară, a pornit să o caute prin morgă împreună cu un paznic. Când a găsit-o în holul de la subsol, așezată pe podea cu brațele încolăcite în jurul genunchilor, bucuria lui a fost atât de mare și a strigat atât de tare *„Madame*!”, încât a făcut să răsune întreaga morgă.

— De ce ați rămas aici?

— M-am pierdut.

Maupassant a privit-o o vreme nedumerit. Apoi, când Jin a reușit în cele din urmă să se ridice, a îmbrățișat-o îndelung. Respirația lui precipitată a făcut-o pe Jin să-l strângă și ea în brațe. Scriitorul a sprijinit-o până au ieșit de la morgă, căci Jin nu reușea să facă prea mulți pași fără să i se înmoaie picioarele, apoi a condus-o la o bancă de pe malul Senei și a rămas alături de ea până s-a liniștit.

— V-ați speriat?

— Mi s-a făcut rău. De ce vor oamenii să vadă cadavre?

— Probabil din aroganță. Privind cu nonșalanță cadavrele expuse, vor să-și demonstreze lor înșiși că moartea nu e mare lucru.

Însoțind-o pe Jin acasă în ziua aceea, Maupassant a băut pentru prima dată ceai chinezesc, al cărui gust nu l-a mai uitat nicicând. De atunci i-a mai vizitat de câteva ori pe Victor și pe Jin, ca să bea ceai făcut de ea. Odată a spus că ar vrea să meargă într-o bună zi în țara ei natală și pe fața lui trasă a apărut și un zâmbet. Chipul lui își pierdea răceala în fața ei și căpăta un soi de candoare.

Victor își trecu un braț în jurul taliei lui Jin înainte de a intra în muzeu.

Înălțându-se între strada Rivoli și malul drept al Senei, Luvrul, o

construcție impresionantă din piatră, era puțin spus frumos. În interior, de cum intrai, holul imens se ramifica în pasaje mai strâmte și întortocheate, ca un labirint. Din capătul impunătoarei scări Daru, spațiul se împărțea în nenumărate săli, care se desfășurau la infinit în toate direcțiile. Victor îi explică lui Jin că după plecarea lui Ludovic al XIV-lea la Versailles, Palatul Luvru a fost o vreme locuit de oameni obișnuiți și de artiști, ceea ce pentru ea era de necrezut. Apoi o conduse cu pași mari prin fața miilor de opere de artă expuse, în fața cărora Jin făcea ochii mari.

— Nu putem vedea toată expoziția într-o singură zi!

Jin îl urma pe Victor trecând ca într-un vis pe lângă statuile, picturile, candelabrele uriașe atârnând din tavane, colecțiile și portretele regale.

— Excepțional! Toate aceste lucruri aparțin Franței?

— Sunt mult mai multe lucruri decât cele expuse aici.

Victor se opri într-o galerie unde erau expuse comori ale Egiptului antic, apoi o conduse pe Jin până în fața unui bloc mare de granit.

— Sfinxul. În limba greacă înseamnă „monstru”.

— Are chip omenesc și trup de leu!

— Are chipul unui faraon egiptean. Spre deosebire de Grecia, unde sfinxul era văzut ca un monstru, în Egiptul antic era zeitatea păzitoare a templelor.

Jin studie cu atenție numele regelui egiptean, săpat în piatră cu hieroglife.

— S-a păstrat aproape perfect, nu-i așa?

Marele Sfinx se remarca imediat între celelalte exponate prin dimensiunile lui impunătoare. În afară de Sfinx, mai erau expuse în aceeași sală sute și mii de obiecte egiptene, care nu puteau fi văzute pe îndelete. Jin pășea cu corpul îndreptat înainte și cu capul întors într-o parte, pentru a vedea cât mai mult. Observând că degetele de la picioarele statuilor de piatră erau mereu orientate într-o parte, Jin privi o vreme doar spre picioarele statuilor, pentru a se convinge că văzuse bine. Admirând amforele cu două toarte, luptătorii sprinteni și musculoși, minusculele statuete funerare înfățișând femei, Jin îl întrebă pe Victor:

— De ce sunt aduse aici toate aceste obiecte din Egipt?

— Sunt mult mai bine păstrate aici decât în Egipt.

— Crezi că faraonul acela e de acord cu tine?

Victor zâmbi și o conduse mai departe, în altă sală. Cu siguranță voia să îi mai arate ceva, căci trecea pe lângă diverse exponate fără să se uite la ele, afundându-se în labirintul de săli și coridoare. La un moment dat, Jin se opri. Victor o trase ușor de mână, dar ea rămase nemișcată. Neavând încotro, se opri și el și încercă să

descopere ce o făcuse să se oprească. Era statuia unei femei în picioare, cu trupul ușor aplecat, cu un zâmbet aproape imperceptibil pe buze, dar fără brațe. Jin se apropiase să citească plăcuța cu explicații.

— Venus din Milo.

Nu-și mai putea desprinde privirea de marmura albă a statuii. Pânza care îi acoperea șoldurile părea că stă să cadă. Cum e posibil să redai un astfel de zâmbet? Jin privea statuia cu ochii strălucind de admirație. Gâtul era puternic, dar atât de delicat! Sânii fermi care răsăreau între cele două brațe tăiate, pântecele fecund și linia curbă a taliei… Jin simți în palmă furnicături care o îndemnau să mângâie pântecele acela lăptos. Lipsa brațelor parcă îi echilibra și întregea frumusețea.

— E o operă de Milo?

— Milo nu e numele unei persoane, ci al unei insule. I se mai spune și „Afrodita din Insula Milo”. Nu se știe cine e autorul ei. Se spune că a fost găsită de un țăran pe ogor.

— Insula Milo aparține Franței?

— Nu. E o insulă din Marea Egee.

— Atunci ce caută statuia aici?

Victor o privi în tăcere pe Jin, ai cărei ochi negri, larg deschiși, așteptau un răspuns și rămase contrariat, ca și cum ea l-ar fi anunțat că se pregătea să treacă Sena pășind pe ape. Ce putea să-i răspundă? Mai fusese de atâtea ori la Luvru și nimeni nu l-a întrebat vreodată ce căutau toate acele obiecte acolo. I se părea firesc așa, făceau parte din colecțiile muzeului. Victor își drese glasul.

— Atunci era ancorată în Insula Milos o navă a marinei franceze, care a adus statuia la Paris. Statuia a ajuns la marchizul de Riviere, care i-a oferit-o mai apoi regelui Ludovic al XVIII-lea. Așa a ajuns aici.

— Marina franceză colecționează obiecte așa cum ai adunat și tu cărți în Coreea?

— Nu știu prea multe detalii.

— Dar zeița aceasta?

Jin îi arătă o sculptură, aflată la intrarea într-o altă sală. Era statuia unei zeițe înaripate, în picioare, părând gata de zbor.

— Zeița Victoriei? A fost descoperită pe Insula Samothraki, tot în Marea Egee. Se numește „Victoria din Samothraki”.

Samothraki… Jin nu mai îndrăznea să întrebe ce căuta acolo statuia din insula grecească. Văzuse disperarea de pe fața lui Victor. Știa unde era Marea Egee, dar nu-și dădea seama unde anume se găsea Insula Samothraki. Cu toate acestea, o cuprinse mila pentru statuile elene. „Au fost târâte peste mări și țări pentru a fi închise

aici…”, murmură ea.

Îl auzise pe Victor când i-a propus să treacă în sala următoare, dar mai rămase puțin în fața statuii zeiței Venus.

— Pe partea stângă îi lipsesc și brațul și piciorul. Nu cred că a fost așa de la început.

— Ori a fost îngropată din cauza acestor defecte, ori a fost deteriorată când a fost scoasă la suprafață.

Jin studia cu atenție brațele tăiate ale statuii. Era posibil ca brațele să fi fost așa de la început. Și totuși, brațul stâng părea tăiat. Perfecțiunea îl poate intimida pe privitor. Trupul mutilat al frumoasei Venus atrăgea și mai mult privitorul prin rănile suferite pe partea stângă. Imperfecțiunea aceasta părea să îi completeze frumusețea.

— Să mergem mai departe.

Victor o luă înainte. Dacă nu o îndemna să plece, Jin ar fi rămas la nesfârșit în fața statuii lui Venus. Ea îl urmă, dar se întoarse de mai multe ori să mai vadă o dată statuile din Marea Egee: Venus, cu trupul ei mutilat, și Victoria, gata de zbor. Abia atunci descoperi că vizitatorii de la Luvru îi aruncau și ei priviri furișe. Jin, care până atunci se bucurase liberă de frumusețea sfinxului și a zeițelor elene, își îndreptă spatele, reluându-și ținuta solemnă.

După ce trecură pe lângă tablouri de Rubens, Corot, Rousseau și Turner, Victor se opri în sala în care erau expuse lucrările lui Eugène Delacroix.

— Dintre toate tablourile din muzeu, acesta e preferatul meu. Când vin aici, chiar dacă nu am timp să văd alte exponate, țin neapărat să văd acest tablou. Cum ți se pare?

Jin studie cu atenție tabloul indicat de Victor. Sub tablou era o inscripție: *Libertatea conducând poporul.* Călcând pe cadavrele celor căzuți, mulțimea urma în luptă o tânără cu sânii dezgoliți. Aceasta înainta cu tricolorul în mână, iar din rochia sfâșiată îi ieșea pieptul plin, bogat. În urma ei se vedea un bărbat în haine scumpe înarmat cu o pușcă, dar și un tânăr cu pistoale în mâini ce părea să chiuie de bucurie. Fondul tabloului era întunecat, dar în jurul tinerei femei era o lumină ce îi conferea o aură aparte.

— Sunt revoluționarii. Calcă pe trupurile camarazilor de arme pentru a putea întemeia republica. Nu-i așa că e emoționant?

— Ea pare figura centrală, nicidecum mulțimea. E gata să iasă din tablou! E întruchiparea înflăcărării. Pare în stare să rupă orice lanț.

Jin urmări cu privirea mișcarea dinamică a eroinei, pe care și-o imagină prinsă într-un dans. Fără să-și dea seama, Jin ridică și ea un braț, imitându-i poza, dar simțind privirile celor din jur, se agăță de brațul lui Victor.

— Deci așa stau lucrurile: cei care dețin puterea pun stăpânire pe Venus și pe Sfinx.

Victor n-o auzi. Ea se lipi și mai strâns de brațul lui. Oare de ce simțea ea dintr-odată o dorință puternică de a se revolta în fața frumuseților ferecate la Luvru?

— Victor, Delacroix e pictor francez?

— Da. S-a născut la Saint-Maurice. Mi se pare că tatăl lui era diplomat.

— Ca tine?

Victor îi zâmbi cu afecțiune.

— Încă din vremea când studia la Academia de Arte, Delacroix petrecea mult timp la Luvru. Putea fi văzut aici câte o zi întreagă, copia lucrări de Rubens sau Géricault. Luvrul devenise spațiul lui de joacă.

— Înseamnă că tablourile lui sunt în locul cuvenit.

Neînțelegând ce voia Jin să spună, Victor o privi întrebător.

— Mi-ai spus că Sfinxul, pe care l-am văzut mai devreme, e din Egipt, statuia lui Venus e din Insula Milo, iar Victoria e din Insula Samothraki. Am spus că Delacroix se află în locul cuvenit fiindcă el e francez.

Victor o privea neputincios, neștiind ce ar putea să-i răspundă. Stânjenită, Jin schimbă subiectul.

— Luvrul e exact cum ai spus: imposibil de văzut într-o singură zi. Cred că pentru azi e suficient, oricum o să mai venim.

— Ești sigură?

Jin încuviință din cap, aruncând o ultimă privire spre tabloul lui Delacroix, din care aproape că putea să audă strigătele mulțimii.

— Să o luam mai bine pe cheiul Senei, nu pe bulevard. E aproape de asfințit. Să vedem frumoasele poduri.

Ca să iasă din muzeu erau nevoiți să treacă din nou prin labirintul de săli. Jin se prinse strâns de brațul lui Victor, de teamă să nu se piardă iar, așa cum pățise cu Maupassant. De ce se tot pierdea în Paris? Apoi îi veni să râdă când își aminti cum o întâlnise pe regină în ziua în care plângea de mama focului fiindcă se pierduse prin palat.

— De ce râzi?

— E secret.

— Secret?

Victor întinse o mână și o prinse în joacă de nas.

— Ai spus că Luvrul a fost inițial palat regal. Mi-am amintit cum m-am pierdut în copilărie în palatul de la Seul. De aceea mă țin bine de brațul tău, ca să nu mai pățesc așa ceva.

La lăsarea serii, pe malurile Senei se înmulțeau cei ieșiți la plimbare. Parizienilor le plăcea mult mai mult să iasă serile la aer

decât să stea închiși în casă. În mulțimea aceasta se zăreau imediat florăresele încinse cu șorțuri, cu coșurile lor mari pline de flori. Jin privi cu încântare cum un tânăr cumpără un trandafir pe care și-l prinde la butonieră. Pe malul râului mai erau și câini, și copii. Podul care făcea legătura între cele două maluri în dreptul Muzeului Luvru era Pont des Arts. De pe malul celălalt se auzea un acordeon. Jin urcă pe pod ca pentru a-și lua rămas-bun de la Luvru. Îi plăcea mult podeaua de lemn. Din loc în loc atârnau ghivece cu flori. Ici și colo era câte o bancă. Pont des Arts era spațiul muzicienilor ambulanți și al pictorilor amatori. Muzicienii, de nevăzut pe Pont Neuf, erau instalați aici la doar câțiva pași unii de ceilalți, iar pictorii își fixau șevaletele pentru a surprinde pe pânză tot ce vedeau în jur. Uneori includeau în peisajele lor și Domul Invalizilor, Catedrala Notre-Dame sau vârful Turnului Eiffel, care se zărea în depărtare. Jin avansă încet printre trecători. În ciuda diversității lor, ceva îi unea totuși: nu se grăbeau. Și mai aveau ceva în comun: de cum dădeau cu ochii de Jin, se întorceau să o mai privească o dată.

Unele peisaje care se desfășoară în fața ochilor scot la iveală cele mai ascunse gânduri.

Jin se opri pe la mijlocul podului și, sprijinită de balustradă, privi spre apele Senei. Apa strălucea sub razele soarelui la asfințit ca acoperită de solzi aurii. Păsările zburau pe cer între turlele bisericilor. Jin îl strigă pe Victor fără să-și dezlipească privirea de la acest spectacol al luminii. Ochii ei negri erau adumbriți.

Victor o privi în ochi.

— Vreau să te întreb ceva.

— Ce anume?

— Am auzit că în anul Byeongin, amiralul Rose a adus în Franța arhivele regale coreene păstrate pe Insula Ganghwa. Sunt și acestea la Luvru?

— Nu sunt la Luvru, sunt păstrate la Biblioteca Națională.

— Unde e Biblioteca Națională?

Victor întinse un braț și arătă spre nord.

— Pe malul celălalt al Senei, spre Nord. Pe jos faci o jumătate de oră până acolo, iar cu trăsura un sfert de oră. Sunt bine păstrate acolo.

— Ca Venus și ca Sfinxul egiptean?

— Jin, dacă obiectele acestea rămâneau acolo unde au fost descoperite, noi nu le-am fi putut vedea. Poate că erau deja distruse. Cine să le vadă acolo? Au fost puse în valoare prin expunerea la Luvru și sunt foarte bine conservate.

Jin îl privi cu neîncredere.

— De ce crezi că s-ar fi distrus dacă nu erau aduse aici?

— Am văzut cu ochii mei cum erau neglijate în Asia o serie de obiecte de o valoare inestimabilă. Mi se rupea inima de fiecare dată. La Luvru sunt conservate. Franța are capacitatea și mijloacele necesare.

— Se pare că în chestiunea asta Franța, Anglia, Germania și Statele Unite se pun de acord, Victor. Exact așa cum Japonia, China și Rusia sunt convinse că trebuie să ofere protecție Coreei.

Jin, care se sprijinise de balustrada podului, se îndreptă. Sălciile plângătoare de pe mal aproape că atingeau oglinda apei.

— Victor, lumea mă privește ca pe unul dintre obiectele tale de colecție aduse din Asia.

— Jin, cum poți să spui asta?

— Mă studiază așa cum fac cu exponatele de la Luvru! Uite!

Jin se întoarse cu fața spre pod. O doamnă în vârstă, de viță nobilă, care pășea încet, urmată de servitoarea ei, tocmai o analiza din priviri. La fel făcea și servitoarea, care ducea pe braț șalul doamnei. Câțiva clovni care se pregăteau probabil să facă o reprezentație pe pod îi aruncară priviri fugare lui Jin când trecură pe lângă ei. Un băiat cu vestă care alerga pe pod încetini când ajunse în dreptul lor și, după ce o privi pe Jin cu neascunsă curiozitate, zâmbi satisfăcut cu gura până la urechi. Aceasta era țara în care se vorbea de libertate, egalitate și fraternitate până și în spitale și în catedrale. După plecarea din Coreea, unde așa ceva era de neimaginat, Jin a avut nevoie de câteva luni pentru a înțelege cum stăteau lucrurile. Învățase limba, urmase cursuri de istorie, filosofie și literatură, admirase pictura franceză, ascultase muzică clasică, se obișnuise până și cu acordurile de cancan. Cu toate acestea, pe stradă, era în continuare privită ca o curiozitate. Indiferent că era împreună cu Maupassant sau cu Jeanne, toți ochii se îndreptau spre ea. Privirile acestea iscoditoare o privau de libertate. Neputând fi liberă, nu avea cum să se simtă egală cu ceilalți.

Jin se întoarse cu spatele la trecători și privi spre apa Senei, peste care se întindea umbra serii.

Cineva spusese că Parisul nu era un oraș, ci o lume.

Probabil că spusese asta gândindu-se la clădirile frumoase și impunătoare, care se ridicau pe malurile Senei în stil roman, gotic sau renascentist. Jin se simțea singură în lumea aceasta a Parisului. Victor se apropie de ea și o cuprinse în brațe. Părea să înțeleagă pe deplin disperarea din sufletul ei, dar în același timp era și surprins. Sena curgea tăcută pe sub podurile aliniate unul după altul între Pont d'Iéna, ridicat pentru a sărbători victoria lui Napoleon și Pont de Sully. Cei doi porniră mai departe, privind în tăcere către insula din mijlocul râului.

Traversară până pe malul opus, fără să scoată o vorbă.

Și aici era multă lume. Trecătorii își opreau pentru o clipă privirea asupra lui Jin, apoi își continuau plimbarea. Victor fu cel care, privind porumbeii dolofani care nu se fereau din calea oamenilor, rupse tăcerea:

— De ce crezi că lumea te studiază doar pe tine?

— ...

— Ai uitat cum era pentru mine în Coreea? Știi bine că ai fost înjunghiată pentru simplul motiv că te aflai în compania mea. Și pe mine mă studiau coreenii fără încetare, dar nu m-am simțit jignit. Eram doar puțin stânjenit.

— Sunt sigură că poți să faci față oricărei priviri indiscrete, căci tu ai putere.

Ce voia să spună? Victor o cuprinse de talie.

— Puterea mea e și a ta.

— Victor, oricât de drăguț ai fi cu mine, tu rămâi francez, iar eu coreeancă. Dacă tu consideri că e firesc ca vasele ceramice și manuscrisele coreene să fie aduse aici, atunci puterea e doar a ta, nu și a mea.

— Jin!

— Maiestatea Sa regina a deplâns amarnic pierderea arhivelor regale pe care amiralul Roze le-a adus aici ca pe un trofeu. Cărțile acelea nu au nimic în comun cu cărțile publicate aici în masă. Sunt manuscrise păstrate într-un singur exemplar. La ce vă folosesc aici? Aici sunt doar o pradă de război, dar acasă ele au o importanță covârșitoare. În volumele acelea se află notate toate regulile de conduită de la Curte.

Victor nu spuse nimic.

Își aminti cum mângâia Jin cărțile coreene adunate de el în timpul ședерii în Coreea, pe care le înșirase în curtea legației franceze de la Seul, înainte de a le trimite în Franța, la Școala de Limbi Orientale. Înțelese acum că Jin privise întotdeauna cu dezaprobare colecțiile lui de porțelanuri și de cărți vechi coreene. Într-o zi chiar îl întrebase ce avea de gând cu ele. De aceea îl însoțea fără nicio tragere de inimă la librării, să cumpere copii ale unor manuscrise sau la anticarii de pe lângă Podul Gwangto. Și în China Victor adunase o colecție mare de cărți pe care le-a trimis școlii din Franța. Considera că era datoria lui de diplomat să o facă.

Victor știa prea bine că amiralul Roze luase în chip de pradă de război manuscrise unice din arhivele regale, păstrate la Templul Jeondeung de pe Insula Ganghwa. Curios să afle ce fel de cărți erau, se dusese să le vadă la Biblioteca Națională. Era vorba de mai bine de trei sute de fascicule de diferite dimensiuni. Mai erau acolo o planisferă, lucrări de caligrafie, o hartă a regatului Joseon, armuri

și coifuri militare. Amiralul Rose pusese să fie îmbarcate pe nava sa cufere mari din lemn de stejar, în care credea că sunt comori, dar care erau pline cu cărți și manuscrise. Se zvonea că soldații aruncaseră o parte din cărți în mare.

La Paris, problema s-a dezbătut apoi în toate cercurile, mult timp; toată lumea încerca să priceapă de ce coreenii își țineau cărțile în cufere din lemn, ca pe niște comori.

Apele liniștite sunt adânci.

Jin se desprinse din brațele lui Victor și se așeză pe malul Senei.

— Amiralul Roze a condus campania militară în Insula Ganghwa după executarea misionarilor francezi.

— Știu, Victor. Execuția creștinilor este un episod foarte dureros. Mă doare sufletul și acum când mă gândesc că preoții francezi s-au dus într-o țară străină să propovăduiască și și-au dat viețile acolo. Pe de altă parte, atunci orice formă de misionariat era interzisă prin legea coreeană. De aceea expediția militară din Insula Ganghwa este pentru noi o invazie.

— Jin!

— Așa cred eu, Victor.

Fețele din piatră care decorau Pont Neuf, cel mai vechi pod din Paris, se colorau în arămiul soarelui la asfințit. Părea că era de ajuns să întindă mâna pentru a atinge suprafața apei, pe care văzu reflectat chipul reginei, care se neliniștea ori de câte ori China, Japonia, Rusia sau țările europene își măsurau puterile fără să țină seama de voința Coreei.

Victor își aminti de noaptea în care, la legația franceză de la Seul, în curtea căreia era un arțar chinezesc, citise *Jikji**[73]* regretând de fiecare dată când termina câte o pagină. Cartea, pe care o găsise din întâmplare, era plină de aforisme referitoare la calea iluminării în budismul zen. Oare ce ar zice Jin dacă ar ști că îi trimisese cartea aceea de o frumusețe rară anticarului Henri Weber? Victor tuși și își drese glasul. Când era la Seul, ieșise într-una din zile să facă fotografii și să treacă pe la anticarul din piață, când a văzut un bărbat care citea cu voce tare pentru mulțimea adunată în jurul lui din cartea *Călătoria doamnei Sa spre Miazăzi*[74]. De obicei, cei care își câștigau traiul citind povești în piețele publice erau tineri, dar acesta, cu sandalele lui de paie uzate, era trecut de prima tinerețe. Avea vocea caldă și atrăsese în jurul lui destui ascultători. Când se apropie să-l fotografieze, Victor descoperi lângă el un teanc de cărți pe care le vindea. Le studie cu atenție pe rând și când ajunse la ultima, nu-și mai putu lua privirea de ea. Pe coperta prinsă cu fir roșu în cinci noduri scria *Jikji.* S-ar fi zis că erau două volume, căci acesta era partea a doua a cărții. Hârtia tradițională coreeană pe care fusese imprimată și legătura specială îi spuneau că

nu avea de-a face cu o carte oarecare. Victor nu și-a dat seama de la început că avea în mâini o carte realizată prin sistemul de tipărire cu caractere mobile. Abia când a răsfoit-o și a ajuns la informațiile despre editor, a descoperit într-un colț caracterele *ju ja,* care însemnau „caractere mobile din metal”. Uimit peste măsură, Victor a verificat data apariției. Cartea fusese tipărită în 1377, la templul Heungdeoksa. Să fi fost corect? Asta însemna că micul regat coreean inventase tiparnița cu litere mobile cu câteva decenii înaintea lui Johannes Gutenberg. Caracterele din metal nu aveau exact aceleași dimensiuni și erau puțin strâmbe, iar uneori se vedea că fuseseră folosite și caractere din lemn printre ele, căci aveau forma ușor diferită. Victor a cumpărat cartea, golindu-și buzunarele de toți banii pe care îi avea, și s-a întors de îndată la legația franceză. De teamă să nu îl oprească cineva și să îi ceară cartea înapoi, gonise atunci pe drum ca niciodată de când ajunsese în Coreea.

Cei doi se ridicară și se îndepărtară de malul Senei, îndreptându-se spre piața în care duminica se ținea târgul de flori și păsări.

Victor nu putu să împartă bucuria de a fi găsit volumul al doilea din *Jikji* cu Jin, căci pe ea o supăra faptul că el colecționa cărți pe care le trimitea în Franța. Întors la legație, Victor răsfoi din nou cartea și oftă dezamăgit când constată că îi lipsea prima pagină. O carte atât de prețioasă era vânturată prin târg fără grijă. În încercarea de a găsi și primul volum anunță peste tot că era dispus să plătească sume mari pentru cărți coreene vechi. Au început să vină la legație valuri de coreeni cu boccele de cărți. De câte ori avea timp, pleca împreună cu interpretul Choe Pedro să cerceteze în împrejurimile templului Heungdeoksa, unde apăruse cartea, dar n-au reușit să afle nimic de primul volum. Se spune că dacă inima omului e dreaptă, atunci aceea e inima lui Buddha. Victor căută pe cineva care să poată judeca valoarea volumului de aforisme budiste tipărit prin metoda caracterelor metalice mobile. Îl găsi pe Henri Weber. Victor regreta și acum că nu reușise să dea de urma primului volum, în ciuda încercărilor repetate făcute împreună cu Choe Pedro. Jin nu avea habar cât de mult iubea el tot ce înseamnă cultură și civilizație coreeană. Victor era dezamăgit de reacția copilărească a lui Jin, ba chiar uneori simțea că îl cuprinde furia.

Pe lângă ei trecu un bărbat care ducea o colivie mare, prinsă la capătul unui băț pe care-l purta pe umăr. Să fi fost un vânzător de păsări?

— Gillin!

Cu privirea ațintită spre colivie, Jin îl strigase pe Victor pe numele lui coreean. Vocea ei era plină de afecțiune, dar și de amărăciune. Cei doi erau înconjurați de clădiri impunătoare și

turlele catedralelor păreau să-i urmărească din înalt.

— Cine sunt eu?

Victor se opri și o prinse de umeri, dar Jin îi îndepărtă cu delicatețe brațele. Acasă nu își pusese niciodată întrebarea aceasta. Ce fel de oameni au fost părinții ei, cei care o aduseseră pe lume? Jin se cutremură, ca și cum și-ar fi pierdut echilibrul, în ochii ei negri, care îl urmăreau pe vânzătorul de păsări, se citea tristețea.

4. Balul

Maiestatea Voastră,

În Germania, frații Lilienthal, care îți doreau să poată zbura ca păsările, au confecționat o pereche de aripi și au zburat folosind propulsia unui motor cu combustibil și a unei elice. Nu mă pricep la lucrurile acestea, dar din câte am înțeles, s-au folosit de forța generată de diferența de presiune a aerului de deasupra și de dedesubtul aripii.

Victor, destul de impasibil altfel, a făcut ochii mari la auzul acestei știri. El susține că e posibil ca într-o bună zi să nu mai fie nevoie să călătorim câte două luni cu vaporul ca să ajungem în Joseon, ci să putem zbura în două-trei zile!

3 mai 1893
Din Paris, Yi Jin

Oaspeții începură să-și facă apariția în grădina reședinței ministrului de externe pentru petrecerea de nuntă a fiicei sale, care se cununase în timpul zilei la Catedrala Notre-Dame. Pentru a sărbători evenimentul, ministrul pregătise o recepție fastuoasă, în fapt, un bal. Primăvara se arăta în toată splendoarea ei în grădina reședinței ministeriale: crinii albi, rozmarinul îmbobocit, lalelele roșii și narcisele pastelate se întreceau în frumusețe. Printre flori și pe sub copaci șerpuiau alei îngrijite, peste care se întindea caprifoiul. Pe margini erau narcise galbene.

Printre florile care se bucurau de razele calde ale soarelui de după-amiază erau așezate mese lungi sau rotunde, pe care erau deja aranjate farfuriile și tacâmurile. Printre mese forfoteau de zor servitorii și servitoarele care aduceau vin și platouri cu gustări. Muzica pentru banchet era interpretată de o mică orchestră, instalată sub cireși. Membrii ansamblului erau foarte eleganți, îmbrăcați toți cu vestoane negre și cămăși albe.

Jin purta o rochie albastră, o pălărie de fetru cu boruri înguste decorată cu dantelă și mănuși fine, lungi. Era rochia preferată a lui Victor. Acesta era îmbrăcat într-o cămașă albă, cu papion și o vestă în dungi, iar pe deasupra purta o redingotă. Era costumul în care apărea el de obicei la evenimentele oficiale de la Ministerul Afacerilor Externe. Jin se asigură că papionul îi stătea drept. Victor reușise să-și lege papionul abia după mai multe încercări, sub privirile critice ale lui Quasimodo. După ce ezitase o vreme dacă să-și ia fracul sau redingota, o alesese pe aceasta din urmă, căci se asorta mai bine la vesta cu dungi.

Când au ajuns la reședința ministrului, cei doi au salutat mai

întâi cuplul ministerial, care întâmpina oaspeții la intrare, apoi au ieșit în grădină, unde soții Planchard, care ajunseseră înaintea lor, le-au făcut semn cu mâna. Nu se mai văzuseră de la premiera operei *Carmen* de Bizet, la care îi invitase domnul Guimet. Opera! Văzându-i, Jin simți un fior amintindu-și de seara aceea petrecută la operă, unde văzuse pentru prima dată un astfel de spectacol. Domnul Planchard avea un aer distins cu bastonul său negru. De sub frac, i se vedea atârnând peste vestă lanțul auriu al ceasului de buzunar. Doamna Planchard, într-o rochie trandafirie, își ridică voaleta pentru a o saluta pe Jin.

— *Madame*! Ce întâmplare să vă întâlnesc tocmai când aveam ceva de discutat cu dumneavoastră.

— Cu mine?

Doamna Planchard surâse ușor.

— Acum nu e momentul potrivit, dar vom găsi noi ocazia să stăm de vorbă.

Nici n-au terminat de schimbat amabilități cu soții Planchard că a și apărut Régamey, care s-a repezit să-l salute pe Victor. De cum îl văzu, Jin aruncă o privire în jurul lui.

— Îl căutați pe domnul Hong Jong-u?

Régamey zâmbi, urmărind privirea lui Jin.

— E acolo, spuse el, arătând spre intrare.

Hong Jong-u era și de această dată îmbrăcat în costumul lui coreean. Îl saluta cu gesturi ample pe Henri Philippe, președintele Clubului călătorilor. Acesta purta pantaloni reiați, cămașă albă cu guler răsfrânt, o elegantă vestă gri, asortată cu o cravată argintie și o redingotă ca a lui Victor. Ținuta lui contrasta puternic cu haina coreeană, lungă, a lui Hong Jong-u, ceea ce îi făcea pe cei doi să iasă în evidență.

— E Henri Philippe, de la Clubul călătorilor. Ce surpriză că a venit!

Jin îl recunoscuse pe Henri Philippe înainte să îi spună Victor. Îl întâlnise în ziua în care își dăduse întâlnire cu Hong Jong-u într-o cafenea din Cartierul Latin pentru a-i înmâna traducerea corectată. Fără să-i ceară părerea, Hong o dusese la Clubul călătorilor unde îl întâlnise pe Henri Philippe, descendent al unei familii regale. În afară de acesta, mai erau acolo o mulțime de alți aristocrați și politicieni. Se părea că îl invitaseră în mod special pe Hong la club să le vorbească despre țara aceea din capătul continentului asiatic, în care nu fuseseră niciodată. Henri Philippe fusese extrem de entuziasmat când aflase că și Jin, care habar n-avea de ce se afla acolo, era coreeancă. Când Hong îi spusese că Jin a fost dansatoare la Curtea regală, francezul exclamase: „A, deci dumneavoastră erați!” Deși o vedea pentru prima dată, era limpede că auzise

despre femeia cu care se întorsese Victor Collin de Plancy din Asia. Hong Jong-u era foarte entuziast. Voia să povestească o mulțime de lucruri despre țara lui, dar cunoștințele limitate de limba franceză nu îl ajutau. Așa că vrând-nevrând Jin a ajuns interpreta lui. Hong plănuise totul dinainte, Jin se pomenise pusă în fața faptului împlinit.

Muzica e un limbaj universal.

Orchestra de sub cireși începu să cânte „Lebăda", din suita *Carnavalul animalelor* de Saint-Saens, iar grădina se însufleți pe dată.

— A ajuns și domnul Guimet.

Auzind anunțul lui Régamey, Jin se întoarse iar spre Hong Jong-u și îl zări pe Guimet, care discuta cu Henri Philippe. Probabil că Hong tocmai spusese ceva amuzant, căci Philippe și Guimet izbucniră în hohote care răzbăteau până la ea.

— Domnul Hong pară să stăpânească bine limba franceză.

Régamey izbucni în râs la remarca lui Victor.

— Hong Jong-u poate să-și facă prieteni în orice țară a lumii, fără să vorbească o boabă din limba țării respective. Are un talent aparte pentru asta. Eu i l-am prezentat pe Hong domnului Guimet și l-am ajutat să obțină o slujbă la muzeul acestuia, iar acum e mai apropiat de Guimet decât mine.

— Hong stă tot la Hotelul Serpente?

— Nu. A plecat de acolo și s-a mutat la mine.

— La dumneavoastră acasă?

— Nu tocmai. În atelierul meu. Îi fac portretul. Iubirea lui pentru patria pe care a părăsit-o e de-a dreptul spectaculoasă. Poartă mereu cu el fotografia regelui coreean și a tatălui acestuia. Le-am schițat și lor portretele, după fotografii.

Régamey era director de muzeu, dar în același timp era și un portretist apreciat, care își câștigase faima după ce realizase portretul lui Victor Hugo și pe cel al omului de știință Louis Pasteur. Pasiunea lui pentru Asia îl făcuse să se apropie de Hong Jong-u.

Ieși în grădină și ministrul de externe, îmbrăcat în frac și urmat de soția sa, care purta o pălărie cu boruri largi și voaletă. Unii dintre oaspeți încă se mișcau încoace și încolo, încercând să-și aleagă locurile la mese, alții se plimbau printre flori.

— Vă mulțumesc tuturor că ne-ați onorat cu prezența. Tinerii căsătoriți care s-au bucurat de urările atâtor invitați au ajuns, probabil, la ora aceasta la Marsilia. Vor petrece acolo noaptea, apoi de mâine vor porni spre Italia. În absența mirilor, nu putem vorbi de o nuntă, dar indiferent cum îi spunem acestui banchet, eu vă doresc petrecere frumoasă. Sper să vă bucurați din plin de bucate,

de vin și de muzică și să rămâneți cu o amintire plăcută!

La finalul discursului ministrului, ici și colo izbucniră aplauze. Jin își plimba privirea prin mulțime, observându-le pe doamnele din Paris, îmbrăcate în ținute de sărbătoare. Doamna Planchard, care era așezată la masă în fața ei, zâmbea fără încetare, atentă să-și salute toate vechile cunoștințe. După vizita la Luvru, Jin își făcuse obiceiul de a le studia pe parizience. Erau înalte, aveau pielea rozalie și trăsăturile feței bine conturate. Uneori se surprinsese comparându-și însușirile fizice cu ale lor. Jin era atât de preocupată să cerceteze doamnele din înalta societate a Parisului, încât nu-și dădu seama că Hong Jong-u venise lângă ea.

— Bună ziua, *madame*.

Hong se așeză fără grijă alături de Régamey. Uitase ce se întâmplase în ziua cu pricina? Uneori, sinceritatea poate rupe o relație. În ziua aceea, au plecat de la Clubul călătorilor suindu-se împreună în trăsură. Dintr-odată Hong Jong-u i-a spus cu o voce blândă, cum nu mai avusese vreodată, că ei erau singurii coreeni din Paris. Neînțelegând unde bătea Hong, Jin se mulțumi să-l asculte. Atunci Hong se aplecă brusc și o cuprinsese cu brațul drept de după umeri. Jin se trase în spate, dar el se aplecă spre ea. Ochii îi scăpărau de dorință. Jin întoarse capul uluită, dar Hong încercă să o sărute, spunându-i că era îndrăgostit de ea de când o cunoscuse la Seul. Jin îl împinse cu putere, apoi îl pălmui. Era prima dată când se revedeau după momentul acela.

Orchestra cânta acum *Dunărea albastră* de Johann Strauss fiul.

Jin se simțea jenată de nonșalanța lui Hong Jong-u. Evita să-l privească urmărind servitoarele care așezau pe mese, printre carafele cu suc de mere, boluri cu supă de ciuperci, farfurii cu carne de pui în sos alb și platouri cu vânat la grătar. Bucatele pregătite de maeștrii bucătari păreau delicioase și emanau un parfum discret de mirodenii. Invitații conversau savurând vinul și, din când în când, se îndreptau spre centrul grădinii pentru a dansa.

— Dansezi cu mine? o întrebă Victor pe Jin, întinzându-i mâna.

Încă îngrijorată din pricina lui Hong Jong-u, Jin îl prinse pe Victor de mână și se alăturară perechilor care dansau. Toate privirile se îndreptară spre Jin, care valsa parcă fără să atingă pământul. Toți erau surprinși, căci nu mai văzuseră niciodată o asiatică valsând.

— Iar mă studiază ca pe un exponat?

Victor își apropie fața de gâtul ei care mirosea atât de frumos a santal și îi șopti:

— Nu te studiază, te admiră.

Jin ridică mâna de care o ținea Victor și continuă să danseze, rotindu-se ușor. Pentru un timp, luase lecții de vals de la Laura de

două ori pe săptămână. Pe Laura o cunoscuse prin intermediul doamnei Planchard. Pentru a valsa cu naturalețe și eleganță era important ca mai întâi să stăpânească pașii. Obișnuită de mică doar cu dansurile coreene, Jin nu reușea să-și facă trupul să respecte pașii de vals. Corpul ei pur și simplu refuza să priceapă măsura de trei timpi. Victor nici nu bănuia cât timp petrecuse ea exersând singură acasă, în compania muzicii lui Chopin. Avusese și atunci un spectator, și anume pe Quasimodo. Învățase în cele din urmă măsura de trei timpi printre reprizele de joacă cu Quasimodo, pe care îl făcea să sară cât mai sus pe un perete, agitând o pană. Plictisit să tot sară pe perete, pisoiul s-a cățărat la un moment dat pe una din draperiile lungi. Întinzându-se după el, Jin își dăduse seama că o făcuse în pași de vals. Din ziua aceea a făcut progrese rapide, uimind-o pe Laura. În acest fel, Laura a putut să o învețe până și *slow walz,* ultima modă în materie de dans. După trei luni, i-a spus că nu mai avea ce să o învețe și că ar fi preferat să îi explice Jin câte ceva despre dansul coreean. A pornit cu entuziasm să învețe dansul coreean, dar a renunțat destul de repede. Exact așa cum pățise și Jin, Laura, obișnuită cu mișcările dansurilor europene, nu reușea să-și facă trupul să execute mișcările lente și apăsate ale dansurilor coreene.

Hong Jong-u păși pe ringul de dans și se opri în fața lor.

— Doresc să dansez cu doamna.

Jin strânse tare brațul lui Victor, dar acesta îi dădu curtenitor mâna ei lui Hong Jong-u. Jin încă nu se obișnuise cu ideea că ar putea să aibă și un alt partener de dans în afara lui Victor. Cu atât mai mult o stânjenea să danseze cu Hong, îmbrăcat în haine tradiționale coreene. Privi cu ciudă în urma lui Victor, care se îndrepta spre masa lor, pentru că îi permisese lui Hong să danseze cu ea. Ghicindu-i gândurile, Hong îi șopti să-și descrețească fruntea căci toate privirile erau ațintite asupra lor.

— Și-apoi, dacă tot suntem aici, nu e mai bine să ne prezentăm frumos?

Pentru prima dată Hong vorbea cu o voce joasă. Când învățase să valseze? În mod neașteptat, o conducea pe Jin cu mare lejeritate. Dimpotrivă, ea era cea care părea să danseze vals pentru prima dată, căci se mișca într-un mod ciudat, încercând să nu se atingă de el.

— Vă rog să mă scuzați pentru data trecută. Toți acești iluștri călători din clubul lui Henri Philippe nu sunt decât niște parizieni închipuiți. Habar nu aveau de țara noastră. M-am emoționat vorbindu-le de Joseon. Îmi cer iertare!

Hong Jong-u nu mai fusese niciodată atât de politicos cu ea. Dimpotrivă, Jin se întrebase de mai multe ori de ce avea mereu față

de ea o atitudine atât de aspră. Și totuși, Hong Jong-u era singurul cu care putea să vorbească limba coreeană pe aceste meleaguri. Că tăcea cu încăpățânare sau vorbea aprins despre Joseon, Hong îi amintea lui Jin de țara ei, pe care o părăsise.

Tandrețea lui subită era stranie, dar avu darul de a o face pe Jin să-i vină inima la loc.

— Când ați învățat să valsați?

— N-am învățat, doar am privit de pe margine. Noroc că haina coreeană îmi acoperă picioarele și lumea nu vede că nu știu deloc pașii.

Nici nu termină bine de zis acestea și o călcă pe Jin pe picior. Aceasta izbucni în râs văzându-l pe bărbatul tocmai trecut de treizeci și opt de ani cum se purta ca un copil.

— Se pare că v-ați mai liniștit. Datorită dumneavoastră ieri a apărut cartea. E foarte posibil să fie prima traducere din literatura coreeană în limba franceză. Aveți grijă. S-a putea să vă mai calc pe picioare.

— Da? Abia aștept să o văd.

Chipul lui Jin, care se umpluse de bucurie, se schimonosi iar. Tocmai încasase o lovitură de genunchi de sub haina lungă a lui Hong, trasă cu putere în propriul ei genunchi.

— Cartea o va aduce domnul Boex. Titlul în limba franceză este *Primăvara înmiresmată*. Sunt peste măsură de fericit că o carte coreeană a fost publicată aici. N-a fost deloc simplu. Într-o zi am fost nevoit să îi cânt domnului Boex în camera mea de hotel fragmentul „Cântec de dragoste” din *Povestea frumoasei Chunhyang****[75]***.

Boex îi povestise deja lui Jin cum îl invitase Hong Jong-u în camera lui de hotel unde îi cântase cu înflăcărare pentru a-l face să înțeleagă mai bine lucrarea coreeană.

— Pentru a sărbători apariția traducerii, aș dori să vă ofer cândva un pahar de absint la cafeneaua Les Deux Magots.

În zilele în care Hong nu venea acasă la Victor sau Jin nu mergea la Muzeul Guimet, se întâlneau în câte o cafenea din Cartierul latin sau de pe bulevardul Saint-Germain și discutau traducerea la un pahar de absint. Jumătate din întâlnirile acestea se petrecuseră și în prezența lui Boex. Absintul, o băutură tare și deloc costisitoare, le ardea plăcut gâtlejurile. Plăcerea de a bea licoarea puternică privind la trecători se datora tocmai tăriei băuturii.

— Vorbiți atât de bine limba franceză încât ați putea face mii de lucruri pentru țara noastră, dar nu înțeleg de ce nu vă interesează deloc acest aspect.

Jin zâmbi misterios, nici aprobator, nici dezaprobator. Ce putea face ea pentru regatul coreean? Nu putea ține ritmul muzicii din

pricina lui Hong. Cum de i se păruse la început că el conducea dansul? O ținea de talie cu rigiditate și avansa făcând trei pași, unul înainte, unul lateral și unul în spate, pe care îi repeta la nesfârșit.

— Boex m-a întrebat ce recomand să traducem după povestea *Primăvara înmiresmată*? Ce ziceți? Cum vi se pare *Povestea lui Sim Chong*? Pe de altă parte, aici e în mare vogă astrologia. Să traducem o carte de astrologie? Trebuie să alegem ceva captivant. N-ați vrea să traduceți oficial și să publicați sub nume propriu?

— Nu am suficientă pregătire pentru asta.

— Nu fiți modestă. Sunteți mai mult decât pregătită. Eu am venit aici ca să studiez cultura și civilizația franceză și să aplic ceea ce învăț în țara noastră. Și în tot acest timp nu mi-am uitat niciodată patria. Dar nu e suficient doar să studiez. La fel de important e și să folosesc orice ocazie pentru a le prezenta Coreea celor de aici. Vreme îndelungată nu ne-am interesat de Occident. Acum ruptura e prea mare.

— Vă gândiți mereu doar la țara noastră.

— Nu neapărat. Mă mai gândesc și la alte lucruri.

— De exemplu?

— Cum să vă spun… Mă gândesc și la dumneavoastră, domnișoară Seo.

Jin își trase mâna dintr-a lui Hong Jong-u.

După *Dunărea albastră* urmă *Marele vals* de Chopin.

Jin se înclină respectuoasă, dându-i de înțeles lui Hong că nu mai dorea să danseze și îi întoarse spatele. Cei care se îndreptau în perechi spre ringul de dans se intersectau cu cei care reveneau la mese.

— Sunt soția lui Victor.

Jin se întorsese ca să lămurească lucrurile. În ciuda răcelii din vocea ei, Hong făcu un pas înainte.

— Aici aventurile extraconjugale sunt foarte apreciate, *madame*. În plus, nici nu sunteți căsătorită oficial.

Jin îl lăsă singur printre perechile de dansatori și se întoarse la masă. Nu-l găsi pe Victor acolo și uitându-se de jur-împrejur, îl descoperi pe ringul de dans. Se ridică pe vârful degetelor ca să vadă cu cine dansa, dar era prea multă lume.

— *Madame*!

Doamna Planchard apăru zâmbind și se așeză pe locul lui Victor.

— Știați că magazinul nostru organizează în februarie și în august „campaniile albe”?

Jin aflase de la Jeanne. După ce treceau campaniile de reducere a prețurilor de la sfârșitul anului, primăvara și la începutul toamnei magazinul încerca să grăbească vânzările expunând în rafturi numai mărfuri de culoare albă. Îmbujorată de încântare, Jeanne o rugase

pe Jin să meargă și ele la Bon Marché. Toate femeile din Paris treceau pe acolo în perioada aceasta. Deși fusese avertizată, Jin tot s-a pomenit luată prin surprindere de avalanșa de produse albe. Magazinul părea acoperit de nea. O pânză albă cobora din tavan și apoi se răsucea în jurul balustradei scărilor, coloanele și vitrinele magazinelor erau de asemenea drapate în alb. Pariziencele pluteau ca niște fulgi de nea printre ele, alegând fie lenjerie intimă albă, fie lenjerie de pat. Jin li se alătură și cumpără și ea o cămașă albă pentru Victor, un prosop și o față de masă, tot albe. Produsele erau la jumătate de preț.

— Vă mai amintiți că data trecută, la Operă, mi-ați făcut cadou un evantai? Acela din mătase albă, brodat cu bujori roșii.

Într-o zi, când se plictisea, Jin își aminti cu dor de timpul petrecut la Salonul de broderie de la palat, împreună cu prietena ei, Soa. Fără să se gândească prea mult, a desfăcut dantela unui evantai vechi pentru a o înlocui cu mătase albă. Când se plimbase cu Jeanne pe sub arcadele prăvăliilor, cumpărase ață roșie cu care a brodat niște bujori roșii pe mătasea albă. Mai târziu, i-a dat evantaiul cadou doamnei Planchard.

— De câte ori îl folosesc în societate, doamnele care îl văd ar vrea și ele unul la fel.

— Să vă mai fac unul?

Nu era greu de făcut, avea nevoie doar de cadrul din lemn.

— Nu asta voiam să vă spun, *madame*. Dacă ați face câteva evantaie albe în timpul dumneavoastră liber, aș putea să le vând doamnelor din societate pe un preț avantajos.

— Nici vorbă, doamnă. Pot să le ofer eu doamnelor care doresc câte un evantai.

— Toată lumea mă întreabă de unde l-am cumpărat. Nu e vorba de două-trei persoane. Avem și în magazinul nostru o mulțime de modele, dar cel pe care l-ați confecționat dumneavoastră e diferit. E foarte… asiatic și elegant. Sunt convinsă că ține de talentul dumneavoastră la brodat. E cu adevărat frumos, aproape o operă de artă! Nu m-a lăsat inima să-l folosesc, așa că l-am înrămat și l-am pus pe perete.

— Totuși, cum să iau bani pentru asta, doamnă?

— E firesc să fiți plătită pentru munca dumneavoastră. Dacă era vorba doar de unu-doua evantaie, credeți că vă mai propuneam asta? Doamnele care și le doresc sunt din înalta societate. Mă gândeam că am putea oferi câteva evantaie, apoi am putea să le expunem în timpul campaniei albe.

— …

— Nu știu cum o să vi se pară ce vă spun, dar țin la dumneavoastră. Mi-ar plăcea să câștigați de pe urma talentului

extraordinar pe care îl aveți. Nu vă gândiți prea mult. Tot ce aveți de făcut este să confecționați evantaie ca acela pe care mi l-ați oferit. De restul mă ocup eu.

Jin se ținea dreaptă în scaun și o privea pe doamna Planchard. Aceasta îi umplu paharul de șampanie. Spuma aurie strălucea în pahar. Intrigat de propunerea doamnei Planchard, Régamey ciuli urechile la conversația celor două femei, în timp ce înfuleca dintr-o pulpă de purcel de lapte.

— Sunteți de acord? întrebă doamna Planchard, sorbind o gură de șampanie și neslăbind-o din ochi pe Jin.

Uneori, printre privirile curioșilor mai întâlnea și câte una plină de prietenie. De exemplu, așa o privea și Maupassant. Tot el era cel care spunea că indiferența față de sine ducea la moartea speranței, iar indiferența față de semeni era o crimă. Și cu toate acestea, el părea total dezinteresat atât de sine, cât și de ceilalți, îi displăceau profund locurile în care se aduna multă lume. Uneori le dădea tăios replica celor care îndrăzneau să-și spună părerea în fața lui. Era greu de înțeles cum de acceptase să participe la o ședință de lectură publică la magazinul Bon Marché.

— De ce credeți că ar fi bine să câștig niște bani? Vă par împovărată?

— V-am jignit?

— Nu. E simplă curiozitate.

— *Madame,* sunteți o persoană misterioasă, nicidecum sărmană, dar nu putem ști ce ne rezervă viitorul. A avea niște bani e ca și cum ți-ai procura o plasă de siguranță. Dacă nu ajungeți în situația de a depinde de acei bani, puteți să îi folosiți pentru alții sau pentru a vă satisface dorințele, pentru a vă cumpăra tot ce doriți și, mai ales, pentru a vă simți liberă.

Liberă… Oare așa își câștigase doamna Planchard libertatea, ajungând în lumea bună a Parisului după ce plecase de la țară și reușise să intre vânzătoare într-un magazin de modă de pe malul stâng al Senei? Libertate… Jin reflecta la cuvântul acesta rostit de doamna Planchard în timp ce îl urmărea cu privirea pe Victor, care valsa cu o femeie necunoscută. Peștii se adună în apele adânci. Doamna Planchard avea acest dar de a aduna oamenii în jurul său. Jin se înroșise la față ca un rac, dar nu-și dădea seama dacă era din pricina bunăvoinței doamnei Planchard sau din cauza că Hong Jong-u îi amintise că nu era căsătorită oficial cu Victor sau, pur și simplu, din cauza șampaniei.

— Aș putea să vă adresez o rugăminte?

Doamna Planchard se aplecă spre Jin.

— Avem un servitor pe nume Vincent. E un tânăr isteț și harnic, care îi face fericiți pe toți cei din jur prin optimismul lui. Își dorește

mult să devină vânzător la Bon Marché. Dacă l-ați lua la magazin, sunt sigură că Vincent ar deveni în curând unul dintre oamenii de bază.

Doamna Planchard, care ascultase ușor încordată, izbucni în ras.

— *Madame,* sunteți de-a dreptul amuzantă! Unde s-a mai pomenit ca o stăpână să-i găsească de lucru propriului servitor?

— La drept vorbind, Vincent nu e chiar un servitor, ci mai degrabă ajutorul lui Victor. E fiul vânzătorului de brânzeturi din Plancy, satul natal al lui Victor. Stă la noi pentru că nu are pe nimeni în Paris.

— Chiar și așa, o să vă fie mai greu fără el.

— O să îi explic eu cu grijă lui Victor. Aș fi foarte fericită ca visul lui Vincent să se îndeplinească. Puteți să îl ajutați?

— A, în acest caz, ce părere ați avea dacă i-am încredința lui Vincent vitrina cu evantaie realizate de dumneavoastră?

— Chiar intenționați să faceți asta?

Régamey interveni și el în favoarea doamnei Planchard.

— Acceptați, *madame.* Nu vă ascundeți talentul. Nu știu cum e în Coreea, dar aici e important să poți să-ți faci cunoscut talentul întregii lumi.

— Aici erați!

Tocmai ajunsese și domnul Boex, care îi salută pe Jin și pe Régamey, apoi își roti privirea peste întreaga grădină. Planchard veni și își invită soția la dans. Boex se așeză pe locul doamnei Planchard, așeză plicul mare pe care-l adusese pe masa de alături, lângă un platou cu bucăți de vițel, și continuă să privească în jur. Îl căuta pe Hong Jong-u.

Jin, care îl abandonase pe Hong în mijlocul grădinii și se întorsese la masă, începu să-l caute și ea din priviri. Nezărindu-l, își întoarse iar privirea spre Victor, care continua să danseze. Cu cine dansa? O vedea pentru prima dată pe partenera lui de dans.

— Iată-l!

Privind în direcția spre care arătase Boex, Jin îl văzu pe Hong apropiindu-se de ministrul afacerilor străine, care trecea de la o masă la alta să-și salute invitații. Odată cu Jin se întorseseră să-l privească pe Hong și Boex, și Régamey. În clipa următoare toți trei rămaseră muți de uimire. Hong îngenunchease în fața ministrului! Haina coreeană a lui Hong mătura pavajul mărginit de flori. Ministrul cu frac și coreeanul cu haina lui tradițională păreau desprinși dintr-o piesă de teatru. Fără să se ridice din genunchi, Hong îi sărută mâna ministrului. Se spune că tăcerea e cel mai bun eufemism pentru dispreț. Deși Hong își arătase prețuirea prin cel mai curtenitor gest de care era el capabil, ministrul îl privi pentru o clipă absent, apoi se îndreptă spre o altă masă. Gestul său n-a trecut

neobservat. Coreeanul rămase îngenuncheat pe pavajul mărginit de flori, în grădina în care perechile valsau nestingherite. Jin, care se ridicase pe jumătate, se reașeză. Ca niciodată până atunci, îl compătimi pe Hong.

Régamey se ridică și se duse la el.

— Ce-a fost asta? îl întrebă Jin pe Boex, turnându-i în pahar din vinul de Burgundia, nelipsit de la petrecerile diplomaților.

— Hong era convins că ministrul ținea să îl întâlnească. Cel puțin așa mi-a spus. De mult voia să îl vadă pe ministru, dar cum n-a avut ocazia, azi a venit neinvitat la petrecere și se pare că a fost tratat ca un oaspete nepoftit. Probabil că și eu voi păți la fel. Nici eu n-am invitație.

— Dar de ce a procedat astfel?

— E normal să-și dorească să-i cunoască pe cei din Ministerul Afacerilor Străine. Hong mi-a spus că l-a întâlnit pe ministrul nostru de externe când s-a semnat tratatul de cooperare între Franța și Coreea. Mi se pare că îl însoțea pe ministrul coreean. Nu știați?

Așa să fi fost? Jin nu știa cu ce se ocupase Hong în Coreea, îl întâlnise în studioul lui Hwang Cheol, unde ea mergea adesea cu Victor. Uneori plecau împreună în drumeții, însoțindu-l pe Hwang Cheol care fotografia peisaje, dar de fiecare dată Hong fie evita să o privească, fie îi vorbea repezit. De aceea Jin nu i-a dat atenție. Cum să fi fost el prezent la semnarea tratatului de vreme ce nici măcar nu era înalt funcționar de stat? Jin își întoarse iar privirea spre Hong, care era tot în genunchi. Fără să-i arunce măcar o privire, ministrul rămase multă vreme la masa lui Henri Philippe. Jin îi auzi pe cei doi râzând.

— Domnule Boex! îl salută Victor întorcându-se de pe ringul de dans.

Partenera lui de dans dispăruse.

— Hong Jong-u mi-a propus să ne întâlnim aici. A apărut cartea.

Boex scoase volumul din plicul pe care-l lăsase pe masa de alături și i-l întinse lui Jin. Aceasta tocmai studia coperta pe care era scris cu litere faimoase *Primăvara înmiresmată* când apăru Régamey împreună cu Hong. Acesta părea că uitase deja afrontul suferit și exclamă cu veselie arătând spre cartea pe care o ținea Jin:

— Iată și volumul!

Apoi, după ce studie puțin cartea, râse cu mulțumire.

— Iat-o pe Chunhyang!

Hong așeză cartea în fața lui Jin și arătă spre una dintre ilustrații. Doamna Seo îi spusese acesteia cândva că o carte e un prieten care nu te trădează niciodată, de aceea cărțile trebuie ținute aproape. Régamey aruncă și el o privire spre carte peste umărul lui Hong. El însuși artist grafic, Régamey ardea de curiozitate să vadă

imaginea indicată de Hong.

— Care e problema? Marold e un ilustrator foarte talentat.

De fapt, ilustrația era făcută de Marold și Mittis.

— Nu e vorba că nu a desenat bine, dar e limpede că n-a văzut niciodată o coreeancă și a desenat din imaginație.

Hong Jong-u râse copios. Editorul Boex râse și el dându-i dreptate. Frumoasa Chunhyang din carte purta haine coreene, dar avea trăsăturile feței și culoarea părului unei femei occidentale.

— I-ar fi fost de ajutor să o vadă pe *madame.*

Hong îi spusese lui Jin *madame,* probabil pentru că era și Victor de față. Acesta izbucni și el în râs când văzu ilustrația.

— În schimb, Mongryong[76] arată ca un coreean. Cu siguranță mulțumită lui Hong Jong-u!

Hong Jong-u îi răspunse:

— Dumneavoastră sunteți printre puținii care ne cunosc și ne sunt prieteni, dar restul francezilor nici măcar nu știu cum arătăm. E limpede că țările noastre trebuie să strângă legăturile.

Ascultându-i, Jin privi cu atenție la pălăria purtată de servitorul lui Mongryong și în minte îi apăru imaginea lui Gang Yeon. O năpădi regretul că nu se gândise să le facă o fotografie lui Gang Yeon și doamnei Seo. În felul acesta, ar fi putut să se uite la ei din când în când.

În timp ce ei discutau și se entuziasmau pe seama cărții, în grădină se aprinseră lampadarele. Servitorii aduseră pe fiecare masă cupe cu înghețată de vanilie și jeleu de căpșune, precum și prăjituri *millefeuilles,* cu straturi peste straturi de foitaj crocant. La lumina lampadarelor îl văzură pe Henri Philippe apropiindu-se, cu pantalonii lui reiați, croiți după ultima modă. Hong Jong-u îi ieși în întâmpinare, iar Régamey îl prezentă lui Boex și Collin de Plancy.

Henri Philippe se înclină politicos în fața lui Jin și observă cartea pe care aceasta o ținea în brațe.

— Ce surpriză să vă revăd! Sunteți și mai frumoasă. E cartea aceea coreeană?

Henri Philippe îi adresase întrebarea lui Jin, dar Hong se grăbi să îi răspundă, explicându-i că era prima carte coreeană tradusă în limba franceză. Jin îi întinse cartea. Henri Philippe o studie curios, fără să se așeze, apoi îi întrebă pe cei doi coreeni:

— Ce-ați zice să veniți amândoi, ca data trecută, la Clubul călătorilor să prezentați cartea? Sigur membrii clubului nostru vor fi foarte interesați să afle despre singura carte coreeană tradusă în limba franceză. Și data trecută au fost mulți impresionați de discursul înflăcărat al domnului Hong!

Hong, care părea că își revenise de tot după jignirea suferită, se aplecă încă o dată în chip de salut față de Henri Philippe, cu fața

radiind de bucurie. Francezul o privi pe Jin.

Și Victor o privea pe Jin întrebător, căci nu știa nimic de vizita ei la Clubul călătorilor în compania lui Hong Jong-u. Tocmai atunci apăru și ministrul, care continua să-și salute invitații. De teamă ca nu cumva Hong să se arunce iar în genunchi, Régamey se așeză în fața acestuia. Ministrul trecu pe lângă Hong fără să-i dea atenție și li se adresă celorlalți:

— Din punct de vedere politic, Franța nu are niciun avantaj din strângerea legăturilor cu Coreea.

Victor, care îl urmărea pe ministrul francez, aruncă o privire rapidă spre Jin. Ministrul considerase probabil că a vorbit destul de încet pentru a nu fi auzit de Hong, dar nu numai că acesta auzise tot, dar auzise până și Jin, care era în spatele lui.

— E mai bine să evităm orice legătură cu Coreea și cu coreenii. Desigur, nu e vorba de *madame.* Doamna e un cetățean respectat al Parisului, spuse el din nou, adresându-i lui Jin un surâs de parcă i-ar fi făcut o favoare.

Jin se simți împresurată de singurătate, ca și cum fusese abandonată într-un loc în care nu cunoștea pe nimeni.

Avea senzația că urca un deal în vreme ce toți ceilalți îl coborau. Își apăsă stomacul cu o mână. Sunetul muzicii, zumzetul vocilor, zgomotul unui cuțit care căzu pe jos, gâlgâitul vinului în pahare, hohotele de râs… Toate acestea o asurzeau. O durere ascuțită în abdomen o făcu să se crispeze.

— V-am văzut valsând mai devreme. Dansați mai elegant decât orice femeie de aici. Vă felicit că ați învățat acest dans!

Invitații continuau să danseze, să șușotească, să mănânce din prăjiturile *millefeuilles* și să râdă, dar pentru Jin toate aceste sunete care îi ajungeau la urechi se amestecau într-un haos năucitor.

— Vă doresc distracție plăcută.

Jin își simți pleoapele zbătându-se din pricina durerii tot mai ascuțite. Ministrul îl salută din priviri pe Victor și se îndreptă spre alți invitați. Soția lui, care îl urmă, se mai întoarse o dată să o privească pe Jin. Aceasta avea fruntea plină de broboane de sudoare sub pălăria de fetru. Soția ministrului îi surâse și se grăbi să-l ajungă din urmă pe ministru.

Grădina se cufunda încet în întuneric.

Cufundați în gânduri și dezamăgiți de spusele ministrului, Régamey și Hong contrastau puternic cu restul lumii, care continua să danseze cu euforie la lumina lămpilor cu gaz.

— Victor!

Jin îl atinse ușor pe Victor în timp ce își tampona fruntea asudată, dar acesta era prins într-o discuție despre China cu Henri Philippe și nu o auzi.

— *Madame*!

Era Boex.

— Am discutat deja cu Hong Jong-u și am decis să mai publicăm o carte coreeană după *Primăvara înmiresmată*. Aș vrea să fie una memorabilă! Puteți să îmi recomandați ceva? o întrebă el împingându-i în față o farfurie cu prăjituri.

Hong tocmai își turna vin în pahar, iar Régamey ciulea urechile la Boex în timp ce ataca o cupă de înghețată.

— N-ați vrea să o traduceți dumneavoastră de data aceasta? Cu ajutorul meu, desigur. Nu vom avea niciun fel de probleme dacă lucrăm împreună.

Jin, care în clipa aceea se lupta cu durerea, nu putu să-i răspundă. Boex îi turnă șampanie în pahar. Régamey, care rămăsese tăcut de când trecuse ministrul pe la masa lor, încercă să destindă atmosfera, anunțând cu o voce veselă:

— Haideți în Montmartre să sărbătorim apariția cărții! Ce-ați zice să mergem la Moulin Rouge? Azi meritățm o distracție pe cinste! Ce părere aveți?

Lui Hong îi scăpărau ochii.

— Ați mai fost la Moulin Rouge? o întrebă Boex pe Jin.

Aceasta răspunse dând din cap. Aflase din ziare că în Montmartre se deschiseseră mai multe cafenele, saloane de dans și săli de spectacole diferite de cele din Saint-Germain sau din Cartierul Latin. În plină agitație, Jin fu chinuită iar de o înțepătură puternică, ce o făcu să-și privească pântecul. Durerea venea în valuri, trecea, apoi revenea. Când broboanele de sudoare i se uscau pe frunte, o lovea un nou val.

Régamey continua să laude Montmartre în fața lui Hong:

— Chiar acum ia naștere în Montmartre noul Paris. Pe fiecare străduță găsești ceva interesant. La Moulin Rouge se adună parizieni de toate tipurile. Poți să-l întâlnești acolo chiar și pe Toulouse-Lautrec. Stă nemișcat într-un colț, ca un Buddha, și desenează dansatoarele.

Pe când Jin se lupta cu durerea, ceilalți se părea că deciseseră să se ducă la Moulin Rouge.

Deși era conștientă de faptul că nu mai putea suporta multă vreme durerea, Jin se îndreptă în scaun.

Régamey continua să discute cu Boex și Hong despre cabaretul Moulin Rouge, de la poalele colinei Montmartre. Jin auzise poveștile despre cabaret de la Maupassant, inclusiv pe aceea despre Toulouse-Lautrec. Scriitorul îi spusese că acesta avusese un accident în copilărie în urma căruia se oprise din creștere. Se părea că mergea în fiecare seară la Moulin Rouge să deseneze dansatoarele. Maupassant era convins că ar fi vrut să o picteze și pe Jin dacă ar fi

văzut-o dansând.

— Veniți cu noi la Moulin Rouge să vedem un cancan, *madame*? îi propuse Régamey.

Victor n-ar fi încuviințat ca ea să meargă la Moulin Rouge. Când Maupassant îi vorbise despre localul din Montmartre, Jin îi spusese seara lui Victor că ar vrea să meargă și ea. Acesta, de obicei calm, se enervase peste măsură și răbufnise spunându-i că nu înțelegea de ce Maupassant alesese tocmai acel loc, dintre sutele de locuri interesante din Paris. Apoi nu mai zisese nimic și se lăsase o tăcere stranie. Și acum, deși conversa cu Henri Philippe, auzea și discuția cu Régamey, dar se prefăcea că nu-l interesează.

Indiferent de părerea lui Victor, adevărul era că în momentul acela cancanul era foarte la modă la Paris. Puteai să vezi adesea pe stradă tinere care le imitau pe dansatoarele de la Moulin Rouge, cele care-și țineau rochiile pline de volane ridicate până la genunchi și într-o clipă întindeau câte un picior până în tavan. Dar acum, chiar dacă Victor ar fi fost de acord, tot nu se simțea în stare să meargă până în Montmartre. Jin își tampona discret fruntea de sudoare și se ținu iar cu mâna de pântec.

Henri Philippe se ridică, se apropie de ea și îi întinse curtenitor brațul.

— Doamnă, îmi faceți onoarea de a-mi acorda un dans?

Hong, aflat în fața lor, o privi cu atenție pe Jin.

— Desigur, cu permisiunea soțului dumneavoastră.

Jin nu reuși nici măcar să-și ridice privirea spre Henri Philippe și făcu iar o grimasă. Acesta crezu că îl refuza, așa că își retrase mâna încurcat. Victor privi și el spre Jin. Ea ar fi vrut să-i spună ce se întâmpla, dar un nou val de durere o reduse la tăcere. Renunță să se mai împotrivească și își cuprinse pântecul cu ambele mâini.

— Victor!

Atât mai apucă să spună și se sprijini de masă.

— Jin! țipă Victor și ajunse la ea din doi pași.

Jin se străduia să-și țină ochii larg deschiși, pentru a nu-și pierde cunoștința, dar siluetele dansatorilor și ale muzicienilor din orchestra de sub cireși începură să-i danseze în fața ochilor. La fel și carafele cu vin și platourile cu mâncare de pe mese, încercă să se ridice, dar se prăbuși cu capul pe masă. Simțea aproape de față mirosul de brânză și de jeleu de căpșune. Ochii i se închideau în ciuda încercărilor ei disperate de a-i ține deschiși. Haina lungă a lui Hong Jong-u părea să fluture în vânt, iar narcisele deveniseră o pată galbenă în lumina lămpilor.

— Jin!

Cuprins de panică, Victor o prinse în brațe și o ajută să se ridice. Doamna Planchard, care se întorcea de la dans, se apropie de ei

țipând *„Madame*!. *Madame*!” îi scutură mâna cu putere.

— Ce faceți? Chemați repede o trăsură! Trebuie dusă la spital!

Jin auzi ca prin vis cum Henri Philippe cheamă un servitor și îi cere să aducă trăsura lui. Apoi plecară de la petrecere, Victor sprijinind-o pe Jin, care pășea cu dificultate. Ceilalți invitați îi urmăriră nedumeriți din priviri, întrebându-se ce s-a întâmplat.

— Jin! Trezește-te!

Erau în fața reședinței ministrului, în trăsura lui Henri Philippe, iar Victor o striga disperat pe Jin, care nu mai deschidea ochii.

5. Refugiul coreean

Maiestatea Voastră,

În partea de apus a Parisului se află multe școli. Uneori merg să mă plimb în zona aceea. Aici majoritatea școlilor au apărut în jurul mănăstirilor. Se pare că școlile au fost înființate de călugări pentru a-i putea învăța și pe alții principiile creștine pe care le studiau ei. De altfel, aici fețele bisericești au o mare influență asupra oamenilor. Educația are la bază catechismul și viețile sfinților și cu siguranță a contribuit la evoluția limbii franceze.

Cu ce-aș putea compara bucuria de a putea citi? Cărți din toată lumea sunt traduse în limba franceză, putând fi citite de oricine. Ele aduc elemente noi de cultură și civilizație, care se împletesc cu cele tradiționale. Îi invidiez pe scriitorii de aici care pot să scrie firesc și liber în propria limbă. De pildă, există aici un scriitor pe nume Balzac, despre care se spune că a fost înglodat în datorii toată viața și că, din această pricină, s-a tot mutat dintr-o casă într-alta. În tot acest răstimp a scris enorm. Se pare că scria noaptea, de la miezul nopții și până la opt dimineața, când lua micul dejun într-un sfert de oră, după care se reapuca de scris până după-amiaza, la ora cinci. Apoi lua cina, preț de o jumătate de oră, după care se culca și se trezea la miezul nopții când începea iar să scrie.

Dacă mă voi întoarce vreodată acasă, aș vrea să mă ocup de educația copiilor coreeni, să mă asigur că nu mai rămâne niciunul care să nu știe să scrie și să citească. Poate că e doar un vis, căci nu știu dacă voi putea să mă întorc vreodată, dar de va fi așa, aș vrea să-i învăț pe copii carte dimineața, căci dimineața e cel mai senin moment al zilei. Am început să nutresc astfel de năzuințe ascultând povestea lui Balzac.

9 octombrie 1893
Din Paris, Yi Jin

Jeanne bătu la ușa odăii de lângă salon.

Era încăperea în care Victor Collin de Plancy depozitase obiectele colecționate în Asia. Cum nu primi niciun răspuns, Jeanne apăsă clanța și împinse ușor ușa. Așezată pe o saltea groasă, coreeană, Jin broda pe satinul alb al unui evantai. Cu o zi înainte brodase niște trandafiri roșii. Acum broda o șopârlă.

— *Madame…*

Cufundată în lucru, Jin nu auzise nici când Jeanne bătuse la ușă, nici când intrase și nici când i se adresase.

La spital, după ce plecase de la banchetul ministrului chinuită de durerea îngrozitoare, Jin a aflat că pierduse copilul. În următoarele trei luni a refuzat să vorbească. Trecuseră deja șase luni de la ziua aceea fatidică. Jin semănase semințele de flori dăruite de Soa în ghiveciul pe care îl adusese cu ea, dar n-au răsărit. A coborât în piațetă și a făcut ghiveciul țăndări de caldarâm. Orhideea pe care o îngrijise împreună cu Soa era de mult uscată. Nici măcar nu știuse că era însărcinată… Legătura ei cu Parisul s-a rupt din momentul avortului. Refuza să mai iasă din casă. Rareori ieșea și atunci mergea la așezământul Misiunilor străine, aflat în apropiere, să se uite la harta Asiei sau mergea pe esplanada Domului Invalizilor să vadă patrulele de soldați. Victor i-a propus să se plimbe pe malul Senei, dar nu s-a arătat interesată. Deși nu-l agrea pe Maupassant, Victor s-a dus până și la acesta să-l roage să o convingă pe Jin să iasă din casă, chiar dacă ar fi vrut să viziteze un cimitir.

În cele din urmă, încăperea asiatică o făcu pe Jin să iasă din muțenie. Într-o zi, Victor reorganiză obiectele de acolo, păstrându-le doar pe cele coreene. Restul colecțiilor le-a aranjat pe categorii – cărți, tablouri și altele – pentru a le dona muzeului și, cu ajutorul lui Jeanne, a transformat încăperea într-un budoar coreean. Apoi a condus-o pe Jin acolo cu ochii acoperiți pentru a-i prezenta surpriza, ca și cum îi arăta o lume cu totul nouă. Când Victor a deschis ușa cu un gest ceremonios și i-a dezlegat eșarfa de la ochi, Jin s-a mulțumit să privească tăcută înăuntru. A rămas cu privirea îndelung ațintită asupra tabloului cu bujori primit în dar de la regină la plecarea din Coreea și care atârna acum pe un perete. Toate speranțele pe care și le făcuse Victor în timp ce aranja vaza albă ornată cu crizanteme deasupra unui scrin coreean incrustat cu păsări și fluturi se năruiră. Jin nici nu părea să observe cutia de bijuterii pictată cu pini sau măsuța coreeană din lemn de stejar. Era convins că avea să fie încântată de salteaua coreeană desfășurată pe podea, dar Jin îi aruncă doar o privire scurtă, în tăcere. Acum i se păreau și lui anoste pernuțele pentru brațe așezate la marginea saltelei. Îi arătă lui Jin paravanul instalat în fața ferestrei, dar nici pe acela nu păru să-l aprecieze.

— Mă doare că nu pot să fac mai mult de atât pentru tine. În vreme ce vocea tremurată a lui Victor își pierduse tot entuziasmul cu care pregătise odaia coreeană, Jin îl sărută pe obraz și îi șopti: „Mulțumesc, Victor.” Abia atunci îi reveni lui zâmbetul pe buze. Erau primele cuvinte pe care le rostea de la avort.

Jeanne o strigă din nou:

— *Madame*!

Jin continua să brodeze fără să o audă.

— *Madame,* vă caută cineva!

Jin ridică în sfârșit capul abia după ce Jeanne o mai strigă de două-trei ori. Era complet diferită de femeia care se dusese la operă să vadă *Carmen* sau de doamna elegantă care atrăgea toate privirile la balul ministrului afacerilor externe. Obrajii ei trandafirii erau acum brăzdați de tristețe, iar umerii altădată rotunzi erau aproape scheletici.

— Cine e?

— O călugăriță pe care n-o cunosc. Mi se pare că vine din partea Misiunilor străine din Paris.

De la Misiunile străine? Privirea lui Jin se lumină.

— Poftește-o în salon și servește-o cu ceai. Vin și eu imediat.

Vocea ei devenită pe dată cristalină parcă nu se potrivea cu trupul slăbit. Așeză pe saltea evantaiul la care lucra apoi scoase oglinda din sertarul scrinului coreean și se privi. Își aranja câteva șuvițe rebele cu degetele descărnate. Chipul reflectat în oglindă era cel al unei femei cu ochii negri afundați în orbite. Lustrui oglinda cu un prosop. Ochii aceia negri jucară pentru o clipă, apoi se oglindiră iar, la fel de goi. Jin își luă șalul de pe genunchi și îl aruncă pe umeri, apoi intră în salon. Măicuța care tocmai bea ceaiul servit de Jeanne rămase surprinsă când o văzu.

— Nu v-aș fi recunoscut!

Și Jin fu foarte surprinsă auzind-o pe călugărița franțuzoaică vorbindu-i în limba coreeană. Era sora Jacqueline, care le preda limba franceză copiilor de la orfelinatul din Gondanggol. Jin radia de încântare. I se părea că trecuse o veșnicie de când, la orfelinat, o învățase limba coreeană pe sora Jacqueline, cea mai talentată dintre cele trei măicuțe pe care le ajuta la studiu.

— V-ați întors la Paris?

— Nu, sunt într-o scurtă vizită, apoi trebuie să plec.

— Înapoi în Joseon?

— Nu. De data aceasta voi merge la Penang. Sunteți bolnavă?

Jin îi zâmbi măicuței. Avea fața atât de trasă, încât îi apăruseră riduri fine în jurul gurii.

— Nu mâncați nimic?

În ultimul timp, Jin bea câte o cafea și mânca o felie de pâine când și când. Nu mai suporta nici brânza care înainte îi plăcea atât de mult. Prezența surorii Jacqueline îi aminti de orezul doamnei Seo. Ar fi putut să înfulece un bol întreg, doar înmuindu-l cu puțină apă. În ultimele luni i se făcuse tot mai poftă de orez coreean, din acela de un alb mătăsos, și tot mai mult își dorea să doarmă pe salteaua coreeană așezată direct pe podea.

Pe chipul tânăr al surorii Jacqueline se citea îngrijorarea. După ce își bău ceaiul, deschise sacul de călătorie și scoase din el o bocceluță din bumbac pe care i-o întinse lui Jin. Era atât de mică

încât începea cu ușurință în mâneca hainei.

Jin o privi pe călugăriță.

— Gang Yeon mi-a dat acest pachet aflând că vin la Paris. Mi-a repetat de mai multe ori că e important să vi-l dau direct.

Jin, care se sprijinea de spătarul scaunului își îndreptă umerii, de pe care șalul aluneca mereu. Rămase cu privirea ațintită îndelung asupra bocceluței.

— Deschideți-o, îi spuse măicuța împingând-o mai aproape de Jin.

Aceasta o luă și o așeză pe genunchi.

— Care mai e situația în Joseon?

Sora Jacqueline se întunecă la față.

— Nu e liniște. În sud, la Gobu, au avut loc revolte ale țăranilor. La început au fost doar câteva focare în sudul peninsulei, apoi răscoala s-a întins în toată țara. Sub amenințarea milițiilor țărănești, administrația de la Seul a cerut sprijinul Chinei, care a trimis armata. Profitând de ocazie, și Japonia și-a trimis trupele în Joseon.

Călugărița se opri și o privi pe Jin.

— Mă tem că vă aduc doar vești proaste.

— Ce-a urmat?

— Undeva, în partea de miazăzi a peninsulei, este un perete stâncos în care e sculptat Buddha Maitreya. În popor există o credință potrivit căreia în buricul statuii se află ascuns un manuscris secret și că ziua în care acesta e scos la lumină este și ziua în care regatul coreean dispare de pe fața pământului. Se zvonește că răsculații, care visau la o lume nouă, au scobit cu săbiile în buricul statuii și au scos manuscrisul de acolo.

Jin se întristă. Pentru că sora Jacqueline tăcea, o îndemnă să îi povestească mai departe.

— Membrii familiei regale au fost luați prizonieri de armata japoneză și a apărut o mișcare pentru readucerea la putere a tatălui regelui, regentul Heungson Daewongun. Ca urmare, China și Japonia și-au declarat război, iar aceasta din urmă a câștigat.

Jin își plecă în tăcere capul.

— Sunt și eu una dintre cei care susțin deschiderea regatului Joseon, dar nu astfel. Avem multe motive de îngrijorare.

Sora Jacqueline părea că ar mai fi avut ceva de spus, dar se opri și o privi pe Jin, care rămăsese cu capul plecat. Pentru câteva momente se înstăpâni tăcerea. În cele din urmă, călugărița întrebă cu o voce blândă:

— Cum vă merge aici?

— ...

— Sunteți fericită?

Lui Jin îi scăpă un surâs fugar.

— Mereu mi-am dorit să fiți fericită.

— Nu mă pot plânge.

— Dar nici nu sunteți fericită, nu-i așa?

— Sunt zile în care sunt fericită. Sunt și zile în care mă copleșesc emoțiile.

— Știți că după ce s-a prăpădit părintele Blanc a venit în locul lui părintele Mutel? În timpul războiului sino-japonez, lucrările la catedrala catolică au fost întrerupte, dar acum s-au reluat. Chiar dacă părintele Blanc nu mai e, la orfelinat lucrurile merg foarte bine datorită doamnei Seo și lui Gang Yeon, care se străduiesc să le ofere copiilor o educație. Acestora le plac cel mai mult cursurile de muzică pe care le ține Gang Yeon. Aș vrea să stăm mai mult de vorbă, dar nu am prea mult timp la dispoziție. Am ajuns ieri la Paris și m-am grăbit să vin să vă văd. Noroc că am putut să ajung pe jos de la Misiuni. N-ați vrea să treceți și dumneavoastră pe acolo?

— Când plecați?

— Mai rămân aici o lună-două.

Sora Jacqueline o îmbrățișă ușor pe Jin și îi șopti „Maica sfântă să vă aibă în pază". Jin nu-i mai dădu drumul din brațe. Rămaseră așa pentru un timp. După ce își luă rămas-bun de la călugăriță, cu bocceaua de bumbac în mâini, Jin se îndreptă spre fereastră, o deschise și se aplecă să privească afară. O petrecu din ochi pe sora Jacqueline, care se îndepărta cu pași mărunți și repezi, până dispăru după perdeaua de fagi. Jin fixă pentru o clipă legătura de bumbac, cu o oarecare teamă, apoi se repezi să o desfacă. Înăuntru era o scrisoare de la Gang Yeon, scrisă cu stiloul primit în dar de la Victor.

Se vedea că nu era obișnuit să scrie, mesajul lui n-avea nicio introducere.

Lăcrămioara,

În urmă cu două luni am cumpărat casa din Banchon în care ne-am petrecut copilăria. Am aflat de la mama că cei care trăiau în ea aveau de gând s-o vândă. Ei încă nu i-am spus. Mă gândesc că o să-i prindă bine să se poată întoarce acolo după ce mai îmbătrânește și nu are să mai poată munci la orfelinat. N-aș fi crezut că nu ne vom mai vedea atâta amar de vreme. Mama o mai întreabă câteodată pe Seo sanggung, *de la Curte, dacă are vești de la tine, dar nici ea nu știe nimic. Uneori mă întreb dacă nu cumva eviți să ne scrii din cauza mea. Nu e cazul, am lăsat în urmă tot ce simțeam mai demult. Am înțeles că nici tu nu mai ești așa cum erai când am ajuns eu în Banchon ținându-l*

strâns de mână pe părintele Blanc. Uită că am fost distant înainte de plecarea ta. Atunci nu știam cum să-ți arăt altfel că nu voiam să pleci. Nu puteam să-mi iau rămas-bun căci îmi era teamă că n-am să te mai revăd. Pentru mine, viața ta a fost mereu un mare semn de întrebare. Încercând să pricep de ce ai ales calea aceasta, m-am dus la Jemulpo și te-am urmărit plecând. Mă întrebam dacă n-ar fi trebuit să mă îmbarc și eu, doar ți-am promis că aveam să rămân mereu lângă tine. Să fi știut că n-o să mai am nicio veste de la tine atâta vreme, probabil că m-aș fi îmbarcat. Acum ce rost mai are să mă gândesc la lucrurile acestea?

Toți cei pe care îi știi aici sunt bine, situația în țară e aceeași. Uneori mă întâlnesc la banchetele regale cu Soa. Se întâmplă să danseze pentru regină, în locul tău, Dansul privighetorii de primăvară. *De câte ori ne vedem, ne întrebăm unul pe celălalt despre tine.*

Toată lumea s-ar liniști dacă ai putea să ne dai cumva de veste că ești bine.

După ce a citit scrisoarea de două ori, Jin a lăsat-o pe năframa din bumbac în care o primise. Privirea îi rămase ațintită asupra ultimei fraze: „Toată lumea s-ar liniști dacă ai putea să ne dai de veste cumva că ești bine”. Părea să fi fost scrisă după ce Gang Yeon aflase că sora Jacqueline primise ordin să se întoarcă la Paris. În scrisoare, acesta îi spunea când „Lăcrămioara”, când „tu”. Nu se putea obișnui să-i spună pe numele oficial. I se simțea ezitarea din felul în care scrisese.

Doar dacă închizi ochii poți să vezi pe cineva de care ți-e dor.

Jin închise ochii ținându-și palmele apăsate pe scrisoare, ca pentru a-l simți pe Gang Yeon. Acesta îi spunea doamnei Seo „mamă”. Îi scrisese că toți erau bine, dar Jin simțea că el își făcea griji pentru bătrânețile doamnei Seo. Când părintele Blanc a cumpărat cele două case la Gondanggol pentru a le transforma în orfelinat, doamna Seo își vânduse propria casă și îi oferise toți banii preotului. Când părintele Blanc a aflat că aceea era toată agoniseala ei, a refuzat să ia banii. Apoi s-a învoit să primească doar jumătate din sumă, dar doamna Seo nici n-a vrut să audă. I-a propus, în schimb, să o ia bucătăreasă la orfelinat.

Intrând în salon să ia ceașca din care băuse sora Jacqueline, Jeanne aruncă o privire spre scrisoarea pe care Jin o pusese pe năframa de bumbac, apoi făcu ochii mari.

— E în limba coreeană, *madame*?

Jin zâmbi și încuviință din cap. Jeanne se aplecă să vadă mai bine.

— Parcă sunt desene.

Cuprinsă de curiozitate, Jeanne admira ca pe un tablou scrisul coreean, pe care nu-l putea descifra. Jin împături scrisoarea, o așeză

în bocceaua de bumbac în care o primise și se pregăti să se retragă în încăperea ei coreeană, când Jeanne o întrebă:

— E totul în regulă? Nu arătați prea bine. Să vă mai aduc ceai?

— Azi e ziua de vizită a lui Vincent, nu-i așa? întrebă Jin forțându-se să pară veselă pentru a o liniști pe Jeanne, care era îngrijorată.

Jeanne se lumină la față, ba chiar se îmbujora la auzul numelui lui Vincent.

Cel care și-a atins visul calcă mai apăsat.

Cu sprijinul doamnei Planchard, lui Vincent i se îndeplinise dorința de a deveni vânzător la Bon Marché. Din când în când se întorcea „în interes de serviciu", căci se ocupa de evantaiele pe care le broda Yi Jin. Și asta i se datora tot doamnei Planchard. Era o modă printre parizience să asorteze la mănușile lungi, purtate la baluri și serate, câte un evantai brodat manual. Când se întâlneau doamnele din înalta societate, primul lucru pe care îl făceau era să-și studieze discret evantaiele. Cum Victor nu se arătase deloc încântat de idee, Jin nu s-a grăbit să confecționeze evantaiele. Abia după ce și-a găsit alinarea în încăperea coreeană a făcut trei evantaie pe care i le-a trimis doamnei Planchard prin Vincent. Ea făcuse totul, de la tăiatul pânzei, la brodat și fixat pe cadrul evantaiului. Cum doamnele din înalta societate mai că își smulseseră evantaiele confecționate de Jin, doamna Planchard le vânduse mult mai scump decât pe altele. Mai târziu a instalat chiar o vitrină la parterul magazinului în care au fost expuse doar evantaiele lui Jin. Deși erau mai scumpe, acestea se vindeau întotdeauna primele. Apoi Jin a început să brodeze pe pânza pregătită deja, pe care i-o aducea Vincent, căci nu îi mai ajungea timpul să se ocupe singură și de croit. De obicei broda pe satin, pe mătase sau pe muselină, dar uneori mai confecționa evantaie și din tul, un material cald și plăcut. Vincent ducea pânzele brodate de Jin într-un atelier de pe malul Senei și acolo erau confecționate evantaiele.

— Am lăsat broderiile în încăperea specială, Jeanne. Te rog să-l ajuți pe Vincent să le ia când vine.

Victor botezase camera cu decor coreean „odaia asiatică", dar Jeanne și Vincent îi spuneau „încăperea specială". Când venea, Vincent îi aducea lui Jin și plata pentru evantaiele vândute, iar Jeanne punea monedele de aur sau de argint în caseta de bijuterii pictată cu pini.

— Și încă ceva. Victor merge în seara asta la o petrecere, așa că se va întoarce târziu. Nu e nevoie să mai pregătești cina. Mergi mai bine să te întâlnești cu Vincent. Poți să te întorci oricât de târziu.

— Nu mergeți și dumneavoastră, *madame*?

Jin zâmbi stins. Probabil că Jeanne își amintise că Victor o rugase de dimineață, înainte să plece, să o ajute pe Jin să se pregătească pentru petrecerea din seara aceea. Jin îl asigurase că avea să meargă direct la locuința lui Henri Philippe, când, de fapt, nu avea de gând să meargă nicăieri. Nu era prima dată când se întâmpla asta, așa că Victor deja se obișnuise să o aștepte puțin, pentru ca apoi să își dea seama că nu avea să vină.

Jin intră în cameră, închise ușa în urma ei și rămase pentru o clipă sprijinită cu spatele de ea. Auzind un râcâit la ușă, o deschise să vadă ce era. Quasimodo mieună prelung și intră în încăpere unde sări direct pe scrinul coreean.

— Vino încoace! îl strigă ea întinzându-i mâna în care ținea scrisoarea de la Gang Yeon.

Pisoiul nu se sinchisea. Jin lăsă brațul jos și privi spre evantaiul pe care începuse să brodeze o șopârlă când venise sora Jacqueline. Pentru că terminase de brodat toate materialele aduse de Vincent și se plictisea, Jin reîmbrăcase un evantai mai vechi în mătase albă și se apucase să brodeze o șopârlă pe el. Aflase de curând că Victor publicase mai demult o lucrare despre șopârle. O descoperise din întâmplare într-o revistă de științe ale naturii, rătăcită printre cărți vechi. Era o lucrare în care Victor descria în amănunt împerecherea și înmulțirea șopârlelor, adăugând și desene. Citind lucrarea, pe Jin o cuprinsese același sentiment de simpatie față de Victor pe care îl simțise și în copilărie când aflase că Yeon nu vorbea. În mod neobișnuit, faptul că el, atât de puternic ancorat în principiile lui încât părea de-a dreptul distant, se preocupase de viața unor vietăți din natură îi aducea un soi de alinare.

Quasimodo făcu un salt ușor până la Jin, care rămăsese lipită de ușă. Nu mai avea nimic din drăgălășenia pisoiului care, atunci când se ghemuia cu lăbuțele din față strânse sub el, părea un ghemotoc de blană. Când se întindea, era aproape la fel de lung cât brațul ei.

Nici nu apucă bine Jin să se așeze pe saltea, că motanul i se și ghemui pe genunchi. Plimbându-și degetele peste blănița lui, reciti scrisoarea de la Yeon. Înainte să plece din țară nici măcar nu reușise să-și ia rămas bun de la el. Gang Yeon nu putuse să creadă că ea avea să plece cu Victor Collin de Plancy. Așa cum nu voise să creadă că cei doi erau o pereche, în ciuda faptului că trăiau împreună la legația franceză. Când Jin i-a spus într-o zi că era deja soția lui Victor, întâi rămăsese nemișcat câteva clipe, apoi scrisese: „Dar nu sunteți căsătoriți!” Jin își dădu seama ca auzise același lucru, că nu era căsătorită oficial cu Victor, doar de două ori: o dată de la Gang Yeon în Coreea și o dată de la Hong Jong-u la Paris.

Cu câteva zile înainte de a părăsi Seulul, Jin trecuse în fiecare zi pe la Academia regală de muzică și în fiecare seară pe la orfelinat,

căutându-l pe Yeon, dar nu reușise să dea de el. După mai multe încercări nereușite, Jin a înțeles în cele din urmă că Yeon o evita. Era limpede că nu avea cum să-l îmbuneze. Cu toate că doamna Seo îi spusese să nu se mai consume și să plece liniștită, Jin n-a încetat să-l caute pe Yeon până în ziua dinaintea plecării, dar în zadar. Mai fuseseră și zile în care stătuse cu orele la poarta legației, în caz că vine Yeon să o caute.

Se auzi o bătaie în ușă. Deși Jin nu răspunse, ușa se deschise ușor și Jeanne își vârî prin crăpătură capul cu bonetă.

— A venit un oaspete neobișnuit.

— A spus că-l cheamă Hong și că îl cunoașteți.

Hong? Jin o fixă pe Jeanne cu privirea.

— Poartă niște haine ciudate și pare de-a dreptul furios, așa că nu l-am lăsat să intre. Să-i spun să plece?

— Nu a spus cumva că-l cheamă Hong Jong-u?

— Nu sunt sigură… E foarte neprietenos. Să-i spun că nu-l puteți primi?

— Nu. Poftește-l în salon. Vin imediat!

Mirată peste măsură, Jeanne închise ușa cu grijă.

De ce să fi venit Hong Jong-u la ora aceea, fără să își fi anunțat vizita? Jin puse scrisoarea de la Gang Yeon în bocceaua de bumbac și o închise în scrinul coreean. Trase iar oglinda mai aproape și se privi. Avea pleoapele ușor umflate. Deschise larg ochii și apoi îi închise strâns de câteva ori, apoi îl luă pe Quasimodo în brațe și se duse în salon. Hong era în picioare lângă fereastră și părea să privească perdeaua de fagi din stradă. Trupul lui masiv acoperea jumătate din fereastră. Jin fixă pentru un moment spinarea lui Hong, care purta tot haina lui coreeană. Îl mai întâlnise de atâtea ori în Paris, dar era prima dată când îl privea din spate. Ce ciudat! Spinarea lui inspira singurătate.

— Nu v-am mai văzut de mult.

Hong rămase mai departe lângă fereastră, chiar și după ce auzi vocea lui Jin. Când se întoarse, se încruntă imediat ce-l văzu pe Quasimodo în brațele ei. Jeanne intră cu tava cu ceștile de ceai și o așeză pe masa din mijlocul salonului. Apoi îl studie curioasă pe Hong.

— Vă rog să luați loc.

La invitația lui Jin, Hong se apropie fără tragere de inimă de masa pe care lăsase Jeanne ceștile de ceai și se așeză pe un scaun. Haina lui acoperea scaunul cu totul și atârna pe podea. Jin se așeză în fața lui, lăsând motanul pe scaunul de alături.

— Nu mai ieșiți deloc din casă?

— …

— Cu așa lipsă de voință, n-o să fiți în stare de nimic.

Observația prea directă, dar plină de îngrijorare a lui Hong Jong-u o făcu pe Jin să se simtă stingherită.

— Pentru ce ați venit?

Tonul glacial al lui Jin, care îi sugera că nu avea chef de conversație, îl făcu pe Hong să tresară și să se înece cu ceaiul din care tocmai sorbea. Jin îl privea, așteptând să afle ce avea să îi spună.

— Mă întorc la Seul, spuse Hong abrupt, lăsând ceașca pe masă.

Fără voia ei, Jin închise ochii și îi deschise din nou. Sprijinindu-se de spătarul scaunului, Jin privi spre Jeanne. Aceasta era în picioare într-un colț al salonului și nu-l slăbea din ochi pe Hong. Întâlnind privirea dojenitoare a lui Jin, dădu să iasă din salon, nu înainte de a se mai uita de câteva ori la Hong.

— Am ezitat, dar nu puteam pleca fără să îmi iau rămas-bun.

Deci știa și el ce înseamnă ezitarea! Jin oftă adânc.

— Nu mai aveți nimic de învățat despre Franța? N-ați spus că vreți să aflați totul despre civilizația franceză pentru a folosi apoi cunoștințele acasă?

Hong părea copleșit de gânduri.

— Adevărul este că am învățat multe aici. Acum mă grăbesc să mă întorc în țara noastră, să povestesc ce am văzut și să pun în aplicare ce am învățat. Și eu visez la transformarea regatului nostru, dar nu prin metodele propuse de Kim Ok-kyun. Eu gândesc altfel. Sunt de părere că micul nostru regat, prins între țările puternice din jur, trebuie mai întâi de toate să-și consolideze puterea monarhică, pentru a nu putea fi influențat de puterile vecine. O monarhie puternică poate să inițieze deschiderea țării spre lume și modernizarea ei. Nu poți niciodată să spui că ai terminat de învățat. Am ajuns la concluzia că nu mai pot rămâne aici. E vremea să mă întorc și să încerc să fac ceva.

Jin îl luă din nou în brațe pe Quasimodo și-l strânse la piept. Hong tuși a nemulțumire.

— Nu vă mai pierdeți timpul mângâind pisica!

Jin îl fulgeră din priviri.

— Câtă siguranță, domnul meu! La cât timp ați petrecut cu Régamey și cei din jurul lui, m-aș fi așteptat să înțelegeți ideea de libertate a spiritului. Știți prea bine că pentru francezi să respecți opinia și viața celor din jur, indiferent ce părere ai, e o regulă de bază. Nu mă judecați după propriile criterii. Nu e nevoie să îmi repetați cât de mult vă iubiți țara, știu prea bine. Doar că, uneori, înflăcărarea aceasta vă face să nu puteți judeca drept.

Hong Jong-u o privi drept în ochi pe Jin. Era pentru prima dată când Jin îi spunea „domnul meu” și când se lansa într-un discurs atât de lung și dureros de explicit. Ori de câte ori discutaseră până

atunci, pe chipul ei se putuse mereu citi faptul că nu avea nimic a-i spune.

— Îmi cer scuze dacă v-am supărat.

— Dumneavoastră ați ales ce stil de viață să adoptați aici, la fel și eu – îmi duc traiul cum consider eu de cuviință. Nu îmi controlează nimeni viața, trăiesc cum vreau. Nu aveți dreptate când spuneți că îmi pierd timpul. Poate că nu e mare lucru, dar de când am venit aici nu m-am așezat niciodată în genunchi în fața celor puternici.

Până și mierea poate să devină usturătoare, dacă e pusă pe rană. Hong se înroși la față ca un rac. Nu se rușinase astfel nici măcar atunci când, încercând să o sărute pe Jin, primise o palmă. Asta era o dovadă că nu uitase jignirea suferită din partea ministrului. Rămase pentru o vreme tăcut, apoi scoase din haină o fotografie a regelui și un portret al regentului Daewongun pe care le împinse în fața lui Jin.

— Voiam să vi le las dumneavoastră.

Jin împinse cele două portrete înapoi spre el.

— Nu doresc să le păstrez.

— V-ați propus să uitați Coreea?

— Decizia unui om e dată de obiecte ca acestea?

Jin îl sfredeli cu privirea. Hong făcu un pas înapoi. Era singurul coreean din Paris, singurul cu care putea să vorbească firesc în limba lor. Și acum îi spusese că pleacă.

Hong luă portretele după refuzul categoric al lui Jin.

Își îndreptase trupul ca și cum s-ar fi pregătit să se retragă, dar rămase tăcut în picioare. Lăsă să îi scape un oftat scurt și împinse în fața lui Jin un plic pe care îl ținuse până atunci alături.

— Sunt traducerile cărților *Manual pentru înțelegerea destinului după stele*[77] și *Povestea lui Sim Cheong**[78]***. La cât stăpânesc eu limba acestei țări, va trebui să corectați în multe locuri. M-am gândit să traduc și o carte de astrologie coreeană, căci această disciplină fiind acum la modă aici, lumea va fi atrasă de ea și astfel va începe să fie interesată și de țara noastră. Vă încredințez munca mea cu rugămintea de a o îmbunătăți. *Povestea lui Sim Cheong* nu urmează întocmai originalul. Am adăugat o introducere lungă pentru a face cunoscută țara noastră. Am completat și textul cu evenimente din istoria noastră. Cărțile vor apărea în cadrul unei colecții a Muzeului Guimet. Regret că nu pot rămâne la Paris până la publicare. V-aș fi foarte recunoscător dacă ați putea să revizuiți traducerile, cum ați făcut-o și data trecută și v-aș ruga să le tratați ca pe propriul proiect.

— ...

— Vă rog.

Jin rămase cu privirea ațintită la plicul pe care i-l întindea Hong. De mult nu mai răsfoise dicționarul francez-coreean pe care îl ținea în sertarul biroului.

— Din pricina poziției geografice, țara noastră a devenit o adevărată arenă de luptă între Japonia și China, cărora mai nou li s-a adăugat și Rusia. Știți foarte bine lucrul acesta, căci ați fost apropiată de regină. Singura șansă pentru noi este să facem ca civilizația occidentală să fie acceptată în Coreea. Trebuie să povestim acasă ce se întâmplă în lume și trebuie să ne facem țara cunoscută aici. Asta aștept de la dumneavoastră.

— Mai rămâneți puțin.

Jin se întoarse în încăperea coreeană și aduse de acolo o legătură de bumbac în care împachetase ceva.

— Am și eu o rugăminte. Aș vrea să îi trimit asta Maiestății Sale, regina. Sunt doar două cărți, nu e un pachet voluminos. Puteți să i le duceți doamnei Seo de la palat și aceasta i le va da reginei. Dacă nu, puteți să i le dați muzicianului Gang Yeon de la Academia Regală de Muzică.

— Ce fel de cărți sunt?

— O traducere în limba coreeană a unui roman de Maupassant, pentru regină, și o cronică de rituri și ceremonii.

Nu asta ar fi vrut să îi trimită reginei. Îl lăsase pe Hong în salon și intrase în încăperea coreeană ca să ia teancul de scrisori pe care i le scrisese fără încetare reginei în tot acest răstimp. După ce a privit câteva clipe scrisorile, le-a pus înapoi în sertar și a luat în schimb cartea de Maupassant și cronica de rituri. Pe măsură ce îi scria reginei avea senzația că se îndepărta tot mai mult de suverană, și asta era extrem de dureros pentru ea.

— O cronică de rituri?

— Am găsit-o din întâmplare. Mergeți direct la Seul?

— Mai am ceva de aranjat în Japonia. Înainte să vin aici am stat doi ani în Japonia. Trebuie să revăd câteva cunoștințe și să recuperez lucrurile lăsate acolo. O să rămân câteva zile în Japonia și apoi mă întorc acasă.

Jin îl conduse pe Hong afară din salon. Niciodată nu fusese binevoitoare față de el cât timp fusese la Paris. Văzând că Jin iese să îl conducă pe Hong, Jeanne o urmări cu îngrijorare.

Îi părea rău că pleacă? Fără să mai schimbe nicio vorbă, cei doi coborâră și porniră împreună pe sub arcadele magazinelor de la parterul clădirii.

— Când plecați la Marsilia?

— Mai am de lucru la Muzeul Guimet pentru încă două săptămâni, ca să las totul în ordine. Plec de îndată ce termin treaba.

— Unde locuiți până atunci?

— La Hotelul Serpente.

Hong Jong-u se opri și o fixă cu privirea. Vânzătorul de la magazinul de brânzeturi își scoase capul pe ușă și îi privi la rândul lui.

După ce ajunseră la capătul galeriei cu magazine, își luară rămas-bun. Hong îi spuse că nu voia să meargă cu trăsura. De când luase hotărârea să se întoarcă acasă, mergea peste tot numai pe jos. La fel mergea și la muncă dimineața, de la hotel până la muzeu. Jin încuviință din cap.

— Acum puteți vedea mult mai multe lucruri, chiar unele pe care nu le-ați fi putut vedea din trăsură.

Hong Jong-u plecă pășind apăsat, fără să privească în urmă. Jin îl petrecu din priviri până dispăru în mulțime.

6. În Bois de Boulogne

Maiestatea Voastră,

Azi am auzit o poveste îngrozitoare. Un coleg de-al lui Victor s-a întors din Statele Unite și ne-a povestit că mii de indieni care se opuneau guvernului american au fost masacrați. Se spune că în America de Nord trăiau în jur de opt sute cincizeci de mii de băștinași, dar că azi au rămas mai puțin de patruzeci de mii. Acum triburile indiene sunt pe cale de dispariție. Se pare că indienii s-au revoltat în urma asasinării căpeteniei lor, Sitting Bull, iar americanii au trimis armata. Indienii, care s-au opus armatei americane înarmată până în dinți cu mitraliere și tunuri luptând cu arcuri și câteva pistoale, au fost masacrați până la ultimul. Câmpul înzăpezit a fost înroșit de sângele celor uciși. Nici nu se știe câți au murit. M-am rugat pentru țara aceea pe care n-am văzut-o niciodată și pentru oamenii ei pe care nu îi cunosc, pentru femeile și copiii indieni îngropați în pământul înghețat.

În ziarul de azi-dimineață am citit că Noua Zeelandă, o colonie a Marii Britanii, a adoptat o lege prin care femeilor li se dă drept de vot. Se spune că parlamentul neozeelandez a cedat în fața petițiilor repetate ale femeilor… Mă opresc aici. La ce i-ar putea servi Maiestății Voastre o atare informație? Crește teancul de scrisori pe care nu mi-am făcut curaj să vi le trimit.

Nici nu știu în ce dată suntem.

De la Paris, Yi Jin

Când Jin coborî din pat, Victor deschise și el ochii. Se ridică în capul oaselor și o privi, dar ea nu părea să-și dea seama. Își puse capotul peste cămașa de noapte, deschise ușa și ieși din cameră. Victor sări din pat, se îmbrăcă în grabă și o urmă. Jeanne îi spusese foarte îngrijorată că Jin se purta ciudat. De cum se crăpa de zi ieșea din casă în cămașă de noapte și desculță. Victor o ascultase pe Jeanne în tăcere când îi povestise că nu știa unde pleca Jin, dar că se întorcea epuizată, ca și cum s-ar fi luptat cu vântul rece al dimineții, se închidea în camera specială și se prăbușea pe saltea.

— De când a fost în Bois de Boulogne e așa. S-a întâmplat ceva acolo?

Auzind asta, Victor se întoarse spre Jeanne.

— S-a făcut deja o lună de când e așa.

Jeanne era stânjenită, ca și cum comitea o indiscreție. Când Victor i-a răspuns că se ducea, probabil, să se plimbe, Jeanne a izbucnit:

— Unde s-a mai văzut ca cineva să iasă la plimbare înainte de răsăritul soarelui? Vă rog să aveți puțină grijă de *madame,* i-a spus ea privindu-l cu reproș.

Victor se mulțumi să o asculte în tăcere pe Jeanne, care se lansă în explicații despre starea soției lui. Deși o considera puțin ciudată pe Jin, care se purta cu ea ca o prietenă, nu ca o stăpână, era limpede că Jeanne ținea sincer la ea. Victor își dădu seama că Jeanne îl mustra. Se vedea în privirea ei că îi reproșa lipsa de atenție. Cum era posibil ca soția lui să părăsească în fiecare dimineață patul conjugal, de o lună de zile, și el să nu observe?

Jin coborî scările și traversă salonul fără să ezite. După ce deschise ușa de la intrare, se întoarse pentru o clipă. Vântul pătrunse prin ușa întredeschisă și îi umflă poalele capotului. Era începutul verii. Dacă ar fi ieșit îmbrăcată așa în miezul iernii, s-ar fi îmbolnăvit pe loc. Victor era în spatele ei și o urmărea, dar ea nu părea să-l vadă. Își plimbă privirea prin salon, apoi deschise ușa. Victor era profund uluit. La fel fusese și în urmă cu o zi, două, trei… Victor răsuflă ușurat; măcar își pusese capotul peste cămașa de noapte, căci altfel era total absentă: nu se încălțase și nu încuiase ușa în urma ei. Mergea bălăngănindu-și brațele, parcă împinsă de vânt. Victor o urmărea ducându-i botinele din piele cu șireturi. Era deja a treia zi când făcea asta.

După ce-și roti privirea peste fațadele magazinelor, închise la ora aceea era, Jin se îndreptă spre fagii de la marginea drumului. Cu două zile înainte se dusese până la clădirile Misiunilor străine și rămăsese multă vreme cu privirea ațintită în sus, spre turla bisericii care se profila pe cerul dimineții. Apoi intrase pe poarta deschisă, dăduse ocol clădirii din piatră cu patru etaje și se oprise în curtea interioară. Fără să se clintească din loc, ridicase încet un braț, se aplecase și apoi făcuse o piruetă. Deși părea să facă mișcări fără noimă, Jin era de fapt cufundată într-un dans tradițional coreean. În urma ei, Victor, cu botinele în mână, rămăsese să o privească până se oprise din dans. Apoi se apropiase de ea ca să-i dea încălțările, dar Jin tot nu băgase de seamă că el era acolo. Trecuse de parcă nici nu l-ar fi văzut și o luase spre casă pe același drum pe care venise. Și în ziua următoare s-a trezit la aceeași oră, dar de data aceasta a trecut de clădirea Misiunilor și s-a dus până în piața din fața Domului Invalizilor. După ce a mers o vreme așa, legănându-și brațele, Jin s-a oprit să se sprijine cu spatele de un zid, probabil fiindcă obosise. Atunci Victor s-a apropiat. Nici de data aceasta Jin nu și-a dat seama că el stătea alături de ea, cu spatele la același zid. Nu părea să-și dea seama nici unde se afla. Când a ajuns lângă Domul Invalizilor, s-a oprit și, întocmai ca în curtea Misiunilor străine, a îndoit brațele și a început să danseze. Privind-o

pe Jin cum dansa laolaltă cu păsările, copacii și praful ridicat de vânt, pe Victor l-a cuprins spaima. Nu o mai recunoștea de femeia pe care o iubea. De o lună de zile ieșea astfel pe străzi, în zori. Ca și în zilele anterioare, s-a întors acasă pe același drum, tot cufundată în vis, și s-a prăbușit adormind pe loc în odaia coreeană. Victor s-a apropiat și a mângâiat-o pe frunte, dar Jin nu s-a trezit.

Uneori, poți înțelege ceea ce nu poate exprima o ființă privind-o de la depărtare. Victor o urmărea pe Jin care se oprise într-o piață, lângă un carusel așezat în mijlocul unui pâlc dens de fagi. Caruselele erau ultima modă la Paris. Pe Champs Elysées și în Grădinile Tuileries femei cu pălării și copii gălăgioși așteptau să urce în carusel. Voia să se suie? Jin atinse cu mâna unul dintre căluții de lemn. Victor se apropie și dădu să o încalțe.

— Îmi pare rău, Victor! îi șopti Jin privindu-l cum o încălța.

Victor își ridică privirea spre ea. De trei nopți de când o urmărea, era prima dată când îi auzea vocea. Apoi Jin îl privi din nou cu ochii goi și se întoarse cu fața spre pâlcul de fagi, înfrigurată, își strânse capotul pe lângă ea și porni încet mai departe. Victor o prinse din urmă și o opri ținând-o de umeri.

— Jin!

Ea rămase locului, fără să se întoarcă.

— Unde vrei să mergi?

Când el slăbi puțin strânsoarea, Jin dădu să plece. Atunci Victor își înlănțui mai strâns brațele în jurul ei.

— Unde vrei să mergi? Spune-mi! Te duc eu.

Jin se întoarse și îl privi în ochi. Avea fața senină.

— În Coreea.

În Coreea? Victor rămase fără glas. Ea se desfăcu din strânsoarea lui și își reluă plimbarea.

Oare unde se ducea azi?

A doua zi, Jin nu-și mai amintea că ieșise desculță pe străzile pustii la patru dimineața și că rătăcise printre clădirile dintre care se ridica un miros greu, de canal. Așa cum nu-și amintea că dansase în curtea Misiunilor și la Domul Invalizilor. Când Victor, care o urmărise câteva zile la rând, îi povestea ce făcuse, asculta ca și cum ar fi fost vorba de altcineva și se minuna și ea. În afară de episoadele acestea și de amnezia care le urma, Jin părea să fie bine. După ce se întorcea extenuată, dormea bușteau câteva ore, apoi se trezea și mergea să vadă cum pregătea Jeanne micul dejun, aranja hainele cu care urma să se îmbrace Victor, strângea patul și deschidea larg ferestrele să aerisească încăperile. Se purta atât de firesc încât, de multe ori, Victor se întreba dacă ceea ce văzuse în zori nu fusese doar un vis. Seara, când se întorcea și o întreba pe Jeanne cum își petrecuse Jin ziua, aceasta îi spunea că revizuise

manuscrisul lăsat de Hong Jong-u, cu dicționarul francez-coreean la îndemână, sau că brodase evantaie ori luase ceaiul cu câteva vizitatoare. Numai că a doua zi în zori, ca și cum ar fi auzit o chemare misterioasă, Jin se ridica iarăși din pat și ieșea din casă.

Plecările acestea însemnau că voia să se întoarcă în Coreea? Oare unde se credea când dansa în curtea Misiunilor străine sau în fața Domului Invalizilor? Întrebările acestea chinuitoare îl mâhneau pe Victor. Crezuse că Jin era mulțumită de viața ei la Paris. Cel puțin, așa reieșea din scrisorile pe care i le adresa reginei. Victor descoperise din întâmplare scrisorile și, mânat de curiozitate, începuse să le citească. Apoi își făcuse un obicei din a citi în secret scrisorile pentru regină, pe care Jin nu le trimisese. Le scria, le îndoia frumos, le împacheta într-o năframă de mătase și le punea într-un sertar. Jin îi povestea reginei despre slujbele săptămânale de la Catedrala Notre-Dame, despre serbările organizate pe 14 iulie, ziua națională a Franței, și despre trăsurile din Paris, îi descria foarte realist, cu lux de amănunte, cum funcționa motorul cu aburi. Se simțea din tonul scrisorilor ei că Jin era un spirit tot mai liber. La început era stânjenită de faptul că în loc să folosească formula „umila mea persoană" îndrăznea să scrie „eu", dar mai apoi se vedea că se obișnuise și că folosea persoana întâi cu naturalețe.

Victor continua să o urmărească pe Jin, torturat de gânduri și copleșit de sentimente de vinovăție. Încercând să-și amintească ce se întâmplase mai deosebit în ultimul timp, îi veni în minte imaginea lui Véronique, pe care o revăzuse cu ocazia balului de la reședința ministrului de externe. Să fi aflat Jin de Véronique? Victor era din nou cuprins se remușcări, văzând-o cum rătăcea pe străzile pustii.

După ce ajunseseră la Paris, Victor îi găsise lui Jin profesori de istorie, filosofie, literatură și muzică. Jin își însușise cultura franceză, absorbind rapid toate informațiile, ca un burete. În afară de lecțiile de vals, pe care le luase de la o profesoară prezentată de doamna Planchard, Jin nu avusese niciun fel de dificultăți în a studia cultura franceză. Îi plăceau balurile de la primărie și dezbaterile din diverse saloane, unde se prindea în discuție îmbujorându-se de entuziasm. Părea liniștită când asista la slujbele religioase și trăgea mereu cu urechea la discuțiile pe care parizienii le purtau în cafenelele de pe cheiurile Senei sau în piețe. A jucat chiar și șah într-o cafenea de pe lângă Palais-Royal, împreună cu Maupassant. Poveștile ei coreene, spuse într-o franceză aparte, animau monotonia Clubului călătorilor condus de Henri Philippe. Victor o considera o pariziană veritabilă.

După pierderea sarcinii, se închisese în încăperea coreeană, dar Victor era convins că în timp avea să își revină. Și acum voia în

Coreea! Nu era aceasta țara care îi cerea supunere și care o exploata? Lui Victor îi era greu să creadă că dorința de a revedea lumea aceea o făcea să cutreiere în zori. Apoi și-a amintit de plimbarea în Bois de Boulogne, din urmă cu o lună.

De cum dădea primăvara, festivitățile se țineau lanț în pădurea Boulogne.

Victor se gândise că o ieșire în aer liber în imensul parc avea să îi facă bine lui Jin. S-au dus acolo a doua zi după întoarcerea lui de la Marsilia, unde fusese trimis pentru cinci zile. Jeanne îi povestise că Jin nu ieșise din încăperea coreeană în tot acest timp. Nu putea nici el să își explice de ce, dar îl enervase ceea ce auzise de la Jeanne. Îi venea să strige „Și eu ce să fac?", dar se stăpânise și pregătise în schimb plimbarea în Bois de Boulogne. Au coborât din trăsură la intrarea în pădure, ca să facă câțiva pași pe jos. Pădurea, bogată în arbuști rășinoși și arbori mari, era împânzită de vizitatorii ieșiți să profite de întoarcerea primăverii. Soarele strălucea deja peste salcâmii brazilieni și peste bananierii din grădina botanică. Florile multicolore păreau însuflețite. Vânzători de steguțe tricolore, domni venerabili care jucau în nisip un joc cu bile din lemn colorate, vizitatori care se plimbau cu bărcile pe lacul din mijlocul pădurii, îngrijitori de cai care închiriau ponei pentru copii, oameni care făceau picnic pe malul lacului, înșirând bucatele aduse în coșuri de nuiele…

Jin a rămas cel mai mult la gradina zoologică. S-a amuzat văzând un zebu indian cu cocoașă cum râcâia pământul cu copitele și a hrănit hipopotamii, urangutanii, cămilele și cangurii care s-au apropiat de marginile custilor, aruncându-le mâncare, așa cum făceau și alți vizitatori. Și-a cumpărat înghețată de la chioșcul în formă de cilindru și i-a privit pe cei care se încumetau să călărească.

După vizita la grădina zoologică, și-au continuat plimbarea prin pădure, spre nord. Victor nu știa că în zona aceea fuseseră mutate populații africane. Văzând că lumea se aduna în jurul unui gard scund, s-au apropiat și ei să vadă ce era. În spațiul acela era expus un întreg trib din Africa. Lumea se adunase să caște gura ca la grădina zoologică. Bărbați goi, care abia își acopereau rușinea, alergau cu sulițe în mâini, chipurile, la vânătoare. Femei cu sânii dezgoliți treceau încoace și încolo purtând vase cu apă pe creștet. Copii cu pielea neagră, goi puști, îi priveau cu ochi strălucitori pe vizitatorii curioși. Aveai senzația că te aflai în Africa, nicidecum în Bois de Boulogne, lângă Paris. Victor auzise câte ceva despre africanii expuși spre amuzamentul parizienilor, dar nu-și putuse imagina că fusese adus acolo un sat întreg. Într-o clipă, Jin, atât de fericită la grădina zoologică în care erau animale din toate colțurile

lumii, se întunecă pe dată la față. Victor, care îi urmărea pe africani împreună cu ceilalți vizitatori, nu și-a dat seama că Jin se întristase. La un moment dat, lumea adunată izbucni în hohote de râs văzând cum unul dintre copiii în pielea goală își făcuse nevoile și se ștergea la fund cu frunze. Când o femeie cu sânii goi mișcându-i-se liberi a venit să-l mângâie pe copil, mulțimea a izbucnit din nou în hohote.

— Să plecăm, Victor!

Când Victor s-a întors, Jin fugea deja printre copaci.

Abia atunci înțelesese ce s-a întâmplat.

Și-a amintit cu regret că și el a râs împreună cu ceilalți văzându-i pe bieții africani. La Paris, Jin suporta cel mai greu privirile oamenilor care o studiau ca pe o curiozitate. Îi spusese mereu să nu le dea importanța, dar ea nu putea să treacă ușor peste asta și suferea. Începuse să nu mai reacționeze tot timpul la privirile indiscrete, dar uneori îi mai șoptea lui Victor: „Nu e asta țara libertății și a egalității? Atunci cum se face că îi discriminați pe cei din alte rase și îi priviți ca pe niște obiecte de muzeu?”

Victor alergă să o ajungă din urmă pe Jin, dar nu reuși.

Merse până la intrarea în parc, unde lăsase trăsura cu care veniseră. Nu era nici acolo. O așteptă vreme îndelungată, dar nu apăru. Își petrecu restul zilei căutând-o pe Jin printre sutele de vizitatori. Plimbarea era compromisă. O găsi în cele din urmă așezată pe o bancă de pe malul lacului, chiar înainte de asfințit. Cum alergase toată ziua să o caute, Victor nu se mai putea gândi la nimic în clipa aceea. Îi dispăruse până și mânia, dar și energia de a o certa fiindcă dispăruse dintr-odată, așa cum nu mai avea nici putere să se îngrijoreze că ar fi putut să i se întâmple ceva, căci în parc erau tineri care mânau trăsurile în goană, de parcă erau la curse. Se așeză tăcut alături de Jin, iar ea se sprijini de el. Abia se mai putea ține dreaptă. Victor o cuprinse de umeri.

— Gillin…

Îi spusese pe numele coreean, ceea ce nu se întâmpla prea des.

— De ce nu-ți ții promisiunea pe care mi-ai făcut-o?

Victor nu îndrăzni să o întrebe despre ce promisiune era vorba. Atâtea promisiuni pe care nu le onorase… Nu se ținuse nici măcar de promisiunea că odată ajunși la Paris aveau să se căsătorească.

— Ai spus că o să mergem împreună la Plancy.

Așa era. Crezuse că alături de ea ar fi avut puterea să se întoarcă în locul acela, în care Marie fusese găsită fără suflare pe marginea lacului.

— De ce nu mergem? Nu mai vrei să mergi acolo cu mine?

— De unde ți-a venit ideea asta?

— Dacă se năștea copilul, m-ai fi dus?

— O să avem alți copii.

— Nu. Noi doi nu mai putem avea copii. Nu ți-am spus, dar și când eram la Seul am pierdut o sarcină.

În ziua aceea n-au mai schimbat nicio vorbă în trăsura care i-a dus acasă. Era pentru prima dată când nu mai aveau ce-și spune.

Jin se opri în fața unui cimitir de lângă bulevard, care semăna mai degrabă cu o grădină. Era un loc în care parizienii își plimbau câinii dimineața și seara. Jin deschise portița scundă a gardului ce despărțea cimitirul de stradă și intră. Câteva păsări adormite pe ramurile copacilor bătrâni își luară zborul speriate. Când văzuse prima dată locul acesta, Jin fusese convinsă că era un parc. Nici nu era de mirare, căci văzuse un băiat cu pelerină și beretă care se juca acolo cu cercul. Presupunerea i-a fost confirmată când a văzut-o pe mama copilului așezată pe o bancă, cu umbrela de soare deschisă și o carte pe genunchi. Când Victor o lămurise că nu era un parc, ci un cimitir, Jin rămăsese foarte uimită. Dăduse din cap în semn că înțelege abia când Victor îi arătase crucile vechi, ascunse printre ierburi și copaci. Se găseau acolo mormintele unor oameni care muriseră cu mai bine de două sute de ani înainte. Nu se mai ocupa nimeni de morminte, așa că înscrisurile de pe pietrele funerare se șterseseră, nu se mai știa ale cui erau mormintele. Niciun nume nu se mai putea desluși.

Căuta un loc în care să poată dansa?

Când ajunse într-un colț mai larg, Jin se opri și își roti privirea de jur-împrejurul cimitirului. Apoi porni iar. După ce străbătu tot cimitirul, se întoarse iar la intrare unde se așeză pe banca pe care stătuse doamna care îl supraveghea pe băiețelul cu cercul.

Trandafirii înfloriți, care creșteau printre morminte, miroseau ca pielea pruncilor.

Jin rămase o vreme pe bancă privind în gol, apoi se ridică încet.

Se duse în locul în care se jucase copilul cu cercul, își ridică brațele și făcu o piruetă. Părea că avea să danseze iar un dans coreean, dar de data asta Jin se rotea pur și simplu. Apoi căzu, ca și cum ar fi ametit.

— Jin!

Victor, care până atunci se mulțumise să o observe, se apropie repede de ea și o prinse de umeri.

— Ești bine?

O ridică și o ajută să se așeze pe bancă.

— Victor…

Crezând că Jin voia să îi spună ceva, Victor se aplecă spre ea, dar Jin nu mai zise nimic. Adormise. Nu putea să o lase acolo, căci putea răci în rouă dimineții, așa că o ridică și o luă în spinare. Își aminti că așa își purtau femeile coreene copiii. Pe jumătate adormită, Jin se prinse cu brațele de gâtul lui.

— Cine era? șopti ea prin somn.

— Cine anume? întrebă Victor, dar nu primi răspuns.

Să fi fost vorba de Véronique? Victor și-o așeză mai bine în spinare și porni spre casă. Ca să îi poată povesti despre Véronique, trebuia să înceapă prin a-i povesti câte ceva dinainte de plecarea lui la Beijing. Nu era un secret și nici nu-i era greu să vorbească despre asta, dar nu se ivise niciodată ocazia. Singurul copil al unei familii nobiliare, Véronique își pierduse ambii părinți într-un accident de trăsură. Rămasă singură, s-a dovedit a fi o fire independentă. Asta i-a plăcut lui Victor, dar în același timp a fost și motivul pentru care relația lor nu a putut evolua. Deși erau deja un cuplu, Véronique se temea de căsătorie. Când Victor i-a spus că va pleca la Beijing, ea l-a anunțat senină că nu avea să-l aștepte. Când a revăzut-o la balul de la reședința ministrului, Véronique părea să ducă același stil de viață ca mai înainte. Fusese căsătorită pentru o vreme cu un baron, dar după ce divorțase de acesta, revenise la viața socială, unde se întreținea cu foarte multă lume. După bal, Victor a revăzut-o la mai multe serate. Mai târziu a aflat că, deși știa de Jin, Véronique se ducea intenționat în locurile unde putea să-l întâlnească. Marie, de pe moșia de la Plancy, îi lăsase o rană adâncă în suflet, dar Véronique nu însemna mare lucru pentru Victor. Habar n-avea că tocmai asta o atrăgea pe ea.

Peste străzile încă pustii plutea ceața dimineții.

Victor, care o purta pe Jin în spate, era cuprins de tot soiul de sentimente.

Cum poate să fie un trup atât de ușor? Corpul cald al lui Jin îi încălzea spinarea. Promisiunile pe care i le făcuse la Seul… Se încruntă. Nu reușise să o îmbuneze pe mama lui, care susținea că, luând-o pe Jin în căsătorie, dădea cu piciorul titlului nobiliar pentru care se luptase tatăl lui până fusese alungat de la Plancy și îl îndemna să se însoare cu Véronique. În mintea ei, dacă o lua pe Jin de soție, Victor renunța la cariera de diplomat. Adăugirea aceea de la numele lor de familie reprezenta un obstacol pentru Victor. Jin era nerăbdătoare să o cunoască pe mama lui, dar aceasta plecase din apartamentul de la Paris de îndată ce primise vestea că Victor venea la Paris împreună cu Jin. Faptul că timp de trei ani nu venise niciodată în casa lor însemna destul de clar că nu o accepta pe Jin.

Ajuns acasă, Victor o așeză pe Jin pe pat. Deși părea adormită, aceasta întredeschise ochii și se dădu jos din pat pentru a se întinde pe podea. Spre deosebire de casele coreene, unde podeaua era încălzită, în apartamentul lor de la Paris era frig pe jos. Victor o ridică și o așeză din nou pe pat, dar ea se dădu jos, în somn, și se strânse covrig pe podea. Victor o acoperi cu o cuvertură și se așeză pe marginea patului unde rămase o vreme uitându-se la ea cum

dormea. Quasimodo îl smulse din gânduri.

Apărut nu se știe când și de unde, motanul se întinsese cât era de lung la capul lui Jin și de acolo îl privea fix pe Victor. Acesta se ridică din pat și se întinse și el pe podea, alături de Jin. Quasimodo nu-i scăpa din ochi. Victor ridică ușor capul lui Jin, scoase brațul îndoit sub el și, după ce se întinse pe spate, îi strecură sub cap brațul lui. Jin se mișcă în somn și se lipi de pieptul său. Victor se întoarse pe o parte și o luă în brațe. Cum de ajunsese așa de plăpândă? Îi mângâie spinarea și rămase surprins. Îi simțea în palmă toate oasele. Unde erau spatele ei elastic și ceafa ei grațioasă? Simțind frigul din podea, Victor o trase pe Jin mai aproape de el.

Dacă Maupassant ar mai fi fost printre ei… Scriitorul îi spusese lui Jin o mulțime de povești: cum a tras cu arma în Războiul franco-prusac, cum a luat lecții de literatură de la exigentul Flaubert, cum mergea cu prietenii să se plimbe cu bărcile sau cum mama lui, bolnavă de scrofuloză, nu se putea abține să nu se amestece în treburile lui. Jin zicea că Maupassant era terorizat de gândul că ar fi putut orbi. Victor se întrebă deodată ce i-o fi povestit Jin scriitorului când acesta era pe moarte. Probabil că el ar fi știut ce se petrecea în sufletul lui Jin și-ar fi înțeles de ce rătăcea pe străzi în zori. Dar Maupassant părăsise lumea aceasta. Încercase să se sinucidă pe plajă la Nisa, tăindu-și venele. Pentru Jin fusese o mare tragedie. Îi spusese atunci lui Victor că Maupassant suferea cumplit, convins fiind că își pierdea mințile, și că voia să îl ajute. Așa că, atunci când Maupassant a fost internat într-o clinică de psihiatrie, Jin s-a suit imediat în trăsură și s-a dus să-l vadă. Apoi l-a vizitat de mai multe ori. De fiecare dată lua la ea dicționarul francez-coreean. Victor ar fi vrut să meargă însoțită de Jeanne, dar ea pleca de fiecare dată singură. Când o întreba ce făcuse în vizită la Maupassant, îi răspundea că revăzuseră împreună traducerile lui Hong Jong-u.

— Eu îi citesc și el corectează pasajele care sună ciudat. Îl învăț și câte un cuvânt în coreeană.

— Cum reușești?

Jin făcea ochii mari când Victor o întreba așa ceva. După părerea ei, Maupassant era perfect lucid și nu înțelegea de ce era internat acolo. Într-o zi Jin, s-a întors și i-a spus că nimeni nu-l mai vizita pe scriitor, nici măcar familia. Apoi, în altă zi, a spus că nu reușise să-l vadă, fiindcă el ceruse să nu mai primească niciun vizitator. Maupassant n-a mai ieșit din clinică, s-a stins acolo. Jin a citit în tăcere într-un ziar despre moartea lui. A primit vestea cu un calm surprinzător, întrebând doar tristă ce vârstă avea. Victor i-a răspuns că avea patruzeci și trei de ani. Jin a repetat șoptit: „Patruzeci și

trei de ani…” Victor a răsuflat ușurat văzându-i reacția și a uitat de Maupassant. Jin nu s-a dus nici la înmormântarea lui, nici la cimitir să-i vadă mormântul. Când Victor îi propunea să meargă împreună, scutura hotărâtă din cap spunând că nu voia. Gândindu-se în urmă, Victor își dădu seama că Jin își pierduse pofta de viață după moartea lui Maupassant. Nu se mai uita nici măcar la traducerile din limba coreeană, la care lucrase asiduu ca să i le arate scriitorului. Tot din vremea aceea începuse să petreacă câte o zi întreagă cufundată în fotoliul din salon, cu Quasimodo în poală. Victor își aminti că într-o zi o scuturase de umăr, căci rămăsese nemișcată ore în șir. Tresărise și zisese șoptit, ca pentru sine: „Cred că-l înțeleg pe domnul Maupassant”.

Victor întinse o mână și o mângâie pe cap.

În cele trei zile în care o urmărise în fiecare dimineață, descoperise nu numai cât de slăbită era Jin, ci își dăduse seama și că el însuși se întorsese la stilul de viață pe care îl avea înainte de a o cunoaște pe ea. După ce o întâlnise la Seul și se îndrăgostise de ea, toată viața lui, până în cele mai mici amănunte, gravitase în jurul ei. Era o descoperire care îl ului. Și totuși… îl cuprinseră remușcările. Aranjase pentru Jin, care dormea adesea pe podea, camera coreeană de lângă salon, iar apoi revenise la obiceiurile lui, ca și cum își făcuse datoria. Când Jin se ridica de lângă el din pat și pleca, el presupunea că se retrăgea în refugiul ei coreean. Habar nu avusese că, de fapt, ea rătăcea pe străzi, până nu îi spusese Jeanne. Nu fusese în stare nici măcar să-i îndeplinească dorința de a vedea Plancy, satul copilăriei lui. Oftă adânc și o trase pe Jin mai aproape de el, sărutându-i buzele reci.

Toate acestea se petreceau cu puțin înainte ca Parisul să fie zguduit de Afacerea Dreyfus și ca Hong Jong-u să-l asasineze pe Kim Ok-gyun la Shangai.

CAPITOLUL IV

Cruțați-i viața! Cruțați-i viața!

1. Revederea

Plecând de la Marsilia, cei doi au călătorit timp de cincizeci de zile, trecând prin Canalul Suez, Colombo, Saigon și Shanghai pentru a ajunge la Jemulpo.

La începutul primăverii au găsit portul Jemulpo foarte mult schimbat, transformat într-o mică parte a lumii japoneze. Magazinele și hotelurile din port aveau firme în limba japoneză, iar pe străzi se vedeau mai mulți japonezi decât coreeni. În cele două zile petrecute la Jemulpo, Yi Jin a auzit mai des limba japoneză decât propria-i limbă. China, față de care regatul Jeoson se afla în poziție de vasalitate, pierduse războiul cu Japonia în încercarea de a se impune ca putere dominantă în Asia de Est. Marele imperiu chinez s-a prăbușit neputincios în fața flotei japoneze. Victorioși în bătălia pe mare, japonezii au forțat China să capituleze în Peninsula Liaodong, apoi au avansat în forță de pe coastă până în interiorul țării. Japonia era susținută de Anglia. China s-a îndreptat spre Rusia pentru a cere ajutor. Prins la mijloc, regatul coreean avea de suferit.

În fața clădirii legației franceze apăruse un felinar cu gaz.

Când intrară pe poarta legației, Victor Collin de Plancy aruncă o privire spre clădirea legației ruse. Cât stătuse la Seul, mereu se uita spre legația rusă, de câte ori ieșea pe poarta misiunii franceze. În mijlocul orașului, clădirea acesteia ieșea în evidență prin arhitectura de inspirație rusească, răsărind înaltă dintre casele tradiționale coreene. Unele dintre acestea erau și ele renovate, dar chiar dacă aveau uși și ferestre cu geamuri de sticlă, acoperișurile le făceau să își păstreze aspectul tradițional. Nici legația franceză nu rămăsese așa cum o știau ei. În stânga clădirii principale apăruse o nouă anexă în stil occidental. Interpretul Choe Pedro îi conduse într-acolo, explicându-le că pentru moment consulatul funcționa în acel loc.

Guérin, care își asumase rolul de viceconsul după plecarea lui Victor și până la sosirea noului consul, Frandin, plecase la Beijing. Aflând vestea morții mamei sale, noul consul se întorsese la Paris, așa că în locul lui rămăsese să conducă legația un viceconsul pe nume Lefèvre. Regele coreean ceruse în repetate rânduri Franței să numească un nou consul la Seul, dar nici până atunci postul nu fusese ocupat. Spre deosebire de China și Japonia, relațiile Franței cu Coreea aproape că nu progresaseră.

Victor își luase concediu în speranța că, întorcându-se în Coreea, putea să o ajute pe Jin să scape de somnambulism. În afară de această problemă, Jin părea să-și fi regăsit pofta de viață. S-a îngrijit cu mare atenție de manuscrisele traducerilor lăsate de Hong

Jong-u înainte să plece înapoi în Coreea, iar când acestea au fost publicate în colecțiile Muzeului Guimet, a trimis invitații pentru o mică petrecere în salonul lor. Victor o lua cu el de câte ori avea de făcut o călătorie de câteva zile. Spera că ducând-o într-un loc necunoscut, Jin avea să se facă bine. Dar indiferent unde se aflau, la ora patru dimineața, Jin se trezea, privea în jur și, ca și cum ar fi auzit o chemare, pleca de lângă Victor. Nu avea rost să o certe, căci oricum nu-și amintea nimic. Medicul îi recomandase să o ducă în Coreea, căci era cel mai bun remediu.

Cei mai bucuroși să îi revadă pe Jin și pe Victor au fost cățelul din rasa Jindo și bucătăreasa legației, Seom Yi-nae. Chiar dacă reprezentanții legației se schimbaseră de câteva ori, câinele continua să alerge prin curte, iar Seom Yi-nae să trebăluiască la bucătărie. Când cei doi au intrat în curte, câinele, care pândea atent un mușuroi de cârtiță, a luat-o la fugă spre ei. Își amintea fără doar și poate de plimbările matinale cu Victor, căci a făcut o serie de tumbe în fața acestuia, apoi s-a tăvălit de mai multe ori în jurul lui Jin. După aceea s-a ținut după ei până la noua anexă. Băiețelul lui Lefèvre încercă în zadar să îl cheme la el și în cele din urmă izbucni în plâns. Jin încercă să îl liniștească spunându-i că vor pleca în curând, dar nu reuși să-l convingă să nu mai plângă. Cum câinele refuza să se întoarcă în fața clădirii principale, i-au adus acolo cușca și bolul pentru hrană.

Epuizată după călătoria de peste cincizeci de zile, Jin nu ieși din încăpere timp de mai multe zile. La plecarea din Coreea, Victor ajunsese acasă cu o laringită din pricina căreia suferise timp de șase luni, în vreme de Jin nu avea nimic. De data aceasta n-a mai fost la fel. De fiecare dată, la ora mesei, Seom Yi-nae îi aducea terci de orez. Jin își recăpăta repede forța și o însoțea pe bucătăreasă în piață la Maponaru, unde mergea după pește.

În cea de-a treia noapte pe care o petrecură la legația franceză, Victor nu se culcă, ci rămase să o vegheze pe Jin. Era o noapte cu lună plină. Își propusese să facă asta încă din prima noapte, dar adormise, fiind prea obosit, și când s-a trezit era deja dimineață. Lumina palidă a lunii se strecura în odaie prin fereastră. Victor era nerăbdător sa afle dacă doctorul avusese dreptate și Jin nu suferea de somnambulism și acasă.

De când pusese din nou piciorul pe pământ coreean, își amintise cu limpezime totul, inclusiv promisiunile pe care i le făcuse lui Jin. Își regăsi pasiunea de care fusese mânat din prima clipă în care o văzuse pe pod, la palat, în ziua audienței regale. Redescoperi bucuria de care avusese parte în ziua banchetului din Pavilionul Gyeonghoeru, când o revăzuse pe Jin. Își aminti cum, fermecat de ea, uitase să aplaude la finalul dansului ca ceilalți invitați. Își mai

aminti și de prima zi în care venise Jin în vizită la legația franceză, cum se repezise să o sărute pe obraz, cum se îmbujorase ea de rușine, nefiind obișnuită cu un asemenea salut, dar cum rămăsese demnă. Își aminti și de nopțile în care el rămânea până târziu în curte, sub arțarul chinezesc, cu ochii ațintiți la încăperea în care era Jin, care citea uneori o noapte întreagă așteptând ca regina să o cheme înapoi la palat. Toate amintirile uitate în timpul petrecut la Paris îi reînviară în minte ca și cum s-ar fi petrecut cu o zi înainte și-l făcură să ofteze adânc. Deși era conștient că aveau de făcut din nou un drum lung la întoarcere, Victor se felicită pentru ideea de a reveni la Seul.

Chipul lui Jin era scăldat de razele lunii. În afară de zgomotele care se auzeau din curte, unde cățelul se mișca fără astâmpăr, tăcerea era deplină. De când ajunseseră la Seul, Jin nu se mai dădea jos din pat noaptea pentru a dormi pe podea. Și acum era cufundată într-un somn adânc. Întoarcerea acasă s-o fi vindecat oare de plimbările nocturne? Pe când lumina lunii făcea loc zorilor încă nedesluși ți, Victor, care o privea în tăcere pe Jin, se simți iar neputincios. Totuși, scăpat de o grijă, se întinse pe spate și închise ochii, cuprins de moleșeală. Atunci auzi:

— Gillin…

Jin pronunțase în șoaptă numele lui coreean. De când nu-i mai spusese așa?

— Nu dormi?

Victor se întoarse spre ea și își strecură un braț sub capul ei. Jin se lipi de el.

— Ce gânduri te frământă?

— Nu dormeai?

— Mulțumesc, Gillin.

— Pentru ce?

— Pentru că te-ai întors cu mine.

— Era firesc.

— Puteai să mă lași să plec singură.

— Cum să te las să pleci singură?

Și totuși, ar fi putut. La un moment dat se gândise dacă nu era mai bine să o trimită singură la Seul, dar iată că mai putea avea secrete față de ea. Părea că îi citea gândurile. Nu era ușor să obțină un concediu atât de lung fără un motiv bine întemeiat. De altfel, nici nu ar fi reușit fără bunăvoința ministrului care, deși nu era deloc interesat de Coreea, era mereu amabil cu Jin. Victor o mângâie pe cap. Părul ei negru și bogat mirosea a santal. Până și parfumul acesta, pe care îl pierduse la Paris, se întorsese aici.

— Singurul lucru la care trebuie să te gândești acum e să te refaci. Doar așa vei putea merge la orfelinatul de la Gondanggol să-i

vezi pe cei de care îți e atât de dor și care abia așteaptă să te revadă. Ca să nu mai spun că trebuie să vezi și cât s-a transformat locul acesta de când ai plecat.

Jin se ridică și îl sărută ușor pe Victor. Buzele ei, până atunci uscate, erau calde și umede.

Promisiunile neonorate atrag după ele alte promisiuni.

— Când ne întoarcem la Paris, mergem direct la primărie să ne căsătorim. Invităm toți cunoscuții la petrecere. Invităm și necunoscuți. Pregătim o masă bogată, la care să poată veni oricine.

Jin râse domol.

— Râzi?

— Victor, pentru mine nunțile și petrecerile nu contează. E de ajuns că ai venit cu mine la Seul.

Spunea adevărul. La început, la Paris, se necăjise pentru o vreme fiindcă Victor nu mai pomenea nimic despre căsătoria lor. Apoi se liniștise, după ce aflase câte umilințe suferise tatăl lui când fusese alungat de la Plancy, acuzat fiind că își însușise ilegal titlul de noblețe. Atunci a început să o înțeleagă pe mama lui Victor, pe care n-o văzuse niciodată.

— Știi de când n-ai mai zâmbit?

— N-am mai zâmbit?

O strânse tare în brațe. Trupul ei era cald. Își strecură o mână sub cămașă și îi atinse sânii. În lumina dimineții, Jin îl privi cu atenție, apoi își trecu un deget peste ochii, nasul și gura lui. Bărbatul acesta îi părea deopotrivă apropiat și străin. Așa fusese întotdeauna. Nu ridica niciodată vocea, era harnic, mereu atent și grijuliu. Când nota ce văzuse sau ce auzise, avea minuțiozitatea unui cronicar. Când aduna vaze, cărți sau piese de mobilier, părea un adevărat colecționar. În același timp era meticulos, distant și de neclintit când era vorba de interesele Franței.

— Îți mai amintești de săculețul parfumat pe care ți l-am lăsat între paginile romanului *Mizerabilii*?

Cum ar fi putut uita săculețul acela brodat cu bujori roșii ca focul?

— Am brodat lângă bujori și o șopârlă, ca cele despre care ai scris în lucrarea ta. Am lăsat săculețul în scrinul coreean din încăperea asiatică.

În afară de șopârla brodată, Jin mai adăugase ceva. Lăsase în săculeț inelul pe care Victor i-l dăduse în noaptea aceea.

— Ceasul tău de buzunar e într-un sertar al mesei.

— ...

— Nu merge în redingotă la seratele din timpul iernii. Poți să răcești.

Ascultând-o înșirând toate aceste nimicuri, Victor se întoarse pe

o parte.

— De ce vorbești ca și cum nu te-ai mai întoarce la Paris?

Jin îl mângâie pe piept.

— Nu se știe niciodată, Victor.

El îi prinse mâna care îl mângâia pe piept și se întoarse spre ea:

— Ce te face să spui asta?

În loc să-i răspundă, Jin căută să-și pună capul pe genunchii lui. Victor nu înțelegea. De când se întorseseră la Seul, nu ieșise din odaie nu pentru că nu se simțea bine, ci din pricina hainelor. Nu știa ce să facă. Să continue să se îmbrace cu hainele ei de la Paris, sau să își pună costumul coreean? Dar părul, cum să și-l prindă? Trebuia să cugete cu atenție la toate acestea.

Jin suferea, căci înțelesese că și ea se schimbase mult.

Suferința ei începuse încă de când ajunsese în port la Jemulpo. Aglomerat acum, acesta nu mai semăna cu portul din care plecase. Coreenii, japonezii sau chinezii care forfoteau în port o cercetau cu toții insistent. Curiozitatea oamenilor n-a ocolit-o deloc în cele două zile cât au rămas la Jemulpo. Nici la hanul la care s-au oprit să înnopteze pe drum n-a scăpat de privirile iscoditoare. La început a crezut că era din cauza lui Victor, dar și-a dat seama ca lumea o studia și când era singură. Jin era obișnuită cu privirile curioase, dar când până și o mamă care își alăpta pruncul pe prispa hanului o privise ca pe o străină, a fost cuprinsă de durere. Atunci a înțeles că ajunsese un exponat în propria ei țară, așa cum fusese și în Franța.

Câinele se auzi scâncind la ușă. Poate că, văzând că s-a luminat de zi, voia să iasă în curte.

— Vrei să facem o plimbare? întrebă Victor, frecându-și obrazul de al ei. Azi e o zi bună să mergi la Gondanggol. Îi duci de mult dorul. Eu mă gândeam să mă văd cu Müllendorf după-amiază, să aflu care mai e situația în țară.

Victor o convinse pe Jin, care încă se mai codea. Se îmbrăcară și ieșiră. Câinele veni în fugă și așteptă până ce Victor se încălță, apoi începu să alerge în jurul lui prin curte. Fiind încă devreme, clădirea principală a legației era cufundată în liniște. Pentru a nu fi nevoiți să o traverseze, cei doi ieșiră pe o portiță laterală. În aer, parfumul de pin se amesteca cu cel al pelinului proaspăt răsărit. Mai mirosea și a pământ reavăn, căci ogoarele tocmai fuseseră arate pentru însămânțat. Jin își dădu jos șalul de pe umeri și inspiră adânc. Vântul, care adia ușor, îi răcori ceafa. Era vântul de primăvară coreean, pe care îl simțea din nou, după patru ani.

— Domnule consul!

Întorcându-se, îl văzură pe interpretul Choe Pedro în fața porții principale. Privirea lui Jin fu atrasă de verdele crud al mugurilor arțarului chinezesc, care crescuse mult în cei patru ani. Choe Pedro

se apropia cu pași mari.

— Așa devreme începeți ziua de muncă?

— Am rămas peste noapte la legație și, cum n-am dormit în patul meu, m-am trezit devreme. Am ieșit să fac vreo câțiva pași.

Interpretul privi apoi spre câinele care se oprise puțin mai în față și se uita înapoi, spre ei.

— Iată că se adeverește ce se spune despre câinii din rasa Jindo, și anume că nu-și uită niciodată primul stăpân. Se vede cât e de bucuros că v-ați întors.

Victor surâse și alergă spre câine. Își amintea de ieșirile lor matinale la alergare? Văzându-l, câinele o luă din nou la goană. Erau deja departe amândoi.

— Ați reușit să vă odihniți după călătorie? întrebă Choe studiind-o pe Jin. Am rămas foarte surprins când v-am văzut. Nu v-am recunoscut.

— Atât de mult m-am schimbat?

— De fapt… Cum să vă spun? Păreați altcineva. Mi s-a părut ciudat. Poate că era din pricina hainelor. Să spun să vă pregătească hainele pe care le purtați înainte? Seom Yi-nae le-a pus bine.

Să se îmbrace iar cu hainele acelea? Jin nu putu să-i răspundă.

— S-au schimbat multe în țară de când ați plecat, dar n-aș putea să vă spun dacă în bine sau în rău. Sunt mult mai mulți japonezi decât în perioada în care era domnul consul aici. Acum se pot vedea oricând pe străzi soldați japonezi înarmați până în dinți.

Jin își trase din nou șalul peste umeri.

Vântul de primăvară, care bătea răcoros la ora aceea a dimineții, o făcea pe Jin să se înfioare de bucuria reîntoarcerii, dar și de tristețe. Era aceeași senzație pe care o avusese și în port, unde era plin de japonezi, când văzuse o mamă care-și hrănea sugarul la sân. Fără să-și dea seama, Jin mângâiase creștetul copilului, scăldat în razele soarelui de primăvară, care se ridicase peste port. Surprinsă, își întorsese repede privirea spre șlepurile din port și spre pescărușii negri care zburau în larg. Regele și regina, care încercaseră să profite de interesul subit al puterilor străine pentru micul lor regat, până atunci necunoscut, păreau să se afle într-o poziție foarte precară, ca două lumânări în vânt.

— Țara nu mai are nicio putere, e mânată în toate direcțiile… În plus, ne mai confruntăm și cu lupta pentru putere dintre regină și regentul Daewongun, care se va sfârși doar odată cu moartea unuia din ei. Nu-i interesează deloc soarta poporului, sunt obsedați de putere. În sud, s-au revoltat țăranii la Gobu. Răscoala s-a întins ca focul.

Jin oftă adânc. Oare sora Jacqueline ajunsese la Penang? Ea fusese cea care îi povestise despre răscoala țăranilor din sudul

peninsulei.

— Asupriți și de funcționarii corupți, și de stat, ce să facă, sărmanii? După ce muncesc din greu un an întreg, nici să aibă ce mânca nu le mai rămâne. S-au revoltat mânați de îndemnul „Cerul e în om”[79]. Poporul întreg era în asentimentul lor. Lucrurile s-au mai liniștit după ce au fost prinși și decapitați capii răscoalei, dar nemulțumirea a rămas. Jeon Bong-jun a fost prins de soldații japonezi după ce l-a trădat un fost aghiotant. Și, cum n-a cedat în ciuda încercărilor acestora de a-l face să trădeze cauza, și-a atras respectul lor. A cerut să fie decapitat la o răscruce de drumuri din capitală, pentru ca sângele lui să stropească poalele trecătorilor. Voia ca în felul acesta să le transmită oamenilor că lupta trebuie continuată și după moartea sa… Mereu se întâmplă câte ceva, nu e niciodată liniște și pace în țară.

Jin îl asculta în tăcere.

— După ce l-a ucis pe Kim Ok-gyun la Shanghai, Hong Jong-u s-a întors în țară cu cadavrul lui, pe care l-a dat cu var ca să nu putrezească pe vas. A ajuns mare erou. Cadavrul lui Kim Ok-gyun a fost decapitat la Noryangjin.

Jin auzise deja povestea la Paris, de la Régamey. Toți cei care îl cunoscuseră pe Hong Jong-u la Paris fuseseră zguduiți la aflarea veștii. De asta plecase pe neașteptate din Paris? Jin inspiră adânc. Simțea că se sufocă. Îl vedea în depărtare pe Victor cu câinele. Păreau să se întoarcă.

— Domnul consul m-a rugat să nu vă vorbesc de Hong Jong-u…

Abia atunci își dădu seama Choe Pedro că nesocotise rugămintea lui Victor.

— Și ce s-a ales de el?

— Imediat după întoarcerea lui de la Shanghai s-a ținut un examen de stat. Mulți au fost de părere că s-a organizat special pentru el[80]. Se mai zvonește și că regina l-a numit în postul de sfetnic al regelui. A primit o reședință și mai mulți servitori.

Interpretul ezită pentru câteva clipe, apoi continuă:

— Atașații străini nu au prea multe lucruri bune de zis. Nu știu cum vor evolua lucrurile. În timpul revoltei populare, temându-se să nu ajungă în situația în care s-a aflat în timpul evenimentelor din anul Imo, regina a cerut ajutorul armatei chineze. Pe de altă parte, regentul, care înainte nu îi suporta pe japonezi, acum le este aliat. În plus, se zvonește că cei de la palat o țin tot într-o petrecere…

Când aduse vorba de regină, Choe urmări reacția lui Jin.

— Printre doamnele de la Curte apropiate reginei se află și fiica unui japonez, pe nume So Cheon-sil[81]. Unii spun că e iscoadă. Lumea se întreabă și de ce fac japonezii portrete ale reginei după descrierile fiicei lui So.

Portrete ale reginei? Jin îl privi întrebător pe Choe Pedro. Reginei nu-i plăcea să i se facă portretul. Nu permisese niciodată să fie fotografiată.

— A fost groaznic pe străzile capitalei când a fost decapitat trupul lui Kim Ok-gyun. S-a zvonit că cineva care-l acuza de trădare i-a smuls ficatul. Pe de altă parte, n-a fost niciun japonez care să nu verse lacrimi amare trecând pe lângă capul lui Kim Ok-gyun, atârnat în piață. Tot atunci a început să crească numărul morților de holeră. Autoritățile au declarat carantina și le-au interzis cetățenilor să mai consume alimente crude, dar a fost prea târziu. Trebuie să aveți mereu grijă, doamnă, căci lumea e foarte ciudată. Regele primește numai informații contradictorii.

Jin, care îl asculta pe Choe, se opri. Înainte ca Victor și câinele să ajungă aproape de ei, se întoarse și o luă înapoi spre legație.

După-amiază, după ce îl conduse pe Victor care mergea să-l întâlnească pe Müllendorf, plecă și ea.

Doar copiii pot să râdă împreună după o ceartă grozavă doar pentru că au văzut un cal care se balegă.

Când Jin împinse poarta orfelinatului, doamna Seo o privi îndelung, ca și cum vedea o arătare. Orfelinatul era ca mai înainte, dar erau acum mult mai mulți copii. Aceștia veniră unul câte unul și făcură cerc în jurul femeii cu straie occidentale. Doamna Seo, cu respirația întretăiată de emoție, îi prezentă pe rând. Fiecare copil care își auzea numele răspundea tare „Da!” și zâmbea cu gura până la urechi, dezvelindu-și dinții. Jin recunoștea unele nume, pe care le știa de când îi învățase pe copii scrierea coreeană, dar nu-și mai recunoștea foștii elevi, probabil crescuseră între timp.

Doamna Seo îi goni apoi pe copii și o conduse pe Jin în casa din fundul curții.

— Au venit câțiva noi după epidemia de anul trecut. Cei care și-au pierdut ambii părinți stăteau la început câte o zi întreagă pe crengile copacului de jojoba sau ghemuiți pe prispă… Dar copiii sunt copii. Nu le-a luat mult până s-au dat la joc cu ceilalți.

Jin se întoarse să se uite la copii, amintindu-și ce îi povestise interpretul Choe în dimineața aceea. Dispăruseră deja. Din momentul în care începeau să aibă febră și să tușească, oamenii se stingeau în două zile.

— În timpul holerei n-ați avut probleme?

— Slavă Domnului, la noi n-a ajuns nenorocirea. Ne-a păzit Cerul.

— În afară de Bomi, n-am recunoscut pe niciunul dintre copiii care erau aici când veneam eu.

— Pe cei care împlinesc doisprezece ani îi ia părintele Mutel la școala franceză. Părintele Blanc s-a gândit la toate și a lăsat un

testament special pentru copii. După ce studiază câțiva ani la școala franceză, cei care vor să devină preoți pot fi îndrumați în această direcție. Unul dintre copii a plecat chiar la studii în Japonia, împreună cu un preot de-aici.

Camera doamnei Seo era la fel de austeră ca întotdeauna.

Nu avea mobilă. O perdea albă din bumbac ascundea hainele agățate direct pe perete. Într-un coș din bambus dintr-un colț al încăperii erau mai multe haine încă neterminate, așezate peste trusa ei de croitorie. Jin își întinse gâtul și se uită pe o etajeră, pe care erau așezate suluri de material din care aveau să fie croite alte haine.

— Încă le mai faci singură haine copiilor?

— Serile sunt lungi… Trebuie să-mi găsesc o ocupație.

Revăzând camera doamnei Seo, Jin avu, în sfârșit, sentimentul că se întorsese acasă. Podeaua, inițial de un galben pal, se decolorase în timp și avea, din loc în loc, pete mai întunecate. Jin o opri pe doamna Seo din dereticat, o făcu să se așeze pe podea și îi făcu o plecăciune adâncă. Ce voia să facă acum? Se pregătea să spele hainele? Doamna Seo o luă pe Jin de mâini. Avea mâinile reci. Jin îi cuprinse o mână în căușul palmelor ei și o mângâie. Era osoasă și aspră, ca scoarța de copac. Doamna Seo își trase mâna și o prinse ea pe Jin de mâini. Bomi, care le urmărea prin ușa întredeschisă, își șterse nasul cu mâneca și închise ușa cu grijă.

— Cum stă treaba? Te-ai întors de tot?

Cum Jin nu răspundea, doamna Seo o iscodea cu nerăbdare.

— Tot nu-mi vine să cred că nu visez. Eram sigură că nu o să te mai văd. Te-ai întors singură?

În ochii ei înlăcrimați se citea îngrijorarea.

— Nu. Am venit împreună, dar va trebui să ne întoarcem în curând.

Doamna Seo încuviință din cap.

— Rămâi la cină. Gang Yeon vine și el de cum se înserează. Copiii sunt înnebuniți după el. Cine știe? Poate vine și Seo *sanggung*. E unul dintre binefăcătorii orfelinatului. Trece pe aici o dată la zece zile. Ar fi trebuit să vină ieri, dar poate că vine azi.

Doamna Seo folosea în continuare rangul surorii ei mai mici când vorbea despre ea. Jin o privi cu atenție. Fața ei micuță parcă se micșorase și mai mult. Ochii îi erau aproape îngropați în riduri adânci. Mai tot părul îi albise.

Când adormise oare?

Jin trase brațul de sub frunte. Deschise cu greu ochii și constată că în încăpere era întuneric. Dormise până după asfințit? Când stătea de vorbă cu doamna Seo, a avut deodată un acces de tuse. Croitoreasa s-a dus să îi aducă niște sirop de orez făcut de ea și

probabil că în timpul acesta adormise buștean. Își aminti că pusese palmele pe podeaua caldă și că apoi s-a întins ușor pe o parte. Își mai aminti și că, la un moment dat, se întinsese pe spate, pentru a profita cât mai bine de căldura din podea. Nici nu și-a dat seama când a trecut timpul. Se părea că doamna Seo se întorsese în timp ce dormea ea, căci văzu un bol alb cu sirop de orez pe o tavă din lemn uzată. Își dădu seama și că femeia îi scosese pălăria de mătase în timp ce ea dormea și o așezase cu grijă lângă măsuță, dar și că o acoperise cu o cuvertură subțire. Se așeză, luă bolul cu sirop dulce de orez și-l duse la gură. Simți mirosul dulceag de orez fermentat. Bău tot din bol, până la ultima picătură, apoi culese cu limba boabele de orez lipite de fundul vasului. Rămase cu bolul gol în mână pentru o clipă, stingherită, apoi se ridică.

Se îndreptă spre bucătărie cu gândul să lase bolul acolo, dar se opri brusc.

Sub arborele de jojoba, cu mugurii și frunzele lui proaspete, erau adunați vreo șapte-opt copii. În picioare în fața lor se afla un bărbat îmbrăcat în costum tradițional din bumbac. Toți copiii care-l urmăreau, fie că erau așezați, fie că stăteau în picioare, țineau câte un fluier. Jin aștepta să vadă ce urma, iar când bărbatul începu să cânte la fluier, își îndreptă pe dată spinarea. Copiii începură și ei să cânte, dar cum nu puteau să țină linia melodică, se produse o hărmălaie de nedescris. Unul, nu reușea nicicum să priceapă când trebuia să cânte o notă scurtă și când una lungă. Totuși, continuară să cânte, cum puteau ei. Degetele lor păreau să danseze peste fluiere în semiîntunericul serii. Jin surâse amintindu-și de orchestra de la magazinul Bon Marché. Angajații magazinului își făcuseră o orchestră care dădea din când în când reprezentații după program, într-un spațiu eliberat de vitrine. Începutul a fost nesigur, dar mai apoi au ajuns să trimită invitații la concertele lor de muzică clasică. Invitațiile erau foarte prețuite, iar cei care nu le primeau erau foarte supărați. Jin se dusese o dată împreună cu Jeanne să-l vadă pe Vincent, al cărui singur rol a fost de a izbi talgerele de câteva ori.

Jin recunoscu melodia pe care o auzise de multe ori înainte și ochii i se umeziră. Era melodia pe care i-o cânta Gang Yeon în copilărie, la Banchon. Nu o recunoscuse de la bun început din pricina stângăciei copiilor, dar ascultându-l pe bărbat cântând, s-a convins că era vorba de cântecul pe care îl știa ea. Jin se apropie de grupul de copii, dar muzica se opri. Bărbatul care cânta cu copiii ridică un deget. Era probabil semnul să o ia de la început. De data aceasta copiii se armonizau mai bine. După ce au reluat cântecul de patru ori, a cincea oară au reușit să-l cânte bine. Atunci bărbatul a cântat singur o bucată. „Se poate cânta așa la fluier?” se întrebă Jin,

dar își dădu imediat seama că acum bărbatul cânta la *daegeum.* Cum îl urmărea doar din spate, nu văzuse că între timp schimbase instrumentul. Copiii care cântaseră porniră să țopăie pe lângă el.

— Cât sunt de veseli!

La auzul melodiei, Bomi deschisese ușa bucătăriei și, văzând-o pe Jin, fugi degrabă să-i ia bolul din mâini. Fără niciun motiv, Jin izbucni în râs. „Îți trebuia multă pricepere pentru un asemenea recital", se gândi ea. Copiii își ridicau mâinile și picioarele, alergau sau făceau piruete. Unul dintre ei, care încerca să stea în mâini, căzu pe spate. Văzându-l, Bomi îi strigă: „Atenție!" Copilul se ridică, imediat, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, și scoase limba râzând. Jin se apropie încetișor de copii. Voia să vadă cine era bărbatul care îi făcea să se distreze atât de copios. El nu-și dădu seama că ea se apropia de ei, căci continua să cânte cu ochii închiși. Copiii mai ascultaseră de bună seamă melodii cântate la *daegeum.* În afara celor care se entuziasmaseră și dansau pe rupte, erau și copii care ascultau cu ochii închiși, savurând fiecare sunet. Ba chiar era unul care se lipise strâns de muzician și îl privea cu admirație, în timp ce ținea ritmul mișcând din cap.

Lumea zicea că Gang Yeon putea să aducă ploaia în plină secetă cu *daegeum*-ul lui.

Adevărul era că prin luna mai, în perioada festivalului Dano, Yeon se ducea prin mlaștini, după stuf, pe care îl scobea și scotea din el foițe fine, din care crea o ancie nouă pentru *daegeum*-ul lui.

Jin nu mai auzise niciodată melodia pe care dansau copiii frenetic. Nu era nici muzică ritualică, de la Curte, nu era nici muzică tradițională. Interpretul deschise ușor ochii și o zări pe Jin în mijlocul copiilor. Muzica se curmă brusc și odată cu ea înlemniră și copiii. Bărbatul încruntă din sprâncene, dar rămase cu privirea ațintită la Jin.

— Lăcrămioara! strigă Yeon, lăsând instrumentul.

Bomi scăpă tava din mâini de uimire. Bolul în care fusese siropul de orez se rostogoli cu zgomot.

— Unchiu' Sobaek vorbește!

Jin dădu încet la o parte copiii și se apropie de Gang Yeon. Acesta rămase nemișcat, cu *daegeum*-ul în brațe, privind cu uluire. Ajunsă lângă el, își deschise larg brațele și îl îmbrățișă.

— Nici nu te-am recunoscut! îi spuse ea lipindu-și fața de pieptul lui.

Îi auzea respirația întretăiată. Îi reveni în minte, ca o străfulgerare, momentul în care la Paris, la morgă, fusese cuprinsă de milă pentru Maupassant, pe care îl simțise gâfâind când se prinsese cu brațele de gâtul lui. Jin rămase așa, înlănțuită de Yeon. Bomi lua vasul de pe jos și fugi în bucătărie, în vreme ce copiii se

strânseră roată în jurul lor.

Mai apoi se așezară toți trei în jurul mesei pregătită de doamna Seo în cămăruța ei, la lumina lămpii cu petrol.

Jin studie cu atenție bucatele de pe masă. Într-un bol alb strălucea orezul lucios, amestecat cu cartofi. Alături era un bol cu supă din pastă de soia cu frunze de traista-ciobanului, pe care doamna Seo o fierbea mereu în apa în care clătea orezul. Pe masă mai erau farfurii cu felii lungi și subțiri de ridichi, amestecate cu ceapă verde și marinate în sos de soia și oțet, kimehi din frunze de varză chinezească și din ridiche albă și turtițe din ou și frunze de pelin. Erau în cea mai mare parte plante de primăvară, culese din grădina orfelinatului.

— Să mâncăm!

În ciuda îndemnului doamnei Seo, Jin și Yeon rămaseră nemișcați, privind mâncarea. Femeia luă cu bețișoarele o turtiță cu pelin și o puse în bolul cu orez din fața lui Jin.

— Se răcesc. Hai, mănâncă! Îți plăceau tare mult turtițele astea primăvara.

Jin ridică turtița cu bețișoarele și mușcă. Parfumul frunzelor crude de pelin îi invada imediat gura. Când Jin termină turtița pe care i-o dăduse doamna Seo, Yeon îi puse și el una în bol. Izbucniră tustrei în râs. Era ca pe vremuri, în casa doamnei Seo. Când erau la Banchon, doamna Seo obișnuia să iasă primăvara în grădină, cu coșulețul pe brat, să adune frunze crude de pelin, abia răsărite din pământul care începea să se dezghețe după frigul iernii. Apoi făcea cu ele turtițe ca acestea. Așa erau primăverile atunci: doamna Seo punea făină într-un vas mare și copiii, care dădeau prin ea frunzele de pelin bine spălate, aveau apoi făină și pe obraji, și pe frunte, și în păr. Când turtițele erau gata, le așezau pe masă și le mâncau mereu după același ritual: doamna Seo îi punea o turtiță în farfurie lui Jin și după ce o mânca, îi mai punea una și Yeon.

Jin luă o lingură de orez și îl amestecă în supă. Yeon o privi surprins de graba cu care începuse deodată să amestece orezul cu supa și să-și îndese în gură o îmbucătură după alta, fără să aștepte măcar să termine de mestecat. Și el, și doamna Seo rămaseră o vreme cu lingurile în aer, privind-o pe Jin. Aceasta mânca neobosită, cu o viteză uimitoare.

— Mănâncă mai încet, îi spuse doamna Seo ridicându-se.

Ar fi vrut să adauge: „Să nu ți se facă rău”, dar se abținu.

— Mă duc să aduc apă.

Cu gura plină, Jin nu apucă să spună nimic înainte ca doamna Seo să iasă din încăpere. Yeon împinse în fața ei bolul lui cu supă. Jin reuși să înghită tot ce îndesase în gură și abia atunci lăsă lingura pe masă.

Ceea ce rămâne neschimbat are darul de a înmuia sufletul.

Jin era acasă, în Banchon, și își plimba mâna peste trunchiul prunului din curte. Era încărcat de flori albe, ca fulgii de nea, fine, ca toate florile care se deschid de îndată ce trece vântul rece al iernii. Rămasă o vreme în picioare, învăluită de aerul tare al nopții de primăvară, Jin ciuli urechile. Se zice că parfumul florilor de prun se aude, nu se simte, și că pentru asta e nevoie de liniște deplină.

În copilărie, într-o zi de primăvară, pe la apus, când se întorcea de la palat în spinarea slujnicei Yi, îi găsise sub prunul din curte pe părintele Blanc și pe Gang Yeon. Slujnica s-a speriat într-atât de ochii albaștri ai preotului, încât a scăpat-o pe Jin și aceasta și-a spart buza. În ziua aceea l-a întâlnit pe Yeon, îmbrăcat într-o haină gri, ce fusese cândva albă. Își aminti că îl studiase curioasă, în ciuda faptului că își simțea sângele curgându-i în gură.

Cum stătea în picioare sub prun, Jin observă că se aprinsese lumina în încăperea în care lucra doamna Seo, în care învățase ea franceza de la părintele Blanc și în care, mai apoi, stătuse Yeon. Trecuse deja destul de mult timp de când, după ce doamna Seo îl rugase pe Yeon să o conducă pe Jin înapoi la legația franceză, cei doi plecaseră de la orfelinat. Pe drum spre legație, Jin a făcut deodată stânga-mprejur și a luat-o spre Banchon. Yeon a urmat-o în tăcere. Jin străbătea încet Banchonul. Copiii ieșiți în fața caselor cu pereți de lut o urmăreau din priviri. Un sătean care tocmai se pregătea să cumpere ceva de la măcelărie își ridică și el capul să o vadă. Femeile adunate în jurul fântânii se întrebau și ele cine era. Nimeni nu o recunoscu. Toți îl salutară din priviri pe Yeon, care mergea în spatele ei, și nu-i slăbiră din ochi până când se făcură nevăzuți.

— Nu mai stă nimeni aici?

Erau primele cuvinte pe care Jin i le adresa lui Yeon de când îl revăzuse.

Yeon dădu din cap. Abia atunci se desprinse Jin de prun și se duse să arunce o privire prin casă. O casă nelocuită se năruie repede. Jin intră pe rând în încăperile în care Yeon aprindea lumina. Toate erau goale, doar în odaia lui Yeon era o saltea rulată. S-ar fi zis că el venea uneori să doarmă aici. Jin își scoase capul pe ușă și aruncă o privire până și în curtea din spatele casei, unde doamna Seo umpluse un vas mare cu apă caldă să-l îmbăieze pe micul Gang Yeon. Vântul de primăvară făcea frunzele bambusului să foșnească ca odinioară. Casa nu părea deloc părăsită. Probabil că era efectul luminilor aprinse de Yeon.

După ce revăzu toată casa, Jin veni să se așeze pe prispă, alături de Yeon.

„Am cumpărat casa din Banchon în care ne-am petrecut

copilăria”, scrisese el în scrisoarea pe care i-o adusese sora Jacqueline, scrisoare ca se termina cu fraza „Toată lumea s-ar liniști dacă ai putea să ne dai cumva de veste că ești bine”. Mai spunea și că „mama” încă nu știa că el cumpărase casa. La Paris, Jin păstrase scrisoarea în scrinul din odaia coreeană și o recitise de nenumărate ori. Yeon îi spunea doamnei Seo „mamă”. Deci doamna Seo nu avea habar că Yeon cumpărase casa copilăriei lor.

Jin își deschise geanta și scoase din ea o cutie lungă din piele, pe care o așeză pe genunchii lui Yeon.

— E un oboi. Un fel de fluier franțuzesc, din lemn. E mai vechi decât flautul și clarinetul.

Jin ar mai fi avut ceva de zis, dar tăcu. N-avea niciun sens să îi explice lui Yeon cum e cu instrumentele occidentale, de vreme ce el nu văzuse niciodată un flaut sau un clarinet. Cumpărase oboiul cu ajutorul lui Vincent, care cânta în orchestra magazinului Bon Marché. Fusese prima dată când cheltuise cu plăcere banii adunați din vânzarea evantaielor. Cum la Seul nu avea nevoie de banii aceia, înainte de a pleca din Paris, Jin îi adunase într-un borcan pe care l-a dus în camera lui Jeanne. Jin începuse să se gândească la Yeon din ziua în care auzise un muzician ambulant cântând la oboi la intrarea în Grădina Luxemburg. Yeon deschise cutia și scoase oboiul din lemn de cedru.

— Ai și partituri în cutie.

Yeon era obișnuit cu partiturile occidentale, căci învățase imnurile religioase împreună cu părintele Blanc. După ce studie oboiul pe toate părțile, îl duse la gură. Instrumentul scoase un sunet nazal, ceea ce-l făcu pe Yeon să-l dea la o parte și să izbucnească în râs.

Jin își lăsă ușor capul pe umărul lui.

Yeon mai studie puțin oboiul, care semăna cu un *guanzi* chinezesc, apoi îl duse din nou la gură. Era foarte sensibil și putea să scoată sunete din cele mai înalte. Deși ținea instrumentul între buze în același fel, fiecare sunet era diferit. După câte o notă foarte înaltă, care putea să rupă hârtia de pe paravanele ușii, urma imediat o notă joasă. Yeon se opri, gândindu-se că un asemenea instrument nu putea fi niciodată acoperit de sunetele celorlalte instrumente din orchestră. După ce încercă de mai multe ori oboiul să vadă câte feluri de sunete scoate, Yeon îl așeză pe genunchi. Jin adormise cu capul pe umărul lui; îi auzea respirația regulată, în ciuda poziției incomode în care adormise.

Yeon rămase nemișcat, cu privirea ațintită asupra prunului din curte.

Odată, un cavaler rătăcitor îi spusese *homunmok,* „copacul poeziei.”[82] Omul rămăsese destul de mult timp la doamna Seo. El

numise copacul astfel, dar croitoreasa și Yeon au început să-i spună lui așa. Pentru că nu știau cum îl chema au început să spună Homunmok în sus, Homunmok în jos, și așa i-a rămas numele. N-au știut niciodată ce îl determinase pe om să rătăcească prin lume, în ciuda faptului că stătuse la ei un an întreg. La început nici n-au știut că era luptător. Doamna Seo se cam temea de el, căci avea statura și aspectul unui chinez. După ce a aflat însă că bărbatul făcuse parte din armata coreeană tradițională, înainte de înființarea trupelor moderne, într-o dimineață când acesta făcea exerciții de arte marțiale sub prunul din grădină, l-a pus pe Yeon să se încline în fața lui. Apoi l-a rugat insistent să-l învețe pe băiat să mânuiască sabia. La doamna Seo, care îi îmbrăca pe cei goi și îi hrănea pe cei flămânzi, trăgeau tot felul de oameni, chiar și în afara perioadelor în care se organizau examenele de stat. Yeon n-o mai văzuse niciodată pe doamna Seo, mereu gata să ofere tot ce avea, rugându-se de cineva cu atâta insistență. Homunmok l-a privit în tăcere pe Yeon. Abia după trei zile a întrebat-o pe doamna Seo de ce ținea cu tot dinadinsul ca băiatul care nu vorbea să învețe să lupte cu sabia. Femeia i-a răspuns că voia să-l învețe să lupte tocmai pentru că nu putea vorbi. De a doua zi dimineața, Homunmok l-a luat pe Yeon cu el și au început să alerge prin crângurile de bambus și pini din Banchon. Se îmbăiau împreună în vale, în apa rece ca gheața, și rămâneau câte o zi întreagă așezați cu picioarele încrucișate pe câte o stâncă. Uneori, Homunmok se făcea nevăzut, ca vântul, și Yeon rămânea singur să rătăcească pe potecile întunecoase din munți. Obișnuia să îi spună că pentru a putea mânui sabia, mai întâi avea nevoie de curaj, iar apoi de forță. Și, mai presus de orice, trebuia să aibă sufletul curat. Doar întrunind aceste trei cerințe putea să învețe să mânuiască sabia cu măiestrie. Indiferent de motivul pentru care doamna Seo ținuse ca el să învețe să lupte sau de teoriile lui Homunmok, care acceptase să îl instruiască, Yeon se gândea doar la Jin. Dacă mânuirea sabiei avea să îi dea putere, era limpede atunci că avea să-i dea putere și ei. După un an, la plecare, Homunmok ar fi vrut să îl ia cu el pe Yeon, să lupte împreună pentru o lume nouă, dar acesta nu l-a urmat.

Yeon își întoarse capul și o privi pe Jin, care dormea dusă. E mult mai greu să nu speri decât să-ți păstrezi speranța.

Ea era cea care plecase departe și pe care nu credea că avea să o revadă. Ea era și cea pe care se străduise toată viața să nu o dorească. Când o văzuse în mijlocul copiilor care se zbânțuiau pe muzica lui de *daegeum,* i se păruse că visează. Nici când ea și-a făcut loc printre copii, s-a apropiat de el și și-a pus capul pe pieptul lui nu i-a venit să creadă că se întâmpla aievea. Nu erau de vină nici pălăria de mătase, nici rochia sau pantofii din piele. Pur și

simplu nu-i venea să creadă că se întorsese. S-a convins că era adevărat abia când a văzut-o înfruptându-se din supa de pastă de soia, în odaia doamnei Seo. Se gândea că se făcuse târziu și ar fi trebuit să se întoarcă, dar în același timp n-ar fi vrut ca Jin să se trezească. Își ciuli urechile să o poată auzi mai bine cum respiră.

Jin deschise ochii abia la pâlpâirea palidă a zorilor.

Îi luă câteva clipe să înțeleagă că adormise sprijinită de Yeon pe prispa casei din Banchon a doamnei Seo, unde își petrecuse ea copilăria. Văzând-o că privea stingherită în jur, Yeon scoase din buzunar un stilou. Era același stilou pe care i-l dăruise Victor. La gât avea atârnat un carnețel, pe care îl ținea sub haină. Scoase și carnețelul și scrise:

Dormeai atât de profund. N-am îndrăznit să te trezesc.

— De unde ai cerneală?

Yeon scrise din nou pe carnețel:

Mi-au dat-o măicuțele.

Jin citi ce scrisese Yeon, apoi se ridică de pe prispă. Se gândea la Victor, care plecase să-l vadă pe Müllendorf. Cine știe cât o așteptase? Poate toată noaptea… Când se apropie de legația franceză, cu poalele rochiei ude de rouă, Jin îl găsi pe Victor în picioare, în fața portiței laterale. Câinele, care era lângă el, o văzu de departe pe Jin și porni în fugă spre ea.

2. Chipul străin

Regina juca *tuho*[83] cu doamnele de onoare în curtea din spatele Palatului Goncheong[84]. Acestea erau împărțite în două tabere. La distanță de zece păți era vasul din bronz cu urechile lui speciale. Jocul presupunea aruncarea săgeților în orificiile vasului. Câștiga echipa care reușea să introducă de o sută douăzeci de ori săgețile în vas. Cineva tocmai reușise să arunce o săgeată, căci răsunau chiote de bucurie. Jin ciuli urechile, convinsă să auzea și vocea suveranei printre hohotele de râs. Nu-i venea să creadă că regina juca *tuho*. Victor, care nu știa jocul, se îndrepta deja spre locul în care se desfășură.

— Ce se întâmplă acolo?

— E un joc de *tuho,* Spunem *hyeon**[85]*** când o echipă câștigă, iar când pierde strigăm *bulseung*[86]. Câștigătorii sunt recompensați, perdanții sunt pedepsiți.

Răspunsul dat de Seo *sanggung* fusese atât de sec, încât Victor nu mai îndrăzni să întrebe nimic. Și fața îi era parcă împietrită. Jin jucase și ea *tuho* în copilărie, împreună cu regina-mamă Cheorin. De câte ori reușea să arunce săgeata în vas, regina se bucura râzând zgomotos și aplaudând. Pentru a o face pe regină să mai râdă astfel, Jin se antrena împreună cu Gang Yeon, aruncând cu crenguțe într-o vază. Reginei Min nu-i plăcea jocul acesta. Nici măcar nu se apropia să privească. Celelalte regine-mamă, ajunse de tinere în această poziție, își arătau prepotența înaintea reginei Min, plângându-se că jocul de *tuho* nu era interesant fără ea. Jin se apropie de jucătoarele de *tuho,* urmând-o pe Seo *sanggung.* Regina îi spusese mai demult că prefera să folosească timpul irosit cu jocul acesta pentru lectură. Vasul era deja plin de săgeți, ceea ce însemna că jocul începuse de ceva vreme.

— Și azi tot echipa ta o să fie recompensată.

Jin se întinse puțin să vadă cui i se adresase regina. Cea care tocmai reușise să arunce o săgeată în vas nu era vreo doamnă de la Curte, ci o tânără japoneză, îmbrăcată în chimono. Jin se uită întrebător spre Seo *sanggung* care îi spuse că era fiica lui So Chon-sil, pe care regina o aprecia pentru istețimea ei. Fiica lui So Chon-sil? Jin își aminti că interpretul legației îi spusese că japonezii împărțeau portrete ale reginei realizate după descrierea fetei. Jin era prea departe de ea că să îi poată vedea trăsăturile feței, dar o recunoscu imediat după chimonoul care o făcea să se deosebească de celelalte doamne de la Curte. Toată lumea era prinsă în joc, încât nimeni nu le observă pe Seo *sanggung* și pe Jin, care se apropiau. Jin o văzu între jucătoare pe prietena ei de demult, Soa. Ochii i se

umeziră și surâse larg de bucurie. În fața lui Soa se afla slujnica Yi, cea care o purta pe Jin în spinare din Banchon până la palat, când, copilă fiind, Jin își petrecea zilele cu regina-mamă.

— Maiestatea Voastră, a venit domnișoara Seo.

Seo *sanggung* făcu o plecăciune în fața reginei. *Domnișoara Seo…* Seo *sanggung* îi spunea așa dintotdeauna. Acul din părul reginei scânteie în lumina soarelui. Curtencele prinse în jocul de *tuho* își întoarseră pe rând privirile spre Yi Jin. De cum dădură cu ochii de rochia ei, rumoarea glasurilor se înteți. Se întoarse spre Jin și tânăra care urma să arunce săgeata. Era Soa, care scăpă săgeata din mâini.

Regina își întoarse încet privirea spre Jin. Tânăra în chimono, aflată în stânga reginei, o privi și ea. Victor își scoase pălăria și o salută respectuos pe suverană. Aceasta îl cercetă doar pentru o clipă printre gene și își mută privirea înapoi la Jin. Apoi rămase cu ochii ațintiți asupra rochiei ei mov. Printre însoțitoarele reginei, până atunci cuprinse de freamăt, se lăsă o tăcere încordată.

— Ridicați-vă, domnule consul. De când nu ne-am mai văzut?

— Sunt foarte onorat că pot să vă revăd, Maiestate, spuse Victor ridicându-și capul.

O găsea pe suverană la fel de misterioasă ca înainte.

Müllendorf îi spusese că regele și regina erau acum în relații foarte strânse cu ambasadorul rus. El bănuia că încercau în felul acesta să-și asigure ajutorul Rusiei pentru a putea opri intervenția tot mai mare a Japoniei în treburile interne ale țării. În special regina era adepta acestei politici. După ce îi învinseseră pe chinezi în luptă, japonezii începuseră să se amestece în treburile interne ale regatului coreean sub pretextul că susțineau programul de reforme. De fapt, se foloseau de regatul coreean pentru a putea pătrunde în Manciuria. Spre norocul coreenilor, Germania, Franța și Rusia, care nu doreau ca japonezii să avanseze în Peninsula Liaodong, făcuseră o alianță pentru a pune capăt visului expansionist al Japoniei.

— Ridică și tu capul, Jin.

Jin…

La auzul vocii reginei, Jin ridică încet capul. Era prima dată când o revedea după ce regele îi dăduse numele Yi Jin, înainte de a părăsi țara. În drum spre palat Jin se întrebase cum avea să-i spună regina.

— Mai mult, să-ți văd fața.

Jin își arătă fața. Fata în chimono îi aruncă o privire tăioasă. Regina o privi în tăcere pentru o vreme, apoi spuse:

— Ce zici? Arunci și tu o dată?

Ochii tinerei japoneze scăpărară.

— Aruncă unde vrei. Să vedem dacă te mai pricepi.

Jin își făcu loc printre femeile de la Curte și se apropie de locul de unde se aruncau săgețile. Soa îi întinse săgeata ei. Jin luă săgeata și strânse mana prietenei ei. Soa o ținu și ea de mână pentru o clipă. Săgeata aruncată de Jin intră direct în vas. Toată lumea privea, însă numai regina aplaudă.

— Dacă revii la Curte, Jin, ai putea să câștigi în fața acestei copile.

Fata, cu ochii mici și buzele subțiri, făcu o scurtă plecăciune în fața reginei.

— Dar azi, pentru că ai venit împreună cu domnul consul, să ascultăm mai întâi poveștile din îndepărtata dumnealui țară. Vor mai fi ocazii să vă luați la întrecere.

Regina porni urmată de Victor și de Jin. Tânăra japoneză, cu o săgeată în mâini, nu îi scăpă din priviri până când se îndepărtară de tot.

Geoncheonggung, Palatul Cerului Senin, era situat în capătul domeniului palatului regal[87], în spatele pavilionului Hyangwon[88]. Regele îl ridicase fără știrea tatălui său, iar secretul fusese păstrat și față de alți curteni. Pentru rege era ca o evadare din Palatul Gyeongbok, pe care îl renovase tatăl lui. Mai târziu, când s-a aflat adevărul, susținătorii regentului au protestat vehement, dar regele nu a renunțat la planul lui de a termina construcția. Palatul Cerului Senin simboliza dorința de libertate a regelui.

Regina se gândea probabil să meargă spre pavilionul Hyangwon, căci se opri pe Podul Parfumului Îmbătător[89].

Pavilionul Parfumului Îndepărtat, ridicat în mijlocul unui iaz, era de o frumusețe rară, fermecând privirea încă din depărtare. Regina se opri din nou, pe Podul Norilor.

— Palatul Geoncheong este primul din regatul nostru care a fost electrificat. Adică la nici nouă ani după invenția lui Edison.

Victor se uită întrebător spre Jin, mirându-se că regina decisese subit să discute despre electricitate. Prin comparație cu Palatul Gyeongbok, palatul acesta era de o sobrietate uimitoare. Cuplul regal se refugiase pentru o vreme în Palatul Changdeok, pentru a scăpa de pericolul japonez. Jin putea să înțeleagă de ce la întoarcere, regina preferase să se mute în încăperile acestea, mult mai modeste decât cele din Palatul Geyongbok. Aici era mai puțin expusă pericolelor decât în palatul central, bine cunoscut de toată lumea. Acum însă, suverana nu părea dornică să-i explice aceste lucruri lui Victor.

— Prin încălzirea apei din acest iaz se produce curentul pentru iluminatul palatului. De aceea lumea spune că e „lumină de apă”.

Înainte de introducerea electricității, iluminatul la palat se făcea

cu lumânări, așezate în sfeșnice din lemn sau din porțelan. Lumânările din ceară sau din seu afumau pereții și lăsau un miros îngrozitor. Jin își amintea cum, seara, palatul prindea deodată să strălucească în întuneric. Servitorii de la palat abia așteptau să vină seara ca să poată privi spectacolul aprinderii luminilor în Palatul Cerului Senin.

Privind-o pe regina care se oprise pe Podul Norilor, cu fața spre Pavilionul Parfumului Îndepărtat, Jin își lăsă capul în jos, cuprinsă de mâhnire.

Chipul reginei era schimbat.

Ochii ei migdalați, fruntea înaltă și fața ca de porțelan erau la fel, dar îi dispăruse eleganța sub care se ascundea o hotărâre de neclintit și siguranța de care dădea dovadă în orice situație. Neliniștea și nesiguranța făcuseră ca pe fața ei să se întipărească încordarea.

— Lefèvre, compatriotul dumneavoastră, este cu adevărat lipsit de agerime.

Regina aducea în discuție împrumutul cerut Franței. Raportul referitor la împrumutul solicitat de coreeni, pe care Lefèvre îl trimisese la Ministerul Afacerilor Străine, zăcea pe biroul ministrului fără să fi fost discutat. Nici pentru Lefèvre nu mai era o prioritate. În ultimul timp era mult mai preocupat de a găsi o metodă prin care să poată cumpăra cât mai ieftin casa unui japonez din cartierul în care părintele Mutel ridica o catedrală. Neputând să o privească pe regină în ochi, Victor își plecă privirea. Povestea împrumutului începuse încă de când Victor îi ceruse regelui permisiunea de a se căsători cu Jin, iar reginei nu-i scăpa nimic. Francezul aflase de la Müllendorf că și ambasadorul japonez îi propusese reginei un împrumut, în încercarea de a-și face din Rusia un aliat în amestecul în treburile interne ale regatului coreean. Dacă regina accepta împrumutul, nu se mai putea opune amestecului Japoniei în administrație.

— Nu este oare adevărat că Franța nu ar fi de acord ca Japonia să capete și mai multă putere pe acest pământ?

La fel de adevărat era și că Franța nu voia să își strice relațiile pașnice cu Japonia. Franța era mult mai interesată de Japonia decât de Coreea și, mai mult decât Japonia, o interesa China. De aceea nici nu se bucurase de victoria Japoniei asupra Chinei. Prezența japonezilor în Peninsula Liaodong îngrădea considerabil manevrele Franței în China. În definitiv, politica Franței nu se deosebea de cea a regatului Joseon: când China căpăta mai multă putere, se îndrepta spre Japonia, iar când Japonia era mai puternică, restabilea echilibrul îndreptându-se spre China.

— Ajutați-ne dumneavoastră, domnule consul.

— Maiestatea Voastră, Lefèvre nu are putere de decizie în privința împrumutului. Acest lucru se decide în țară. Eu nu pot să vă dau un răspuns, dat fiind că nu mă aflu aici în calitate oficială.

Regina își întoarse privirea dinspre pavilionul Hyangwon și îl privi pe Victor în ochi.

— Nu v-ați schimbat deloc, domnule consul. Aveți de gând să vă întoarceți înapoi în Franța împreună cu copila aceasta?

— Evident, Maiestate.

Victor o privi pe regină cu surprindere.

— Evident… Dacă e atât de evident, atunci de ce promisiunea făcută la plecare a rămas nerespectată? Aici, în Joseon, avem legile noastre. Trebuia să o luați de soție și să oficializați relația de îndată ce v-ați întors în Franța. V-am dat această șansă.

Cum de aflase că nu se căsătoriseră la Paris? Victor se uită spre Jin.

— Nu vă uitați spre ea.

Nici Jin nu înțelegea. Nu o întrebase nimeni nimic despre asta de când se întorsese și nici ea nu discutase subiectul cu nimeni. Regina știa că se întorsese. Doamna Seo îi ceruse surorii ei, de mai multe ori, să obțină pentru Jin o audiență la regină, dar n-a primit niciun răspuns de la palat. Abia în dimineața acestei zile venise ordinul de a se prezenta la Curte.

— Dacă ați adus-o aici fără să vă fi căsătorit cu ea, copila își păstrează statutul inițial.

— Care statut inițial?

— Acela de slujitoare a Curții.

Se lăsă o tăcere apăsătoare. De aceea avea Seo *sanggung* fața împietrită?

— Dacă vreți să o mai luați în Franța, va trebui să vă grăbiți. Pentru asta v-am chemat. Astăzi lăsați-o la palat. Va petrece noaptea aici și o voi trimite înapoi în zori.

Regina îi lăsă pe Jin și pe Victor pe Podul Norilor și porni în direcția opusă.

Nimic nu poate lua locul unui vechi prieten. După ce Victor a pornit înapoi spre legație, Seo *sanggung* a chemat-o pe Soa de la jocul de *tuho,* ca să poată petrece câteva clipe cu Jin. Se plimbară încet prin grădina palatului, în care își petrecuseră împreună copilăria, una în costumul slujitoarelor de la Salonul de broderie, alta în rochia ei franțuzească. La un moment dat, Soa o luă pe Jin de mână. Îi spuse că lucra în continuare la Salonul de broderie, dar noaptea o veghea pe regină. Aceasta schimba mereu slujnicele, de îndată ce bănuia că acestea erau recunoscute și dormea mereu într-o altă odaie. Niciodată nu aflau în ce încăpere avea să doarmă regina înainte de asfințitul soarelui. Jin știa că era o regulă ca

regele să înnopteze mereu în altă odaie, dar nu mai pomenise ca și regina să facă la fel. Indiferent unde rămânea peste noapte, regina nu se putea culca până nu se asigura că Hong Gye-hun, șeful gărzilor, organizase bine paza. Hong Gye-hun? Era cel care o ajutase pe regină să fugă din palat în anul Imo, ca să scape de furia soldaților revoltați.

— Se simte în siguranță doar în prezența generalului Hong.

Deși interpretul Choe Pedro îi explicase care era situația la palat, Jin nu reușise să priceapă prea bine cum stăteau lucrurile. Abia acum, ascultând-o pe Soa, Jin înțelese cu ce se confrunta regina. Mai devreme, când plecase din locul în care se juca *tuho* și se îndrepta spre pavilionul Hyangwon, regina se uitase de câteva ori în urmă. Având senzația că era cineva în urma lor, Jin se întorsese și ea de câteva ori. Gărzile le urmau de la distanță. Regina se liniștise abia când le văzuse. Se simțea în pericol în curtea palatului, chiar și în timpul zilei? Jin simți că i se înmuiau genunchii.

Pe la al doilea ceas al nopții[90] Jin ieși din odaia lui Soa și o urmă pe Seo *sanggung* spre pavilionul reginei din Palatul Geyongbok, nu spre Palatul Cerului Senin. O întrebă pe doamna de onoare unde mergeau, dar aceasta nu-i răspunse. Abia când au ajuns în fața pavilionului Gyotae Seo *sanggung* s-a întors spre Jin și i-a spus că regina nu mai rămăsese de mult acolo peste noapte. În locul acesta îi dansase Jin reginei *Dansul privighetorii de primăvară,* în semn de rămas-bun. Soa le însoțise și ea până la intrarea în pavilion, dar nu putu să intre. Gărzile de la intrarea în pavilion o trimiseră înapoi. Atunci îi dădu drumul lui Jin, pe care o ținuse de mână în tot acest timp.

Jin intră în încăpere și rămase în picioare lângă intrare, după cum îi ceruse Seo *sanggung.* Regina, în haine de culcare, era așezată pe saltea. Eliberată din acele de păr, coada ei neagră, împletită, îi cădea grea pe un umăr. Își ridică privirea spre Jin.

— Așază-te.

Jin se așeză în fața suveranei.

— Vino mai aproape.

Jin se așeză la marginea saltelei.

— O să rămâi să dormi cu mine în noaptea asta.

— Maiestate!

— Da, știu. Nu se cade. Am auzit asta de o mie de ori. Nu pot să cred că până și tu îmi spui așa ceva. Avem atâtea să ne spunem, nici nu o să ne ajungă o noapte. Când o să mai avem o ocazie ca asta? Așa că, te rog, să nu-mi spui că nu se poate sau nu se cade. De cate ori nu am dormit noi două împreună în anul Imo?

Anul Imo… Jin se liniști când regina îi aminti de perioada aceea.

Petrecuseră atunci mai multe nopți dormind direct pe podea, împărțind o cuvertură. Lăsaseră la o parte eticheta și se convingeau că erau în siguranță numai când își simțeau reciproc căldura trupului. Luna își strecura razele prin hârtia care acoperea cadrul ușii și ele rămâneau treze să-i privească lumina palidă.

— Slujnica a adus apă. Poți să te speli.

Pe fundul vasului umplut cu apă de slujnică se vedea inscripționat caracterul „prosperitate". Jin se spălă pe mâini, apoi pe față. Simțind că se sufocă, se opri pentru o clipă și privi apa. Își scoase rochia și se îmbrăcă în haina de noapte pregătită pentru ea. Regina, lungită în așternut cu capul pe o pernă brodată cu broaște țestoase, îi făcu loc. Jin se apropie și se întinse alături de ea.

Dacă întindea un braț, o putea atinge pe regină. Îi simțea parfumul fin. Jin își puse mâinile pe piept. Deși era atât de aproape de suverană, se simțea părăsită, ca atunci când se pierduse la morga din spatele catedralei Notre-Dame, unde se dusese cu Maupassant, și rămăsese singură în subsolul clădirii.

— Am avut un vis alaltăieri. Era într-o dimineață, devreme, într-un pavilion din palat în care nu era nici țipenie de om. Am găsit un rulou de mătase și, desfășurându-l, am văzut scris înăuntru numele unei persoane apropiate. Am citit numele acela și o voce mi-a spus că omul era mort. Am suferit cumplit și am plâns cu lacrimi amare. Simțeam că mă sufoc.

— ...

— Ciudat este că, deși mă cuprinsese o tristețe de credeam că am să mor, nu-mi pot aminti numele acela. Oricât mă străduiesc să-mi amintesc, nu-mi vine în minte și pace. Nici nu-mi mai amintesc de când nu am mai dormit liniștită. Aud mereu pași apăsați. Uneori mi se pare că vin japonezii, altă dată că au năvălit chinezii. Am visat și că venise cineva cu o sabie. O dată ai venit tu.

Regina își duse o mână la frunte. Obișnuia să facă gestul acesta când era neliniștită. Dacă ar fi dormit liniștită, n-ar mai fi avut astfel de vise sumbre.

După ce se foi o vreme, regina se ridică.

— Vreau o țigară.

Jin își aminti că Seo *sanggung* o rugase să îi aprindă țigara reginei, care obișnuia să fumeze noaptea, când nu putea dormi. Mai demult, când nu putea dormi, regina o chema pe Jin să îi citească. Îi citise astfel zeci de cărți. Acum însă nu mai putea să adoarmă nici așa. Jin se ridică, puse o țigară rulată în hârtie de orez în țigaretul lung din piatră ponce, o aprinse și i-o întinse reginei. Mușțiucul era splendid incrustat cu chihlimbar. De cum îl duse regina la gură, mirosul de tabac umplu încăperea. Jin auzi din nou vocea suveranei, care se ridicase în capul oaselor.

— Ce zice lumea în afara palatului? Despre mine ce zic oamenii? Că sunt o scorpie? Un șarpe veninos care l-a învrăjbit pe rege cu propriul tată și care, pentru a-și scăpa pielea, a chemat armata chineză producând suferință poporului? O hienă care și-a dat țăranii pe mâna soldaților japonezi?

— Maiestate…

Cu sufletul greu, Jin își atinse inelul din argentan pe care îl purta pe deget. Era inelul pe care i-l dăduse regina înainte de plecarea ei în Franța. Când se pregătea pentru vizita la palat, Victor a privit în tăcere cum își punea inelul pe care la Paris nu-l purtase niciodată.

— Și tu, care te-ai plimbat prin lume, tot așa mă vezi?

Regina nu lăsa pe nimeni să ghicească ce gândea cu adevărat. Vorbea extrem de puțin înainte de a decide ceva. În loc să vorbească ea, prefera să-l facă să vorbească pe cel din fața ei, apoi își exprima părerea profitând de slăbiciunile sau de calitățile discursului interlocutorului.

— Hong Jong-u mi-a povestit cu lux de amănunte ce ai făcut în Franța. Am auzit că ai un adevărat talent pentru traduceri. Unde ai găsit cronica de rituri pe care mi-ai trimis-o prin Hong?

— La Paris este un artist plastic, Régamey. Am descoperit cartea în atelierul lui. Habar n-avea că era vorba de o cronică de rituri din Joseon. La Paris, anticarii se adună pe malurile apei numită Sena. Régamey a spus că acolo a găsit cartea, pe care a cumpărat-o pentru ilustrațiile neobișnuite. Probabil a crezut că era o carte ilustrată văzând o diagramă cu organizarea procesiunilor oficiale. Am obținut cartea după ce l-am lăsat să îmi facă portretul. Celelalte cronici luate de francezi în anul Byeongin din arhivele regale de pe Insula Ganghwa se află la Biblioteca Națională a Franței.

— Le-ai văzut?

— Da.

— Cum s-o fi pierdut oare un volum de a ajuns la anticar?

Regina îi întinse lui Jin țigaretul fără să termine de fumat țigara din el, iar ea o stinse și lăsă țigaretul pe masă. Regina se întinse iar și închise ochii.

Pentru unii oameni, o noapte, oricât de lungă ar fi ea, poate părea o clipă.

— Am citit romanul lui Maupassant pe care mi l-ai trimis tradus în limba noastră. Era toată cartea?

— Nu. Era o versiune prescurtată. Nu am fost în stare să o traduc pe toată.

— Așa deci. Mi se părea mie că lipsește ceva. Nu mi-a plăcut. Cum e posibil ca viața unei femei să fie atât de nefericită și atât de zadarnică din pricina unui bărbat? Se vede treaba că și pe alte meleaguri să te naști femeie este un blestem.

— Nici acolo nu se poate vorbi de egalitate între bărbați și femei. Am înțeles că în urmă cu nu mai mult de zece ani femeilor nu le era permis să meargă în cafenele. Și acum femeile pot să stea doar pe terasă, numai bărbații pot intra în cafenea. Din cauză că în Franța trăiesc oameni de toate rasele, acolo se face și diferența între rase, ceea ce la noi nu există. Dar tot ei au și multa îngăduință, ceea ce noi nu avem.

— Îngăduință?

— Fiecare om e liber să gândească cum vrea, iar ceilalți îi respectă opinia, chiar dacă e diferită de a lor. Parizienii par de-a dreptul mândri de faptul că ei mereu gândesc altfel decât restul lumii. Așa au ajuns să construiască Turnul Eiffel, spitale, magazine, piețe, să formeze medici, gânditori, artiști sau scriitori.

— Care ar fi primul lucru pe care ar trebui să-l împrumutăm și noi?

— Școala și educația pentru copii, Maiestate.

Regina oftă cu amărăciune.

— Ar trebui să eradicăm analfabetismul în rândul copiilor cât mai degrabă. Cred că e fundamental să-i ajutăm să se exprime liber. Și mai cred că dacă au ocazia să plece în străinătate, să cunoască alte culturi, să audă alte limbi și să simtă alți oameni, pot să construiască aici un regat nou și puternic.

— Un discurs mai idealist de atât nici că se putea.

Regina se mai foi de câteva ori, apoi oftă din nou.

— Cum s-a purtat Hong Jong-u la Paris?

— Ca un adevărat patriot. A purtat mereu hainele tradiționale coreene și o fotografie a regelui în buzunarul de la piept. Francezii nu știu nimic despre țara noastră. Hong Jong-u s-a străduit din răsputeri să le deschidă ochii.

— Ai zis că purta la el fotografia regelui?

— Da, Maiestate. Mi-a spus că îl privea ori de câte ori avea vreo îndoială.

Jin nu-i mai spuse reginei că Hong avea mereu la el și un portret al regentului Daewongun, tatăl regelui. Își aminti cum se înroșise Hong de indignare când, înainte de a pleca din Paris, a vrut să-i lase ei cele două portrete, dar ea n-a vrut să le primească.

— Care a fost relația ta cu el?

— L-am ajutat la traduceri.

— Doar atât?

— Da, Maiestate.

— Hong Jong-u a trimis o petiție către Maiestatea Sa, regele. A explicat pe larg că era nedrept ca un consul al Franței să aleagă o fată dintre dansatoarele de la Curte. Petiția lui a respectat întru totul cutuma de la Curte.

Hong Jong-u știa că ea se întorsese în țară? Jin înțelese pe dată de ce se gândea mereu la el cu inima strânsă.

— Te-a apăsat vreodată singurătatea la Paris?

— Da. Cel mai greu mi-a fost când aș fi vrut să știu cine sunt.

— Și? Cine ești?

— Nu știu. Un grăunte de praf, un fir de iarbă, un nor…

— În cele din urmă nu mai suntem nimic, zise regina cu un suspin.

Jin întoarse puțin capul într-o parte să o vadă. Adormise. Jin se ridică pe jumătate și o privi cum dormea cu un braț peste frunte. Când auzi că regina respira regulat, Jin îi luă brațul de pe frunte și-l așeză ușurel pe saltea.

Agonia stării de veghe e aceeași ca a așteptării în zadar.

Jin o simți pe regină ridicându-se din pat o dată după miezul nopții și de două ori înainte de cântarul cocoșilor. Rămase timp îndelungat așezată în întuneric, parcă gândindu-se. Prima dată când s-a trezit, Jin i-a simțit răsuflarea aproape de față. A doua oară, și-a aprins o țigară. De când începuse să fumeze? Simțind fumul de țigară, Jin a întredeschis ochii și a privit-o. Părul reginei, lung de-i trecea de umeri, era la fel de negru. A treia oară când s-a trezit, s-a așezat în capul oaselor cu un genunchi îndoit. Și-a sprijinit apoi brațul de genunchi și a dus mâna la frunte. Din când în când, își apăsa ochii cu degetele, ca și cum ar fi avut un tic. La un moment dat s-a întors spre Jin.

— Dormi?

Copleșită, Jin nu putu să-i răspundă.

Nu doar regina era schimbată. Nici Jin nu mai era aceeași. Nimic din ce văzuse, auzise sau învățase la Paris nu îi era de folos pentru a-i putea oferi mângâiere reginei, care era singură, ca o capră neagră pe buza unei prăpăstii. Jin înțelese cu amărăciune că acesta era adevăratul motiv pentru care nu putuse să-i trimită reginei scrisorile pe care i le scrisese la Paris.

— Dormi dusă…

Regina studie chipul tinerei, care ținea în continuare ochii închiși, ca pentru a-i vedea conturul ochilor, al nasului și al gurii.

— Singură și lipsită de apărare…

Regina oftă.

— Aveam șaisprezece ani când am venit la palat. Probabil că socrul meu m-a acceptat ca noră pentru că nu aveam nimic. Dacă părinții mei ar fi fost oameni influenți, sigur nu m-ar fi ținut pe-aproape. Poate că i-a plăcut și că eram de una singură. Când am ajuns aici, regele nici măcar o privire nu mi-a aruncat, căci inima lui era altundeva. Îmi petreceam nopțile citind din clasicii confucianiști până mă usturau ochii și mi se umpleau de lacrimi. Au

trecut așa câțiva ani. Eram tristă și singură, dar aveam parte de mult mai multă liniște decât acum. După șase ani am născut un băiat, dar n-a trăit decât cinci zile. Atunci am decis că trebuia să-mi port singură de grijă dacă voiam să supraviețuiesc. Cât timp am rămas necunoscută, toată lumea m-a lăudat. Dar nu se poate trăi numai cu laude. De îndată ce mi s-a născut al doilea fiu, Cheok, singura mea șansă era să obțin pentru el titlul de prinț moștenitor. Atunci a început totul. Indiferent pentru ce cauză luptam, puteam avea încredere doar în mine. Totul a început pentru că am vrut să supraviețuiesc. Treptat, cei care mă credeau înzestrată cu virtuți m-au acuzat de viclenie, iar cei care mă găseau înțeleaptă, au început să mă considere trufașă. M-au acuzat că nu am fost învestită cu putere de către tatăl regelui, că i-am furat puterea. Unii spun chiar că țara a ajuns atât de rău pentru că regina conduce în locul regelui. Parcă regentul ar fi renunțat singur la putere! Este el omul care să facă așa ceva? Ce mai contează? Tot ce îmi doresc eu este ca poporul meu să supraviețuiască odată cu mine. E zadarnic și amăgitor visul meu? Cum se face că încercarea mea de a rămâne în viață le aduce numai suferințe supușilor mei? Așa a fost și în anul Imo, și în anul Gapsin, și la ultima răscoală. Am deschis porțile acestei țări fiindcă izolarea în care ne ținea socrul meu ne făcea să fim ca broaștele din puț[91]. Voiam bunăstare și putere pentru țara noastră. Ce s-a ales de toate acestea? Cum am ajuns ca puterile străine cărora le-am deschis porțile să ne subjuge poporul? Cum am ajuns eu vrăjmașa poporului? Aș vrea să știu unde am greșit de-am apucat-o pe drumul acesta spinos? Am încălecat cu ochii închiși și m-am trezit în spinarea unui tigru, iar acum nu mai e cale de întoarcere…

Regina se opri din monologul ei șoptit.

— Dormi?

Întinse o mână și mângâie fața lui Jin.

Se puse din nou pe saltea. Dar tot nu putea să adoarmă și se răsucea și se zvârcolea întruna. Oare așa făcea noapte de noapte? Trecu mult timp până când respirația reginei redeveni regulată. Jin rămase nemișcată în așternut, de teamă să nu o trezească. Amintiri mai vechi și mai noi îi invadau mintea în valuri, care creșteau și descreșteau odată cu suflarea suveranei.

Se crăpase deja de zori când Jin ieși din odaia reginei. I se părea că visase. Când trecu de poarta pavilionului, se întoarse să-l mai vadă o dată. Se prea poate să fi fost doar un vis. Își împreună mâinile. Când regina, crezând că ea dormea, își începuse lungul ei monolog, Jin ar fi vrut să se ridice și să o strângă la piept. Acum i se părea că și momentul acela în care se sforțase să țină ochii închiși fusese tot un vis. Acum, că se luminase de ziuă, regina avea

să dea uitării cugetările nocturne și să-și reia sarcinile regale cu răceala obișnuită. Nimeni nu avea să clipească în fața ei.

De-abia se crăpase de ziuă, dar în încăperea doamnei de onoare Seo lumina era deja aprinsă. Când slujnica o anunță pe Jin, în loc să o poftească înăuntru, Seo *sanggung* ieși ea însăși. Era deja îmbrăcată și aranjată impecabil. Își puse pantofii din piele de căprioară învelită în mătase albastră și se apropie de Jin, care o aștepta în lumina zorilor.

— Astăzi are loc o întrunire la Biroul pentru Sfetnicii Regali. Înainte să pleci, mergi neapărat să-l vezi pe domnul Hong.

— E ceva grav?

Seo *sanggung* o privi cu asprime.

— Cum te-ai gândit că poți să vii la palat îmbrăcată astfel?

Seo *sanggung* o certa pentru rochia pe care nici sora ei, doamna Seo, nici Gang Yeon, nici regina măcar n-o băgase în seamă. Jin simți cum i se înmuiau genunchii și își ascunse repede mâna pe care purta inelul reginei.

— Suntem la palat aici!

— Îmi spuneți asta pentru că am slujit aici?

— Nu pentru că ai slujit, ci pentru încă mai ești în slujba palatului. Nu știi legile țării? O doamnă de la Curte trebuie să respecte eticheta chiar și atunci când nu mai este în serviciul regelui. Nu înțeleg ce vrea domnul consul de te-a adus înapoi aici. Ba am mai auzit că nici nu v-ați căsătorit! La ce ne folosește să știm cum ai trăit tu în lumea lui? Pentru ce v-ați întors? Nu știai că din clipa în care pui piciorul în țară, redevii una dintre slujitoarele de la palat?

— ...

— Am fost de două ori până acum la domnul Hong. N-a vrut să mă asculte. Toată lumea uitase de tine. Mă întreb ce treabă are acum domnul Hong să răscolească povestea asta. Ai ceva de împărțit cu el? Acum e într-o poziție din care îi poate spune regelui dacă un lucru e drept sau nu. Regele are deplină încredere în el, căci l-a ucis pe Kim Ok-gyun. El e omul care a putut să spună în prezența ambasadorului japonez, temut de toată lumea, că pentru un afront adus regelui se impune moartea vinovatului. Dacă insistă să i se plângă regelui de statutul tău, Maiestatea Sa nu va avea încotro și va trebui să-i dea dreptate.

Deși o dojenea, Seo *sanggung* o luase pe Jin de mână.

— Du-te să vorbești și tu cu domnul Hong. Poate că văzându-te își va aminti că l-ai ajutat în Franța și își va retrage petiția. Dacă Hong reușește să-l convingă pe rege, nu vei avea doar tu de suferit, dar și domnul consul va fi pus într-o situație dificilă. Dacă nu aduce nimeni vorba despre asta, povestea va fi uitată, dar dacă e lăsată să

mocnească și la un moment dat Hong o scoate iarăși la iveală, cine știe la ce decizie se poate ajunge. În niciun caz nu va fi în favoarea ta. Îți dai seama în ce situație va fi pus domnul consul, în calitate de diplomat străin, dacă domnul Hong își atinge scopul? Singura soluție este să obții tăcerea consilierului regal și să pleci din țară. Ca să supraviețuiești, va trebui ca lumea să uite de tine aici. Domnul Hong mă îngrijorează foarte tare. Dacă a fost în stare să meargă până la Shanghai ca să-l ucidă pe Kim Ok-gyun, e în stare de orice. Întrunirea consiliului regal a început în toiul nopții. Acum trebuie să se fi încheiat. Să mergem împreună.

Seo *sanggung* o luă înainte. Nu o poftise pe Jin în odaia ei tocmai pentru că voia să se grăbească să meargă la Hong Jong-u. Jin nu o văzuse surâzând nici măcar o clipă de când o revăzuse cu o zi înainte. O strigă, deși femeia era deja departe de ea.

— Merg singură.

Seo *sanggung* se întoarse și o săgetă cu privirea.

3. Scrisoarea I – Sunt la Tanger, în Maroc

La începutul verii, interpretul legației franceze, Choe Pedro, a adus la orfelinat o scrisoare în limba franceză, trimisă de Victor Collin de Plancy.

Jin,

Sunt la Tanger, în Maroc. De când am ajuns aici, nu mi-am văzut capul de treabă pentru preluarea postului. Intenționam să îți scriu de îndată ce ajung dar abia azi am găsit răgazul necesar. Situația acestei țări, prinsă între interesele puterilor străine, e atât de asemănătoare cu a Regatului Joseon încât, dacă veneai cu mine, ai fi zis că ai mai găsit o țară pe lume ca a ta. Azi a plouat toată ziua, în afară de faptul că trebuie să merg la spital de câteva zile din cauza laringitei care apare de fiecare dată când sunt foarte obosit, m-am instalat și sunt liniștit. Numai că de câte ori mă gândesc la tine, sufletul mi-e greu, ca și cum m-aș afla în fața unei mări întunecate.

Mi-ai spus că orice-ar fi nu te mai întorci la palat. Sunt foarte îngrijorat că nu știu ce s-a mai întâmplat după ce am plecat. Ar fi nedrept să fii nevoită să te întorci la Curte. Nu știu ce aș putea să-ți spun dat fiind că, în loc să-ți fiu aproape, am plecat de unul singur într-o țară îndepărtată, de parcă voiam să scap. Adevărul este că din această cauză nici n-am reușit să-ți scriu, deși mi-am pregătit stiloul de mai multe ori. Sunt de-a dreptul disperat. Mă întreb unde stai dacă nu te-ai întors la palat. Te-ai mutat cumva la orfelinat? Nu pot să nu mă îngrijorez. Nu știu cum am putut să plec și să te las singură la legația franceză. Scrisoarea o voi trimite la legație. Sunt convins că se va găsi cineva acolo care să facă să-ți parvină.

După trei zile petrecute la Paris, m-am dus la Marsilia, de unde am pornit imediat spre Maroc. Țara s-a aflat mult timp sub influența Germaniei, care mai păstrează încă o oarecare putere aici. Datoria mea este de a consolida poziția Franței. Ca și în Coreea, nu trece nici o zi fără incidente. Situația devine tot mai tensionată pe măsură ce se face simțită influența engleză.

Am petrecut multe zile încercând să înțeleg cum de am ajuns în situația asta. Te-am dus înapoi la Seul doar pentru a te ajuta să scapi de plimbările nocturne. Nu pricep cum de am ajuns singur, în locul acesta îndepărtat. Dacă nu ne întorceam în Coreea, probabil că acum eram aici împreună. Câteodată mă întreb dacă tu bănuiai că lucrurile aveau să evolueze astfel și gândul ăsta mă deprimă. Știai ce avea să urmeze? Iar dacă nu știai, cum ai putut să rămâi atât de calmă?

Iartă-mă.

Îți reproșez toate aceste lucruri de parcă tu m-ai fi trimis departe,

când, de fapt, eu sunt cel care a plecat. Ce ciudat… E de netăgăduit că am plecat și te-am lăsat acolo, dar de ce oare am senzația că eu sunt cel părăsit? Gândul acesta îmi frânge sufletul. Iar am deschis subiectul acesta pe care nu-l vom putea lămuri nicicând. Un singur lucru: să nu crezi că între noi totul s-a sfârșit. Ești soția mea, oriunde ai fi. Eu mă aflu aici doar în interes de serviciu. Când mă gândesc la lucrul acesta, mă mai liniștesc. Voi veni la tine de îndată ce lucrurile se vor schimba.

Jin,

Ținutul acesta, Maroc, e unul cu sate mărginite de ziduri albe, văruite, care se întinde între nesfârșitul deșert Sahara, piscurile înalte ale Munților Atlas și Marea Mediterană, în care se întâlnesc cultura arabă cu cea europeană și africană. Dar mai ales, aici conviețuiesc islamismul cu creștinismul. Dacă veneai cu mine, curiozitatea și inteligența ta te-ar fi îndemnat mereu la explorări. Cine știe? Poate că, trăind zi de zi în mijlocul unor oameni necunoscuți, făcând mereu lucruri noi, putem să ne reînnoim și noi. Uneori îmi amintesc de ziua aceea în care ne-am dus împreună în Bois de Boulogne. Nu pot uita cât de mâhnită ai fost când ai văzut tribul african expus ca la muzeu. Marocanii țes covoare în cămăruțe strâmte și întunecoase. Își mișcă mâinile cu repeziciune. E un spectacol neobișnuit și frumos. Fără îndoială că ți-ar plăcea și ție. Uneori câte un sat întreg se ocupă cu vopsitul pieilor și adevărul e că au piele de cea mai bună calitate. Cu câteva zile în urmă am cumpărat un covor vechi de o sută de ani și l-am trimis la apartamentul nostru din Paris. O să-l putem admira împreună într-o bună zi. Îmi pare rău că nu pot trăi toate aceste clipe alături de tine. Jin! Te rog uită comportamentul meu brutal dinainte de plecare. Pur și simplu nu am putut accepta situația cu calmul de care ai dat tu dovadă.

Îmi voi da toată silința pentru slujba mea de aici, așteptând cu nerăbdare să ne revedem. Până atunci, te rog să ai grijă de tine.

Al tău Gillin

2 mai 1895
Tanger, Maroc

4. Scrisoarea II – Uită-mă!

La trei zile după ce primise scrisoarea de la Victor, Jin i-a scris un răspuns la lumina lămpii. A doua zi i-a dat scrisoarea lui Choe Pedro, rugându-l să o trimită la Tanger.

Gillin,

Am primit scrisoarea ta din Tanger.

Îmi făceam griji și mă întrebam dacă ai călătorit în siguranță după ce ai plecat în grabă de aici. Acum, că am primit scrisoarea ta, m-am liniștit. Îți mulțumesc că mi-ai scris, deși știu că nu ți-a fost ușor să o faci după felul în care ne-am despărțit. Am suferit mult după plecarea ta, dar acum sunt mai liniștită.

Prin mijlocirea Maiestății Sale, regina, nu am mai fost nevoită să mă întorc la Curte. Situația în țară nu s-a îmbunătățit deloc. M-am mutat de la legație imediat după plecarea ta. Nu am ce să caut acolo fără tine. Am putut să mă instalez în casa din Banchon în care mi-am petrecut copilăria. E o casă tradițională, cu acoperiș de paie. Are mai multe încăperi și o bucătărie cu vatră, iar în curtea din spatele casei crește bambus. Gândindu-mă la faptul că nu am ajuns niciodată la Plancy, în satul tău natal, mi-am dat seama că nici aici, în locul copilăriei mele, n-am fost niciodată împreună. În timpul zilei mă duc la orfelinat să îi învăț pe copii să scrie, așa cum făceam și în perioada pe care am petrecut-o împreună la legație, înainte să plecăm în Franța. Le predau limba coreeană și câtorva călugărițe, compatrioatele tale, care doresc să o învețe. Aș putea să trăiesc liniștită aici și să fac ceea ce-mi doresc să fac dacă Hong Jong-u ar uita de mine.

Nu-ți face griji în privința mea. Citește cu atenție rândurile acestea.

Ai fost foarte blând cu mine. Mi-ai fost credincios și ai încercat mereu să-mi fii aproape. Pentru mine e de ajuns. Nu te necăji că nu ți-ai ținut promisiunile pe care mi le-ai făcut și nu te simți vinovat că nu mă mai iubești ca la început. Nu ți-am spus-o până acum, dar nu voi uita niciodată faptul că atunci când regele ți-a dat permisiunea de a mă curta, ai așteptat atât de mult. Nu erai obligat să aștepți deloc pentru a pune stăpânire pe trupul meu, dar ai făcut-o cu răbdare. M-am gândit la răbdarea cu care m-ai așteptat de câte ori mi-a fost greu. Dacă am părut impasibilă când ai plecat, n-a fost din pricină că nu simțeam nimic pentru tine, ci tocmai pentru că știam că mă iubești. Drumul nostru nu mai e același. Dacă rămâneam legată de tine, te-aș fi împiedicat să-ți continui calea și am fi ajuns amândoi ca o apă stătătoare.

În țara ta am trăit fericită și am fost „eu” și nu „umila mea persoană”. Chiar dacă o să uit Turnul Eiffel sau Muzeul Luvru, nu voi

uita niciodată cât de liberi și plini de viață erau oamenii de pe străzile Parisului. Am fost foarte mulțumită că am putut să văd cum și-a împlinit Vincent visul și cum Jeanne cea vorbăreață a reușit să-și găsească fericirea. În fine, am putut să cuprind cu mintea țara ta prin bunătatea doamnei Planchard și prin iritarea și cinismul domnului de Maupassant. Am înțeles că fraternitatea înseamnă să îi sprijini pe cei mai slabi ca tine și ce înseamnă să trăiești în libertate. Eu am crescut de mică la palat. Să mă rup de lucrurile acelea care mă țineau încorsetată și să mă pot simți eu însămi a fost o experiență tulburătoare, dar și înfricoșătoare și dureroasă până la agonie.

Gillin,

Îndepărtează-te de mine. Înțeleg ce vrei să spui când îmi mărturisești că nu mai știi dacă mă mai iubești sau nu. Nu ți-o iau în nume de rău și nici nu mă simt rănită, căci știu că ai făcut imposibilul ca să-mi fii alături. Eu am simțit așa de la bun început. N-am putut să mă despart de tine, deși nu eram sigură că te iubesc. Asta pentru că atunci eram doar „umila mea persoană". Am regretat amarnic că nu ți-am permis să-mi piepteni părul înainte să pleci. Mi-era teamă că-ți vei regăsi afecțiunea pentru mine, dar în fond, ce noimă ar mai avea timpul pe care l-am petrecut împreună dacă nu ne-ar rămâne măcar puțină afecțiune? Ce prostie din partea mea că nu m-am gândit la asta atunci! Îmi dau seama acum că tu mi-ai oferit atât de mult, iar eu am fost mereu lipsită de generozitate cu tine. Tu ai fost mereu puternic, iar eu mereu slabă. Cumva, în mintea mea, tu erai Franța, iar eu Coreea, când, de fapt, eram doar un bărbat și o femeie.

Gillin,

Te rog uită-mă. Fii liber. Așa voi fi și eu liberă. O să-mi fac mereu griji pentru durerile tale de gât, chiar dacă nu ne mai vedem, așa cum și tu o să-ți dorești să-mi mai perii părul. Va trebui să ne mulțumim cu atât.

Din Joseon,
Yi Jin
3 iunie 1985

5. În numele iubirii

În curtea casei din Banchon aștepta cineva.

Jin privi curioasă să vadă cine putea să aștepte în curtea casei întunecate și deodată chipul i se lumină. Soa era cea care aștepta sub prun. O recunoscu imediat, chiar dacă era destul de întuneric. Jin o strigă și deschise bucuroasă poarta din nuiele.

— De ce-ai rămas acolo? Trebuia să intri în casă!

Soa, care își ținea pe braț mantia din catifea bleumarin, nu-i răspunse. Jin aprinse lampa de pe prispă și o privi.

— Cum de ai venit?

Soa veni și se așeză lângă Jin pe prispă.

Aflând că Yeon răscumpărase casa lor din Banchon, doamna Seo o ajutase pe Jin, după ce rămăsese singură, să se mute acolo de la legația franceză. Neliniștită să o știe pe Jin singură, l-a rugat și pe Yeon să se mute în casă. Din când în când, mergea pe la ei să mănânce împreună de cină și stăteau iar cu toții la masă, ca mai de demult, când părintele Blanc îl adusese pe Yeon.

— Tot în rochie te îmbraci?

Jin zâmbi.

— Ce motiv mai ai să mai porți rochia asta dacă domnul consul a plecat?

— Mă simt bine în ea. Ce alt motiv ai vrea?

Soa îi aruncă o privire plină de neliniște.

— Ce e? Ce s-a întâmplat.

— Asta voiam să te întreb și eu. Ce treabă ai cu sfetnicul regal Hong?

— Cu Hong?

— Da. Iar a trimis o petiție către rege.

— O petiție?

— Da. De data asta nu mai e împotriva domnului consul, ci a muzicianului Gang Yeon.

Jin o iscodi din priviri pe Soa, care se așezase pe prispă cu mâinile în poala fustei ei de mătase bleumarin.

— Legea spune că o femeie care intră în serviciu la palat, chiar dacă pleacă înainte de a împlini zece ani, nu are voie să se căsătorească indiferent ce face după ce pleacă de la Curte. Știi bine că nici în cazul în care e alungată de la palat nu are voie să se căsătorească mai târziu. Ni s-a spus de o mie de ori că ne așteaptă o pedeapsă grozavă dacă încălcăm legea asta. Sfetnicul regal Hong se folosește de legile de la palat pentru a reclama faptul că tu și Yeon locuiți împreună, împotriva cutumei, și cere ca Yeon să fie pedepsit.

Seo *sanggung* m-a trimis să-ți spun. Ce s-a întâmplat la Paris de domnului Hong îi scapără ochii de mânie de câte ori e vorba de tine?

Iar Hong Jong-u!

Jin își mușcă buzele.

Își aminti iar de dimineața în care Seo *sanggung* o îndemnase să meargă la el. Se luminase deja bine de zi cât a așteptat să ia sfârșit consiliul regal. Când Hong Jong-u a ieșit din sala de consiliu alături de alți sfetnici ai regelui, descoperind-o pe Jin, s-a oprit brusc. A rămas pentru câteva clipe nemișcat, surprins s-o revadă atunci și acolo. Cum ceilalți dregători se uitau curioși la ea, Hong a împins-o într-un colț, de parcă ar fi vrut să o ascundă.

— De ce mai purtați hainele occidentale? Doar sunteți acasă!

Hong Jong-u purta cu mândrie roba roșie a înalților dregători. Înainte ca Jin să înceapă să-și pledeze cauza, Hong s-a lansat într-o pledoarie surprinzătoare. A rugat-o pe Jin să rămână la Seul, dacă tot se întorsese. Ea îl privea uluită, tonul lui era unul de rugă fierbinte. Se așezase în fața ei, aproape acoperind-o cu trupul lui masiv. Părea să se poarte diferit de cum se purta la Paris. După o clipă de ezitare, i-a spus că nu încetase să o iubească, după cum probabil că știa și ea.

— Nu știam.

Privindu-l în ochi, Jin i-a mai spus încă o dată că nu știa. Hong i-a răspuns că indiferent de părerea ei, el nu avea să se mulțumească să o privească de la distanță, ca la Paris. Și i-a mai spus că avea să se îngrijească el de traiul ei, cu condiția să rămână în Coreea. Jin oftase, gândindu-se ce năpastă se abătuse peste ea.

Pentru unii oameni, iubirea e o luptă.

Pe Jin o îngrijorau petițiile pe care Hong Jong-u se încăpățâna să i le trimită regelui. Cu prima petiție reușise să-l facă pe Victor să plece și să o lase pe Jin singură la Seul. Cea de-a doua sigur avea să îi facă rău lui Yeon.

— Muzicianul Gang nu ți-a spus nimic? o întrebă Soa.

Nu-i spusese nimic, într-adevăr. Astăzi nu venise la orfelinat nici măcar după apusul soarelui. De obicei trecea pe la orfelinat după ce își termina treaba la Academia de Muzică. Jin își aminti cum se adunaseră copiii dornici să învețe să cânte la fluier, pe la apus, sub arborele de jojoba, așteptându-l pe Gang Yeon, cu transpirația picurându-le de pe frunte. De dimineață, când plecase de acasă, nu îi spusese nimic. Cu o noapte înainte, pe jumătate adormită, îl auzise cântând la oboi. Își aminti notele care îi susurau în urechi ca o cascadă.

— Dat fiind că e vorba de o petiție împotriva lui, ar fi trebuit să-ți spună… Ce-ar fi să mergi la Maiestatea Sa, regina?

— Probabil că Seo *sanggung* i-a vorbit deja.

— Ar trebui să mergi și tu. Adevărul este că tu și Gang Yeon nu sunteți frați.

Jin nu spuse nimic. Regina știa și ea că doamna Seo, sora mai mare a doamnei de la Curte, îi crescuse ca și cum ar fi fost frați, chiar dacă nu aveau legături de sânge. Așa cum, probabil, știa și că Yeon fusese cel care le apărase din umbră în timpul evenimentelor din anul Imo.

— Crezi că nu-l vor mai lăsa să cânte la *daegeum*?

— Ar fi bine să fie doar atât.

— Cum adică?

Soa nu răspunse. Se ridică de pe prispă spunând că trebuie să se întoarcă la palat. Fiind în slujba Curții, nu putea să rămână în afara palatului fără permisiune specială. Deja își petrecuse o mare parte din timpul acordat așteptând-o pe Jin sub prun. Jin o conduse dincolo de poartă. Nu spuse nimic nici pe drumul spre ieșirea din Banchon și nici pe pod. Printre perii din grădini se vedeau lămpile aprinse prin case.

— Chiar și membrii familiei regale sunt pedepsiți dacă se ating de o slujitoare de la Curte. Mai demult un interpret și-a pierdut capul pentru că a luat de soție o tânără care fusese în slujba palatului în copilărie și plecase de la palat la unsprezece ani. Ai fi putut să-ți trăiești viața liniștită, dar e de ajuns să protesteze un singur om și legile sunt puse imediat în aplicare.

Hong Jong-u spusese că avea atâtea de făcut pentru țara lui. Își propusese să aplice în Joseon tot ce văzuse, auzise sau trăise la Paris. Visul lui era ca monarhia să pună în practică o serie de reforme, căci țara putea să capete putere doar având o monarhie puternică. Era convins că acum, bucurându-se de încrederea regelui, cu Jin alături, să-l ajute așa cum o făcuse la Paris, nimic nu-l putea opri.

— Un dregător a fost demis pentru că a băut alături de o doamnă de la Curte.

În întunericul serii, Jin o prinse pe Soa de mână. Îi spusese destul. La ieșirea din Banchon, se opriră față în față. Soa îi strânse mâna lui Jin. Jin îi simți mâna caldă, ca fierbințeala serilor de vară.

— Ai făcut bine că n-ai mai venit la palat. În ultima vreme nu e zi în care să nu stau cu frica în sân. Noaptea, nimeni nu se odihnește cu adevărat; toți așteaptă dimineața. Ne-am molipsit cu toții de insomnie de la Maiestatea Sa, regina.

Jin îi luă în palme mâna transpirată. Soa se înfășură în pelerina pe care până atunci o ținuse pe braț. Făcu câțiva pași, apoi se opri și se întoarse spre Jin. Aceasta o salută fluturând mâna. Apoi rămase pe loc urmărind-o cu privirea până dispăru din vedere, ca și

cum pleca undeva departe, nu se întorcea doar la palat.

Jin rămase pe pod să-l aștepte pe Yeon.

Era același pod din lemn pe care, în copilărie, Yeon o aștepta după lăsarea serii să se întoarcă de la palat în spinarea slujnicei Yi. Aceasta ajunsese între timp doamnă de onoare. Când Yeon o vedea pe slujnica Yi aducând-o pe Jin de la regina-mamă Cheorin, Yeon alerga în întâmpinarea lor mai repede ca vântul.

„De ce e o problemă că locuiesc împreună cu Gang Yeon?"

Jin se înroși de indignare gândindu-se la încăpățânarea lui Hong Jong-u. Nu-i venea să creadă că era același Hong pe care îl văzuse la Paris. Era un om dintr-o bucată și nesofisticat, dar când era vorba de țara lui era deschis și știa multe lucruri. Jin era convinsă că îl omorâse pe Kim Ok-gyun fiindcă îl considera dușmanul regelui. Hong rămăsese loial țării, chiar și atunci când era umilit. Jin ajunsese să se simtă vinovată că nu era ca el. Din această cauză petrecuse zile în șir împreună cu Boex să corecteze *Copacul fără sevă care a înflorit**[92]***, traducerea lui Hong. Când tradusese în franceză prefața scrisă de Hong, Jin fusese mișcată când dăduse peste o frază: „Nu există distanță pentru cei care se iubesc". Ce-l făcuse pe Hong cel de atunci să își schimbe într-atât de mult comportamentul?

O fulgeră un gând.

Dacă se răzbuna pentru că îi refuzase avansurile? Deodată nu mai auzi susurul apei. Jin era conștientă de faptul că Victor nu plecase doar din pricina petiției lui Hong Jong-u. Știa foarte bine că Victor, care altă dată n-ar fi făcut un pas fără ea, se schimbase. Ceva se rupsese în sufletul lui. Încă de când erau la Paris înțelesese că prezența ei era o piedică pentru cariera lui de diplomat. De altfel, cât stătuse la Paris, Jin a aflat că nu doar iubirea era nestatornică, dar și că în viață nimic nu rămânea la fel.

Așteptând cu înfrigurare să-i poată spune lui Yeon să se întoarcă la orfelinat, Jin își întinse gâtul să vadă cât mai departe pe drum.

Un singur lucru rămăsese neschimbat pe lume: afecțiunea pe care i-o purta Yeon. Descoperirea aceasta o făcu pe Jin să se înfioare de neliniște. I se întunecă privirea la gândul că Yeon ar putea să nu mai cânte la *daegeum* din cauza ei. Așa ceva era de neconceput. Știa foarte bine, și fără să-i fi spus Soa, ce pedepse primiseră cei care au îndrăznit să iubească femei de la Curte.

După câteva clipe, umbra lui Yeon începu să se întindă pe pod.

Jin se grăbi să îi iasă în cale. Văzând-o aproape alergând spre el, Yeon își încetini pasul. Jin se opri brusc în fața lui.

— Întoarce-te!

Yeon o privea prin întuneric.

— Du-te înapoi la orfelinat!

Jin făcu încă un pas, ca și cum ar fi vrut să-l împiedice să-și continue drumul. Rămaseră pe loc, ascultând susurul pârâului. Yeon o ocoli pe Jin și porni mai departe spre casă. Luna ca o seceră se oglindea în apă.

— Ți-am spus să te întorci! îi strigă Jin. Te rog!

Se simți deodată lipsită de vlagă și se lăsă pe marginea podului. I se strecurară din nou în suflet cuvintele spuse de Seo *sanggung* – pentru a supraviețui trebuia ca lumea să uite de ea. Abia acum înțelese adevăratul lor sens. Și, pentru prima dată, o urî pe Seo *sanggung* pentru că, în copilărie, o dusese la palat. Jin nu se gândise niciodată la asta, nici măcar când plecase Victor. Yeon, care își continuase drumul spre casă, se întoarse și o văzu prăbușită pe pod. Se întoarse și o ridică.

— Ascultă-mă! Dacă nu pleci, o să ai de suferit din cauza mea.

Yeon o strânse în brațe pe Jin, copleșită de durere. Ea îi ascultă răsuflarea. Brațele lui puternice nu-i mai dădeau drumul. Jin simți cum o apăsa *daegeum*-ul pe care Yeon îl purta sub haină. Putea să-l recunoască pe Yeon după sunetul *daegeum*-ului, așa cum se poate recunoaște cineva după pași. Răsuflarea pe care o auzea acum era prezentă și în muzica lui. Sunetul de *daegeum* era pentru Jin vocea lui Yeon. Îi simțea muzica și atunci dansa parcă în transă, având senzația că nici nu atingea pământul.

Yeon, cuprins și el de o tristețe pe care nu și-o putea înfrâna, nu-și mai desprindea brațele din jurul ei. Intrase în orchestra regală doar pentru că Jin era în slujba palatului. Era singura cale de a rămâne aproape de ea, care ajunsese dansatoare. Nu urmase nici calea propusă de părintele Blanc, aceea de a merge la un seminar teologic din Japonia, și nu-l urmase nici pe Homunmok, care îi propusese să devină un alt om. Nu-și dorea decât să fie alături de femeia aceasta pentru toată viața, dar viața îi refuzase până și asta. Când Jin a plecat de la palat, din clipa în care s-a instalat la legația franceză, Yeon s-a luptat din răsputeri să nu se lase doborât. Când a plecat în Franța, Yeon a început să cânte la *daegeum* pentru orice ființă rănită, fie om sau fiară. A început să se îngrijească de orice ființă abandonată, și nu doar din pricina învățăturilor doamnei Seo, care îi spusese că era datoria lui de om să aibă grijă de semenii lui. O făcuse pentru că era convins că salvând o viață, suflul vital ajungea cumva până departe, la Jin.

Yeon își desfăcu brațele și îi luă lui Jin fața în palme. O privi în ochi, apoi își trase mâinile resemnat și porni mai departe. Jin rămase nemișcată o vreme, privindu-l din spate, apoi alergă după el.

Așezat pe prispă, Yeon o privea pe Jin care se apropia în fugă. După o vreme, își scoase carnețelul din sân. Se pregăti să scrie ceva,

dar se opri. Privi pagina goală cu disperare, ca și cum se afla în fața unui deșert nesfârșit, apoi înșiră cuvintele pe ea și i-o întinse lui Jin.

Mâine merg la Academia de Muzică, iar de acolo plec în China.

În China? Jin îl privi întrebător.

Trebuie să însoțesc un superior.

— Cu ce scop?

E o călătorie oficială. Mergem să cumpărăm instrumente muzicale.

Călătorie oficială? Instrumente? Jin îl cercetă cu atenție. Îi reveni în minte chipul îngrijorat al lui Soa.

— Pleci din cauza mea, nu-i așa?

Nu putu să-l întrebe dacă fusese exilat.

Gândește-te că merg să cânt la daegeum.

Jin se cutremură.

O să mă întorc cândva. Așa cum te-ai întors și tu.

Jin se ridică brusc, cuprinsă de mânie, dar Yeon o opri prinzând-o de braț.

N-are rost… Așa stau lucrurile. Bine că m-a prevenit superiorul meu, astfel putem să ne luăm rămas-bun.

Stiloul părea să picure sânge în loc de cerneală. Simțise că Jin plănuia să meargă în fața reginei. Cu cât încerca ea să-și tragă brațul, cu atât el o strângea mai tare. Jin își lăsă capul pe genunchii lui și rămase nemișcată.

Cu puțin timp înainte se frământa, dornică să facă ceva, dacă să meargă la regină sau să vorbească cu Hong Jong-u. Acum însă nu mai era în stare să se gândească la nimic. Își simțea sufletul sfâșiat și totuși nu vărsa nicio lacrimă. Se lăsă pradă unei suferințe aride, ca firele de praf ce se roteau în vântul uscat.

Cât timp să fi trecut?

Yeon o trase de brațe și o făcu să se ridice.

Dansează.

— Să dansez? îl întrebau ochii ei negri, care își pierduseră strălucirea.

Dacă te-ai putea vedea când dansezi…

— Adică?

Ești un fluture. Un nor. O floare.

Gang Yeon zâmbi. Cum de mai găsea puterea să zâmbească în situația asta? Jin se ridică de pe prispă. Intră în odaia ei și luă o boccea din mătase albastră, așezată în capătul unui raft din lemn de bambus. O deschise și scoase din ea costumul galben pe care îl purta la palat pentru *Dansul privighetorii de primăvară.* Tot acolo găsi și cununa de flori pe care o purta pe cap. Soa îi pregătise bocceaua înainte să părăsească Seulul, dar Jin nu o luase cu ea la Paris. Noroc că Seom I-nae a păstrat lucrurile pentru ea, așa că le-a putut lua

când s-a mutat. Jin își scoase rochia, își desfăcu părul și-l prinse în așa fel încât să-și poată potrivi cununa de flori și se îmbrăcă în costumul de dans, își legă panglica roșie la brâu, își prinse de încheieturi manșetele în șapte culori și rămase o vreme nemișcată. Nici nu mai știa cât timp trecuse de când îmbrăcase ultima oară costumul.

Când ieși în curte, Yeon se ridică în picioare.

Jin își luă locul în fața prunului. Yeon se așeză iar pe prispă și scoase *daegeum*-ul din haină. În lipsa bătăii care anunța începutul dansului, Jin se ghidă doar după muzica lui Yeon.

A fost odată o fată, Jin, care în dans voia să se facă pasăre sau vânt, sau nor. Lacrimile pe care nu le vărsase nici când plecase Victor, nici când aflase că Yeon avea să fie exilat, au început să curgă necontenit. Și ochii lui Yeon, care cânta la *daegeum,* se umplură de lacrimi. Vedea iar *Dansul privighetorii de primăvară* dansat de Jin. Amândoi aveau frunțile asudate, unul de dans, celălalt de pasiunea cu care cânta. Jin nu știa nici ea de ce tocmai acum îi venise în minte îndemnul reginei de a pleca într-o lume nouă, unde se putea elibera din lanțuri și unde să aibă ocazia să învețe lucruri noi și să trăiască o viață nouă. Respira muzica lui Yeon și o trăia cu naturalețea cu care adăuga o pietricică într-o grămadă de pietre sau cu care prindea o petală de floare în zbor. Lacrimile i se uscară. Își puse tot sufletul în mișcările brațelor și ale picioarelor.

O lumină cețoasă se strecura prin hârtia paravanului ușii.

Jin visase că era la Paris, că ieșise în stradă să vadă carnavalul și fusese lovită de o trăsură. Se trezi cu fruntea scăldată de sudoare. Deschise ochii pe jumătate, apoi se ridică brusc. Își atinse gleznele, care o dureau, de parcă într-adevăr fusese lovită de o trăsură, nu doar în vis. Apoi se uită în jur.

Yeon nu mai era acolo. Își lăsase carnețelul și stiloul pe așternut.

În seara precedentă, în timp ce dansa pentru Yeon, care cânta la *daegeum,* Jin vărsase lacrimi amare de mila lui. Acum ce mai putea face pentru el? În seara dinainte, în timp ce dansa doar pentru el, Jin simțise un puternic impuls de a dispărea cu Yeon în lume. În tot acel timp în care doamna Seo îi crescuse ca pe doi pui de căprioară pierduți, afecțiunea și-a făcut loc în sufletele lor; Yeon a transformat-o în iubire, Jin în compasiune. Deși ghicea ce simțea Yeon pentru ea, Jin se prefăcuse în tot acest răstimp că nu pricepea, dar în seara ce trecuse totul se schimbase, ca într-un vis.

În seara dinainte, întoarsă în odaia ei, Jin și-a scos costumul de dans și cununa de pe cap și a îmbrăcat hainele ei coreene, pe care nu le purtase deloc de când se întorsese din străinătate. Apoi s-a dus în odaia lui Yeon, aceea în care, în copilărie, învățase limba

franceză de la părintele Blanc în timp ce băiatul cânta la fluierul lui de bambus. Yeon era întins în așternut, dar lăsase lampa aprinsă. Jin s-a întins lângă el. El a îmbrățișat-o. Erau ca două picături de rouă pe aceeași petală. Jin s-a ridicat apoi și i-a cerut să o pieptene. Yeon i-a periat îndelung pletele negre. La un moment dat, și-au mângâiat obrajii. S-au întins din nou, față în față, mângâindu-și spinările și au adormit înlănțuiți, ca și cum nu aveau să se mai despartă niciodată.

Jin ieși din odaie în cămașa de noapte.

Nu-l găsi pe Yeon nici pe prispă, nici în curte. Se duse în bucătărie și în curtea din spatele casei. Nu era nici acolo. Plecase deja? Jin ieși la poartă și scrută drumul cu privirea, dar nu-l zări. Mai făcu vreo câțiva pași pe lângă prun, apoi se întoarse în odaia lui Yeon și luă carnețelul. Din el căzu pe așternuturi stiloul lui Yeon.

Lăcrămioara,

Simt că visez. Dormi atât de aproape de mine…

Îmi amintesc de ziua în care am ajuns în casa aceasta împreună cu părintele Blanc. Nu pot să uit ce ochi mari ai făcut când, întorcându-te de la palat în spinarea unei slujnice de la Curte, ne-ai văzut pe părintele Blanc și pe mine. Mama m-a îmbăiat într-un vas mare, cu apă caldă. Aceea a fost prima mea zi în casa aceasta. Din pricina ta n-am putut să plec mai departe împreună cu părintele Blanc. Mi-ai spus „Rămâi aici” și de atunci n-am mai uitat niciodată momentul acela. L-am urmat peste tot pe tatăl meu, care părea să fugă de ceva sau de cineva, dar după ce tata s-a înecat într-un iaz, într-un sat al cărui nume nu mi-l mai amintesc, am rămas doar cu fluierul lui. Cel mai frică îmi era atunci când se întuneca, căci niciodată nu știam unde aveam să îmi petrec noaptea. Cele mai bune zile ale mele erau cele în care îmi puteam face culcușul pe un snop de paie într-o șură sau lângă o vatră în care încă mai pâlpâia focul. Atunci tu mi-ai spus: „Rămâi aici”.

Lăcrămioara,

Noaptea trecută a însemnat totul pentru mine. Sunt împlinit. Tot ce-mi mai doresc acum este ca tu să deschizi o școală, în care să-i înveți carte pe copii. Te va ajuta și domnul Hong Jong-u. Ieri, când l-am întâlnit, l-am rugat să te ajute. Ai putea să începi chiar aici, în casa asta, cum a făcut mai demult și mama, să-i înveți pe copiii din Banchon să scrie și să citească. Aș fi vrut să te pot ajuta. Din păcate, ăsta e cel mai mare regret al meu. Aș fi vrut să rămân alături de tine orice s-ar fi întâmplat, dar nu te-am putut urma în străinătate. Ba mai mult, după ce te-ai întors acasă, n-am avut destulă putere să te protejez. Asta e cea mai mare durere a mea. Singurul lucru pe care l-am putut face pentru

tine a fost să cânt la daegeum.

Lăcrămioara,

Sper că vei găsi putere să treci peste tot gândindu-te la momentele și mai dificile prin care ai trecut. Un singur lucru: te rog să nu mă cauți, indiferent ce auzi despre mine. Plec în China. Nu trebuie să faci nimic pentru mine. Știu că nu e ușor, dar fă cum te-am rugat. Fă-o pentru mine. Cu cât vrei încerca să faci mai mult pentru mine, cu atât îmi va fi mai greu.

Când dădu pagina carnețelului, Jin avea ochii în lacrimi. Pe pagina următoare însă nu mai era nimic. Întinse mâna și mângâie locul în care dormise Yeon, mușcându-și buzele. „Nu trebuie să faci nimic pentru mine.” Erau cuvintele lui de adio.

O descoperire târzie frânge spiritul.

Abia după patru zile a aflat Jin că Yeon nu plecase în China. Era ziua în care le povestea fetițelor de la orfelinat, adunate pe prispa mare a clădirii orfelinatului, *Notre-Dame de Paris* de Victor Hugo. Erau atât de fascinate de povestea lui Quasimodo, încât nici nu mai simțeau căldura. Mâhnită și cu gândul mereu la Yeon, Jin nu era în stare să țină lecțiile obișnuite. Și copiilor le plăceau mai mult poveștile decât lecțiile plictisitoare de scris și citit. Deși era o vreme înăbușitoare, fetițele erau toate lipite de Jin, cu mânuțele încleștate pe poalele rochiei ei occidentale și ochii strălucind de încântare. Nu doar copiilor le plăcea povestea lui Quasimodo. I-o povestise într-o zi și lui Yeon, iar acesta o urmărise atât de atent încât Jin nu se putu opri decât când ajunse la final. Fără să-și dea seama, povestea o prinsese și pe ea. S-a revoltat împreună cu Yeon împotriva ticălosului arhiepiscop și a început să-și dorească împlinirea iubirii dintre Quasimodo cel urât, dar cinstit, și Esmeralda, frumoasa gitană. La un moment dat a bătut-o gândul să schimbe povestea lui Victor Hugo, s-o facă mai faimoasă pentru Yeon.

Jin se opri la un moment dat din povestit, considerând că fusese suficient pentru o zi, dar, cum copilele refuzau să plece, se văzu nevoită să continue povestea până târziu după lăsarea întunericului. Răgușită, Jin tocmai se pregătea să se întoarcă la Banchon, când o chemă doamna Seo la ea. De când era așa de adusă de spinare? Doamna Seo luă un obiect învelit în pânză de bumbac de pe o etajeră, îl așeză pe podea în fața lui Jin și o mângâie ușor pe spate.

— Ce e?

Femeia nu-i răspunse, lăsând-o să vadă singură. După ce privi legătura din bumbac pentru o clipă, Jin începu să desfacă încet nodul, privind-o pe doamna Seo și încercând să-i ghicească gândurile. Cuprinsă de un presentiment, Jin se grăbi deodată să

desfacă nodul. Era *daegeum*-ul lui Gang Yeon.

— În ultima vreme mă tot gândesc ce va fi după moartea mea. Nu te mira. A venit vremea să mă gândesc și la lucrurile acestea. Pe zi ce trece sunt tot mai slăbită. Când merg la culcare, după ce spăl copiii sau după ce îi hrănesc, îmi doresc să închid ochii pe vecie, dar asta nu e după voia mea. Nu-mi doresc nimic pentru mine. O să părăsesc lumea doar cu hainele de pe mine, spălate și curate, nimic altceva.

Doamna Seo deja donase orfelinatului toți banii pe care îi adunase din vânzarea bunurilor ei în momentul în care, la îndemnul părintelui Blanc, se mutase la Gondanggol. Nu mai avea decât lucrurile din odaia ei.

— Păstrează tu *daegeum*-ul.

— Cum de e aici? Nici măcar nu l-a luat cu el… Cum o să supraviețuiască acolo, departe? De ce nu l-a luat?

— Ce să facă el cu un instrument la care nu mai poate cânta?

— Cum să nu mai poată cânta?

Doamna Seo o cercetă cu privirea istovită.

— Nu știi?

— Ce să știu? N-a plecat în China?

— În China?

— Așa mi-a spus, ca pleacă în China.

— L-am rugat cu cerul și pământul să rămână măcar până i se vindecă rănile de la degetele tăiate, dar nici n-a vrut să audă.

Jin, care ținea *daegeum*-ul strâns în mâini, se schimonosi de durere.

— I-au tăiat degetele?

Își aminti că Yeon îi scrisese să nu facă nimic pentru el. Nici vorbă să plece în China. Fusese pedepsit prin tăierea degetelor! De aceea nu-și luase nici carnețelul, nici stiloul. Renunțase până și la *daegeum*!

— Mai e ceva ce nu știu?

Jin țipa la doamna Seo și o scutura prinzând-o înnebunită de brațe.

Cum să-i taie degetele unui mut? Cu ce-a greșit? Cum a putut să creadă că pleca în China? Cum de nu și-a dat seama că în povestea cu exilul disimulat în sarcina că ceva nu era în regulă de a cumpăra instrumente muzicale? Își aminti ce îi scrisese Yeon: „Te rog să nu mă cauți, indiferent ce auzi despre mine”. Cu respirația tăiată, Jin nu putea nici măcar să țipe. Se bătu cu pumnul în piept, căzu la picioarele doamnei Seo și își îngropă fața în poala ei, sfâșiată de durere. Apoi se ridică deodată.

— O să-l găsesc, oriunde ar fi.

Doamna Seo o privi răvășită.

— Îl găsesc… îl găsesc și rămân cu el.

Jin strânse la piept *daegeum*-ul. Ieși în fugă din odaia doamnei Seo, încălțându-se în grabă, dar odată ajunsă în curtea orfelinatului simți că i se taie genunchii.

6. Pe marginea prăpastiei

Întunericul de octombrie cobora peste pinii înalți de la palat, iar înserarea rece și umedă se așternea și peste poarta principala a Palatului Gyeongbok, peste Poarta Primăverii de Răsărit, păzită de un dragon albastru, peste Sala tronului care se întindea între Muntele Baekak și Muntele Inwang, peste iazul ce înconjura pavilionul Gyeonghoeru, peste Colina Ami și peste pavilionul reginei, Jagyeongjeon, dar și peste Pavilionul Parfumului Îndepărtat și peste foișoarele de pază. Jin, care aștepta încă de la prânz în biblioteca din Palatul Cerului Senin să o cheme regina la ea, nemaiputând să citească după amurg, se îndreptă spre încăperea doamnei de onoare Seo. Aceasta tocmai se grăbea spre pavilionul reginei și se miră grozav când o văzu.

— Încă n-ai plecat?

— Maiestatea Sa mi-a poruncit să aștept în bibliotecă, dar nu m-a mai chemat.

— Nici nu ți-a poruncit să pleci?

— Nu.

— Întrevederea cu reprezentanții Franței, Germaniei și Rusiei s-a prelungit. Faptul că Japonia a învins China în război ne face situația și mai grea. Maiestatea Sa se străduiește zi și noapte să-i oprească pe japonezi. N-a mai dormit de câteva zile. Totuși, e ciudat. Mi-a poruncit să te chem la palat de cum a aflat că te-ai întors. Când am anunțat-o că ai venit, am rămas cu senzația că avea de gând să te cheme imediat.

Seo *sanggung,* pe chipul căreia începuseră să se întindă ridurile, chiar dacă nu într-atât de adânci ca ale surorii ei de la orfelinat, o privi pe Jin strângând din pleoape.

— Nu ți-am spus să te porți după eticheta de la palat?

Încruntându-și sprâncenele, Seo *sanggung* își exprima nemulțumirea față de rochia purtată de Jin, așa cum făcuse și altă dată. Fără să spună un cuvânt, Jin își plecă capul. Nu mai știa cum să se îmbrace.

— Unde ai dispărut în tot acest răstimp? Știi cât te-a căutat Maiestatea Sa?

— ...

— E adevărat că ți-ai tăiat părul, te-ai îmbrăcat în straie bărbătești și ai rătăcit prin țară căutându-l pe muzicianul Gang Yeon?

— Cum să faci o prostie ca asta? Nu știi că, întâlnindu-l, ai putea să provoci și mai multă durere? L-ai găsit măcar?

— Nu e nicăieri.

Pe fața îndârjită a doamnei de onoare se citi ușurarea.

— Nu-l mai căuta. Asta vă e soarta. Nu fi mânioasă pe regină. Maiestatea Sa a aflat târziu ce a pățit Gang Yeon și a fost cuprinsă de furie, dar și profund îndurerată. Din această cauză l-a trimis pe sfetnicul regal Hong în China. E adevărat că noul consul japonez făcea și el presiuni în acest sens. Deși Hong îi era apropiat, nici n-a vrut să-l vadă înainte să plece în China. Mâinile lui Gang Yeon ți-au salvat viața. Ce e cu tine? Ai văzut cum arăți? Ce e cu părul tău? Pentru asta și-a sacrificat Gang Yeon degetele?

— Mai bine îmi tăiau mie degetele. Știți mai bine ca oricine situația lui. După ce că nu putea vorbi, acum nici la *daegeum* nu mai poate să cânte. Nu înțeleg ce fărădelege a făcut ca să fie pedepsit astfel.

— Legătura cu tine e nelegiuirea lui.

De câte ori se mișca, rochia albastră a lui Jin, care îi era acum prea mare, parcă se învârtea în jurul ei. Slăbise mult, mai mult ca atunci când hălăduia în zori pe străzile Parisului, încât rochia, cu o croială care scotea în evidență pieptul și talia, părea a altcuiva.

— E haos acum la Curte, nimic nu mai e cum trebuie. Regina a trimis după tine în grabă, nu înțeleg de ce nu te-a primit. Francezii intenționează să ridice o școală în capitală, probabil că de asta te chemase. Nu știu, dar asta poate fi calea de scăpare pentru tine. Rămâi la mine în noaptea asta. Soa va rămâne și ea să vegheze asupra reginei. După ce aflu ce se întâmplă, o să vin să-ți spun.

După ce ieși Seo *sanggung,* Jin rămase așezată, cu privirea ațintită asupra ușii. De când aflase că Yeon își pierduse degetele din cauza ei, nu mai dormise deloc. Își tăiase părul negru, pe care Victor îl adora, băgând foarfecă la întâmplare în plete și retezându-le fără milă. Se îmbrăcase în haine bărbătești, așa cum făcea când pleca în drumeții cu Victor și fotograful Hwang Cheol și bătuse drumurile timp de trei luni, în căutarea lui Yeon.

Era copleșită de durere de câte ori se gândea la mâinile lui, care nu mai puteau prinde nimic, nu mai puteau mângâia nimic.

Începuse căutările la Subunni, satul ascuns între culmile Munților Sobaek și Noryeong, unde îl găsise părintele Blanc când era copil. Îl căutase prin târguri, prin văi și prin munți, îl căutase până și în mlaștinile prin care obișnuia să meargă el înainte de festivalul Dano din luna mai, pentru a găsi lamele de stuf din care să facă ancii pentru *daegeum.* Nici urmă de Yeon. La fiecare pas i se părea că e urmărită de degetele lui tăiate, care o împiedicau să înainteze. Se gândea neîncetat cum putea să trăiască un om fără degete. Mâinile omului fac parte din întregul trupului său. Jin înțelesese că lipsa unei părți din corp îi fura omului libertatea. Fără

degete, omul nu poate să scrie. După dispariția lui Yeon, Jin a găsit într-un dulăpior din odaia lui peste o mie două sute de scrisori. După plecarea ei în Franța, îi scrisese în fiecare zi. Jin primise o singură scrisoare, aceea pe care i-o adusese sora Jacqueline la Paris. Două zile a citit necontenit, dar n-a reușit să le parcurgă pe toate. Scrisorile pe care n-a reușit să le citească atunci le-a adunat într-o boccea din bumbac și le-a citit pe drum, în timpul căutărilor. I se părea că îl vedea pe Yeon de câte ori citea scrisorile acestea pe care el nu i le trimisese niciodată. Câteodată își amintea și de Vincent, băiatul vânzătorului de brânză, care lucra în casa lui Victor la Paris și care își găsise fericirea împlinindu-și visul modest. De ce n-ar fi putut și Yeon să trăiască la fel? După trei luni de căutări, Jin s-a întors înapoi în capitală. La plecare își jurase, orbită de ură, că avea să-i taie degetele lui Hong Jong-u, dar, întorcându-se, se hotărâse să-i arate scrisorile lui Yeon. Voia să-l caute și să-l oblige să citească scrisorile. Dar Hong părăsise capitala. Japonezii, care nu îi dăduseră mare importanță lui Kim Ok-gyun cât timp acesta fusese în exil în Japonia, începuseră să devină amenințători după asasinat, cuprinși de febra comemorării lui. Hong Jong-u n-a avut de ales. A fost nevoit să plece în China.

În peregrinările ei prin țară, Jin a întâlnit nenumărați copii abandonați, așa cum fusese și Yeon în copilărie. A auzit neîncetat tot felul de zvonuri confuze despre regină. A aflat și că Bak Yeong-ho, ministrul afacerilor străine fusese prins când complota la asasinarea reginei. Guvernul japonez îl înlocuise pe ambasadorul Inoue, pe care îl ducea de nas regina, care se apropia tot mai mult de Rusia, cu un anume Miura, despre care se spunea că tăia frunză la câini prin Jemulpo, dar era foarte abil în mânuirea spadei. Peste tot pe unde trecea, deschizând ochii să-l caute pe Yeon și ciulind urechile la zvonurile despre regină, Jin găsea o mulțime de orfani rămași în urma molimelor. Copiii aceștia, persecutați de alți copii de vârsta lor și disprețuiți de mame, își duceau traiul pe sub streșinile caselor, prin șuri sau prin ieslele vitelor. Pe drumul de întoarcere luase în spinare o fetiță cu fața plină de muci și o dusese așa până la orfelinat. Erau foarte mulți copii rămași pe drumuri, iar orfelinatul înființat de părintele Blanc era singurul din țară. Jin și-a amintit atunci cum părintele Blanc trimitea neobosit scrisori în Franța pentru a cere sprijin financiar de la Misiunile Străine din Paris, cărora le cerea să trimită și măicuțe care se să îngrijească de orfanii coreeni. De câte ori nu se dusese la Victor cu proiectul lui de a deschide o școală franceză la Seul! Părintele Blanc se îngrijise personal de micuții coreeni și pe patul de moarte lăsase prin testament dispoziții ca unii copii să fie trimiși la școli tehnice în Japonia sau în China, iar cei care doreau, să poată urma seminarii

teologice și să devină preoți. Abia în cursul acestor peregrinări înțelesese Jin de ce era părintele Blanc atât de devotat cauzei orfanilor. Putea să evite privirile celorlalți, dar privirile copiilor i se întipăreau pentru totdeauna adânc în suflet. Probabil că și părintele Blanc simțise la fel. Jin își propusese să o roage pe regină să facă ceva pentru soarta orfanilor coreeni, de care până atunci se preocupase doar un străin. De aceea, când primise mesajul de la Seo *sanggung,* care îi transmitea că o căuta regina, plecase fără să șovăie la palat. Așteptase cu răbdare în bibliotecă, după cum i se ceruse, spunându-și că era firesc să aștepte. De altfel, profitase de timpul pe care îl avea de petrecut acolo pentru a citi. Numai că ziua trecuse, se întunecase și regina nu mai trimisese după ea.

Pe când lumina palidă a zorilor începea să se vadă prin hârtia străvezie a ușii, Jin, care ațipise cu spatele sprijinit de perete, se auzi strigată cu insistență și se repezi afară. Era o slujitoare novice, pe care nu o cunoștea.

— Seo *sanggung* vă cere să părăsiți de îndată palatul!

— De ce? Ce se întâmplă?

— Nu știu. Doamna mi-a zis doar să vă spun să plecați imediat.

Uitându-se cu atenție la ea, Jin observă că tânăra tremura din tot corpul, iar vocea îi era înecată.

— Spune-mi ce ai văzut. Se întâmplă ceva în palat?

— Nu știu ce se întâmplă, dar e zarvă mare.

— Cum adică? Ce fel de zarvă?

— Mercenari înarmați cu săbii au intrat în palat… Se pare că sunt japonezi.

Mercenari cu săbii? Jin se încălță și o luă la fugă spre Pavilionul Cerului Senin.

În timpul acesta, reprezentatul japonez Miura, primind informații de la regentul Daewongun, ordonase unui grup de soldați și mercenari japonezi să se alăture gărzilor coreene de tip nou, conduse de U Beom-seon și Yi Du-hwang în fața Porții de Apus și să forțeze intrarea pe poarta principală a palatului. Miura se folosise cu viclenie de regent și de trupele coreene speciale, pregătite cu ajutorul instructorilor japonezi, pentru a putea justifica mai târziu prezența soldaților și a mercenarilor japonezi în palat. Soldații aflați sub comanda lui U Beom-seon își exprimaseră nemulțumirea față de măsurile luate de regină pentru a schimba sistemul militar de influență japoneză, măsuri care vizau desființarea acestor trupe. Regina spera ca, scăpând de forțele speciale apropiate Japoniei, să poată slăbi influența acesteia în Coreea.

Atacatorii japonezi pătrunseseră în palat cu urlete de luptă și focuri de armă, forțând poarta principală. Hong Gye-hun, comandantul gărzii regale, îi oprise cerându-le să arate dacă aveau

vreun ordin al regelui, dar nici nu apucase să-și sfârșească fraza că unul dintre mercenarii japonezi îl lovise cu sabia, lăsându-l într-o baltă de sânge. Un soldat japonez trăsese apoi opt focuri asupra lui. Pocnetul împușcăturilor a ajuns până la urechile lui Jin, care alerga spre Palatul Cerului Senin. Gărzile palatului se luptau cu îndârjire să-i oprească pe atacatorii japonezi, dar, cum își pierduseră comandantul, în curând au fost înfrânte.

Japonezii au traversat în goană curtea pentru a ajunge la Palatul Cerului Senin, unde era deja vacarm. Sute de torțe aprinse luminau palatul, care, în lumina slabă a zorilor, se deslușea ca în plină zi. Soldați japonezi înarmați cu săbii scotoceau peste tot. O căutau pe regină. Țineau săbiile la gâtul supușilor, al slujnicelor și al doamnelor de onoare, cerându-le să spună unde era stăpâna lor. Slujnicele tinere, livide în fața atacatorilor și cu hainele rupte, leșinau înainte să poată rosti un cuvânt. Jin îl văzu pe electricianul rus Sabatin plecându-și capul, cu ochii la sabia sprijinită de gâtul lui. Jin nu mai recunoștea Palatul Cerului Senin. Trecu pe lângă inginerul rus care, tremurând, îți ținea mai departe capul plecat, neștiind să răspundă unde se afla dormitorul reginei, pe care îl căuta și Jin. Dădu apoi peste un grup de intruși cu părul lung, care îl încolțiseră pe rege.

— Unde-i regina?

Regele răspunse că nu știa. Prințul moștenitor ajunse în fugă și se aruncă în fața atacatorilor.

— Cum îndrăzniți? țipă el, dar vocea i se pierdu în vacarm.

— Unde e regina?

— Nu știu!

Vinișoare roșii i se umflată pe gât. Un ofițer japonez făcu un semn cu capul și mercenarii își îndreptară săbiile spre prințul moștenitor.

— Unde se ascunde vulpoaica?

Regele închise ochii. Își mușcă buzele, lăsând brațele să-i cadă pe lângă corp. Înțelesese că atacatorii urmăreau să o ucidă pe regină. Dacă reușea să scape din palat, regina putea să supraviețuiască, așa cum o făcuse în timpul evenimentelor din anul Imo. Regele încă mai spera. Cel mai important lucru acum era să câștige timp.

— Unde este?

Regele deschise ochii și făcu un semn în direcția opusă iatacului reginei. Un grup de asasini se năpusti într-acolo.

— Semnați aici!

Ofițerul japonez îi întinse regelui un edict de detronare a reginei.

— Ce e asta?

Regele luă documentul și îl studie ca și cum n-ar fi știut despre ce era vorba. Ofițerul japonez îl zori să-l semneze. Regele refuză.

Ofițerul îi dădu un ordin din priviri unui mercenar, care puse sabia pe umărul monarhului. Cum acesta refuza în continuare să semneze ordinul de detronare a reginei, un alt intrus îl imobiliză de la spate.

Regele rămase demn în ciuda umilinței la care era supus.

Japonezii îl trăgeau de roba regală, coroana îi căzu pe pământ, dar el se gândea la un singur lucru. Îngenunche sub apăsarea sabiei, dar singura lui grijă era ca regina să scape cu viață.

— E încolo!

Atacatorii adunați în jurul regelui se năpustiră acum în direcția opusă celei indicate de rege, spre încăperile reginei. Nu! Regele dădu să se ridice, dar doi atacatori îl țintuiră la pământ. Durerea îi împietri chipul când aceștia îi apăsară umerii. Prințul moștenitor se aruncă în fața soldaților japonezi, dar fu împins la o parte cu brutalitate. Soldații călcară apoi în picioare trupul prințului și năvăliră în palat. Prințul se luă după ei, cu hainele sfâșiate. Jin porni și ea pe urmele lor, făcându-și loc, căzând și împiedicându-se. Parcă stăpâniți de o furie oarbă, atacatorii măturară din cale slujitoarele care străjuiau încăperile reginei, împingându-le cu brutalitate sau lovindu-le cu picioarele și intrară în pavilion. Unul dintre ei își îndreptă sabia spre Soa.

— Unde-i vizuina vulpii?

Fata tremura de spaimă și nu putea rosti un cuvânt. Un altul o doborî cu o lovitură de sabie în spate. Pe câteva slujitoare le târâră afară trăgându-le de păr. Erau atât de înspăimântate că nici măcar un vaiet nu se auzea. Palatul răsuna de tropotele japonezilor și de strigătele lor repetate: „Unde e regina?” Prăbușită la pământ, Soa întinse un braț spre Jin, implorând să o ajute să se ridice. Sabia unui mercenar îi reteză brațul înainte ca Jin să-l poată atinge. Urletul de durere pe care și-l înfrână îi sfâșie sufletul. Unul dintre asasinii care se îndreptau spre odaia reginei o văzu pe Jin scuturând-o pe Soa, care își pierduse cunoștința, și își îndreptă sabia spre gâtul ei. Studie pentru o clipă cu uimire părul ei tuns scurt și rochia occidentală, apoi îi trase cu sete un picior și porni mai departe.

— Regina e acolo, cu doamnele de companie!

Jin, prăbușită la pământ, cu Soa în brațe, întoarse capul în direcția din care auzise vocea de femeie. Văzu o fată în chimono, care îi îndruma pe atacatorii ce scotoceau peste tot spre iatacul reginei. Era fiica lui So Cheon-sil, cea care se afla alături de regină la jocul de *tuho*. Împărțea portrete ale reginei printre atacatori. Vreo zece dintre ei se năpustiră spre încăperea suveranei. Jin o întinse pe Soa pe jos, se ridică și se luă după ei, dar japoneza o opri, prinzând-o cu degetele de bărbie.

— Tu erai! Dar ce-i cu părul ăsta? Nici nu mai arăți a femeie!

Jin îi împinse mâna la o parte și își înfipse degetele în chimonoul ei. Fata își dădu ochii peste cap și izbucni în râs.

— Dacă supraviețuiești, mâine putem face o partidă de *tuho* în Pavilionul Parfumului Îndepărtat.

Jin o împinse cu putere. Fata căzu pe spate ca o marionetă, dar se ridică imediat și își apropie amenințător fața de a lui Jin. Aceasta o împinse iar, dar de data asta japoneza se ținu bine pe picioare și făcu doar un pas înapoi, apoi reveni iar în fața ei. Era într-adevăr ca o păpușă trasă de sfori. Ori de câte ori o împingea Jin, se redresa imediat.

— Te omor!

Jin se repezi cu mâinile pline de sângele lui Soa la ochii tinerei japoneze. Aceasta își duse și ea mâinile la ochi, scăpând portretele reginei, care se îmbibară de sângele de pe jos. Jin fugi mai departe, urmărită de râsul demonic al fetei, care rămase cu obrajii mânjiți de sânge.

Atacatorii trântiră de perete ușa de la iatacul reginei.

Pe fețele lor roșii se citea satisfacția.

Toate femeile din încăpere aveau părul prins în același fel și erau îmbrăcate identic, cu fustă bleumarin, cămașă de culoarea jadului și vestă verde. Până și agrafele din părul lor erau identice. În ochi li se citea spaima și oroarea. Japonezii se opriră pentru o clipă în prag, unde fură ajunși din urmă de prințul moștenitor, care le blocă intrarea în iatacul mamei sale. Asasinii îl dădură la o parte și intrară nestingheriți. Portretul reginei nu îi ajuta, căci toate femeile arătau la fel și nu reușeau să o identifice pe suverană. Jin recunoscu în spatele lui Seo *sanggung* ochii injectați ai reginei.

— Care e regina?

Unul dintre japonezi o amenință cu sabia pe o doamnă de onoare din față.

— Spune! Care e regina?

Doamna închise ochii. O sabie îi reteză capul. Jin se prăbuși cutremurată. Se târî printre asasini până în fața femeii căzute, prin sângele șiroind. Era adevărat sau doar un coșmar?

— Cum îndrăzniți să intrați în iatacul suveranei acestei țări? Ieșiți! Ieșiți! Ieșiți! urla Jin din toate puterile.

Plecată la pământ îi implora și le poruncea totodată. Un soldat japonez o izbi cu piciorul. Doar ea, cu părul tuns scurt și rochia albastră, era singura despre care știau cu siguranță că nu e regina. Un mercenar își îndreptă sabia spre o altă femeie.

— Tu ești regina?

O lovitură de sabie.

— Dar tu?

Altă lovitură.

— Întrebați-o pe ea!

Fiica lui So Cheon-sil ajunsese și ea în pavilionul reginei, mânjită pe față cu sângele lui Soa, și o arăta cu degetul pe Jin. Fața ei schimonosită trăda conflictul din suflet și durerea de a o fi trădat pe regina care o prețuise. În clipa aceea, privirile înspăimântate ale doamnelor de la Curte, îmbrăcate toate la fel, se îndreptară deodată spre Jin. Ochii injectați ai reginei se tulburară.

— Care e regina? Arată!

Tăișul unei săbii se apropie de gâtul ei. Prințul moștenitor se ridică și porni iar să-i împiedice pe asasini, dar în fața lui se aruncă înaltul dregător Yi Geyong-jik, responsabil cu treburile curții. Unul dintre japonezi își înfipse sabia în pieptul acestuia, apoi o roti. Sângele țâșni în valuri roșii. Japonezul împinse trupul dregătorului căzut la pământ și se repezi cu sabia la gâtul prințului.

— Opriți-vă, ticăloșilor!

Dintre femeile așezate pe podea, înlănțuite unele de altele de spaimă, una se ridică, iar o alta fugi înaintea ei către prinț. Era Seo *sanggung*. Sabia care o amenința pe Jin se îndreptă către ea. Prințul primi o lovitură de mâner în cap, se prăbuși, iar coroana i se rostogoli pe pământ. „Criminalilor!” Cu un țipăt sfâșietor, femeia care se ridicase în picioare văzându-l pe prinț amenințat o luă la fugă. Fiica lui So Cheon-sil o arătă cu degetul. Asasinii care o încolțiseră pe Seo *sanggung* se năpustiră pe urma ei urlând „Regina! E regina!” Doamnele de companie și slujitoarele se luară după ea. O doamnă de onoare mai în vârstă, care se puse în calea lor susținând că ea era regina, se prăbuși tăiată cu sabia. Ieșită din minți, Jin se avântă și ea printre femeile izbite, pe care atacatorii le loveau cu săbiile și le izbeau cu picioarele. „Cruțați-i viața! Cruțați-i viața!” Jin simțea cum privirea i se încețoșează și se sforța să nu se prăbușească. Atacatorii o urmăriră pe regină până în curtea pavilionului regelui, unde o prinseră și o trântiră la pământ. Lui Jin i se tăiară genunchii și căzu pe burtă. Unul dintre japonezi o izbi violent cu piciorul. Încercă să se târască până la regină, dar cineva îi răsuci brațele la spate. Era tânăra japoneză, care râdea diavolește, cu privirea lipsită de expresie. Lui Jin i se vedea spinarea prin rochia ruptă la spate. Se zbătea să se desprindă din strânsoare când, dintr-odată, rămase țintuită, Tăișul unei săbii se înfipse în spinarea protectoarei sale, Seo *sanggung*, care o urmase pe regină până la sfârșit. Aceeași sabie se înfipse apoi în pieptul reginei. În clipa aceea, din ochii lui Jin, care nu se mai mișca, se prelinseră lacrimi de sânge.

7. Pasărea fără picioare

Ajungând la casa din Banchon, doamna Seo șovăi.

O casă de care nu se mai ocupă nimeni se degradează. De când Jin începuse să nu mai iasă deloc din odaia ei, casa părea pustie. Curtea era năpădită de buruieni neplivite, care se amestecau cu frunzulițele proaspăt răsărite ale plantelor de primăvară. Ici și colo erau grămăjoare de frunze căzute din copaci, pe care nimeni nu le mai adunase în toamnă. Grădina de legume, în care altădată se săpa de cum dădea primăvara pentru a putea pune semințele, părea și ea abandonată.

Doar prunul din curte rămăsese la fel și înflorise în voia lui. Doamna Seo împinse poarta, pe care nu o mai deschisese nimeni de la vizita ei, petrecută cu zece zile în urmă, și intră. Deși știa că nu va primi niciun răspuns, anunță cu voce tare „Am sosit!" Apoi urcă pe prispă și își scoase încălțările, pe care le scutură de praf. Vocea ei răsună în casă, ca un ecou. Înainte să intre în odaie, trecu pe la bucătărie. După cum se aștepta, nu era nici urmă de foc în vatră. Turnă apă într-o oală. Apoi, frecându-se la ochi, aprinse focul. La lumina flăcărilor roșietice, părul doamnei Seo se vedea alb ca neaua. Albise complet aflând că sora ei mai mică murise la palat odată cu regina. Rămăsese adusă de spate din ziua în care o adusese acasă pe Jin, fără cunoștință și plină de sânge, de la reședința doamnei Yi, aceea care, când Jin era doar o copilă, o ducea în spinare la palat în fiecare dimineață și o aducea înapoi la Banchon după apus. Degetele cu care ținea oala erau butucănoase. După ce se asigură că apa se încălzește, mai puse un braț de vreascuri pe foc, se îndreptă un pic de șale și deschise ușa camerei lui Jin. Aceasta era tot ghemuită în așternut, ruptă de realitate, cum fusese și cu zece zile mai înainte. Scrisese ceva? Doamna Seo văzu o scrisoare lângă pernă. Intră în încăpere și ridică ușor cuvertura să o scuture. Deși făcuse focul în vatră, căldura nu pătrunsese bine în odaia lui Jin. O mută pe aceasta în partea încălzită a podelei și aruncă o privire spre scrisoare. Reuși să vadă numele lui Victor. Jin întredeschise ochii, dar îi închise imediat la loc, probabil deranjată de lumina care se strecura prin hârtia ușii.

— A înflorit prunul din curte. Ai văzut?

Jin, care nu mai mânca de multă vreme, avea ochii afundați în orbite. Obrajii, altădată trandafirii, erau scobiți și lipsiți de viață. Părul îi crescuse sălbatic și îi cădea peste umeri. Când încercă să se ridice, doamna Seo o ajută să se așeze cu spatele lipit de perete. Gâtul ei grațios se ridica din rochie osos și pământiu deasupra liniei umerilor. Doamna Seo agită plosca de apă, să vadă dacă mai era.

Era, dar mai puțină. O privi pe Jin, apoi dădu la o parte șervetul cu care erau acoperite un bol mare de orez și unul de supă. Erau neatinse. Doamna Seo se întoarse în bucătărie și turnă într-un bol de porțelan fiertura de orez pe care o adusese de la orfelinat. O fiersese atât de mult, încât era aproape de consistența apei. Umplu o lingură și i-o duse lui Jin la buze. Aceasta nu deschise gura. Mai încercă de câteva ori să o facă să mănânce, apoi lăsă bolul pe masă.

— Ți-ai pus în cap să mori?

— ...

— Asta vrei?

— ...

— Dacă asta vrei, atunci de azi nici eu n-o să mai mănânc nimic.

— ...

— Vorbesc serios.

Pe obrajii supți ai lui Jin se rostogoliră câteva lacrimi.

— Nu aveai ce să faci! Să știi că multă lume încă mai crede că regina a scăpat și stă ascunsă undeva. Cine ar fi putut ști ce avea să pățească? Se spune că și regele a plecat din palat și s-a refugiat la legația rusă.

Doamna Seo lua iar bolul cu supă și îi duse o lingură la gură.

— Ia măcar o înghițitură. Dacă nu mănânci, de azi nu mai mănânc nici eu.

— ...

— Măcar puțin… Doar o lingură…

Jin nici nu apucă să soarbă din lingură, că i se făcu rău.

Chinuită de durere, Jin nu putea înghiți nici măcar supa aceea.

Doamna Seo o liniști. Hotărâtă să o facă pe Jin să mănânce măcar câteva linguri, încercă din nou după ce își mai reveni. Jin vărsă. Doamna Seo nu se lăsă, mai încercă de câteva ori. Jin vomită de fiecare dată. În cele din urmă renunță. Mâna cu care o șterse pe Jin la gură cu un prosop din bumbac împăturit îi tremura, iar fruntea îi era brăzdată de riduri. În odaie aerul era stătut.

— Deschide ușa.

Doamna Seo deschise ușa. Razele încă reci, dar luminoase ale soarelui de primăvară ajungeau până pe prispă. Vântul primăvăratic pătrunse în încăpere. Jin întoarse capul și privi îndelung prunul înflorit din curte, apoi o luă pe doamna Seo de mână cu degetele ei descarnate.

— Mamă…

Doamna Seo o privi în ochi.

— Du-mă la palat.

Nu-și putea lua privirea de la ochii ei afundați în orbite, dar Jin continua să privească spre prunul din curte; de fapt, privea în gol. Cu ochii aceia văzuse Jin cum regina fusese străpunsă cu sabia de

trei ori și apoi călcată în picioare.

— Nu mai e nimeni la palat.

Doamnei Seo i se puse un nod în gât. Nu doar regina murise acolo. Sora ei și Soa, prietena lui Jin, își găsiseră și ele sfârșitul tot acolo. Până și regele părăsise palatul.

— Du-mă, te rog!

Doamna Seo îi apropie de buze un bol cu apă călduță. Jin îl prinse cu ambele mâini și bău toată apa. Împinse apoi bolul înapoi spre doamna Seo și schiță un surâs chinuit.

— Ții morțiș să mergi?

Jin dădu din cap.

— O să trebuiască să chem o lectică. Nu ai cum să mergi până acolo în starea asta. O să-i trimit vorbă doamnei Yi, să te ajute să intri în palat.

— Acum, pe loc.

Pe loc? Doamna Seo voia să știe dacă era sigură. Era.

— Vrei să te pieptăn?

Jin încuviință. Doamna Seo deschise un dulăpior șchiop, cu bujori sculptați într-un colț. Scoase de acolo un pieptene des din bambus, dar Jin îi arătă o perie. Era peria cu trandafiri primită în dar de la Victor. Lui îi plăcea grozav să îi perie cu ea părul negru și lung. Doamna Seo o ajută să se ridice, o așeză în fața sa și o pieptănă cu peria aceea venită din Occident, pe care o vedea pentru prima dată.

— Mamă…

Femeia se opri din periat și o privi.

— Dă-i scrisoarea aceea lui Choe Pedro, de la legația franceză.

— …

— Am înțeles că Victor se întoarce la Seul peste câteva zile.

Doamna Seo o privi cu mirare.

— Cum de se întoarce?

— A fost numit la post aici.

— O să-l revezi?

— Nu… Nu pot. Te rog să nu uiți să îi duci scrisoarea lui Choe Pedro.

Doamna Seo ar mai fi vrut să spună ceva, dar renunță. În schimb, ieși să cheme o lectică. Rămasă singură, Jin deschise cufărul și luă de pe fundul lui o boccea din bumbac. Desfăcu nodul și scoase hainele pe care le purtase în ziua în care părăsise palatul pentru a pleca la legația franceză: cămașa de culoarea jadului verde, fusta bleumarin și panglica roșie pe care o purta în păr. Așa ieșise din palat, așa avea să se întoarcă. Deasupra hainelor era și dicționarul francez-coreean, cu paginile îngălbenite, pe care i-l dăduse părintele Blanc când începuse să o învețe limba franceză. Își

aminti de consternarea lui Victor la Paris, când, făcându-și bagajul pentru întoarcerea la Seul, acesta a fost primul lucru pe care l-a împachetat. La fel privi și ea acum dicționarul, apoi îl legă într-o bucata de pânză. Privi hainele în care se dusese pentru prima dată la legația franceză. Dacă le-ar fi purtat și în noaptea aceea, poate că ar fi fost acum alături de regină. Fiind îmbrăcată în rochie, japonezii doar au trântit-o și au izbit-o cu picioarele, dar n-au străpuns-o cu săbiile. Suferea cumplit că rămăsese în viață, în loc să moară ca Soa și Seo *sanggung*. Jin își scoase rochia și se îmbrăcă în hainele tradiționale coreene, începând cu juponul. Își strânse la spate părul lipsit de strălucire și îl împleti strâns într-o cosiță de care își prinse în ea panglica roșie. Era felul în care își aranja părul dimineața, împreună cu Soa, când era la Salonul de broderie de la palat. Oricât de mult se străduia, tot îi mai scăpa câte o șuviță mai scurtă.

Doamna Seo, care se întoarse după ce chemase lectica, o privi cu îngrijorare.

Palatul e căminul regelui.

Regele, care își petrecuse zilele ce urmaseră morții reginei în neliniște și teroare, părăsise palatul într-o dimineață de februarie. Ca să poată trece de gărzile japoneze care păzeau porțile palatului, ieșise într-o litieră pentru femei și se refugiase la legația rusă împreună cu prințul moștenitor. Palatul rămas fără stăpân era pustiu. Slujnicele de la palat erau ascunse care pe unde, de nu se vedea nici țipenie. Japonezii manipulaseră totul în așa fel încât să pară că trupele speciale, amenințate cu desființarea, și regentul Daewongun, care dorea să pună din nou mâna pe putere, își uniseră forțele și luaseră cu asalt palatul. Lansaseră zvonuri mincinoase, cum că regina fugise și îl obligaseră pe rege să semneze un edict prin care regina era decăzută din drepturi. Mai mult, îl puseseră să dea și *Decretul de tăiere a părului*[93]. Regele a fost primul care s-a tuns, provocând o adevărată tragedie printre supuși. Erau oameni care plângeau în hohote. În ciuda mărturiilor depuse de inginerul rus Sabatin și generalul american Dye, japonezii au negat până la capăt implicarea în asasinarea reginei, căreia până în momentul acela nu i se făcuseră nici funeraliile. Și în jurul palatului era liniște, cu excepția Porții Vestirea Toamnei, unde o mână de tineri cărturari cu pletele în dezordine protestau împotriva *Decretului de tăiere a părului*. Jin văzu cum doamna Seo îi strecură ceva unuia dintre soldații japonezi care păzeau intrarea în palat. Acesta le lăsă să intre în palat fără să le mai ceară explicații. În absența regelui, palatul era pustiu.

De cum intrară în palat, Jin începu să cutreiere locul.

Chiar și în lipsa regelui, doamna Seo nu putea să considere

palatul gol. Neavând vreun ordin regal sau permisiunea de a intra în palat, femeia se gândi că era bine s-o anunțe măcar pe doamna Yi că se aflau acolo. Așa că o lăsă pe Jin într-un loc însorit și plecă spre locuința doamnei Yi. În timpul acesta, Jin dispăru. Abia pe la asfințit reuși doamna Yi să o găsească la poalele colinei din spatele Palatului Cerului Senin. Jin fusese ținută la pământ de fiica lui So Cheon-sil, care nu i-a dat drumul decât după ce asasinii japonezi au sfârtecat trupul reginei cu săbiile și l-au târât la poalele colinei învelit într-o pătură. L-au așezat apoi în vârful unui rug înalt, l-au stropit cu petrol și i-au dat foc. În momentul acela, Jin și-a pierdut cunoștința. S-a trezit în odaia doamnei Yi. Trupurile lui Soa și al doamnei Seo, care, urmând-o pe regină a căzut tăiată de săbiile atacatorilor, n-au mai fost găsite. Cine știe ce s-ar fi întâmplat și cu ea, dacă doamna Yi nu o găsea fără cunoștință, cu hainele ude de rouă, și nu o ducea în spinare la ea acasă. Jin auzise mai apoi că japonezii ar fi vrut să arunce oasele reginei într-un puț, dar că cineva le-o luase înainte și le îngropase lângă unul dintre pavilioanele palatului. A pornit atunci să sape peste tot prin palat, în speranța că le va găsi. Doamna Yi se apropie de Jin, care era prăbușită pe pământ în locul în care fusese ars trupul reginei și o ajută să se ridice. Aceasta o rugă să o ducă la Pavilionul Gyotae, reședința reginei. Doamna Yi îi spuse că pavilionul era nelocuit, dar Jin insistă să o ducă acolo. Așa cum o dusese de nenumărate ori de la Banchon până în pavilionul Reginei-mamă Cheorin, douăzeci de ani mai târziu, doamna Yi o luă din nou pe Jin în spinare și o duse până la Pavilionul Gyotae, rămas pustiu. Asta se întâmpla cu trei zile mai înainte.

Doamna de onoare Yi se apropie de doamna Seo, care stătea lângă poarta de intrare în pavilionul reginei.

Pavilionul Gyotae era nelocuit de multă vreme. De când regina plecase de acolo, mutându-se în Palatul Cerului Senin, pavilionul era lipsit de viață și purta semnele pustietății. Poarta unde altădată se opreau pașii vizitatorilor nici nu se mai închidea, căci era invadată de buruieni. Curtea, de care nu se mai ocupa nimeni și unde buruienile crescuseră în tot locul, era scăldată în razele soarelui de primăvară.

— E la fel?

Doamna Seo dădu din cap. Trei zile mai devreme, Jin intrase în pavilionul reginei, ca și cum s-ar fi întors în casa părintească, și nu mai ieșise de acolo.

— Ce face înăuntru?

— Se plimbă atingând cu mâna pereții și grinzile.

— Lumea șușotește că spiritul reginei s-ar fi întors aici. De când a plecat regele, la palat n-au mai rămas decât femeile…

Mai circula o poveste, și anume, că cine intra în pavilionul în care nu mai era picior de om, nu mai ieșea de acolo.

Vântul răcoros dădea ocol clădirii pustii.

Cele două femei intrară în pavilion și o urmăriră pe Jin. După ce petrecuse trei zile atingând cu mâinile pereții pavilionului, aceasta se așezase pe podea, cu fața spre locul în care, de obicei, se afla regina. Din când în când își pleca fruntea și mișca buzele, ca și cum ar fi stat de vorbă cu stăpâna ei. Se împuținase atât de tare, că părea o copilă.

— Cum de mai rezistă așa? întrebă doamna Yi, pe care o podidiră lacrimile. A mâncat ceva?

— A băut doar apă.

Jin se întinse pe podea. Doamna Yi o prinse de braț pe croitoreasă.

— Haideți la mine în încăpere să mâncați ceva și să vă odihniți puțin. Ce ne facem dacă sunteți amândouă slăbite?

Întinsă pe podea, Jin auzi când cele două femei închiseră ușa și le simți pașii îndepărtându-se. Conform voinței ei, trupul îi era tot mai plăpând. Simțea că ochii, cu care văzuse moartea reginei, aveau privirea tot mai slabă, dar, în mod ciudat, auzul îi era tot mai fin. Auzea fără să ciulească urechile când se așeza o pasăre pe creanga unui pin din grădina palatului pustiu sau când vreunul dintre soldații japonezi care patrulau prin palat arunca plictisit o piatră în fântâna din care doar regele bea apă.

— Nu mai pot trăi, șopti Jin, în continuare plecată în fața locului în care obișnuia să stea regina.

— Nu pot nici muri.

Fața i se contorsionă straniu.

— Dacă nu pot nici să trăiesc, nici să mor, ce aș putea să fac, Maiestate?

Deși privirea îi slăbise mult și nu mai distingea bine lucrurile din jur, retrăia cu însuflețire noaptea pe care o petrecuse în iatacul reginei din acest pavilion, după ce se întorsese de la Paris, când regina se trezise în puterea nopții, își aprinsese singură țigara și se lansase într-un monolog sfâșietor.

— Dormi?

Vocea suveranei îi răsună în urechi. Jin își ridică privirea. Deși i se păruse că auzise limpede vocea, de la un pas de ea, era tot singură în pavilionul rece și pustiu. Își dădu seama că era chiar vocea reginei, așa cum o auzise în noapte aceea în care dormise în iatacul ei. Regreta că nu-i răspunsese atunci. De ce o lăsase să se zbată singură?

— Sărmana regină!

Ochii ei uscați se încețoșară de lacrimi.

— Sărmana regină!

Lacrimile îi șiroiau pe obraz. Oare când o găsise regina în copilărie, rătăcită prin palat, și o adusese aici pentru prima dată era primăvară? Sau toamnă? În mintea ei amintirile veneau de-a valma, timpul și anotimpurile se amestecau. Mâna care tăia para cu cuțitul… Și care scobea pulpa zemoasă de pară cu o lingură, pe care o umplea cu vârf, apoi i-o îndesa în gură întrebând-o dacă îi plăcea. Umplea întruna lingura cu pulpa zemoasă a fructului, fără să-i pese că-și păta vesta de mătase, și i-o întindea copilei, punând-o să deschidă gura.

— Ați suferit mult, Maiestate…

Amintindu-și gustul dulce, Jin înghiți în sec. În clipa în care o văzuse pe regină străpunsă de sabie, își dăduse seama că o simțise mereu ca pe o mamă. Pentru ea nu era regina, pe care abia dacă îndrăznea să o privească în ochi, ci o mamă iubitoare. Cele două imagini diferite se contopeau în sufletul lui Jin într-una singură, aceea a unei mame însingurate, la capătul puterilor, dar în același timp iubitoare și puternică. De aceea o iubise chiar și atunci când suferise din pricina ei, când avea atâtea să îi reproșeze, când o urâse.

Jin se ridică și făcu o plecăciune spre locul în care stătea de obicei regina, ca și cum aceasta ar fi fost acolo. Apoi începu să se miște încet.

Făcea pașii din *Dansul privighetorii de primăvară*. Întinzându-și brațele, prin fața ochilor îi trecură banchetele de la palat, își aminti de vremurile în care dansa ca și cum ar fi avut aripi sau exprima bucuria de a privi florile, ca și cum le-ar fi avut în față, și recunoștea sunetul de *daegeum* al lui Gang Yeon fără să-l vadă. Până și în palatul acesta în care nu avusese nicio clipă de liniște, căci nesiguranța zilei de mâine stăruia ca răcoarea unei fântâni, în momentele în care dansa, Jin se simțea liberă. Doar atunci putea să simtă iubirea, vântul, ruga, dar și florile care se ofileau și apa care curgea neobosită. Când a dansat pentru regină înainte de a pleca la Paris, nu și-a imaginat că era ultimul dans. Unde mai găsea putere? Deși nu părea să aibă suficientă putere să se țină pe picioare, Jin dansă din tot sufletul până la capăt, așteptă să-și recapete suflul și se retrase împreunându-și mâinile.

Razele încă reci ale soarelui de primăvară o orbiră când ieși din pavilionul reginei. Strânse la piept bocceaua din bumbac pe care o luase cu trei zile înainte, la plecarea din Banchon și privi spre miazănoapte, peste acoperișul pavilionului Gyotae, în direcția pavilionului Jagyeong. Acolo o învățase Regina-mamă Cheorin caracterele chinezești de pe pereții cu motive florale: *cheon* – „o mie”, *gwi* – „de preț”, *man* – „plin”, *su* – „viață”, *nak* – „plăcere”. Își

aminti de privirea tristă a tinerei regine-mamă, care o învăța caracterele chinezești scrise pe peretele dinspre nord al pavilionului ei: *seong* –„sfânt”, *in* – *„om”, do* – „cale”, *yi* – „principiu”.[94]

Jin se îndreptă spre grădina din spatele pavilionului Gyotae, unde regina se plimba adesea însoțită de doamnele de la Curte și de slujnice. Frumoasa colină Ami, ridicată cu pământul scos din locul în care s-a săpat iazul ce înconjura pavilionul Gyeonghoeru, era năpădită și ea de buruieni. Nenumăratele feluri de flori și copaci, care alcătuiau spațiul acela de vis, dispăruseră fără urmă. Din depărtare, Muntele Baekak veghea asupra colinei pustiite. Bazinele pentru apă din piatră – unul dedicat soarelui, celălalt lunii, erau pline de frunzele căzute toamna trecută și pe care nimeni nu le mai adunase. O pisică albă cu pete galbene, care stătea tolănită la soare pe o movilă de la poalele colinei, Ami, o luă la fugă când simți o prezență străină. Jin se așeză pe un bolovan alb, pierdut între buruieni, și își sprijini spinarea de piatra rece a unui felinar. Pisica o urmărea de sub umbrela unui pin din curtea pavilionului părăsit. După ce făcu un ultim efort să își plimbe privirea peste palat, Jin desfăcu legătura din bumbac, scoase din ea dicționarul francez-coreean și îl așeză pe genunchi.

— Iertare!

Lacrimile îi șiroiau pe obraji.

— Iertare!

Oare pentru cine repeta în continuu rugămintea? Rupse rând pe rând paginile îngălbenite din vechiul dicționar al părintelui Blanc și le îndesă în gură. Moartea reginei, pe care japonezii o străpunseseră cu săbiile și apoi îi arseseră trupul învelit într-o pătură, era doar un zvon. Văzuse cu ochii ei cum asasinii îi sfâșiaseră hainele și îi străpunseseră pieptul cu săbiile de trei ori. Și cu toate acestea, japonezii susțineau că regina trăia și nu i se făcuseră nici funeraliile. Ba mai mult, îl puseseră pe rege să îi retragă prerogativele. În timpul acesta, în odaia ei din Banchon, Jin, care găsise o soluție cu arsenic la spițeria palatului, ungea cu ea fiecare pagină a dicționarului învechit. Deși era îmbrăcată cu toate hainele pe care le avea și cu rochia deasupra, nu contenea să tremure. Acum, printre cuvintele franțuzești pe care le învățase cu entuziasm în copilărie, se ascundea otrava care avea să-i pună capăt zilelor.

— Altă cale nu e.

În timp ce rupea paginile, una câte una, și le mesteca, buzele lui Jin se crispară pentru o clipă, apoi își recăpătară forma. Părea să zâmbească. În mintea ei tot mai încețoșată își făcu loc amintirea bulevardelor din Paris, disperarea după pierderea sarcinii, balul de la reședința ministrului de externe… Peste ele se suprapunea chipul lui Yeon, ascultând cu urechile ciulite povestea cocoșatului din

Notre-Dame de Paris. În ultima dintre scrisorile lui, pe care Jin le găsise pe fundul cufărului, Yeon îi scria că încercase să găsească ceva ce ar putea să semene cu dragostea lui pentru ea, dar că nu găsise nimic în lumea noastră mică.

După o vreme, doamna Seo intră pe poarta pavilionului Gyotae, căutând-o pe Jin cu disperare. Aceasta era prăbușită într-o parte, lângă felinarul din piatră, în grădina din spatele pavilionului vegheat din depărtare de Muntele Baekak. Pisica era ghemuită la picioarele ei. Un firicel de sânge i se prelingea de pe buze. În mâini ținea un boț de bucăți de hârtie. Soarele primăverii timpurii îi mângâia ceafa. Vântul zburătăci câteva bucăți de hârtie, din cele pe care le ținea în mâini. Păreau fluturi aurii ce-și desfăcuseră aripile să întâmpine primăvara.

Epilog

1914, o seară de iarnă la Paris.

Victor Auguste Collin de Plancy ațâța focul în căminul casei. Cât timp rămăsese la Paris, diminețile de iarnă începeau cu o ceașcă de ceai negru cu lapte, pe care o bea în fața șemineului, în timp ce își citea ziarul. Când avea să mai aibă răgazul pentru așa ceva? După ce avea să rezolve toată hârțogăraia adunată în fața căminului ca să fie pusă pe foc, putea să plece oriunde, căci pregătirile erau gata. Casa aceasta de la marginea unei piațete cu un pâlc de fagi fusese ridicată pentru oameni cu stare. Văzută din exterior nu părea foarte mare, dar scara interioară ce lega cele patru niveluri ale clădirii arăta că nu era tocmai ușor de întreținut. Victor se simțea uneori doar administratorul acestui loc, pe care i-l lăsase moștenire tatăl lui, care își dorea atât de mult un statut nobiliar pentru fiul său. Petrecuse aproape douăzeci de ani în Orient. De casă se ocupa mama lui cât lipsea el din Paris. Mereu în dificultate, mama lui nu-și permitea să angajeze un majordom, dar nu-i trecuse niciodată prin cap că ar putea s-o vândă. Aruncând în foc cărți și documente de care nu mai avea nevoie, Victor oftă adânc. Trăise cumpătat și onest, fusese harnic, dar moștenirea lăsată de tatăl său nu era una ușor de dus și uneori era copleșitoare. Încă din tinerețe simțise prezența tatălui ca pe o povară, așa că alesese să părăsească țara, dar chiar și acum, când mama lui nu mai era, nu putea renunța la casa rămasă de la tatăl lui și continua să se ocupe de ea.

Pe când continua să arunce în foc maculatura, se simți deodată cuprins de melancolie. Era om și el; nu semăna oare cu tatăl lui pe care-l detestase și uneori îl urâse de-a dreptul? Deși îl împovărase ambiția tatălui său, se gândea că, până la urmă, și viața lui era o extensie a acesteia.

După ce își întinseseră interesele imperialiste până în Extremul Orient, puterile europene se aflau acum în război. Conflictul începuse cu asasinarea la Sarajevo a principelui moștenitor al Imperiului Austro-Ungar și a soției sale de către un tânăr sârb. În momentul în care s-a descoperit că acesta era agent secret, Imperiul Austro-Ungar a declarat război Serbiei. Mândrul Imperiu Rus, fratele slav al Serbiei, a decretat ordinul de mobilizare generală care a dus Europa în pragul războiului. Lumea a început să se țeasă ca o pânză de interese și privilegii. Când Austria și Germania au încheiat o alianță, iar Franța și Anglia s-au așezat de partea cealaltă a baricadei, războiul a început să se întindă. Când soldații germani, urâcioși în uniformele lor gri, cei francezi, care porneau la luptă cântând *Marseilleza,* cei englezi, posomorâți și dezorientați ridicară

armele, omenirea porni la distrugerea civilizației moderne. Războiul, izbucnit vara, făcuse deja milioane de morți și în toamnă încă nu dădea niciun semn că se apropia de final. Odată cu răspândirea veștii că armata germană putea să ajungă până în Paris, era limpede că avea să fie o confruntare de durată. Oamenii ucideau și erau uciși fără să știe măcar pentru ce luptau. Pe esplanada din fața Domului Invalizilor și pe malurile Senei tinerii organizau manifestații la care se striga: „La arme, camarazi!" Probabil că în curând aveau să fie nevoiți să părăsească Parisul.

Victor, care continua să arunce în foc maculatura, se opri deodată. Dăduse cu ochii de o carte publicată în colecția asiatică a Muzeului Guimet. Era una dintre cărțile publicate în traducerea lui Hong Jong-u. Victor o deschise la prima pagină. „Situată între două oceane traversate de nenumărate nave și aflată în drumul multor navigatori, Coreea rămâne totuși una dintre cele mai puțin explorate țări." Victor citi câteva fraze din prefața scrisă de Hong Jong-u, apoi închise cartea. Răsfoind-o, găsi între paginile ei o tăietura din ziarul *Le Figaro*. Se uită curios la dată: 1910. Cu patru ani în urmă… De se i s-o fi părut important să o păstreze în carte? Favoriții lui cărunți, aproape albi, arătau că îmbătrânise și el. Despături articolul. Era o știre despre anexarea Imperiului Daehan de către Japonia. „Imperiul Daehan". Victor rămase tăcut, cu ochii la cuvintele acelea. Într-un final își aminti de dimineața în care citise știrea. Numele acesta i se părea și acum străin ca și atunci. După o foarte scurtă existență, Imperiul Daehan dispăruse de pe fața pământului, așa cum dispare dimineața neaua așternută cu o seară înainte. Pentru el, țara era dintotdeauna regatul Joseon și sub această denumire și-o amintea. În dimineața aceea, cu patru ani înainte, când, răsfoind ziarul dăduse peste articolul despre anexarea Coreei, scăpase ceașca de ceai din mână. Nu-i venise să creadă și recitise articolul de trei-patru ori. Își aminti că îl păstrase în carte și, încruntându-se, îl împături la loc. Îl aruncă în foc cu o mișcare scurtă și astfel, știrea aceea din ziar, care îl făcuse să-și scape ceașca de ceai cu patru ani mai înainte, dispăru într-o clipă în flăcări. Englezii, nemulțumiți de intențiile Rusiei de a se extinde spre sud, au luat o atitudine favorabilă anexării în publicația *Times,* probabil gândindu-se că astfel se punea stavilă expansiunii ruse. Până și Statele Unite, care cu un an înainte, pe când în Europa izbucnea războiul, contribuise prin dinamitarea ultimei limbi de pământ la crearea Canalului Panama, care unea Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific, își manifestase sprijinul pentru anexarea Coreei de către Japonia, considerând că schimbarea era în beneficiul cetățenilor coreeni. Rusia, care îl adăpostise pentru o perioadă îndelungată pe regele coreean în legația de la Seul, după semnarea *Tratatului de la*

Portsmouth[95] adoptă poziția de recunoaștere a anexării Coreei de către Imperiul Japonez. China a fost singura țară care și-a arătat compasiunea pentru soarta Imperiului Daehan. Desigur, China era nemulțumită de această mișcare a Japoniei dat fiind că avea graniță comună cu Coreea. Patru ani mai târziu, când Europa era ocupată cu propriul război și nu mai avea timp să privească spre China, conform așteptărilor acesteia, Japonia a preluat de la Germania controlul Peninsulei Shandong. După colonizarea Coreei, Japonia urmărea să obțină controlul construcțiilor feroviare și al exploatărilor miniere din China, vizate și de Anglia și Franța. Victor aruncă în foc și cartea tradusă de Hong Jong-u. Apoi, ca pentru a scăpa de ceva care îl apăsa ca o povară pe suflet, se grăbi să arunce în foc și celelalte lucruri de care nu mai avea nevoie.

— Ninge.

Soția lui aduse o tavă rotundă pe care se afla ceaiul cu lapte.

— Mai sunt multe. N-o să reușești să le arzi pe toate nici dacă stai treaz toată noaptea.

Așează tava cu ceai pe măsuța din fața șemineului și goli în foc cutia în care Victor pusese scrisorile de aruncat, rupte în bucăți. Ridică o fotografie care rămăsese prinsă de marginea șemineului, probabil căzută dintre paginile unei cărți.

— Cine e femeia aceasta cu trăsături asiatice, Victor?

Victor luă fotografia întinsă de soția lui și privirea i se încețoșă. Era Jin. Cum de rămăsese fotografia aceasta? Întors din Coreea, Victor donase Muzeului Guimet toată mobila și tablourile cu care decorase odaia coreeană, amenajată special pentru Jin. Lucrurile ei personale i le trimisese doamnei Seo la Seul, la rugămintea acesteia. Într-o zi, dezlipise toate fotografiile ei din album și le aruncase în foc. Era convins că nu mai rămăsese niciuna.

— Cine e?

Văzându-l pierdut în gânduri în fața fotografiei, soția lui îl mai întrebă o dată. Lui Victor i se păru că vocea ei venea de departe. Când fusese numit pentru prima dată pe post la Seul, se dusese în audiență la palat cu un aparat de fotografiat ascuns sub haină. Tocmai își cumpărase aparatul acela cu care putea fotografia în secret. În perioada aceea era pasionat de fotografie. Pe tânără o văzuse pentru prima dată pe un pod, la palat. Fata, care mergea în urma unei doamne de onoare ce purta încălțări de culoarea safirului, se întoarse să-l mai privească odată cu ochii ei negri.

Victor se prăbuși în scaunul de lângă șemineu.

Își aminti cum băgase repede mâna în buzunar și trăsese fără să se gândească de șnurul aparatului de fotografiat și cum îi scăpase, fără să vrea, un salut în limba franceză, la care a primit un răspuns, cât se poate de firesc, tot în limba franceză. Apoi iar ochii aceia

negri…

— Plângi?

Soția lui îl privea surprinsă să-l vadă cu ochii în lacrimi.

După ce primise ordinul prin care era renumit în funcție la Seul, Victor îi trimisese lui Jin o scrisoare. Era a doua pe care i-o scria din Maroc. Și ultima. O anunța că se întorcea la Seul, dar că nu avea să se reîntoarcă la ea. Îi scrisese că în Maroc a avut răgazul să se gândească foarte bine la relația lor și că motivul pentru care nu se căsătorise cu ea la Paris nu era doar împotrivirea mamei lui. Nici măcar faptul că nesocotea voința tatălui său, obsedat de păstrarea statutului aristocratic, nu constituise un motiv. El, Victor, era cauza. Îi mai scrisese și că nu mai voia să-și sacrifice cariera pentru a o putea iubi pe ea. Se întorcea la Seul, dar nu la viața lor de dinainte. Avea să-și îngroape în străfundul sufletului pasiunea pentru ea și să se ocupe strict de misiunea lui de diplomat la Seul. La două luni după ce trimisese scrisoarea, când debarca la Jemulpo, aflase de la Choe Pedro, venit să-l întâmpine în port, povestea despre moartea lui Jin. Murise cu cinci zile înainte să ajungă el în Coreea. În scrisoarea pe care i-o lăsase îi povestea cu lux de amănunte noaptea în care fusese asasinată regina. Atât. Victor nu s-a întrebat nicio clipă de ce alesese ea să moară în palatul părăsit, nici de ce înmuiase în otravă paginile dicționarului care o însoțise peste tot.

Așezat în balansoarul din fața șemineului, pe fața ridată a lui Victor se așternea umbra remușcărilor.

Oare Jin îi descrisese evenimentele din noaptea asasinării reginei doar pentru că el îi spusese că se întorcea în Coreea doar în calitate de diplomat? Voia ca el să știe că regina fusese ucisă indiferent că reprezenta interesele Franței? Posibil. Probabil că de aceea și alesese să se sinucidă în curtea palatului năpădită de buruieni. Abia acum înțelegea. Deși el fusese cel care îi scrisese că între ei totul se sfârșise, se simțise mai mult frustrat de faptul că ea nu-i scrisese nimic personal decât îndurerat de moartea ei. Tot din frustrare a distrus și scrisoarea în care ea îi povestea moartea reginei și nu a arătat-o nimănui.

— Deci e una dintre fostele iubite…

Posomorâtă, soția lui se îndepărtă de șemineu.

În final, el fusese cel care lăsase ca moartea ei să treacă neobservată. Detaliile despre moartea ei au fost cunoscute doar de câțiva apropiați și dispariția ei a fost dată uitării. După plecarea regelui de la legația rusă și întoarcerea sa la palat, țara a devenit Imperiul Daehan. În cele din urmă s-au organizat și funeraliile reginei, căreia i s-a dat titlul postum de împărătească. În primăvara următoare s-a auzit că un tânăr fără mâini fusese găsit înghețat în fața mormântului lui Jin. Nici atunci Victor nu s-a dus la

mormântul ei. Se mai auzise și că întors din China, Hong Jong-u desprinsese trupul înghețat, lipit de mormântul lui Jin, și îl îngropase alături de ea. Victor voia doar să uite și să nu se mai gândească niciodată la cea care decisese să-și ia viața, fără să-i lase măcar un cuvânt. Și în cei zece ani petrecuți la Seul, în care se ocupase de înființarea unei școli franceze și de ridicarea unei catedrale, Victor nu se gândise nici măcar o dată la Jin.

Își lipi fotografia ei de obrazul încălzit de focul din cămin.

Îl podidiră valuri de amintiri din zilele în care trăia doar cu speranța de-a o revedea. Nopțile în care aștepta sub arțarul chinezesc din curtea legației ca ea să stingă lumina în camera ei, ca să poată pleca și el la culcare. În fotografia aceea Jin era frumoasă ca un fluture care se odihnea cu aripile strânse în cupa unei flori. I se păru că ochii ei negri voiau să îi spună ceva. Victor înțelese cu durere că îi lăsase sute de mesaje nescrise, pe care el nu le înțelesese. Își dezlipi fotografia de obraz și o aruncă în foc. Și în timp ce chipul ei era devorat de flăcări, Victor se întoarse și privi înapoi, căci i se păru că-i aude vocea caldă: „Gillin!” Privirea lui îmbătrânită, plină de regrete, regăsi ochii ei negri, care îl cercetau de pe podul de la palat.

Victor se ridică și se apropie de fereastră. Când o deschise spre pâlcul de fagi, vântul înțepător, care făcea ochii să lăcrimeze, dădu năvală înăuntru.

---

[1] Tratatul de la Jemulpo a fost încheiat în 1882 în localitatea cu același nume (azi Incheon) între Coreea și Japonia. Prin semnarea acestui tratat, coreenii se angajau să plătească despăgubiri guvernului japonez pentru distrugerea clădirii legației japoneze și cetățenilor japonezi care avuseseră de suferit în timpul revoltelor de la Seul din același an.

[2] Regatul Joseon era denumirea oficială a Coreei în secolul al XIX-lea.

[3] Piaptănă-mă. (în fr., în orig.)

[4] Monedă folosită în Coreea între 1892 și 1902.

[5] Unitate de măsură a lungimii chinezească, folosită și în Coreea, echivalentul aproximativ a 500 de metri.

[6] *Gwannye* în limba coreeană, nunta este ceremonia care marchează trecerea la maturitate, atât pentru fete cât și pentru băieți, conform tradiției confucianiste.

[7] Îmbrăcăminte tradițională coreeană, din mătase sau din tul, constând într-o rochie în formă de clopot și o jachetă scurtă sau o

pelerină pentru femei și jachetă cu pantaloni strânși la glezne pentru bărbați.
[8] Pheonixul roșu, considerat unul dintre păzitorii celor cinci puncte cardinale (nord, sud, est, vest și centru) alături de Dragonul albastru, Tigrul alb, Broasca țestoasă neagră și Împăratul galben, are darul de a alunga spiritele rele și este simbol al fericirii și bunăstării.
[9] Lotusul este simbol al purității. Alăturat perechilor de rațe mandarin, care semnifică iubirea eternă dintre soți, lotusul devine și simbol al fertilității.
[10] Regina Min, consoarta regelui Gojong, și clanul său au fost într-un continuu conflict cu tatăl regelui, regentul Daewongun.
[11] Prun – vechi nume de familie în China și Coreea. Regatul Joseon (1392 – 1910) a fost întemeiat de generalul Yi Seong-gye, care a adus astfel la putere dinastia YI. De aceea, patronimul Yi avea o semnificație aparte în perioada regatului Joseon.
[12] Adevărat, autentic.
[13] *Chunengmu* „Dansul privighetorii de primăvară”, reprezintă o suită de mișcări ce imită ritualul de primăvară al privighetorilor.
[14] Dinastie chineză din perioada de apogeu a Epocii bronzului în China, circa 1046-265 î.Hr.
[15] Termen împrumutat din limba chinezi, unde se citește *Pi yong* și se referă la cea mai prestigioasă dintre cele cinci școli imperiale din capitala dinastiei Zhou, școală frecventată și de împărat, în calitate de mentor.
[16] *Pan gong,* în limba chineză; se referă la școlile locale, din provincie.
[17] În limba coreeană *ban* înseamnă „jumătate”.
[18] În perioada regatului Joseon (1392-1910), personalul de la Curtea regală avea roluri bine definite, stabilite printr-un sistem ierarhic foarte strict. *Sanggung,* în traducere „persoană care se ocupă de treburile palatului” era cel mai înalt rang pe care îl putea obține o doamnă de la Curtea regală după ce slujea cel puțin cincisprezece ani.
[19] Sau Fenian (Pyongyang), capitala de azi a Coreei de Nord.
[20] *Cheokhwabi* – decret al regelui Gojong din 1871, care prevedea, între altele, că prezența străinilor în regat era indezirabilă, singurii acceptați fiind chinezii.
[21] 1644-1912.
[22] Consoartă a regelui Cheoljong, cunoscută și ca regina-mamă Myeong-sun, a trăit între anii 1837 și 1978.
[23] „Înălțimea Voastră” – apelativ de politețe folosit în general pentru femeile cu un anumit statut la palat: regină, doamne de curte sau nobile.

[24] Sfârșitul secolului al XIX-lea în Coreea a fost marcat de mai multe episoade dramatice, întrucât autoritățile și-au propus să extermine creștinii din peninsulă. Cel mai sângeros episod a avut loc în 1866, când au fost executați câteva mii de creștini coreeni și șase preoți francezi.
[25] Peruca purtată la curte avea mai multe rânduri de cozi împletite, adunate ca într-o cunună împreună cu ornamentele (ace de păr, panglici, agrafe) putea să cântărească și câteva kilograme.
[26] *Sip jangsaeng* – „cele zece elemente" folosite în artele decorative coreene: soarele, apa, piatra, norul, pinul, broasca țestoasă, căprioara, cocorul și ciuperca imortalității sau ciuperca *linghzhi* (din folclorul daoist). Uneori, între aceste elemente sau înlocuindu-l pe unul dintre ele poate să apară și bambusul.
[27] *Sagunja*— „cei patru nobili" sau „cei patru cărturari" este denumirea sub care sunt grupate în pictura coreeană clasică cele patru plante admirate în lumea cărturarilor pentru eleganța lor: floarea de prun, crizantema, orhideea și bambusul. Originea acestei practici se găsește în China, în perioada dinastiei Sung, secolele X-XIII.
[28] Prințul regent Heungseon, pe numele său Yi Ha-eung, a deținut titulatura de Daewongun („mare prinț") și a avut o puternică influența la curtea Joseon, mai ales între anii 1860 și 1880.
[29] În forma bisilabică, *yeon mot* înseamnă „iaz".
[30] Râu, apă curgătoare.
[31] În casele tradiționale coreene așternutul, care include și o salteluță, se așază direct pe podeaua încălzită, numită *ondol.*
[32] Poem foarte cunoscut, de Yun Seondo (1587-1671). Cei cinci tovarăși ai cărturarului sunt apa, piatra, pinul, bambusul și luna. Fragmentul de față este din strofa închinată bambusului.
[33] Pălăria neagră, din coadă de cal, numită *gat,* se purta în Coreea în perioada regatului Joseon și era semn al statutului social superior; ca atare, era purtată de nobili și cărturari sau funcționari de stat.
[34] Un fel de garnituri, servite în boluri sau farfurii mici, comune pentru toți mesenii.
[35] În gospodăriile înstărite, *banchan*-ul include cel puțin un fel de mâncare cu carne.
[36] *Psalmii,* trad., note și comentarii de pr. Alois Bulai, pr. Anton Budău și pr. Iosif Răchiteanu, Editura Sapientia, Iași, 2005.
[37] Reședința regentului Daewongun, tatăl regelui.
[38] Pavilion ce adăpostea încăperile rezervate regelui.
[39] Orașul era împrejmuit cu ziduri de apărare, iar accesul se făcea prin patru porți mari, plasate în cele patru puncte cardinale,

și prin câteva porți mai mici.
[40] Casele tradiționale coreene aveau acoperișuri din paie și ferestrele și ușa de tip paravan, cu hârtie întinsă pe un cadru din lemn.
[41] Arțarul chinezesc se mai numește și copacul phoenix.
[42] *Tongniamun,* Ministerul Afacerilor și Comerțului, a avut o perioadă scurtă de funcționare, între anii 1882 și 1894, în timpul domniei regelui Gojeong.
[43] În cultura coreeană, ca și în cea chineză, amplasamentul unui spațiu (reședință, palat, instituție, templu, simplă casă sau mormânt) se face respectând regulile geomanției. Una dintre acestea spune că orice clădire, cu atât mai mult un palat regal, trebuie să aibă în apropiere o apă curgătoare.
[44] 1882.
[45] Misiunile străine din Paris (Les Missions étrangères de Paris) – organizație de misionariat și societate de viață apostolică cu peste trei secole vechime care s-a consacrat evanghelizării, mai cu seamă în Asia. *(N. red.)*
[46] Cele cinci culori fundamentale în culturile Orientului îndepărtat: albastru, galben, roșu, alb și negru.
[47] Seulul de azi.
[48] Instrument muzical specific Asiei de Est, format din șase plăcuțe din lemn prinse într-un capăt ca un evantai, folosit atât în muzica de curte chineză, în special în perioada dinastiei Tang, cât și în cea coreeană din Joseon.
[49] Cuvântul *tap* înseamnă „pagodă” în templele budiste, sau „turn”, iar go înseamnă „înalt” sau „a înălța”.
[50] Flaut din bambus folosit în muzica tradițională coreeană.
[51] În jurul anului 1881 au fost bătute spre testare monede de 1 *jeon* și de 10 *jeon*, inscripționate *Joseon tongbo* (Joseon – numele regatului, *tongbo* – termen arhaic pentru monedă, în traducere „comoară mobilă”.) Se pare că patru sute de astfel de monede erau echivalentul a 50 g de argint. Monedele sunt foarte rare și nu au fost niciodată puse în circulație.
[52] *Baek*-alb, evocă semnificația numelui original *(blanc* – alb, în limba franceză). Silabele următoare par a fi alese mai degrabă fonetic.
[53] Trad. de Octavian Soviany, în vol. *Florile răului* de Charles Baudelaire, Casa de Editura Max Blecher, 2014.
[54] Instrumente tradiționale coreene, cu corzi, asemănătoare cu țitera.
[55] Fragment din poemul „Singur închinând sub lună“ de Li Bai, în Florentina Vișan, *Trepte de jad. Antologie de poezie chineză clasică Shi,* Editura Univers, București.

[56] *Id,* „Trezit din beție într-o zi de primăvară”.
[57] Sunteți bine? (în fr., în orig.).
[58] 1884.
[59] Matei: 18. *Noul Testament,* trad. pr. Alois Bulai, pr. Anton Budău și pr. Eduard Pătrașcu, Editura Sapientia, Iași, 2016.
[60] Primul spital modern din Coreea, în stil occidental, deschis la Seul pe 29 februarie 1885, la ordinul regelui Gojong și sub coordonarea medicului-misionar american Horace Newton Allen, în folosul oamenilor de rând. Numit inițial *Gwanghyewon* — „Casa îndurării nemărginite”, după mai puțin de o lună a fost redenumit *Jejungwon* – „Casa pentru ajutorul poporului”, iar în 1904 a primit denumirea de Spitalul Severance, după numele unui om de afaceri american care a donat o sumă importantă pentru extinderea spațiului.
[61] Pe 4 decembrie 1884 a avut loc un atac asupra casei regale, orchestrat de aripa progresistă și pro-japoneză a dregătorilor de la Curte, ajutați de trupe japoneze. Regina Min a cerut sprijinul Chinei și trupele chineze, conduse de Yuan Shikai, secondate de trupe coreene, au alungat trupele japoneze și noul guvern. Min Yeong-ik, nepot al reginei și personaj important în sânul clanului Min, a fost înjunghiat, o sută optzeci de dregători și slujbași de la Curte, precum și soldați chinezi și japonezi au murit în urma acestor evenimente cu implicații politice extrem de importante, precum începutul perioadei de control chinez asupra politicii interne și externe a Coreei, perioadă cunoscută în istorie sub denumirea de „Decada chineză” (1885-1894).
[62] Horace Grant Underwood (1859-1916), misionar presbiterian și medic, a ajuns în Coreea în 1885. În afară de munca de specialitate, a militat pentru dezvoltarea sistemului educațional și a scris mai multe cărți despre Coreea.
[63] Luptător de elită, Hong Gye-hun (1842-1895) a fost comandantul gărzii regale în timpul Revoltei armate din anul Imo (1882), când a ajutat-o pe regina Min să fugă din palat și a escortat-o până la Yeoju, în provincia Gyeonggi.
[64] Lider al facțiunii reformiste implicat în lovitura de stat din 1884, Kim Ok-kyun cerea ample schimbări politice și economice, după modelul Japoniei, care a considerat asasinarea lui ca unul dintre factorii declanșatori ai Primului Război Sino-Japonez.
[65] Pe numele ei adevărat Yi U-seok, Go Dae-su a intrat în slujba Palatului sub un sume fals.
[66] Faceți întocmai (în fr., în orig.).
[67] Poarta Vestirea Toamnei.
[68] Unitate de măsură coreeană. Un *ja* are aproximativ 30 cm.
[69] Un *gil* are 8 *ja,* adică aproximativ 2,4 m.

[70] Guy de Maupassant, *O viață,* trad. Otilia Cazimir, Editura Eminescu, București, 1970.
[71] 1866.
[72] 1871.
[73] Titlul scurt al unui tratat coreean de aforisme budiste, aparținând tradiției zen, care se numea *Antologie de învățături ale marilor maeștri.*
[74] Roman de la mijlocul secolului al XVII-lea, atribuit cărturarului Kim Man-jung, unul dintre primele romane scrise în limba coreeană.
[75] *Povestea frumoasei Chunhyang* este una dintre cele cinci povești care s-au păstrat până în zilele noastre cu partituri pentru a fi cântate în stil *pansori,* un stil ce alternează declamarea, cu cântecul și nararea.
[76] Personaj masculin din *Povestea frumoasei Chunhyang.*
[77] În original *Jikseong haengnyeon pyeonnam,* cartea a fost tradusă în franceză și publicată sub titlul *Guide pour rendre propice l'étoile qui garde chaque homme et pour connaître les destinées de l'année.* Ernest Leroux, Paris, 1897.
[78] Povestirea apărută în volumul *Bois sec refleuri*, Ernest Leroux, Paris, 1895.

[79] Postulat al mișcării religioase Donghak (Învățătura răsăriteană), care îmbină elemente de confucianism și credințe populare. Omul este văzut ca egalul Cerului, instanță morală supremă, ca și în confucianism. Ca atare, omul are același potențial moral și aceeași importanță în structura universală. Mișcarea Donghak apare la sfârșitul secolului al XIX-lea ca răspuns la amploarea pe care o ia creștinismul (Învățătura apuseană) pe teritoriul coreean și joacă un rol important în revoltele populare de la sfârșitul secolului.
[80] Examenele de stat din regatul Joseon, în urma cărora se selectau înalții funcționari de stat și membrii administrației centrale și locale, se organizau la dată fixă, dar uneori existau și sesiuni speciale, organizate, de obicei, în zile aniversare.
[81] Numele japonez e Komura Muro.
[82] O altă denumire a prunului, în original în caractere chinezești. Poezia este genul superior în literatura clasică chineză, iar poeții fac adesea referire la prun în poemele lor, căci e copacul sub care scriu sau beau vin.
[83] Joc tradițional coreean ce constă în aruncarea cu mâna a unor săgeți într-un vas ceramic sau din metal, de obicei prevăzut cu trei orificii obținute prin adăugarea unor cilindri alături de vasul principal.

[84] Palatul Cerului Senin
[85] „Victorios”, literal: „bun”, „de bun augur”.
[86] „Necâștigător”.
[87] Gyeongbokgung.
[88] Pavilionul Parfumului Îndepărtat.
[89] Chwihyanggyo.
[90] După ora zece seara.
[91] Aluzie la un pasaj celebru din cartea *Zhuangzi,* atribuită gânditorului daoist chinez Zhuang Zhou (secolul IV î.Hr.) în care se arată că lipsa perspectivei duce la limitare și la înțelegerea trunchiată a adevărului: „Cu o broscuță din fântână nu se poate discuta despre mare; ea nu cunoaște decât golul fântânii. Cu o insectă de vară nu se poate discuta despre îngheț; ea nu cunoaște decât timpul verii”, *Zhuangzi. Călătorie liberă,* traducere Luminița Bălan și Tatiana Segal, Editura Humanitas, București, 2009.
[92] Titlu sub care a apărut în Franța traducerea lucrării coreene *Povestea lui Simcheon.*
[93] „Decretul de tăiere a părului” *(Danballyeong)* a fost un decret al regelui Gojong din 1895 prin care se impunea renunțarea la pieptănătura tradițională coreeană pentru bărbați *(sangtu),* cu părul strâns într-un mic coc pe creștet, și adoptarea stilului vestimentar occidental.
[94] Probabil un grup de patru caractere, care formează un dicton confucianist: „Sfântul înțelept urmează calea principiului”.
[95] Semnat la 5 septembrie 1905, *Tratatul de la Portsmouth* a pus capăt războiului ruso-japonez din 1904–1905.